

**T.C.
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLÂM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SALÂHÎ ABDULLAH UŞŞÂKÎ'NİN
RİSÂLE-İ KUDSİYYE TERCÜMESİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE TAHLÎLİ**

MUHAMMED MEKKİ ARVAS

110111009

**TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. AHMET TURAN ARSLAN**

İSTANBUL 2014

**T.C.
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLÂM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SALÂHÎ ABDULLAH UŞŞÂKÎ'NİN
RİSÂLE-İ KUDSİYYE TERCÜMESİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE TAHLÎLİ**

MUHAMMED MEKKİ ARVAS

110111009

**TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. AHMET TURAN ARSLAN**

İSTANBUL 2014

**T.C.
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLÂM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SALÂHÎ ABDULLAH UŞŞÂKÎ'NİN
RİSÂLE-İ KUDSİYYE TERCÜMESİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE TAHLÎLİ**

MUHAMMED MEKKİ ARVAS

110111009

**Enstitü Anabilim Dalı : Temel İslam Bilimleri
Enstitü Bilim Dalı : Tasavvuf**

Bu tez 03/02/2014 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği /Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ahmet Turan ARSLAN	Prof. Dr. Mehmet Tayfun AMMAN	Doç. Dr. Ali BULUT
Jüri Başkanı	Jüri Üyesi	Jüri Üyesi

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlâk kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Muhammed Mekki ARVAS

**Tezin Adı: Salâhî Abdullah Uşşâkî'nin Risâle-i Kudsiyye Tercümesi'nin
Transkripsiyonu ve Tahlîli**

Yazar : Muhammed Mekki ARVAS

ÖZ

Nakşibendiyye tarikatının kurucusu, Şâh-ı Nakşibend unvanıyla tanınan Hâce Muhammed b. Bahâeddîn-i Buhârî'nin sohbetlerinden derlenen ve halifelerinden Hâce Muhammed Pârsâ tarafından Farsça tasnif edilen “Risâle-i Kudsiyye” risâlesi, Nakşibendiliğin ilk dönem kaynakları arasında önemli bir yer tutmaktadır. “Risâle-i Kudsiyye”, Osmanlı devrinin önde gelen şâir, âlim ve sûfîlerinden Abdullah Salâhaddîn Efendi tarafından “Risâle-i Kudsiyye Tercemesi” ismiyle Türkçe’ye tercüme edilmiştir. Bu tercüme de, “Salâhî Abdullah Uşşâkî'nin Risâle-i Kudsiyye Tercümesi'nin Transkripsiyonu ve Tahlîli” isimli tezimize konu olmuştur.

Anahtar Kelimeler: İlâhiyât, Risâle-i Kudsiyye Tercümesi, Hâce Muhammed Pârsâ, Abdullah Salâhaddîn-i Uşşâkî, Tasavvuf.

**Name of Thesis : Transcription and Analysis of the Salahi Abdallah Ussaki's
Risale-i Kudsiyye's Translation**

Author : Muhammed Mekki ARVAS

ABSTRACT

“Risâle-i Kudsiyye”, which is composed from the conversations of the founder of Naqshbandi path, is among the most important early sources of the path. The book contains some rules and technical terms of Naqshbandi path. It was edited by Hodja Muhammed Parisa who was the most distinguished disciple and full successor of Naqshband. The book shows Shah Naqshband's conception of spirituality and sufism (mysticism) and throughout history has been a source to countless other works because of its importance both for Naqshbandi path and the history of sufism. The book was translated from Persian to Ottoman turkish by an important poet, scientist and mystic, Abdullah Salahaddin. Here we have transcribed, analysed and evaluated that turkish translation.

Key Words: Divinity, Risale-i Kudsiyye's Translation, Hodja Muhammed Parisa, Abdullah Salahaddin-i Ussaki, Sufism.

ÖNSÖZ

Şâh-ı Nakşibend unvanıyla tanınan Hâce Muhammed b. Bahâeddîn-i Buhârî'nin sohbetlerinden “deryâdan bir katre ve güneşten bir zerre” olarak derlenen ve halifelerinden Hâce Muhammed Pârsâ tarafından Farsça tasnif edilen “Risâle-i Kudsiyye” risâlesi, Nakşibendiliğin erken dönem kaynakları arasında yer alması bakımından istisnâî bir önemi hâizdir. Buhara’da neş’et ederek Orta Asya ve giderek İslam coğrafyasında geniş bir yayılım alanı bulan tarikatın adâb, erkân ve ıstılah çerçevesini biçimlendiren “Risâle-i Kudsiyye”, tasavvufî görüş ve mülâhazalarını ihtiva eden herhangi bir eserinin bugüne intikal etmemiş olması açısından, Bahâeddîn-i Buhârî'nin hayatı, manevî vechesi ve va’z ettiği tarikatın hususiyetlerine ilişkin temel bir kaynak olma özelliği de taşımaktadır.

Nakşibendiliğin kurucu metinlerinden olması cihetiyle gerek Bahâeddîn-i Buhârî'nin tasavvufî görüşlerini gerekse Nakşiliğin manevî hüviyetini belirleyen hususiyetleri ortaya koyması bakımından tarikatın tarihi seyri boyunca başlıca kaynak olma vasfı kazanan eser, Osmanlı devri âlim, şair ve sûfilerinden Kâdirî, Sadî, Celvetî, Bayramî, Gülşenî, Mevlevî, Uşşâkî ve Nakşî şeyhi Abdullah Salâhaddîn Efendi tarafından 1180/1766-1767’de “Risâle-i Kudsiyye Tercemesi” ismiyle Türkçe’ye tercüme edilmiştir.

Nakşibendî tarikatının usûl, adâb ve erkânına dair kaleme alınan İmâm-ı Rabbânî Ahmed Fârûkî-i Serhendî'nin “Mektûbât”ından, Muhammed Murâd-ı Buhârî'nin “Silsiletü’z-Zeheb” risâlesine, Ahmed bin Ahmed Halîlül-Bukâ’î'nin “Âdâbü’t-Tarîkatî’n-Nakşibendiyye”sinden Mevlânâ Safiyyüddîn Ali bin Hüseyin’in “Reşehât-i Aynü’l-Hayât”ına, Abdülhakîm-i Arvâsî'nin “Er-Riyâdu’t-Tasavvufiyye” ve “Râbıta-i Şerîfe”sinden, Lâmiî Osmân Çelebî'nin “Nefehâtü’l-Üns Tercümesi” ve Ahmed Hüsâmeddîn Efendi'nin “Mekâsıd-ı Sâlikîn”ine kadar yüzlerce tasnîf, te’lif, tercüme, şerh ve hâşiye içinde mümtaz bir mevki ihraz eden “Risâle-i Kudsiyye, bu yönüyle **“Salâhî Abdullah Uşşâkî’nin Risâle-i Kudsiyye Tercümesi’nin Transkripsiyonu ve Tahlîli”** isimli tezimize mevzu olmuştur.

Tezimizi *Giriş* ve *Dört Bölüm* olarak tanzim ettik. *Birinci Bölüm*’de Risâle-i Kudsiyye musannifi Hâce Muhammed Pârsâ’yı ve Risâle-i Kudsiyye mütercimi Abdullah Salâhî Efendi’yi eserleriyle birlikte tanıttık. *İkinci Bölüm*’de, Risâle-i

Kudsiyye Tercümesi'nin transkripsiyona esas aldığımız matbu nüshasıyla mukayesesini yaptığımız üç yazma nüshasını tanıttık ve ayrıca eseri tahlil ettik. *Üçüncü Bölüm*'de Risâle-i Kudsiyye'nin mukayeseli metnini verdik. *Dördüncü Bölüm*'de ise biri matbu ve üçü yazma olmak üzere, dört nüshanın tıpkıbasımını tezimize derc ettik.

Tezin her aşamasında teşvik ve tavsiyelerini esirgemeyen ve bilhassa yazım safhasındaki titiz değerlendirmeleriyle çalışmanın ilmî bir hüviyet kazanmasında büyük payı olan hocam Prof. Dr. Ahmet Turan Arslan'a teşekkürlerimi arz ederim. Metindeki Türkçe, Arapça ve Farsça şiirlerin aruz vezinlerinin çıkarılmasında ve diğer edebî cihetlerin incelenmesinde her türlü şükran ve takdire lâyık yardımlarını gördüğüm Türk Dili ve Edebiyatı hocası Fuat Âsım Arvas'a da müteşekkirim.

Muhammed Mekki ARVAS

İstanbul-2014

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ	v
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Risâle-i Kudsiyye Musannifi Hâce Muhammed Pârsâ

1.1.1. Hayatı	4
1.1.2. Eserleri.....	7

1.2. Risâle-i Kudsiyye Mütercimi Abdullah Salâhî Efendi

1.2.1. Hayatı	10
1.2.2. Eserleri	12
1.2.2.1. Te'lifleri	12
1.2.2.2. Şerhleri.....	14
1.2.2.3. Tercümeleri	15
1.2.2.4. Nüshaları Tespit Edilemeyenler	16

İKİNCİ BÖLÜM

2. RİSÂLE-İ KUDSİYYE TERCÜMESİ'NİN MATBU VE YAZMA NÜSHALARI VE METNİN İNCELENMESİ

2.1.1. Matbu Nüshası	17
2.1.2. Yazma Nüshaları.....	17
2.1.2.1. Pertev Paşa Nüshası.....	17
2.1.2.2. Hafîd Efendi Nüshası.....	18
2.1.2.3. Milli Kütüphane Nüshası	19

2.2.1 Risâle-i Kudsiyye'nin Yazılış Sebebi.....	20
2.3.1 Risâle-i Kudsiyye'nin Bölümleri.....	20
2.3.1.1. Birinci Makâle.....	21
2.3.1.2. İkinci Makâle	22
2.3.1.3. Üçüncü Makâle	23
2.3.1.4. Dördüncü Makâle	24
2.3.1.5. Beşinci Makâle.....	25
2.3.1.6. Altıncı Makâle	33
2.3.1.7. Yedinci Makâle	34
2.3.1.8. Sekizinci Makâle	35
2.3.1.9. Dokuzuncu Makâle	37
2.3.1.10. Onuncu Makâle	38
2.3.1.11. On birinci Makâle	38
2.3.1.12. On ikinci Makâle	39
SONUÇ.....	41
KAYNAKÇA	43

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. TENKİTLİ METNİN TESİSİNDE İZLENEN METOD	47
3.2. TENKİTLİ METİN.....	49

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

NÜSHALARIN TIPKIBASIMI

4.1. Matbu Nüsha'nın Tıpkıbasımı	122
4.2. Yazma Nüsha: Hafîd Efendi Nüshası	166
4.3. Yazma Nüsha: Pertev Paşa Nüshası	205
4.4. Yazma Nüsha: Milli Kütüphane Nüshası.....	244

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı geçen eser

a.g.m. : Adı geçen makale

bkz. : Bakınız

C. : Cilt

ev. : Çeviren

DİA : Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

H : Süleymaniye Kütüphanesi, Hafıd Efendi Kısım1, No:459, 29b-69b.

Haz. : Hazırlayan/Hazırlayanlar

Ktp. : Kütüphane

M : Ankara, Milli Kütüphane, Yz A No:1914-3, 38a-80a.

No: : Numara.

S. : Sayı

s. : Sayfa

vb. : ve benzeri

vd. : ve diğerkleri

vr. : varak

Yz. : Yazma

GİRİŞ

İslam coğrafyasında çok geniş bir sahada intişar imkanı bulan ve faaliyetlerini bazı mahfillerde hâlen devam ettiren Nakşibendî tarikatı, gerek teorik zemini olarak nitelendirilebilecek irfanî boyutu; gerekse tarihi seyri, teşekkül safhaları ve önde gelen şahsiyetleriyle çok sayıda ilmî ve akademik çalışmanın konusu olmuştur. XII. yüzyılın başlıca ilim ve irfan merkezlerinden Horasan ve Mâveraünnehir'deki sûfî geleneklerinden beslenen ve kurucusu Hâce Muhammed b. Muhammed Bahâeddîn-i Buhârî'nin unvanına istinaden Nakşibendiyye adıyla tanınan tarikat, kısa zamanda hızla yayılmış ve nüfuz ettiği ülkelerin dinî, kültürel, toplumsal ve kimi zaman siyasi hayatında derin etkiler bırakmıştır.

Tasavvufun, bireysel/sübjektif deneyimin belirleyici olduğu ve dolayısıyla ilmin genel, bağlayıcı ve nesnel çerçevesinden inhirafa elverişli tabiatına karşın Nakşibendilik, İslami ilimleri esas alan, kitap ve sünnet odaklı mâneviyat tasavvuruyla, kendisini bu türden bozulmalara karşı büyük ölçüde koruyabilmiştir. Nakşibendî tarikatının, tasavvuf tarihinde örneklerine sıkça rastlanan bu bozulmalardan masun kalabilmiş olması, hiç şüphesiz kurucusu Bahâeddin Nakşibend'in, tarikatını "Sünnet'e bağlılık", "dinin emir ve yasaklarına riâyet", "ruhsatlardan ictinab" ve "azîmetle hareket" gibi esas ve umdeler üzerine inşa etmiş olmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bununla birlikte Bahâeddin Nakşibend'in tasavvufî görüş ve anlayışını tafsilatıyla ortaya koyan herhangi bir eseri günümüze intikal etmemiştir. Bu durum, kendisi hakkında te'lif edilen erken dönem eserlerin önemini arttırmakta, bu eserler, gerek hayatı ve tasavvufî anlayışına, gerekse tarikatın teşekkül safhalarına ışık tutmaktadır. Nakşibendiliğin usûl, adâb ve erkânının yanı sıra teorik tabanı ve kavramsal çerçevesini çizen "kurucu metinler" arasında, Bahâeddîn-i Buhârî'nin halifelerinden Hâce Muhammed Pârsâ'nın Farsça tasnif ettiği "Risâle-i Kudsiyye"si bu bağlamda istisnâî bir önem taşımaktadır.

Hâce Muhammed Pârsâ'nın, Bahâeddîn-i Buhârî'nin sohbetlerinden "deryâdan bir katre ve güneşten bir zerre" olarak tavsif edip derlediği ve Farsça olarak tasnif ettiği "Risâle-i Kudsiyye", tarikatın manevî hüviyetini ortaya koyan başlıca eserlerden biri olması cihetiyle, İmâm-ı Rabbânî Ahmed Farûkî-i Serhendi'nin "Mektubat"ı başta olmak üzere, Nakşî silsilesinden Murâd-ı Münzevî

olarak da meşhûr Muhammed Murâd-ı Buhârî'nin Arapça "Silsiletü'z-Zeheb"¹ kitâbından, Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî'nin "Dîvân"²ına, "Mevâhib-i Aliyye"³ kitâbının musannifi Hüseyin Vâiz-i Kâşîfî'nin oğlu Mevlânâ Safiyyüddin'in Farsça yazdığı ve Sultan III. Murad döneminde Muhammed Şerîf-i Abbâsî tarafından Türkçe'ye tercüme edilen "Reşehât"⁴ kitabına, Ahmed Hüsâmeddîn-i Dağıstânî'nin "Mekâsıd-ı Sâlikîn"⁵ risâlesinden Köstendilli Saîd bin Mustafa'nın "Tenbîhu'l-İhvân Fî Ru'yeti'l-Ayni Ve'l-A'yân"⁶ risâlesine, son dönem Nakşî meşâyihından Abdulhakîm Arvâsî'nin "Râbîta-i Şerîfe"⁷, "Mübtedîler İçün Tarîkat-i Aliyye-i Nakşibendiyye'nin Âdâbını Mübeyyin Bir Mektûb Sûreti"⁸ risâlesi ve "Er-Riyâdu't-Tasavvufiyye"⁹sine kadar Nakşî kitabiyatındaki yüzlerce tasnif, telif, şerh, hâşiye ve hâmiş arasında mümtaz bir mevki kazanmıştır.

"Risâle-i Kudsiyye", Osmanlı devrinin velûd âlim, şair ve sûfilerinden Abdullah Salâhî Efendi tarafından 1180/1766-1767'de Türkçe'ye tercüme edilmiştir.

"Risâle-i Kudsiyye"nin Sâlâhî Efendi tarafından yapılan tercümesinin tam transkripsiyonunu hazırlayarak, genel olarak tasavvuf tarihi bağlamında da önem

¹ Matbu nühası olmayan bu eserin yazma nüshaları için bkz: Muhammed Murad-ı Buhârî: **Risâletü's-Sülûk (Silsiletü'z-Zeheb)**; Milli Ktp., Yazmalar Koleksiyonu, No: 3580/1, vr.1b-14b; Ankara, Adnan Ötügen İl Halk Ktp., No: 1307/6, 1b-4b; **Silsiletü'z-Zeheb**, Milli Ktp., No: Yz A 3462/3, vr.75b-78a; **Silsiletü'z-Zeheb**, Kütahya Vahid Paşa İl Halk Ktp., No: 1501, vr.1b-5b. Ayrıca bu eserin tercümesi ve şerhi için bkz: Muhammed Rüstem Râşid, **Dürrü'l-Müntehab min Bahri'l-Edeb fî Tercemeti Silsiletü'z-Zeheb li'sh-Şeyh Muhammed Murâdî'l-Buhârî "kuddise sirruhû" Me'a-Zeyli-hâ**, İstanbul, 1274.

² **Dîvân-ı Mevlânâ Hâlid**, İstanbul, 1260.

³ Eseri İsmail Ferruh Kırımî Efendi Türkçe'ye "**Mevâkib**" ismiyle tercüme etmiş ve eser birkaç kez basılmıştır. Bkz: **Tefsîr-i Mevâhib Tercemesi**, Matbaa-i Âmire, Cild: I-II, İstanbul, 1286.

⁴ Muhammed Şerîf-i Abbâsî Efendi, **Raşehât-i Aynü'l-Hayât**, Ali bin Hüseyin, Taş Destgâhı, İstanbul, 1291.

⁵ Bu eserin matbu tek baskısı için bkz: **Mekâsıd-ı Sâlikîn**, Evkâf-ı İslâmiyye Matbaası, İstanbul, 1339-1341. (Zâtü'l-Baht, Murâkabetü's-Sübût Fî'l-Vücûd, Kelime-i Tevhîd Nefy ü İsbat, Mekâmât-ı Sâlikîn, İştigâl-i Zikr, Mülâhaza-i Râbîta, Sûre-i Celîl-i İhlâs ve Letâ'if-i Hamse, Şe'nü'l-Câmi', Râbîta İle İştigâl, Râbîta Kimlere Câ'izdir?, Tenbîh, A'zânın Zikri, Letâ'if ve Letâ'ifle İştigâl, Menâzil-i Tevhîd'in Nefy ü İsbatı, Ma'nâ-yı Tevhîd'i Mülâhaza, Tarîka-i Letâ'if Üzre Murâkabe-i Ehadiyyet Murâkabe-i Rûh, Murâkabe-i Sırr, Murâkabe-i Hafâ, Murâkabe-i Ahfâ, Kalb, Rûh, Kalbe olan Murâkabe, Nefs-i Nâtika, Nüfûs-i Seb'a, İstiğfâr Kaç Kısmdır?, Şerî'at, Tarîkat, Ma'rîfet, Hakikat, İlm-i Bâtın, İlm-i Zâhir, İlm-i Mükâşefe, Mürşid" ser-levhalarıyla yazılmış 21'er satırlık 68 sayfa olarak basılmıştır.)

⁶ Bu risâlenin matbu nüshası yoktur. Yazma nüshası için bkz: **Tenbîhu'l-İhvân fî Ru'yeti'l-Ayni ve'l-A'yân**, Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, No: 3116, vr.1b-108b.

⁷ **Râbîta-i Şerîfe**, İstanbul, tarihsiz.

⁸ **Mübtedîler İçün Tarîkat-i Aliyye-i Nakşibendiyye'nin Âdâbını Mübeyyin Bir Mektûb Sûreti**, Necm-i İstikbal Matbaası, İstanbul, 1342.

⁹ **Er-Riyâdu't-Tasavvufiyye**, Mekteb-i Harbiyye Matbaası, İstanbul, 1341.

ve değeri yüksek bir metni araştırmacıların istifadesine sunmayı hedeflediğimiz bu çalışmada ikinci bir hedef daha gözetilmiş, metnin incelendiği bölümlerde, bugüne kadar kuşatıcı bir ilgiyle akademik çalışmalara konu edilmeyen bazı eserlerin de tanıtılmasına gayret edilmiştir.

Bu çerçevede Nakşibendî adâb ve erkânını ayrıntılarıyla ortaya koyan Murad-ı Buharî'nin Arapça yazdığı "Silsiletü'z-Zeheb" risâlesinin yazma nüshaları ve bunun Muhammed Rüstem Râşid Efendi tarafından yapılan tercüme ve şerhi, yine aynı silsileden Abdulkâim Arvâsî'nin risale ve mektupları başlıca kaynaklar olarak ele alınmıştır. Salâhî Efendi'nin tanıtıldığı bölümde ise isminin Uşşâkî silsilesinde zikredilmesi ve Salâhî Efendi hakkında en tafsilatlı biyografiyi yazmış olması sebebiyle Hüseyin Vassâf Uşşâkî'nin "Sefîne-i Evliyâ"¹⁰ sı ile Salâhî Efendi'nin hayâtı ve eserleri hakkında kapsamlı bir doktora tezi hazırlayan Mehmet Akkuş'un¹¹ eserinden istifade edilmiştir. Ayrıca, pek meşhur olmayan ve bu zamana kadar akademik bir çalışma yapıldığına dair bir bilgiye ulaşamadığımız Köstendilli Saîd bin Mustafa Efendi'nin kısa adı "Tenbîhü'l-İhvân" olan risalesinden de geniş çaplı iktibaslar yapılmıştır.

¹⁰ Hüseyin Vassâf-ı Uşşâkî, **Sefîne-i Evliyâ Şerh-i Esmâr-i Esrâr**, Süleymaniye Ktp., Yazma Başışlar, 2308, Cild: 4, İst., 1345, s. 257-260.

¹¹ Akkuş, Mehmet, **Abdullah Salahaddin-i Uşşâkî (Salâhî)'nin Hayatı ve Eserleri**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1998, s. 13-14.

1.1.Risâle-i Kudsiyye Musannifi Hâce Muhammed Pârsâ

1.1.1. Hayatı:

Risâle-i Kudsiyye musannifi olan Hâce Pârsâ'nın ismi Muhammed'dir. Birçok lakab ve sıfatla anılmıştır. Bunlar arasında en meşhur olanı Pârsâ'dır. Bu kelime Farsça'da "dindâr, zâhid, iffet sâhibi" mânâlara gelmektedir.¹² Meşhur olmamakla beraber diğer lakab ve künyeleri arasında "Ebü'l-Feth", "Celâlüddîn" ve "Hâfız-ı Buhârî" yer almaktadır. Diğer taraftan Nakşibendî tarikatında bir gelenek olarak "Hâce" ismiyle meşhur olmuştur.

Muhammed Pârsâ'nın müridlerinden Ebu'l-Kâsım Muhammed bin Mesud "er-Risâletü'l-Bahâiyye" isimli eserinde hocası Pârsâ'nın Câfer-i Sâdık'ın neslinden geldiğini belirtir.¹³ Muhammed Pârsâ 1348 (h.749) senesinde Buhâra'da dünyaya geldi. Küçük yaştan itibaren iyi bir eğitim gören Muhammed Pârsâ, gençlik yıllarında bir yandan ilim tahsili ile meşgul olurken, diğer taraftan tasavvufa meyletti. Devrin tanınmış mutasavvıflarından Bahâeddin-i Buhârî'nin sohbetlerine katıldı. Onun muhabbet ve teveccüh nazarlarına mazhar oldu. Kendisine Pârsâ lakabını da hocası vermiş ve olay şu şekilde cereyan etmiştir: Bir gün şeyhinin kapısında beklerken Şâh-ı Nakşibend'in evinin hizmetçisi Muhammed Pârsâ'yı görür. Bahâeddin-i Nakşibend "Dışarıda kim var?" diye sorunca, hizmetçi "Pârsa (dindâr ve zâhid) bir genç var" diyerek cevap verir. Şâh-ı Nakşibend dışarı çıkarak bu gence "Siz pârsâ (zâhid) olmuştunuz" diyerek iltifatta bulunur ve bundan sonra kendisi Pârsâ ismiyle anılmaya başlanır.¹⁴

Hâce Muhammed Pârsâ iki kez hac ibâdetini yerine getirdi. İlk haccı Şâh-ı Nakşibend ile beraber yapmış, gerek yolculuk esnasında ve gerekse de hac ibadeti sırasında hocasının iltifatlarına mazhar olmuştur. Şâh-ı Nakşibend'in Hâce Pârsâ hakkındaki şu sözleri söylediği nakl edilir. "Hâcegân silsilesine dâhil olan

¹² Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat**, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2007, s.853.

¹³ Ebu'l-Kâsım Muhammed bin Mesud Buhârî, **er-Risâletü'l-Bahâiyye**, Kayseri Râşid Efendi Ktp., no.1110, vr.26a.

¹⁴ Necdet Tosun, **Muhammed Bahâeddîn Hazretleri'nin Sohbetleri**, Erkam Yayınları, İstanbul, 1998, s.7-8.

halifelerinden bu fakire ulaşan hak ve vazifeyi, ayrıca bu yolda elde edilen emâneti, tıpkı din kardeşim Mevlânâ Ârif'in bize havâle ettiği gibi, biz de onu size havale ettik.” Ayrıca ömrünün son zamanlarında Pârsâ'nın bulunmadığı bir mecliste, onun hakkında “**Maksûd ez zuhûr-ı mâ, vücûd-ı ost** (Bizim geliş gâyemiş, onun varlığıdır) ve “Onu iki yolla, cezbe ve sülûk ile yetiştirdik. Eğer meşgul olursa, cihân onunla aydınlanır” diyerek iltifatta bulunmuştur.”¹⁵

Şâh-ı Nakşibend 1389 senesinde vefat ettikten sonra Hâce Muhammed Pârsâ icazet ve halifelik almasına rağmen irşad faaliyetlerinde bulunmadı. Şeyhinin diğer halifesi olan Hâce Alâeddin-i Attâr'a intisap etti. Onun sohbet ve kemâlâtından da istifade ettikten sonra Alâeddin Attâr'ın 1400 senesindeki vefatını müteakip irşad makamına geçerek kendisine bağlananları Nakşibendiyye yolunun erkânına göre yetiştirdi. Hâce Pârsâ bilhassa hadis ilminde de ileri olduğu için hem zâhirî, hem de bâtinî ilimlerde eğitim verdi. Hamid Algar'ın ifadesine göre hânekâhın yanında bir medresede de görev yapıyordu. Vakıf sicillerine göre bu hânekâhın büyük ve kıymetli bir kütüphanesi vardı. Hâce Pârsâ'nın vefatından sonra da bu kütüphane büyümeye devam etmiş, 19. yüzyılın ikinci yarısında buraya Buhara kadısı el koymuş ve içindeki kitaplar 20. yüzyılın başlarına kadar parça parça satılmıştır.¹⁶

Muhammed Pârsâ'nın yaşadığı havâlide o zamanlar Timurlular saltanat sürüyordu. Horasan vâlisi ve aynı zamanda Timurlu hânedanından olan Şahruh, Hâce Pârsâ'ya hürmet gösterirdi. Fakat bu durum Semerkand vâlisi olan Mirza Halil'in hoşuna gitmiyordu. Bunun için adamlarından birini göndererek Pârsâ'yı memleketten çıkarmaya teşebbüs etti. Ali bin Hüseyin Sâfî, Reşahât isimli eserinde bu hâdiseye değinir ve Mirza Halil'in, Hâce Muhammed Pârsâ'yı irşad için çöl taraflarına yollamak istediğini belirtir. Bu vazifeyi kabul eden Pârsâ, önce Kasr-ı Ârifân'a gidip hocası Şâh-ı Nakşibend'in kabrini ziyâret eder, ardından Seyyid Emîr Külâl'in kabrine gider. Ali bin Hüseyin bu kabir ziyaretlerinden sonra Şahruh'un Mirza Halil'e savaş ilan ettiğini ve onu öldürerek bölgeye hâkim olduğunu belirtir.¹⁷

¹⁵ Molla Abdurrahman Câmî, **Nefehâtü'l-Üns**, Tahran, 1337/1947, s.391-392.

¹⁶ Hamid Algar, “Muhammed Pârsâ”, **DİA**, c.XXX, İstanbul, 2005. S.563.

¹⁷ Ali bin Hüseyin, **Reşahât Aynü'l-Hayât**, I, Tahran, 1977, s.108-109.

Hâce Pârsâ ikinci kez hac yolunda Nesef yolu üzerinden, meşâyihin kabirlerini ziyâret etmek üzere; Cağaniyan’a, Herat’a, Tirmiz’e ve Belh şehirlerine uğradı. Câm şehrine de gelmişti. Molla Câmî, Nefehâtü’l-Üns adlı eserinde Hâce Pârsâ’yı beş yaşında iken gördüğünü yazar. Bu kısmın tercümesini şu şekilde aşağıya aldık:

“Muhammed Pârsâ’nın Câm şehrinden ayrıldığını hatırlarım. Mukayese ederek şöyle hatırlıyorum ki, 822/1419 senesi, Cemâzi’l-evvel sonu veya Cemâzil-âhır ayı başı idi. Babam büyük bir grup sâlih zât ile Muhammed Pârsâ’nın ziyâretine gitmişti. Ben bu sırada beş yaşını henüz bitirmemiştim. Babam yanındakilerden bir kimseye beni omuzuna almasını söyledi ve hep beraber ziyâretine gittik. Huzûruna varınca, beni kürsüsünün önünde tuttular. Muhammed Pârsâ bana iltifât edip, bir şeker verdi. Bu hâdiseden sonra, altmış yıldan beri nûrlarının yayılması gözümde ve onların mübarek yüzlerinin lezzeti kalbimdedir. İşte Hâcegan silsilesine ihlâsla bağlanmamın ve onlara muhabbetimin sebebi, Muhammed Pârsâ’nın bereketli nazarlarına kavuşmamdır. Ümid ederim ki, bu bağlılığın bereketiyle, onları sevenler ve muhlisler zümresiyle haşr olurum.”¹⁸

Câm şehrini ziyaretten sonra Muhammed Pârsâ ve eshâbı Nişabur’a ulaştı. Orada da bir müddet kaldıktan sonra Mekke’e vardılar. Hac ibadetini tamamlayıp Medine şehrine geçtikten bir gün sonra Hâce Muhammed Pârsâ vefat etti. Vefat tarihi 1419 (h.882)’dir.

Salâhî Efendi’nin Risâle-i Kudsiyye Tercümesi’nin sonunda, Hâce Muhammed Pârsâ’nın Medine’de vefât ettiği, cenaze namazını o sırada Medine’de bulunan Osmanlı ulemasından Molla Fenârî’nin kıldırıldığı yazar. Ayrıca Cennetü’l-Bakî’ kabristanına ve Hazret-i Abbâs’ın kabrinin olduğu türbe civârında defnedildiğini belirtir. Vefat tarihi olarak da Pârsâ’nın bir eserinin ismi olan “Fasl-ı Hıtâbî (Faslü’l-Hıtâb)” terkiibini ebced ile düşürdüğünü söyler:

“Ve târîh-i vefâtlarına te’lîf-gerdeleri olan “Faslu’l-Hıtâb” nâm kitâb-ı celîlin ismine izâfetle “Fasl-ı Hıtâbî” terkîbî târîh-i tâm düşmüştür. Nitekim efâzıldan bir zât, haklarında, şu kıt’a-i tarihiyyeyi îrâd eylemiştir:

Muhammed Hâfızî imâmın fâhıra

¹⁸ Câmî, a.g.e., s.393.

Men kâne yesme’u kavle’l-hakkı men fih

İzâ sü’ilet li-târîhi fevtü-hû

Fe-kâle (**Faslu Hitâbî**) işâratün fih

Terceme

İmâm-ı ehl-i safâ Hâfızî Muhammed kim

Kelâm-ı Hakk dileyen andan eylesün ısfâ

Çü sordılar ana kendü vefâtı tarihin

Dedi ki “Fasl-ı Hitâbım işâret oldu ana”¹⁹

Vefatından önce Muhammed Pârsâ, oğlu Ebû Nasr Pârsâ’yı yerine vekil olarak bırakmıştır.²⁰

1.1.2. Eserleri:

1. Risâle-i Kudsiyye: Şâh-ı Nakşibend’in sohbetlerinden derlediği notları ve bunların şerhini ihtiva eden Farsça bir risâledir. Toplamda on iki bölümden meydana gelmektedir. Zikir, telvîn, temkîn, cem’, fark, velâyet, fenâ ve bekâ gibi tasavvufî ıstılahların izâhlarından ve Nakşibendî âdâbından ve erkânından bahseden bu risâlenin, Ahmed Tâhirî Irâkî ve Melik Muhammed İkbâl tarafından tahkîkli neşri yayımlanmıştır. Çalışmamıza mevzu olan Abdullah Salâhî Efendi'nin Türkçe'ye çevirdiği eseri, Necdet Tosun da, Irâkî neşrini esas alarak “Muhammed Bahâeddin Hazretlerinin Sohbetleri” adıyla sadeleştirmiştir. Hasan Almaz ise 2010’da “Risâle-i Kudsiyye Şâh-ı Nakşibend’den (k.s) Sözlere²¹” ismiyle bir sadeleştirme yapmıştır. Diğer bir sadeleştirme Ahmet Oğuz ile M. Sadık Aydın’a aittir.²²

2. Faslu’l-Hitâb li-Vasli’l-Ahbâb: Fenâ, bekâ, fütüvvet, tevhid, müşâhede gibi tasavvufî ıstılahâtı bildiren ve ricâlü'l-gayb, Eshâb-ı kirâm ve Ehl-i Beyt’e muhabbet gibi konuları ihtivâ eden Farsça bir eserdir. İçerisinde ayrıca Nakşibendî âdâbı ve erkânı yazılmıştır. Kitap, XV. yüzyılda Mûsâ İznîkî ve XVIII. yüzyılda

¹⁹ Abdullah Salâhî, a.g.e., s.90-91.

²⁰ Tosun, a.g.e., s.10.

²¹ Hasan Almaz, **Şâh-ı Nakşibend’den Sözlere Risâle-i Kudsiyye**, Semerkand Yay. İstanbul 2001.

²² **Hâce Muhammed Pârisa Risâle-i Kudsiyye Terceme ve Şerhi**, haz. Ahmet Oğuz, M. Sadık Aydın, İslâmî Neşriyat, Konya, 1969.

Tâhir bin Nebî Ruhâvî tarafından Türkçe'ye, XVI. yüzyılda Emîr Pâdişâh tarafından Arapça'ya tercüme edilmiştir. Eseri, Ali Hüsrevoğlu “Tevhîde Giriş” adıyla günümüz Türkçe'sine çevirmiştir.²³

3. Tuhfetü's-Sâlikîn: Faslu'l-Hitâb'daki konuları içeren Farsça bir tasniftir. Ali Ahmed Şâh-ı Herevî tarafından Delhi'de 1970 senesinde neşredilmiştir.

4. Makâmât-ı Hâce Alaeddin-i Attâr: Alâeddin-i Attâr'ın sözlerinden derlenen bir eserdir. Bazı kısımları Ali bin Hüseyin Safî'nin Reşehât'ında yer almaktadır.

5. Tefsir-i Süver-i Semâniyye: Kadr, Beyyine, Zilzâl, Âdiyât, Kârî'a, Tekâsür, Asr ve Hümeze sûrelerinin tefsirini ihtivâ eden eser 820/1417 yılında Buhara'da kaleme alınmıştır. Süleymaniye Kütüphanesi'de iki yazma nüshası mevcuttur.²⁴

6. Tefsir-i Sûre-i Fatiha: Bir nüshası Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Veliyüddin Efendi Kısım 3262'de kayıtlıdır.

7. Risâle-i Keşfiyye: Tasavvufta zikir, muhabbet ve vahdet-i vücûda dair olan bu eseri Salâhî Efendi, Risâle-i Vücûd Tercümesi adıyla Türkçe'ye çevirmiştir.

8. Risale der Beyân-ı Zikr-i Cehrî: Tam ismi “**Risâltün fî Ecvibeti Hâzihi'l-Es'ileti'l-Mursele Min Herât ilâ Buhârâ**” olup Muhammed Pârsâ'nın, cehrî zikir konusunda görüşünü soran Herât ulemâsına cevap olarak kaleme alınmıştır. Risalede Kur'ân-ı Kerim'in yüksek sesle okunmasını örnek gösterip cehrî zikri onayladığı görülmektedir.

9. Fusûlü's-Sitte: Hadis-i şeriflerden hüküm çıkarmanın usûllerine dair olup Arapça'dır. Bir nüshası, Süleymaniye Ktp. Şehid Ali Paşa kısmının 1307 numarasındadır.

10. Şerh-i Hakku'l-Yakîn. Mahmûd-ı Şebüsterî'ye ait eserin şerhidir. Kayseri Râşid Efendi Kütüphanesi'nin 1088 numarasında bir nüshası mevcuttur.

11. Enîsü't-Tâlibîn Ve Uddetü's-Sâlikîn:

12. Risâletü'l-Mezârât: Kudüs, Şâm, Bağdat vs. şehirlerdeki ziyâret mahallerini bildiren Farsça risâledir.

13. Risâle-i Mahbûbiyye: Muhabbet, istikâmet, ahlâk-ı hamîde ve ahlâk-ı

²³ Ali Hüsrevoğlu, **Tevhîde Giriş: Faslu'l-Hitâb Tercemesi**, Erkam Yayınları, İstanbul, 1988.

²⁴ Süleymaniye Ktp. Bağdatlı Vehbi Efendi, no:133; Şehid Ali Paşa, no:113

zemîme, zühd ve vera'ı bildiren Farsça risâledir.²⁵

14. Erbaûne Hadîsen: Zühd, zıkr ve ahlâk-ı hamîdeyi bildiren 40 adet hadis-i şeriften oluşan Arapça bir eserdir.²⁶

15. Risâletün Müntehabe min Akîdeti Ebi'l-Kâsımî's-Semerkindî: Bir nüshası Süleymaniye kütüphanesinin Ayasofya kısmının 1663 numarasında kayıtlıdır.

16. Tefe'ülât: Bazı âyetlerin tefsirini bildiren Farsça bir risâledir.²⁷

17. Şerh-i Fusûsu'l-Hikem: Muhyiddin-i Arabî'nin Fusûsu'l-Hikem kitabının Farsça şerhi olan bu eserin Hâce Pârsâ'ya âidiyeti mevzuu tartışmalıdır.

²⁵ Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, no: 3702.

²⁶ Süleymaniye Ktp., Ayasofya, no: 2954.

²⁷ İstanbul Üni. Ktp., FY no: 770, vr. 1b-24b.

1.2. Risâle-i Kudsiyye Mütercimi Abdullah Salâhî Efendi

1.2.1. Hayatı:

İsmi Abdullah Salâheddin, mahlası Salâhî'dir. 1707 (h.1117) senesinde bugün Yunanistan sınırları dâhilinde kalan Kesriye şehrinde doğdu. Babası Muhammed Abdülaziz adında bir zât olup Saraybosna'dan Kesriye'ye göç etmiştir.²⁸

Tahsiline Kesriye'de başlayan Salâheddin Efendi, genç yaşta İstanbul'a geldi. Burada iken Bâb-ı Âlî'de tahvil kalemine girdi. Bir müddet sonra devrin dirayetli vezirlerinden Hekimoğlu Ali Paşa'nın maiyyetine katıldı. Paşa ile beraber Osmanlı coğrafyasının pek çok yerini gezdi. İlk seyahati Ali Paşa'nın tayini dolayısıyla Saray Bosna'ya olmuştur. 1737 senesinde burada iken Hekimoğlu Ali Paşa Avusturyalılara karşı önemli bir zafer kazanırken, Salâhî Efendi de onun kitabet erkânı arasında yer alıyordu.²⁹ 1740'ta Ali Paşa'nın Mısır'a tayini ile birlikte Salâhî Efendi de Mısır'a gitti. Burada iken Nakşibendî şeyhi Hasan Demenhûrî ve Halvetî şeyhi Şemseddin el-Hifnî ile tanıştı. Bir sene kadar Mısır'da kalan Salâhî Efendi, İstanbul'a döndükten sonra devlet memuriyetinden ayrıldı. İstanbul'da Halvetî-Uşşâkî tarikatı şeyhi Cemâleddin-i Uşşâkî'ye intisap etti. Bir müddet sonra kızıyla da evlendi. Bu sırada kırk yaşlarında olduğunu Sefîne-i Evliyâ müellifi bildirmektedir:

*“Seyyid Cemâleddîn kerîmesini Hazret-i Salâhaddîn'e tezvîc ile onu kendisine dâmâd etmiş idi. Bu sırada sinn-i âlîleri kırkı bulmuşdu.”*³⁰

Bir müddet sonra Abdullah Salâhî Efendi Fatih'teki Âşık Paşa tekkesine post-nişîn olarak tayin edildi. Dergâhta Uşşâkîliğin yanında Nakşibendî tarikatına göre de irşad faaliyetlerinde bulundu. Tâhir Ağa Tekkesi 1782'de çıkan bir yangın neticesinde yanınca Salâhî Efendi Eğrikapı'daki tekkeye taşındı.³¹ Çok geçmeden 1783 senesinde burada vazifeli iken vefat etti. Cenâzesi, bir önceki dergâhı olan

²⁸ Hüseyin Vassâf, **Risâle-i Salâhiyye**, İstanbul Karababa Tekkesi Yazmaları, Numarasız, vr. 2b.

²⁹ Hekimoğlu Ali Paşa'nın Banyaluka Zaferi adıyla bilinen bu başarısı için bkz. Münir Aktepe, “Hekimoğlu Ali Paşa”, **DİA**, c.XVII, İstanbul, s.166.

³⁰ Hüseyin Vassâf, **Sefîne-i Evliyâ Şerh-i Esmâr-i Esrâr**, Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, 2308, Cild 4, s. 259.

³¹ Semih Ceyhan, “Salâhî Efendi”, **DİA**, c.XXXVI, İstanbul, 2009, s.18.

Tâhir Ağa Tekkesi hazîresine defnedildi. Tâhir Ağa dergâhının post-nişinliğine de oğlu ve halifesi Mehmed Ziyâeddin Efendi getirildi.

Halvetî tarikatında Salâhiyye kolunu kuran Abdullah Salâhî Efendi, tarikatın silsilesini bir manzûmeyle belirtmiştir. Ancak bu manzumede Salâhî, Hasan Hüsâmeddîn-i Uşşâkî'ye kadar olan şeyhleri belirtmiş, daha sonra kendisine kadar geçen şeyhlerin isimlerini kaydetmemiştir.

Salâhiyye Tarîkati Silsilesi:

1. Hz. Muhammed Mustafa
2. Hz. Ali İbn-i Ebî Tâlib
3. Hasan-ı Basrî
4. Habîb-i A'cemî
5. Dâvûd İbn-i Nâsır-ı Tâ'î
6. Ma'rûf-ı Kerhî
7. Seriyî-i Sekatî
8. Cüneyd-i Bağdâdî
9. Ahmed Mimşâd-ı Dîneverî
10. Abdullah Muhammed-i Dîneverî
11. Muhammed-i Bekrî
12. Ömer Vecihüddin-i Bekrî
13. Ziyâeddin Abdülkâhir-i Sühreverdi
14. Kutbuddin-i Ebherî
15. Muhammed Rükneddin-i Nuhâsî
16. Şihâbeddin Muhammed-i Şirâzî
17. Muhammed Cemaleddin-i Şirâzî
18. İbrahim Zâhid-i Geylânî
19. Muhammed Sa'deddin-i Fergânî
20. Kerimüddin Ahi Muhammed-i Halvetî
21. Ebû Abdullah Sirâceddin Ömer-i Halvetî
22. Ahi Emre Muhammed-i İrşâdî
23. İzzeddin-i Halvetî
24. Sadreddin-i Hıyâmî
25. Celâleddin Yahyâ-i Şirvânî

26. Muhammed Bahâeddin-i Erzincanî
27. Tâceddin İbrahim Kâmil-i Kayserî
28. Alâaeddin-i Uşşakî
29. Ahmed Şemseddin-i Marmaravî
30. İzzeddin-i Karamânî
31. İbrahim Ümmî Sinân
32. Emîr Ahmed-i Semerkandî
33. Hasan Hüsâmeddin-i Uşşâkî
34. Memicân-ı Saruhânî
35. Ömer-i Geliboluvî
36. Âlim Sinân
37. Muhammed Keşânî
38. Halil Gümülcinevî
39. Abdülkerim Gümülcinevî
40. Osmân Sıdkî-i Gümülcinevî
41. Muhammed Hamdî-i Bağdâdî
42. Cemâleddin-i Uşşâkî
43. Abdullah Salâhaddin-i Kesriyyevî³²

1.2.2. Eserleri:

Salâhî Efendi'nin gerek te'lif ve gerekse tercüme ve şerh alanında pek çok eseri vardır. Bu eserler Mehmet Akkuş tarafından tespit edilmiştir.³³ Semih Ceyhan da hazırladığı DİA maddesinde söz konusu âsârı tanzim etmiştir.

1.2.2.1. Te'lifleri:

1. **Gül-i Sad-berg-i Evrâd Berâ-yı Tuhfe-i Ubbâd :** Allah'ın ve Hz. Peygamber'in güzel isimlerine dair olup Türkçe ve Arapça karışık yazılmıştır.

³² Akkuş, a.g.e., s.46-48..

³³ Akkuş, a.g.e., s.93-186.

2. Mir'âtü'l-A'lâm Ve Mişkâtü'l-Ahlâm : Eserin diğer ismi Fütûh-ı Salâhî'dir. Abâdile konusunun ebced değeriyle tasavvufî açıklamalarını ihtiva eder. Aynı zamanda ebced değerlerini bâtinî açıklamalarını yapar. İstanbul Üni. Nâdir Eserler Ktp., TY.3983 numarada bir nüshası kayıtlıdır.

3. Mir'ât-ı Esmâ : Esmâ-i seb'aya dâir bir risâledir.

4. Cevâhir-i Tâc-ı Hilâfet : Mutasavvıfların insanlar ile nasıl bir münasebet içinde olması gerektiğine dair bilgiler içeren bu eserde ayrıca sûfî kıyafetlerinin mânâlarına yer verilmiştir.³⁴

5. Usûl-i Evrâd-ı Uşşâkıyye Uşşâkî yolunun vird esaslarını hâvî bir risâledir.

6. Medâr-ı Mebde' ve Me'âd : “Ölmek-ölmemek, bilmek-bilmemek, bulmak-bulmamak, olmak-olmamak” şeklindeki karşıt ifadelerin içerdiği anlamlar hakkındadır.³⁵

7. Mecma-i Fenn-i Zerâfet : Bir nüshası Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, 6135 numaradadır.

8. İzhâr-ı Esrâr-ı Nihân ez Envâr-ı Hatm-i Hâcegân : Hatm-i hâcegâna dair bilinen ilk Türkçe eserdir.³⁶

9. Tuhfetü'l-Uşşâkıyye: Önce Arapça sonra Türkçe telif edilmiştir. Uşşâkî yolunun âdâb ve erkânından bahseder. Mahmud Kılıç tarafından Uşşâkî Sâliklerinin Âdâbı adıyla basılmıştır.³⁷

10. Hilye-i Haseneyni'l-Ahseneyn : 415 beyitlik eser mesnevi tarzında yazılmıştır.

11. Etvâr-ı Seb'a : Yedi nefis mertebesinin anlatıldığı altmış üç beyitlik bir risâledir.³⁸

12. Dîvân : Salâhî Efendi'nin iki divanından biri naat ağırlıklıdır. Dîvân-ı Nuût-i Salâhî'de Arapça, Farsça ve Türkçe 211 naat yer almaktadır³⁹. Diğer divanı ise gazel, kaside ve müfredlerden oluşmaktadır⁴⁰

³⁴ Süleymaniye Ktp., Pertev Paşa, no:433, vr.169a-180b.

³⁵ İstanbul Üni. Ktp., no: TY.6423.

³⁶ Süleymaniye Ktp., Pertev Paşa, no: 633, vr. 1b-12b.

³⁷ Mahmud Kılıç, *Uşşâkî Sâliklerinin Âdâbı*, Asitâne-i Uşşâkî Neşriyatı, İstanbul, 1998.

³⁸ Süleymaniye Ktp., Tâhir Ağa, no: 503/2, vr. 10a-13a.

³⁹ Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, no: 2650/1, vr. 1b-57a.

⁴⁰ Süleymaniye Ktp., Uşşâkî Tekkesi, no: 84.

Salâhî Efendi'nin diğerk bazı eserleri de şunlardır: **Matlau'l-Fecr** (Risâle-i Regâibiyye) (DTCF, Muzaffer Ozak, no: II/7); **Mevlid ve Mi'râciyye** (Cerîde-i Sûfiyye, XVIII/6 s.3-4); **Zabt-ı Vekâyi-i Yevmiye-i Şehriyârî** (İÜ Ktp., TY, no: 2518); **Tebrîk-i Gazâ-yı Sultan Mahmud** (Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, no: 4211/3, vr. 51-56).

1.2.2.2. Serhleri:

1. **Riyâzü'l-Kavâ'id Hıyâzu'l-Fevâ'id** : Ömer bin Mahmud el-Belhî'nin Farsça Makâmât-ı Hamîdî'sinin şerhidir.⁴¹

2. **Tavâli'u Menâfi'u'l-Ulûm Min Metâli'l-Mevâkı'i'n-Nücûm** : İbnü'l-Arabî'nin Mevâkıfu'n-Nücûm adlı kitabının şerhidir.⁴²

3. **Miftâhu'l-Vücûdi'l-Eşher fî Tevcihi Kelâmi's-Şeyhi'l-Ekber** : Arapça olup, eşyanın mâhiyeti ve zuhûruna dâirdir.⁴³

4. **Zeylû'l-Kitâb bi-Ahseni'l-Hitâb** : Miftâhu'l-Vücûd'un zeyli olup hakikat-i Muhammediyye konusunu işler.⁴⁴

5. **Şerh-i Risâle-i Kudsiyye** : Tezimize mevzu olan bu eser hakkında tafsilatlı bilgi nüshalar ve tahlilin bulunduğu ikinci kısımda yer almaktadır.

6. **Muhtasarü'l-Menâr Şerhi** : Neseî'nin fıkıh usulüne dair Menârü'l-Envâr adlı risâlesinin tercüme ve şerhidir.⁴⁵

7. **Elli Dört Farz Şerhi** : İstanbul'da hicrî 1260, 1264, 1276, 1302 senelerinde basılmıştır.

8. **Şerh-i Şâfiye** : İbnü'l-Hâcib'in Arapça gramer kaidelerine dair eserinin tercüme ve şerhidir.⁴⁶

9. **Muzhır-ı Kavâid-i İ'râb Şerhi** : Salâhî Efendi İbn Hişâm'ın bu eserini şerhettikten sonra risâleye şerhin muhtasarını da eklemiştir. Topkapı Sarayı Kütüphanesi'nde bir nüshası mevcuttur.⁴⁷

⁴¹ Süleymaniye Ktp., Pertev Paşa, no: 432-433.

⁴² İstanbul Üni. Ktp., AY, no: 3344

⁴³ Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, no: 2698

⁴⁴ Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, no: 2698/2

⁴⁵ Süleymaniye Ktp., Pertev Paşa, no: 443, vr. 690a-745a

⁴⁶ Ragıp Paşa Ktp., Yahya Tevfik, no: 1701/401

⁴⁷ TSMK, Emanet Hazinesi, no: 1908/1

10. Tercüme-i Aşk : İbnü'l-Fârız'ın el-Kasîdetü'l-Hamriyye'sinin şerhidir.⁴⁸

11.Şerh-i Kasâid-i Örfî : Sebk-i Hindî'nin önemli temsilcilerinden Örfî'nin kasidelerinin şerhidir.

12. Şerhu's-Salâhî bi-İmdâdi'l-Feyzi'l-Îlâhî : Bir nüshası Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, 3917 numaradadır.

1.2.2.3. Tercümeleri:

1. Mir'âtü'l-Meânî li-İdrâki Âlemi'l-İnsânî: Muhyiddin-i Arabî'ye ait olduğu ileri sürülen Havzû'l-hayât'ın tercümesidir.⁴⁹

2. Tercüme-i Risâle-i Gavsîyye : Bir nüshası Milli Ktp., no: 392'dir.

3. Tercüme-i Risâle-i Ahadiyye : Evhadüddin-i Balyânî'ye ait risâlenin çevirisidir.⁵⁰

4. Tercüme-i Risâle-i Vücûd : Muhammed Pârsâ'nın kelime-i tevhide ve kelime-i tevhid zikrinin tasavvufî mânâsına dâir bir risâlesinin tercümesidir.

5. Tercüme-i Usûl-i Hadîs : Süyûtî'nin en-Nihâye adlı eserini temel alıp Süyûtî'nin bu risâleye yazdığı İtmâm-ı Dirâye adlı şerhten ve İbn Hacer el-Askalânî'nin Nuhbetü'l-fiker fî Mustalahi Ehli'l-eser isimli eserine yapılan bir şerhten faydalanılarak yapılmış bir tercümedir .

6. Tercüme-i Aruz-ı Tebrîzî : Vahîd-i Tebrîzî'ye ait olan İlm-i Arûz ve Kâfiye adlı eserinin çevirisidir.⁵¹

7. Meşâriku'l-Envâri'l-Metâlib ve Metâli'u Esrâri'l-Mevâhib : Hazret-i Ali'ye nisbet edilen divânın tercümesidir.⁵²

8. Tercüme-i Mir'âtü'l-Muhakkıkın : Şebüsterî'nin eserinin çevirisidir (İstanbul 1281). Salâhî Efendi ayrıca Bûsîrî'nin Kasîdetü'l-Bürde'sini (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, no: 2650), Hassan bin Sâbit'in Hz. Peygamber'i övdüğü kasidelerinden birini (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, no: 2650) ve İbnü'n-Nahvî'nin el-Kasîdetü'l-Münferice'sini (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, no: 2650) Türkçe'ye çevirmiştir.”

⁴⁸ Süleymaniye Ktp., Nâfiz Paşa, no: 553.

⁴⁹ Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, no: 3214

⁵⁰ İstanbul Üni. Ktp. no: TY. 2309.

⁵¹ Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, no: 6201.

⁵² Süleymaniye Ktp., Uşşakî Tekkesi, no: 333

1.2.2.4. Nüshaları Tesbit Edilemeyenler: Mehmet Akkuş bu başlık altında nüshasını tespit edemediği eserleri sıralamıştır.⁵³

Bunlardan bir kısmı, isimlerinden de anlaşılacağı üzere tercüme ve şerh, bir kaç tanesi de te'lif eserlerdir.

1. Teshîlü'l-Mübtedî
2. Mesnevî Tercümesi
3. İmâm-ı Gazalî'nin Faysalü't-Tefrika Beyne'l-İslâm ve'z-Zendeka adlı eserinin tercümesi.
4. Ulûmu'l-Maznûn
5. Tevfîku'l-Avn fî Hakkı'l-Îman
6. Gülşen-i Tevhîd Tercümesi
7. Mustalehât-ı Sûfiyye Tercümesi
8. Esrârü'l-Mülûk Tercümesi
9. Vâhibü'l-Mevâhib fî Beyâni'l-Makâmât ve'l-Merâtib Tercümesi
10. Lafz-ı Tarîkat Risâlesi
11. Nakşibendiyye Risâlesi
12. Muğnî Şerhi
13. Nakşî-i Akkirmanî'nin Nutku Şerhi
14. Şevket, Sâ'ib, Hâkânî ve Sünbül Sinan'dan Gazel Şerhleri.
15. Mektubât ve İnşâ' Risâleleri
16. Şerh-i Hall-i Me'âkîdî'r-Rumûz
17. Risâle-i Menâzil-i Kamer
18. Harîda-i Nasîhat

⁵³ Akkuş., a.g.e., s.186-188

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. RİSÂLE-İ KUDSİYYE TERCÜMESİ'NİN MATBU VE YAZMA NÜSHALARI:

2.1.1. Matbu Nüshası: İstanbul'da, Ahmed İhsan Bey'in Matbaası'nda, Bahriyye kâtiplerinden Ali Kadri Bey tarafından h.1323 senesinde tab' ve neşredilmiştir. İlk tab'ı bu baskıdır. 21'er satırlık 87 sayfadır. Bir mukaddime ve 12 makâlenin Farsça aslı ve Salâhî Efendi tarafından yapılan birebir tercümesi ile bu 12 makâlenin yine Salâhî Efendi tarafından yapılan 12 şerhinden ibârettir. 88-91. sayfalarında "Menâkıb-ı Ârif-i Hudâ Hâce Muhammed Pârsâ" ser-levhasıyla Risâle-i Kudsiyye'nin müellifi Hâce Muhammed Pârsâ ve 92-95. sayfalarında bu eserin mütercimi olarak ve "Menâkıb-ı Mevlânâ Şeyh Abdullah Salâhî-i Uşşâkî" ser-levhasıyla Abdullah Salâhî Efendi icmâlen tanıtılmıştır. Bu risâlenin ikinci tab'ı, sadeleştirilerek basılmıştır. Ahmed Oğuz ve M. Sadık Aydın'ın birlikte sadeleştirdikleri söz konusu eser, İslamî Neşriyat tarafından 1969'da Konya'da bastırılmıştır.

Bütün yazma nüshaların taranmasıyla hazırlanan ve bu çalışmamızda esas aldığımız adı geçen nüshada, mukayeseli çalıştığımız yazma nüshaların üçünde de bulunmayan "Risâle-i Kudsiyye"nin Farsça aslı mevcuttur. Çalışmamızda, sayfa numaralarını köşeli parantez içinde göstererek Farsçasını, asli harfleriyle yazdık.

Tezimizin sonuna da taradığımız bu matbu nüshanın tıpkı basımını koyduk.

2.1.2. Yazma Nüshaları: Risâle-i Kudsiyye'nin Türkiye kütüphanelerinde kaydı bulunan yazma nüshaları şunlardır:

2.1.2.1. Pertev Paşa Nüshası:

Mukayeseli metin neşrinde "P Nüshası" olarak kısaltıp sayfa numaralarını köşeli parantez içinde gösterdik ve tercümeyle esas aldığımız matbu nüsha ile farklılıklarını da dipnotlarda gösterdik. Nüshanın müstensihî ve istinsah tarihi belli değildir. Matbu nüshada bulunan Farsça aslı, bu nüshada yoktur. 633 No.'lu yazmanın 38b-77a varaklarındadır. Her varak ince nesih hatlı 17'şer satırdır. Derkenârlıdır. Âyet-i kerime ve hadis-i şerîfler harekeli yazılmıştır. Bu 633 No.'lu

yazma eserde, Salâhî Efendi'nin "Risâle-i Esrâr-ı Nihân", "Şerh-i Kasîde-i Hazret-i Mevlânâ", "Terceme-i Risâle-i Vücûd li-Hâce Muhammed Pârsâ" ve yine Hâce Muhammed Pârsâ'nın başka bir risâlesinin tercümesi ile İmâm-ı Gazâlî'nin "Elfâz-ı Mensûbe"sinin tercümesi ve şerhi; Niyâzî-i Mısırî'nin "İhsân bana" redifli kasidesinin şerhi, "Risâle-i Cevher-i Tâc-ı Hilâfet", "Risâle-i Miftâhu'l-Vücûd" ve "Zeyl-i Kitâb"ı vardır. "Risâle-i Kudsiyye Tercümesi" yazmanın 38b ile 77a varakları arasında yer almaktadır. Metin ve der-kenâr başlıkları sürhle imla olunmuştur.

P Nüshası'nın da mikro-filmini, tezimizin sonuna koyduk.

2.1.2.2. Hafid Efendi Nüshası:

Çalışmamızda "H Nüshası" olarak kısaltıp sayfa numaralarını köşeli parantez içinde gösterdik ve tercüme esâs aldığımız matbu nüsha ile farklılıklarını da dipnotlarda gösterdik. Nüshanın müstensihî ve istinsâh tarihi belli değildir. Matbu nüshada bulunan Farsça aslı, bu nüshada yoktur. Eser, yazmanın 29b-69b varakları arasında yer almaktadır. Her varak ince nesih hat ile 19'ar satırdır. Der-kenârlıdır. Âyet ve hadisler harekeli yazılmıştır. Risâle-i Kudsiyye'nin Hâfid Efendi kısmındaki kaydı, aynı Pertev Paşa'da olduğu gibi hacimli bir eserin içerisinde yer almaktadır. Eserin giriş sayfasında "Şerh-i Kasîde-i Mevlânâ 'kaddesena'llâhü sirrahû" ibaresi yazılıdır. Eserin başlığı vişne çürüğü renginde tahrir edilmiştir. "Terceme-i Risâle-i Kudsiyye el-Muhammed Pârsâ 'kaddese'llâhu sirrahû" şeklindedir. Metin ve der-kenâr başlıkları sürhle imlâ olunmuştur. Hem metin, hem de der-kenârlardaki başlıklar renkli olarak yazılmış, bunun yanında metin içerisinde yer alan beyitlerin üstleri de kırmızıyla çizilmiştir. Kimi zaman beyitlerin kutu içerisinde alındığı da dikkati çekmektedir. Matbu nüshada, Pertev Paşa nüshasında ve Milli Ktp. nüshasında olduğu gibi bu nüshanın sonunda da Salâhî Efendi tarafından risâlenin tercümesinin tamamlanmasına düşürülen tarih şöyledir:

İrdi itmâma Salâhî'den eser

Buldı bir lafz-ile târîhe "zafer" = Sene 1180

Buradaki "zafer" kelimesinin ebcedi 1180'dir. [m. 1766]

H nüshası da çalışmamızın son kısmında mündemidir.

2.1.2.3. Milli Kütüphane Nüshası:

Çalışmamızda “M Nüshası” olarak kısaltıp sayfa numaralarını köşeli parantez içinde gösterdik ve tercümeyle esas aldığımız matbu nüsha ile farklılıklarını da dipnotlarda gösterdik. Resmi künyelemelerde sehven “*Eser, Mahmud Paşa’nın Risâle-i Kudsiyesinin tercümesidir...*” yazılmıştır. Matbu nüshada bulunan Farsça aslı, bu nüshada da yoktur. 1914 No.’lu yazmanın 38a-80a varaklarındadır. Şemseli, zencirekli, köşebentli, miklepli, fare yenikli siyah meşin bir cilt içindedir. Sözbaşları, konu başları, çizgiler kırmızı, şîrâzesi dağınık, kenarları tahrip görmüştür. Yazmanın cildinin üzerinde “Mecmû’a-i Şeyh Salâhaddîn-i Uşşâkî kuddise sirruhu’l-hâdî” yazmaktadır. 17’şer satırlık ta’lik hatlıdır. Der-kenârlıdır. Cild kapağının arkasında, Hasan Sezâyî’nin “Sarây-ı lî me’a’llâhî gönüldür” mısraıyla başlayan gazelinin birkaç beyti yazılmış ve sol sayfasında da, bu yazma mecmûada bulunan ve hepsi Salâhî Efendi’ye ait olan risalelerin listesi yazılmıştır. “Risâle-i Kudsiyye Tercümesi” yazmanın 38a-80a varaklarındadır. Bazı varakları boştur. Bazılarında, sonradan itmam edildiği anlaşılan kısımlar vardır. Bu yazmada sırasıyla “Risâle-i Esrâr-ı Nihân”, “Şerh-i Kasîde-i Hazret-i Mevlânâ”, “Terceme-i Risâle-i Kudsiyye”, “Terceme-i Risâle-i Vücûd li-Hâce Muhammed Pârsâ” ve Muhammed Pârsâ’nın başka bir risâlenin tercemesi ile “Şerh-ı Elfâz-ı Mensûbe”, “Şerh-i Kasîde-i ‘İhsân bana”, “Risâle-i Cevher-i Tâc-ı Hilâfet”, “Risâle-i Miftâhu’l-Vücûd”, “Zeylû’l-Kitâb” bulunmaktadır. Mecmuanın tamamı 223 varaktır. Seyyid Muhammed Ârif bin Ankaravî Hüseyin Efendi tarafından h.1288 senesinin Rebiul-âhiri’de (1871 Haziran) istinsah edilmiştir.

Bu nüshanın tıpkı basımı da tezin sonunda yer almaktadır.

Salâhî Efendi’nin Risâle-i Kudsiyye Tercümesi’nin bunlardan başka yazma nüshaları Millet Ktp., Şer’iyye kısmı, 877 No.’da; Ankara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Ktp., 7471 No.’da; Süleymaniye Ktp., Hacı Reşid Bey kısmı 90 numarada ve aynı kütüphanenin Tahir Ağa Tekkesi bölümünün 479 numarasında yer almaktadır.

METNİN İNCELENMESİ

2.2.1. Risâle-i Kudsiyye'nin yazılış sebebi:

Hâce Muhammed Pârsâ'nın Farsça kaleme aldığı en meşhur tasniflerinden “Risâle-i Kudsiyye”, besmele, hamdele, salvele ve tardiyeden sonra 1 mukaddime ve 12 makâleden oluşmaktadır. Pârsâ, bu eseri hocası Bahâeddin-i Buhârî'nin sohbetlerinden “denizden bir damla ve güneşten bir zerre olarak” ve bereketlenmek niyetiyle topladığını ve sonra dostlarının ısrarları ve tavsiyeleriyle ve Yakûb-ı Çerhî'nin “Kâmil ve mükemmil mürşidler bulunmaz olunca, onların ma'rifet incileri ve nurları saçan mübarek sözlerinden hergün bir miktar okumalıdır” sözüne imtisâlen ve bilhassa Bahâeddîn-i Buhârî'nin halifelerinden Hâce Alâeddin-i Attâr'ın işaretini istikametince tasnif ettiğini eserin mukaddime kısmında bildirmektedir.

Risâlenin musannifi Hâce Muhammed Pârsâ, risâlenin mütercimi Salâhî Efendi'nin ifadesiyle “*Ve eğer bu kelimât-ı Kudsiyye, ba'z-ı mevâzıında birâz şerh muhtâc olursa, evlâdır ki ol şerh, enfâs-ı nefîse-i ehlu'llâh ve kelimât-ı meşâyih-ı âgâh isti'ânet ü istimdâdiyla ola. Zîrâ kelâm-ı meşâyihîñ ba'zı, ba'zını müfessirdir*”⁵⁴ demektedir. Yani, “Eğer bu kelimât-ı kudsiyyenin bazı yerleri şerhe muhtaç olursa, bu şerhin de, Allah'ın kâmil ve mükemmil kullarının sözleriyle yapılması evlâdır. Zira, kâmil ve mükemmil şeyhlerin bazı sözleri, kâmil ve mükemmil bazı şeyhlerin sözlerini tefsir eder” ifadesinden hareketle, Risâle-i Kudsiyye'nin metin incelemesi bölümünde yine aynı silsilenin önde gelen isimlerinin eserlerine istinad edilecektir. İmâm-ı Rabbânî'nin “Mektûbat”ının başlıca kaynaklar arasında yer alacağı bu bölümde, Nakşibendiyye yolunun tanınmış isimleri arasında bulunmakla birlikte, eserleri cihetiyle henüz kuşatıcı bir çalışmaya konu edilmemiş Muhammed Murad-ı Buhârî, Muhammed Rüstem Râşid Efendi ile yine son dönem Nakşî meşâyihından Abdülhakim-i Arvâsî gibi zâtların söz ve beyanları esas alınacaktır.

2.3.1. Risâle-i Kudsiyye'nin bölümleri:

Risâle-i Kudsiyye toplamda 12 makâleden oluşmaktadır.

⁵⁴ Metin, s., 9-10.

2.3.1.1. Birinci Makâle: Bu makâlede doğru bir itikâda sâhip olmak, İslâmiyet'e kâlde, hâlde ve efâlde tâbi olmak; bidatlerden ve ruhsatlardan sakınarak azîmetlerle amel etmek ve böylelikle zâhiren ve bâtinen yüksek makâmlara kavuşmaya çalışmak konuları ele alınmış; cezbe ve sülûk yolu, kelime-i tevhid zikri ve üveysîlik kısaca bildirilmiştir. Ayrıca Silsile-i Aliyye ismiyle bilinen yolun, kitabın musannifi Muhammed Pârsâ'nın hocası Bahâeddin-i Buhârî'ye kadar tafsilatıyla anlatılarak Nakşibendiliğin "silsiletü'z-zeheb" olarak tavsif edilmesinin sebebi beyan edilmiştir.

Silsile-i Aliyye'den Muhammed Masûm-ı Fârûkî'nin halifelerinden İstanbul'da medfun Muhammed Murâd-ı Buhârî'nin Nakşibendî yolunun âdâbını ve erkânını bildiren Arapça yazdığı meşhur "Silsiletü'z-Zeheb" risâlesinin, yine Silsile-i Aliyye'den Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî'nin halifelerinden ve İstanbul'da medfun bulunan Abdülfettâh-ı Akrî'nin talebelerinden Muhammed Rüstem Râşid Efendi tarafından Türkçe'ye yapılan tercümesi ve zeylinde, Nakşibendî yolunun Eshab-ı kiramın yoluna yakın olduğu, bu yolda kâmil ve mükemmil bir mürşidden istifâde ve istifâza etmekte gençler ve yaşlılar arasında fark olmadığı, Nakşibendî yolunun nübüvvet yolundan payı bulunduğu, diğer yollarda en sonda ulaşılan makamlara ve feyizlere, bu yolun başında kavuşulduğu ve burada "nihâyetin bidâyete (başlangıca) derc edildiği" hususları ayrıntılarıyla anlatılmaktadır:

"Tarîka-i Aliyye-i Nakşibendiyye "kaddesallâhü te'âlâ esrârahümü'l-aliyye" ayn-i tarîka-i Sahâbe-i Kirâm'dır "radiyallâhü anhüm". Ziyâde ve noksân olunmayarak aslı üzre bâkî ve sâbitdir ki, ol alâ tarîkı'z-zühûl ve'l-istihlâk, devâm-ı huzûr-ı bi'llâh ile berâber cemî'-i harekât ü sekenâtda ya'nî ibâdât ve âdât ü mu'âmelâtda zâhiren ve bâtinen sünnet ve azîmetle kemâl-i iltizâm ve bid'at ü ruhsatdan tamâm-ı ictinâb ile devâm-ı ubûdiyyetden ibâretedir. Ve dahi bu tarîka-i aliyye, mücâhedât-ı zekiyye-i mestûre ile berâber mürşidîn-i kâmilîne mahabbet yönünden kemâl-i irtibât ile in'ikâs ü insibâg tarîkıdır. Ve bu tarîka-i aliyyede istifâza etmekde ya'nî bi't-taleb feyz-ı İlâhî ahz etmekde ihtiyârlar ve gençler mütesâvîdir. Ve ifâza etmekde ya'nî tâlib-i sâdika feyz-ı İlâhî i'tâsında hayyler ve meyyitler mütesâvîdir. Ve bu tarîkatin nihâyeti, bidâyetinde munderic olup ibtidâsı, gayrisinin intihâsıdır. Zîrâ bu tarîka-i aliyyede incizâb-ı mahabbet-i zâtiyye hâsıdır

ki, vâsıtası olan Hazret-i Sıddîk-ı Ekber “radiyallâhü anh” anın kemâliyle tafdîl olunmuştur.”⁵⁵

Birinci makâlede, Hâce Muhammed Pârsâ, hocası Şâh-ı Nakşibend’e kadarki Hâcegân silsilesini şöyle bildirmektedir::

- 1- Hazret-i Muhammed Mustafâ (sallallâhü aleyhi ve sellem)
- 2- Ebû Bekr-i Sıddîk
- 3- Selmân-ı Fârisî
- 4- Kâsım bin Muhammed
- 5- Ca’fer-i Sâdık
- 6- Bâyezîd-i Bistâmî
- 7- Ebu’l-Hasen-i Harakânî
- 8- Ebû Alî Fârmedî
- 9- Yûsuf-ı Hemedânî
- 10- Abdülhâlîk-i Gucdüvânî
- 11- Ârif-i Rîvgerî
- 12- Mahmûd-ı İncir-i Fagnevî
- 13- Alî-i Râmitenî
- 14- Muhammed Bâbâ Semmâsî
- 15- Seyyid Emir-i Külâl
- 16- Şâh-ı Nakşibend Seyyid Muhammed Bahâeddin-i Buhârî⁵⁶

2.3.1.2. İkinci Makâle: Bu bölümde, Allah’ın “Cemâl” ve “Celâl” sıfatları ve bu sıfatların Nakşibendî pîrlerinde tecellileri ve Nakşibendî terbiyesinde bu sıfatların tecellileriyle cezbe ve sülûk yolundaki müridlerin terbiyeleri, “recâ”nın gâlip olmasında “havf” ve “havf”ın gâlip olmasında “recâ” hâlinin olduğu, hakiki hayat ile ölü kalpleri ihyâ etmenin hissî hayatla ölü bedenleri diriltmekten çok daha faziletli olduğu icmalen bildirilmiştir.

Abdülhakîm Arvâsî, bir mektûbunda, “hayat-ı bâtinî” yanî hakiki hayât ile “hayat-ı zahirî” yanî maddî hayatı şöyle karşılaştırmaktadır:

⁵⁵ Muhammed Rüstem Râşid, **a.g.e.**, s. 10.

⁵⁶ Metin, s., 13-18.

“...İnsândaki kemâlâtın birisi, Cenâb-ı Hakk’ın sıfât-ı hakîkiyye-i zâtiyyesinden ‘hayât’ın mazharıdır. Mahlûkâtın kâffesi, sıfât-ı hayâtın mazharı iseler de, insânda bu mazhariyyet tamâm vâkı‘ olmuştur. (...) Enbiyâ-yı izâm (aleyhimüssalâtü vesselâm) ve cemî-i evliyâ-yı kirâm (rıdvânullâhi aleyhim ecma‘în) kable’l-vefât her iki hayât ile hayydirler. Ba‘de’l-vefât, hayât-ı sûrî zâ’il olur ise de, hayât-ı hakîkî, hayât-ı aslî bâkî kalır. Buna nazaran hayât, ikidir: Biri, hayât-ı sûrîdir ki, hayât-ı zâhirî, hayât-ı muvakkat, hayât-ı mâddî, hayât-ı evvel isimleriyle yâd olunur. Bizim ma’rifetimiz olan hayât, budur. İkincisi, hayât-ı hakîkîdir ki, hayât-ı bâtinî, hayât-ı mü’ebbed, hayât-ı ma’nevî, hayât-ı sâni isimleriyle yâd olunur. (...) Bi-hasebi’l-hakîka, matlûb olan hayât, budur...”⁵⁷

2.3.1.3. Üçüncü Makâle: Bu bölümde Allah’a yakın olmak ve Allah’tan uzak düşmek, “seyr-i ilallâh”, “seyr-i fillâh” makamları; müridin bütün irade ve ihtiyarını bırakıp kâmil ve mükemmil bir mürşide tam teslim olması gibi hususlar ele alınmıştır:

“Silsiletü’z-Zeheb” tercümesinin “Fî Mehabbeti Mürşidi Kâmil” ser-levhalı üçüncü faslında âyetler, hadisler ve tasavvuf büyüklerinin rivayetleriyle, kâmil ve mükemmil mürşidin Hazret-i Peygamber’in vârisi ve nâibi olduğundan, mürşidi sevmenin, Hazret-i Peygamber’i sevmek ve Hazret-i Peygamber’i sevmenin de Allah’ı sevmek anlamına geleceği, talebenin itikad, hal ve sözde tâbiyet üzere olmasının lüzumu anlatılmata ve bir sonraki fasılda talebenin hocasıyla konuşması âdâbını ve erkânı bildirilmektedir:

“Ve mürşid-i kâmil, vâris ü nâ’ib-i Resûlillâhdır. Binâ’en aleyh, mürşid-i kâmile muhabbet, Resûl-i Ekrem’e muhabbetdir. Ve Resûl-i Ekrem’e muhabbet, Hakk Te’âlâ’ya muhabbetdir. Pes, muhabbetü’llâh ve muhabbet-i Resûlullâh, emr-i lâzım ve ehemmdir ve şu’be-i îmandandır. Kezâlik, muhabbet-i mürşid-i kâmil dahî emr-i lâzım ve ehmdir. Ve cemî’-i emrlere kemâl-i itâ’at edip aslâ muhâlefet itmeyüp her bir ahvâlinde rızâsını taleb etmek ve huzûr u gaybetinde anın ta’zîm ü hürmetini hıfz edip anın sevdiklerini sevip, sevmediklerini sevmemekdir. Ve cemî’-i zikr ü efkârı ve sülûk ü etvârı anın ta’lîm ü telkîni ile

⁵⁷ Abdülhakîm Arvâsî,, **Sevânihu’l-Efkâr ve Sevâmihi’l-Enzâr**, Cild: 1, Âsitâne Yayınevi, İstanbul, 2004, s. 231-240.

olub kemâl-i ittibâ' üzre olub gassâl elindeki meyyit gibi teslîm-i tâmm ile anın tesarrufu altında olmaktır. Ve dâ'imâ ziyâret ü hıdmetine mülâzemet edip zarûret olmadıkça hizmetinden müfârakat etmemek ve onu unutmayıp mehâsin-i ahlâkını ve kemâl-i irfânını ve terbiye ve te'dîb ve irşâdını dâ'imâ zikr eyleyip senâ'-i cemîl ve du'â'-i hayr ile yâd etmek ve mümkün oldukça hediyeler ihdâ, belki mâ-melekin ana fedâ eyleyip mâlıyla ve bedeniyle ve cânıyla hizmet etmektir. Ve dahî evlâd ü ayâline ve akribâ ve te'allükâtına tevkîr ve ihtirâm edip, onlara dahî ihsân ve ikrâm edip tefakkud-ı ahvâllerine mukayyed olmaktır.”⁵⁸

2.3.1.4. Dördüncü Makâle: Allah'ın bazı sıfatlarının tecellisi, bu sıfatların tecellisiyle velâyet makâmıların farklılaşması, kâmil ve mükemmil şeyhlerin sıfatsızlık halleri bildirilirken, veli kulların bazılarının, bazı sıfatların tecellisine mazhar olup, telvin makamında ve ibnû'l-vakt oldukları, bazılarının da sıfatsız ve nişansız olup temkin makamında ve ebu'l-vakt oldukları; bu makamların zirvesinin, sıfatsızlık ve nişansızlık hali olmasıyla, Hz. Peygamber'e ait olduğu izah edilmiştir.

Nakşibendî adâbını, erkânını; ıstılahlarını ve makâmıların ve hallerini çok tafsilâtlı bildiren “Silsiletü'z-Zeheb” tercümesinde bu hususlar şöyle ele alınmaktadır.

“...Hâce Alâeddîn Şeyh Attâr Hazretleri buyururlarmış ki: ‘Bu tâifeyi ‘makâm-ı telvîn’den gayrî yerde bilmek olmaz. Şimdi fehm ediyorum ki bunları makâm-ı temkîninde anlamak olmaz imiş. Her kim ki bunları temkîn hâlinde bulup bunlara taklîd ile amel eyledi, elbette bî-behre kaldı. Belki ol kimse zındık olmak havfı vardır. Meğer kim inâyet edip kendilerini ona göstereler.’ İntehâ.

Hafî değildir ki ‘telvîn’, meşâyih-i tarîkat yanlarında sâlike vârid olan ahvâlde sâlikin gönlü keşf ile ihticâb ötesinde mütereddid olmaktır. Mutmain olmamaktan ibârettir.

Ba‘zılar demişlerdir ki: ‘Nefsin sıfatları gâh gâib olup gâh zâhir olmak sebebiyle ya’nî sıfât-ı nefis gâib oldukça mahcûb olmaktır. Elbette sâliki bu makâmda anlamak olur. Ahvâlinin telvîni cihetinden sıfât-ı mütekâbile mâ-beyninde kabz u bast ve sekr ü sahvde ve bunların emsâlî temkîn dâhî meşâyih

⁵⁸ Muhammed Rüstem Râşid, a.g.e., s.37-46.

ıstılâhâtında keşf-i hakîkatin devâmından ibârettir. Gönülün, mevtın, kurbün itmînânı vâsıtasıyla. Lâ-cerem bu makâmda sâliki anlamak olmaz. Zîrâ temkîn sâhibi, ilm-i ledün mertebesine erişmiştir. Ekl ü şürb ve bey’ u şîrâ ve nevm ü yakazada ve sâir-i sıfât-ı beşeriyyede ehl-i zâhir gibidir. Mübtedî, ümûr-ı tabîiyye ehl-i temkîne taklîd edip riyâzât ü mücâhedâtı terk etmek Hâce Alâeddîn kuddise sirruhû Hazretleri buyurduğu üzre zındıkiyyet hatarını mûcibdir. İntehâ.’

Bilgil ki, Tâife-i Nakşibendiyye-i Aliyye’nin “zâde’llâhü teâlâ fütûhahüm” sülûk ü tarîkları, cemî-i meşâyihin sülûkünün a’lâsıdır. Erbâb-ı taleb olan, Hazret-i Hakk’a mûsıl yılların akrebidir. Zîrâ bunların sülûkü, vech-i ehadiyyet ki, külle sârîdir; mahv ile, fenâ ile mertebe-i vahdete Hakk Sübhân, celâl-i işrâk edip mâ-sivâyı bilküllîyye ihrâk eyler. Ve hakîkatte sâir-i meşâyihin nihâyet-i seyrleri, bu tâifenin bidâyet-i tarîklarıdır. Zîrâ bunlar evvel-i mertebede ser-hadd-i fenâya vâsıl olurlar. Ve bunların sülûkü, ba’de’l-cezbedir. Sâir-i erbâb-ı talebin nihâyet-i sülûkleri cezbe ve fenâya vâsıl olmaktadır. Bunlar, meded-i pîr ile evvel-i mertebede cezbe ve fenâya vâsıl olup ve ba’de’l-vusûl, sâlik olurlar. Ve sülûk-i ba’de’l-cezbe, mücmel-i tevhîdin tafsîlidir...”⁵⁹

2.3.1.5. Beşinci Makâle: Zikrin ve râbitanın hakikati, Nakşibendî yolunda zikrin ve rabitanın şekli, âdâbı ve erkânının ele alındığı bu bölümde, Kur’ân-ı Kerîm tilavetinin faziletleri, nefy ve isbat zikri, sultanî zikir; zikr-i cehrî ve zikr-i hafî konuları ayrıntılarıyla işlenmiştir.

Abdülhakîm Arvâsî, Hicrî 12 Muharrem 1348 tarihli “Zikr-i Nefy ü İsbât” ser-levhalı bir mektubunda “nefy”in “isbat”tan ehem ve akdem olduğunu, kalbi temizlemeden ve mâsivâdan tahliye etmeden yapılacak zikrin faydası olmayacağı hususunda şunları kaydetmektedir:

“Nefy, gayrullâhdan tathîr ve tahliye* içindir. İsbât-ı tenvîr ve hubbullâh ile tahliye** içindir. Kalbi tahliye, tahliyeden ehem ve akdemdir. Tahliye*** olmayınca, tahliye**** hâsıl olmaz. Şîşe, siyâh mürekkebdan hâlî ve temîz olmazsa, gülâb ile

⁵⁹ Saîd-i Köstendilî, a.g.e., vr., 27a-28a.

* (تخليه) “boşaltma”

** (تخليه) “süsleme”

*** (تخليه) “boşaltma”

**** (تخليه) “süsleme”

dolmaz. Doldurulursa, her ikisi de fâsid olur. Levh-i kalbi, nukûş-ı mâ-sivâdan temîz etmeyince, ismullâh yazılması mümkün olmaz. Kalbi mâ-sivâ muhabbeti ile dolu olan kimse, bin kez ‘Allâh’ dese, az olur. Bu kelimenin halâvetini his etmez. Gönül, gayrullâhdan fâriğ olduktan sonra, bir kerre “Allâh” kelimesiyle gûyâ olunca, o kadar lezzet hâsıl eder ki, lisânla takrîr, kalemle tahrîr kâbil olmaz.”⁶⁰

Ayrıca, “zikir ve zikrin maksad-ı âlîsini, şartlarını, âdâbını ve erkânını, zikrin hâsılâtını ve vâsılâtını, Ehl-i Sünnet itikâdından kıl ucu kadar dahi ayrı kalanların, bu tarifi, tahrîri mümkün olmayan zevkten mahrumiyeti bâtinî ilimlerin uçsuz bucaksız bir deryâ olduğunu, ehl-i sünnet âlimlerinin ve tasavvuf büyüklerinin bu deryâdan nasîblerine ve makâmlarına göre hisse aldıklarını, bir mektûbunda şöyle bildirmektedir:

“Herkes kendi isti’dâd-ı fitrîsi nisbetinde ol deryâ-yı bî-pâyândan ve ol bahr-i zehhârdan bir şey ile mütesellî olsun. Üveys-i Karenî, o bahrin bir avuç mikdârıyla sîrâbdır. Abdülkâdir-i Geylânî ise, ancak o bahrin sâhiline erişmiştir. Muhyiddîn-i Arabî ise, bunun umkundan ihrâc edilmiş bir cevher ile mütefahhir olmuştur. İmâm-ı Rabbânî, ondan bir hazz-ı vâfir almıştır. Kuddise sirruhüm”⁶¹

“Şâh-ı Nakşibend Hazretleri’nin ‘kuddise sirruh’ yolunda kalbî zikir mu’teberdir. Asl, budur. Zîrâ kalbin vaz’ı, zikir üzredir. Lisân, tercemândır ve lisân ile dahî zikir olunsa, ihfâ ya’nî gizlemek mu’teberdir. Zîrâ, hem azîmetdir ve hem de hulûsa ya’nî ihlâsa yakındır. Ve halk arasında halvetde olmalıdır. Ya’nî, halk arasında Hakk ile olmalıdır. Halk arasında bulununca, kalbini Allâhü Te’âlâ’dan gâfil koymamaktır. Kalbî zikir ehli olmasa da tekellûf ile ya’nî zorlayarak Allâhü Te’âlâ’dan gâfil olmamaya çok çalışmalıdır. Bütün a’zâlarıyla böyle davranmaya çok uğraşmalıdır. İ’tikâdda ehl-i hak, ya’nî Ehl-i Sünnet ve’l-cemâ’at i’tikâdı üzere bulunup, bilinmesi zarûrî olan fıkıh bilgilerini öğrenerek onlara uygun amel etmelidir. Kalbinde Allâhü Te’âlâ’nın rızâsından başka bir şey bulunmaması için, doğruluk ve ihlâsda kemâl sâhibi kimseler ile konuşmalı, onların sohbetinde bulunmalı, dilde ve gönülde dâimâ Allâhü Te’âlâ’yı anmalı, bunda aslâ gevşeklik göstermemelidir. Allâhü Te’âlâ’dan başka her şeyi unutmalıdır. Allâhü Te’âlâ’dan

⁶⁰Seyyid Abdülhakîm Arvasî, **Sevânihu’l-Efkâr ve Sevâmihi’l-Enzâr**, c. 1, Âsitâne Yayınevi, İstanbul, (2004); s., 31.

⁶¹Arvâsî, **a.g.e.**, c. 2, s., 103-104.

başkası hâtıra geldikçe istiğfâr okumalı, mâsivâdan kurtarması için Allâhü Te’âlâ’ya yalvarmalıdır. Bu şekilde kalb huzûruna kavuşmaya çalışmalı, zorlama ile de olsa mâsivâyı (Allâh’dan başka her şeyi) unutmaya gayret etmelidir. Zâhirde halk ile, bâtında Hak ile bulunmalı, böylece gönülde Allâhü Te’âlâ’nın rızâsından başkası kalmamalı, mâsivâyı tamâmen unutmalı, nefsi de benlik da’vâsından kurtarıp, kalb huzûru ve râhatlığı ile kulluğa dâir bütün vazîfeleri yapmalıdır. Böylece Allâhü Te’âlâ’nın lütuf ve ihsânı ile fânî-fillah ve bâkî-billâh olunur ve Allâhü Te’âlâ’nın pek çok feyz ve ma’rifetlerine kavuşulur. Bu mertebeye erişebilmek için, nefy ve isbâtı kendisinde bulunduran Kelime-i Tayyibe’yi ya’nî {**Lâ ilâhe illallâh Muhammedün Rasûlullah**} çok söylemelidir. Ma’nâsı; hak olan ma’bûd yalnız Allâhü Te’âlâ’nın zât-ı pâkidir. O’nun rızâsından başka hakîkî bir maksûd yoktur. Muhammed aleyhisselâm, Allâhü Te’âlâ’nın rasûlüdür. O’na tâbî’ olmak vâcibdir. (Farz-ı ‘ayn ma’nâsında) İşte bu Kelime-i Tayyibe ile, bahsedilen se’âdete kavuşulur.”⁶²

Muhammed Murâd-ı Münzevî’nin “Silsiletü’z-Zeheb”inin tercümesinde Nakşibendî yolunun zikir şekli, adâbı, şartları ve erkânı ile zikrin, râbitanın ve hatme-i hâcegânın sahih rivayetlere istinad ettiğine dair şu görüşlere yer verilmektedir:

“Pes, imdi bu zikir-i müdâmin ba’z-ı şurût u âdâbı bunlardır:

Ammâ şurûtu, evvelâ zikir, bir mürşid-i kâmilin telkîn ü ta’lîmi ve teveccüh ü himmeti ile olup dâ’imâ mürşide râbita ve istimdâd ü istifâza üzre zikre meşgûl olmak. Ve zikrde gaflet ü keselden kemâl-i ihtirâz üzre olup ihlâs-ı ubûdiyyet ve hulûs-ı taviyyet ve kemâl-i muhabbet ve taleb-i rızâ vü ünsiyyet üzre olmak. Ve kalbi ve sırrı ve serîrini maksûdiyyet-i mâ-sivâdan mu’teriz olup, Zât-ı Hakk’a ve rızâ-yı Hakk’a kemâl-i ikbâl ile müteveccih ve murtebit olmaktır.

Ammâ âdâbı, evvelâ mürîd-i sâdık, bir mekân-ı hâlî vü tâhirde âbdestli ve tâhir olduğu hâlde müstakbilen ile’l-kibleti aks-i teverrük üzre kemâl-i zillet ü hakâretle oturup, gözlerini ve ağzını yumup ve dişlerini dişleri ve dudağını dudağı üzre yumup, lisânını üst damâğına yapışdırıp ve nefesini alâ hâlihî ıtlâk etmek ve cemî’-i a’zâsı huzû’ u huşû’ üzre sâkin olduğu hâlde alâ kaderi’l-makdûr derûnunu

⁶² **Menâkıb-ı Hazret-i Şeyh Muhammed Murâd Kuddise Sirruhû**, Süleymaniye Ktp., Tekkeler-Murad, No: 256, vr. 22b.

hatarât-ı rediyyeden ya'nî mâ-sivâya te'allukdan hâlî edip cemî'-i kuvâ vü havâssiyle ya'nî havâss-i zâhire ve havâss-i bâtineleri ile ol makarr-ı nûr-ı îmân ve menba'-ı muhabbetü'l-Meliki'l-Mennân olup hakikat-i câmi'a-i insâniyye denilen kalb-i hakikînin mahalli olup sol memenin altında bulunan kalb-i sanevberiyü's-şekl cânibine müteveccih olup ve nefsinin a'mâl-i sâlihadan hâlî ve cürm ü günâh ile mâlî ve hakk-ı ubûdiyyeti edâdan âciz ü kâsır görüp ve Zât-ı bi-lâ-misl Vâcibü'l-Vücûd Hazretleri'ni kemâl-i azamet ü mahbûbiyyetle bi-lâ keyf hâzır u nâzır bilmekle, bir mikdâr bu mülâhaza üzre olmak gerekdir ki, icmâlen bu cemî'-i kuvâ vü havâssiyle kalbine teveccüh ve kalbinden Zât-ı bi-lâ-misl Vâcib-i Te'âlâ'yı mülâhaza etmeğe istilâhda 'vukûf-ı kalbî' derler. Ve zikrde ve hâric-i zikrde ve cemî'-i ahvâlinde bu 'vukûf-ı kalbî'ye müdâvemet etmek, mürîde ehemmiyet ü elzemdir. Ba'dehû havf ü tezarru' ve haşyet ü tezellül ile beş, ya on beş, ya yigirmi beş kerre medd ile lisânen "estağfirullâh" demektir. Ba'dehû, bir Fâtîha-i Şerîfe ve üç İhlâs-ı Şerîf okuyup misl-i sevâblarını Pîr-i Tarîka-i Aliyye Zü'l-Feyzî'l-Cârî Ve'n-Nûru's-Sârî Hâce-i Büzürg-vâr Muhammed Behâ'üddîn Şâh-ı Nakşibend "kuddise sirruh" Hazretleri'nin rûh-ı pür-fütûhlarına ve dahî Mürşidü'l-Ekmelimiz Kutbü'l-İrşâd Ziyâ'ü'ddîn Mevlânâ Hâlid Hazretleri'nin rûh-ı pür-fütûhlarına ihdâ edip kalb ile istimdâd ve istifâza etmek gerek ki, buna "tevessül" derler; ba'dehû, belki bu nefes benim âhir-i nefsim ola, hülyâsıyla mevtin ve gasl ü tekfînin ve kabrin ahvâlini el-ân nefsim vâkı' olmuş gibi tezekkür ü tefekkür etmek gerekdir ki, buna "tezekkür-i mevt" ve "imâte-i nefis" derler. Ba'dehû mürşid-i kâmilinin sûretini tesavvur ve rûhâniyyetini tehayyül ile rûhâniyyetine teveccüh ve istimdâd ü istifâza eylemek gerekdir ki, buna "râbîta" derler. Netekim faslında tafsîlen beyân olunmuşdur. Ba'dehû 'vukûf-ı kalbî' ve 'cem'iyyet-i tâmmeh' ve 'himmet-i kâmile' ile kalbinde ism-i zât olan Lafza-i Celâle'yi zikir ya'nî 'Allâh, Allâh, Allâh' diye zikre müdâvemet eylemek gerekdir ki, buna 'yâd-gerd' derler. Ve bu ism-i zât Arabî ve İbrânî ve Süryânî müştekkâtından olmayıp, lafza-i ma'lûmesi ile mefhûm-ı îmân üzre ism-i hâss-ı zât-ı mukaddes idüğünü te'akkul etmek ve inde'z-zikir, müsemmâsı olan Zât-ı bi-lâ misl-i te'âlâ Hazretleri'ni mülâhaza edip zikrden mezkûre teveccüh ve rabt-ı kalb edip kendinin ve cemî'-i mâ-sivânın fenâsını mülâhaza etmektir. Ve dahî ibtibâ'-i zikrde ve esnâsında her yüz aded başında ve

mâ-sivâ hutûrunda kalbiyle veyâ lisânıyla ihfâ'en bir kerre ya üç kerre "Îlâhî ente maksûdî ve rizâ-ke matlûbî" diye ki, buna "bâz-keşt" derler.

Pes, vech-i meşrûh üzre bu zikr-i şerîfe müdâvemet ü muvâzabet etmek ve ekalle mâ yekûn gicesiyle be-her günde beş bin zikr etmek gerekdir. Lâkin bundan ziyâde iksâr-i zikr etmek lâzımdır. On bin, yigirmi, otuz, kırk, yetmiş bin kadar. Ve zikr etmek, belki vüs'at ü sür'at-i meşrebî olan sâlike yüz yigirmi bine kadar zikr etmek mümkün ve vâkı'dır. Ve'l-hâsıl, kesret-i a'dâd-ı zikrde hasr yokdur. Belki sâlike lâzım olan, cemî'-i evkâtını zikre ve mefhûm-ı zikre hasr u kasr etmek gerekdir. Buna "devâm-ı zikr" ve "zikr-i müdâm" derler.

Ve dahî cemî'-i ahvâlinde, ya'nî kıyâm ve ku'ûd ve mükâleme ve mu'âmele ve ekl ü şürb ve nevm ü yakazasında nazar-gâh-ı Îlâhî olan kalbine nâzır u pâs-bân olub ana mâ-sivâyı sokmayıb ve gâfil olmağa bırakmayıb dâ'imâ ma'nâ-yı zikr üzre hâzır ve âgâh kılmak gerekdir ki, buna "nigâh-dâşt" derler. Ve dahî zikrde rusûh-ı tâmm ve huzûr-ı me'a'llâh-i temâm husûlüne ihtimâm etmek gerekdir ki, buna "yâd-dâşt" derler. Ve dahî bu ism-i zât zikrini kendiliğinden letâ'if mahallerine nakl itmeyüb ancak vakti geldükde mürşid-i kâmilin telkîn ü ta'lîmi ile nakl etmek gerekdir.

Ve dahî nefy ü isbât zikrini ve murâkabe ve tehlîli bed' etmek, kezâlik mürşid-i kâmilin telkîn ü ta'lîmi ile olub ve anın ta'yîn eylediği ma'nâyı mütâle'a vü mülâhaza etmek gerekdir. Ve dahî zikr esnâsında vârid olan ahvâlât ü küşûfâta iltifât etmeyip ancak Zât-ı Hakk'a ve rızâsına rabt-ı kalb etmek gerekdir. Ve dahî şem' veyâ meş'ale gibi veyâ kevkeb ü kamer veyâ şems gibi nûrlar zâhir olur ise, zinhâr anları mezkûr zann etmeyip ve iltifât etmeye. Zîrâ, mezkûr ki, Hakk Te'âlâ'dır; ol hüviyyetden ve eşkâlden ve elvândan ve mekândan ve cihetden ve zamândan münezzehdir.

Ve dahî kabz, ya fütûr, ya kesel ârız olur ise de zikri terk etmeyip cidd ü ihtimâm ile zikre müdâvemet edip, eğer esnâ-yı zikrde huzûr-ı tâmm ile gaybet ü istiğrâk ve bî-hûdluk gibi ahvâl hâsıl olur ise, zikri terk edip ol hâle tâbî' olup ona dalmak gerekdir. Zîrâ zikr, dakk-ı bâb-ı Mevlâdır ve ahvâl-i mezkûrenin husûli feth-i bâb-ı Mevlâdır. Feth-i bâbdan sonra dakk-ı bâb, münâsib değildir; belki edebsizliktir.

[...] Pes, imdi ma'lûm ola ki, Hatm-i Hâce-gân-ı Şerîf ki, evvelinde on beş istiğfâr ve râbîta-i şerîfe ile bed' edip yedi Fâtiha-i Şerîfe 'an yemînin ve yüz salevât-i şerîfe ve yetmiş dokuz "Elem Neşrah Le-ke" ve bin bir İhlâs-ı Şerîf ve yedi Fâtiha-i Şerîfe an yesârin ve yüz salevât-i şerîfe, ba'dehû du'â-i şerîf ve bir aşr-i şerîfdir. İmdi bu Hatm-i Hâce-gân-ı Şerîf'in ba'z-ı âdâbları bunlardır:

Ba'de'l-izn ve'l-icâze bir mekân-ı tâhir ve mahfûzda mevcûd olan ihvân-ı tarîkat, edeb üzre halka olup, oturup a'dâd-i mezkûre zâyid ve noksân olmamak için ufak taşlardan yâhûd hubûbâtıdan yüz adedi beyinlerinde taksîm edip gözlerini yumup, vukûf-ı kalbî ve huzûr ile ser-halkanın tenbîhi ile bâlâda işâret olunan a'dâd üzre bi-lâ ziyâde ve lâ-noksân ihfâ'en kırâ'et olunmak. Ve ba'dehû misl-i sevâblarını ervâh-ı hazarâta ve sâ'ire ihdâ edip istimdâd ü istifâza ile fuyûzât-ı İlâhî'ye intizâr üzre bir mikdâr vukûf-ı kalbî ile durmak gerekdir. Ve esnâ-yı Hatm'de, zarûretsiz gözlerin açmayub ve tekellüm ü işâret dahî itmeyüb ve kalbini havâtırdan sakınub kemâl-i edeb üzre olmak gerekdir; Allâhü a'lem.

Pes, imdi ma'lûm ola ki, 'Zikr-i Hafî-i Kalbî' ve 'Zikr-i Cehrî-i Lisânî' ikisi dahî hakkdir. Hazret-i Rasûl-i Ekrem'den (sallallâhü 'aleyhi ve sellem) mülekkannen ve mu'an'anen ve müselselen vârid olmuşlardır. Ve bu iki zikr-i şerîfler hakklarında sarâhaten ve işâreten niçe niçe Âyât-i Kerîmeler ve Ehâdis-i Şerîfeler ve kelâm-ı kibârlar vârid olub cemî-i meşâyih-ı izâm ve ulemâ'-i kirâm farziyyet ve elzemiyyetine ittifâk etmişlerdir.

Ammâ Hâssa-i Tarîka-i Aliyye-i Hâce-gân-ı Nakşibendân olan zikr-i hafî-i kalbîyi Hazret-i Fahr-i Âlem'den sallallâhü 'aleyhi ve sellem Hazret-i Ebû Bekri'ni's-Sıddîk-ı Ekber (radiyallâhü anh) vâsıtasıyla mülekkannen ve mu'an'anen kol kol olarak ilâ vakti-nâ hâzâ gelmiştir.

Ve ammâ Hâssa-i Turuk-ı Aliyye-i ma'lûme-i sâ'ire olan zikr-i cehrî-i lisânî dahî Hazret-i Efdal-i Mahlûkât'dan sallallâhü aleyhi ve sellem Hazret-i İmâm-ı Aliyy-i Murtezâ kerramallâhü vecchê vâsıtasıyla mülekkannen ve mu'an'anen kol kol olarak ilâ vakti-nâ hâzâ gelmiştir.

Ve me'a hâzâ tarîk-ı hafîde cehrî ve tarîk-ı cehrîde hafî ba'zan cem' olunmuştur. Ya'nî iktizâ-yı vakt ü hâl ve muktezâ-yı isti'dâd-ı ricâl ve vüs'at-i meşreb-i kemâl ile ba'z-ı meşâyih-ı izâm bi-ilhâm bu iki Tarîka-i Aliyye'yi dahî mülekkannen ahz ile zikr-i hafî ve cehrîyi cem' ve bu cem' üzre sülûk ü teslîk

etmişlerdir. Ve bu ferd-i câmi'lerin evveli ve seyyidi Seyyidünâ İmâm-ı Ca'fer-i Sâdık radiyallâhü 'anh Hazretleri'dir. Ba'dehû tarîkından Şeyh Ma'rûf-ı Kerhî ve Şeyh Ebû Alî Fârmedî ve Şeyh Ebû Kâsım-ı Gürgânî ve Şeyh İmâm-ı Rabbânî ve sâ'irleri kaddesallâhü esrârahüm hazarâtları cem' u teslik etmişler idiği kütüb-i mu'tebere de musarrahdır.”⁶³

“Beden-i insânda letâ'if-i mezkûrenin her birerlerinin birer mahall-i mahsûsları vardır. Evvelâ, latîfe-i kalbin mahalli, sol memenin altında kalb-i sanevberiyü'ş-şekl dedikleri et parçası ya'nî yürekdir. Sâniyen, latîfe-i rûhun mahalli, kalbin mukâbelesinde, sağ memenin altındadır. Sâlisen, latîfe-i sırrın mahalli, kalbin fevkinde, sol memenin üstündedir. Râbi'an, latîfe-i hafînin mahalli, sırrın mukâbelesinde, sağ memenin üstündedir. Hâmisen, latîfe-i ahfânın mahalli, bunların mâ-beyninde vasat-ı sadrdadır. Sâdisen, latîfe-i nefsin mahalli, letâ'if-i anâsır münderic olduğu hâlde vasat-ı cebinde, dimâğdadır. Sâbi'an, sultân-ı zikrin mahall-i mahsûsı olmayub cemî'-i beden-i insânı muhîtdir. Ve zikr olunan mahallerin her birerleri, tertîb-i mezkûr üzre zikr mahalleridir. Pes, imdi kalb ile ism-i zât zikrinin keyfiyeti budur ki, şurût u âdâbına mürâ'ât ile ağızını yumup, dişlerini dişleri üzre ıtlâk eder olduğu hâle cem'iyyet-i tâmmе ile kalbinde ism-i zâtı, ya'nî Allâh Lafza-i Celâle'yi, ma'nâsı ile tehayyül ve zikr eder. Ve bu ism-i zâtın ma'nâsı, ya'nî müsem mâsı, mefhûm-ı îmân üzre zât-ı bi-lâ misl Vâcib-i Te'âlâ Hazretleri'dir ki, zât-ı sırf-ı baht derler. İmdi, vech-i meşrûh üzre bu zikr-i kalbîye müdâvemet üzre min gayri inkıtâ'in müstemirr olmak gerekdir. Tâ kim hâcet indinde lisânı tekellüm eylese, ya bi'l-iktizâ, levâzimât-i beşeriyye ile iştigâl eylese, yine hayâlî bu zikrden munkatı' olmaya. Zîrâ, mezkûrun, ya'nî Vâcib-i Te'âlâ'nın zikri ile ve mâ-sivâsının nisyânı ile zâkir, rüsûh buldukda, bu kuvâ-yı ma'hûdenin mâ-sivâsında kuvâ-yı vehbâniyyeden zâkir için bir medhal hâsıl olur. Ya'nî, mahz-ı mevhibe-i İlâhiyye'den zâkirin kuvâ-yı ma'lûmesi, küdürât-ı mâ-sivâdan musaffâ ve envâr-ı zikr-i İlâhî ile münevver olub, kuvâ-yı Hakkânî-i Vehbânî husûliyle hakikat-i zikr hâsıl olur. Ve bir şey'in hakikat-i zikri, anın mâ-dûnunun nisyânıdır. Ya'nî, Hakk Te'âlâ'yı hakikaten zikr, mâ-sivânın nisyânıdır. Her ne zemân zikr dâ'im olursa nisyân dahî dâ'im olur ve her kaçan nisyân dâ'im

⁶³ Muhammed Rüstem Râşid, a.g.e., s.67-72.

olursa, zikr dahî dâ'im olur. Pes, eğer ber-vech-i meşrûh cidd ü ihtimâm ile istimrâran zikre müdâvemet olunur ise, kalbde bir rûsûh-ı tâmm ve huzûr-ı temâm hâsıl olur ki, her ne kadar tekellûf eylese, mâ-sivâyı ihtâra kâdir olamaz. Ya'nî mâ-sivâyı hâtıra getürmeğe her ne kadar tekellûf eylese de, hutûr etmez. Pes, imdi ol zemân zikr, latîfe-i rûha nakl olunur. Ba'dehû latîfe-i sırra, ba'dehû latîfe-i hafâya, ba'dehû latîfe-i ahfâya, ba'dehû latîfe-i nefsi-nâtıkaya nakl olunur. İmdi, netekim kalbde olduğu gibi, kalbin mâ-ba'dinde olan letâ'if-i mezkûrenin her birerleri için ale't-tertîb, rûsûh vardır. Pes, tertîb-i mezkûr üzre rûsûh bularak latîfe-i nefsi-nâtıkada rûsûh-ı tâmm hâsıl oldukda, pes, ol zemân sultân-ı zikr hâsıl olur ki, ol, cemî'-i beden-i insânı umûmen ihâta edip dâhilen ve hâricen cümle eczâ'-i beden, zâkir olur. Belki cümle âfâkı, kezâlik ihâta eder. Pes, bu sultân-ı zikrin rûsûhı indinde nefy ü isbât zikri telkîn olunur.

Pes, imdi kalben Kelime-i Tayyibe-i Lâ İlâhe İllallâh ile 'Nefy ü Isbât Zikri'nin keyfiyeti budur ki; şurût u âdâbına mürâ'ât ile, eydan, ağzını yumup dişlerini biri biri üzerine koyup ve lisânını üst damâğına ilsâk edip ve nefesini göbegi altında habs eder. Ve kalbinde cem'iyet-i tâmm ile şöyle tehayyül eder ki, 'Lâ' kelimesini göbeğinden yukarı doğru tâ dimâğının muntehâsına çeker ve 'İlâhe' kelimesini ondan sağ omuzuna çeker ve 'İllallâh' kelimesini ondan sadrından imrâran kalb-i sanevberînin içine darb eder; bir vechle ki, cümle letâ'if mahallerini ihâta eder. Ve dahî bu kelime-i tayyibenin ma'nâsında 'Lâ maksûde illallâh' ma'nâsını mülâhaza eder. Zîrâ, maksûdını nefy eylemek, ma'bûdını nefy eylemekden eblağdır. Zîrâ, her ma'bûd, maksûddur ammâ her maksûd, ma'bûd değildir. Ve dahî âhırinde yine kalben 'Muhammedün Rasûlullâh' der. Ve bununla ittibâ'u'n-Nebî ile tekayyüd murâd eyler. Ve bu vechle nefesinin kuvveti mikdârınca bu nefy ü isbât zikrini tekrâr eder. Ve nefesi daraldıkda, tek aded üzre vakf edip nefesini ağzından ıtlâk eder. Ve dahî kalben yâhûd hafî olarak lisânen 'İlâhî Ente maksûdî ve rizâke matlûbî' der. Netekim her bir tehlîl indinde bu ma'nâyı tehayyül eylediği gibi ya'nî 'Lâ İlâhe İllallâh' ma'nâsında 'Lâ maksûde illallâh' tehayyül eylediği gibi. Pes, ba'de'l-ıtlâk, nefesi müsterîh oldukda nefes-i diğerde vech-i meşrûh üzre yine zikre şurû' eyler. Lâkin iki nefes mâ-beyninde gâfil olmayub belki istimrâran zikre hâlel gelmemek için mülâhaza-i ma'nâyı tehayyüle mürâ'âtta ihtimâm eyler.

İmdi, ber-vech-i meşrûh bu zikr-i şerîfe muvâzabetle, nefesi kuvvet ve bâtını vüs'at buldukça aded-i vitr üzre tezâyüd ü terakkî ederek her nefesde aded-i zikr yigirmi bir adede müntehî oldukda, netîce zikr-i tevhîd zâhir ve vâkı' olur. Ve bu netîce-i zikr ki, zâkirin zühûl ü istihlâkinden ya'nî mâ-sivâdan zühûl ve müşâhede-i tecelliyyâtda istihlâk ü istiğrâktan ibâret olup, bu tâ'ife-i aliyyenin nisbet-i seniyye-i ma'hûdeleridir. İmdi, eğer intihâ'-i zikr 'adedine göre bâliğ oldukda, netîce-i mezkûr zuhûr etmez ise, zikrin mazmûnunda ve şurût u âdâbında muhâlefet ve noksân vâkı' olduğundandır. Pes, kâra yeni başdan başlamak gerekdir. Ya'nî i'tikâden ve amelen ve ittibâ'an kavlini ve fi'lini mazmûn-ı zikre mutâbık kılarak zikre başlamak gerekdir. Zîrâ ki, mâ-sivâdan bir şeyde alâka-i maksûdiyyet bâkî kalsa yâhûd ittibâ'un-Nebî'de bir muhâlefet sâbit olsa, zâkir, mazmûn-ı zikrde sâdık olmayıp kâzib olmak lâzımgelir. Bu sûretde adedin kesretine i'tibâr yokdur ve netîce-i mezkûrenin zuhûru dahî aded-i mezkûra münhasır değildir belki aded-i ekallde dahî zuhûrı mümkün ve vâkı'dır. Pes, eğer zâkir Nefy ü İsbât Zikri'nde hakk-ı mücâhede ile cehd ü ihtimâm edip şurût u âdâbına mürâ'ât ile istimrâran muvâzabet ve müdâvemet edip bâtınında menfî ki, mâ-sivâdır, müntefîi olup, müsbet ki, maksûdiyyet-i Hakk Te'âlâ sâbit olup netîce-i mezkûra zâhir oldukda ol vakt zâkir için hâl-i murâkabe sahîh olur.”⁶⁴

2.3.1.6. Altıncı Makâle: Bu makâlede “telvîn” ve “temkîn” makâmının hâlleri bildirilmiştir.

Hakkında ayrıntılı bilgi bulunmayan Saîd bin Köstendilî, “telvîn” ve “temkîn” makamını şöyle açıklamaktadır:

“Hâce Alâeddîn Şeyh Attâr Hazretleri buyururlarmış ki, ‘Bu tâifeyi ‘makâm-ı telvîn’den gayri yerde bilmek olmaz. Şimdi fehmediyorum ki, bunları makâm-ı temkîninde anlamak olmaz imiş. Her kim ki bunları temkîn hâlinde bulup bunlara taklîd ile amel eyledi, elbette bî-behre kaldı. Belki ol kimse zındîk olmak havfı vardır. Meğer kim inâyet edip kendilerini ona göstereler.’

Hafî değildir ki, “telvîn”, meşâyih-i tarîkat yanlarında sâlike vârid olan ahvâlde sâlikin gönlü keşf ile ihticâb ötesinde mütereddid olmaktır. Mutmain

⁶⁴ Muhammed Rüstem Râşid, **a.g.e.**, s.10-17; Ayrıca bkz: Abdülhakîm Arvasî, **ag.e.**, s.22-23, 28-41, 103-104, 125-128, 151-157; Sa’îd bin Mustafa Köstendilî, **a.g.e.** vr.7a-29b.

olmamaktan ibârettir. Ba'zılar demişlerdir ki: 'Nefsin sıfatları gâh gâib olup gâh zâhir olmak sebebiyle ya'nî sıfât-ı nefis gâib oldukça mahcûb olmaktır. Elbette sâliki bu makâmda anlamak olur. Ahvâlinin telvîni cihetinden sıfât-ı mütekâbile mâ-beyninde kabz u bast ve sekr ü sahvde ve bunların emsâlî temkîn dâhî meşâyih ıstılâhâtında keşf-i hakîkatin devâmından ibârettir. Gönlün, mevtin, kurbün itmînânı vâsıtasıyla. Lâ-cerem bu makâmda sâliki anlamak olmaz. Zîrâ temkîn sâhibi, ilm-i ledün mertebesine erişmiştir. Ekl ü şûrb ve bey' u şîrâ ve nevm ü yakazada ve sâir-i sıfât-ı beşeriyyede ehl-i zâhir gibidir. Mübtedî, ümûr-ı tabîiyye ehl-i temkîne taklîd edip riyâzât ü mücâhedâtı terk etmek, Hâce Alâeddîn "kuddise sirruhû" Hazretleri buyurduğu üzere zındîkiyyet hatarını mûcibdir."⁶⁵

2.3.1.7. Yedinci Makâle: Bu makâlede, Allah'ın veli kullarının hallerinin, kemallerinin, mertebelerinin ve derecelerinin farklı farklı olduğu, bazılarının ruhsatlarla ve bazılarının ise azîmetlerle amel ettikleri; herbirinin meşrebine, nasibine, makamlarına göre ilmen, aklen, vicdanen ve zevken farklı oldukları bildirilmiştir.

Muhammed Rüstem Râşid, Murâd-ı Buhârî'nin "Silsiletü'z-Zeheb" eserine yaptığı "Dürrü'l-Müntehab Min Bahri'l-Edeb fî Tercemeti Silsileti'z-Zeheb li's-şeyh Muhammed Murâdi'l-Buhârî Kuddise Sirruhû Me'a Zeyl" adlı tercümenin "zeyl"ini hazırlarken; İmâm-ı Kuşeyrî'nin risalesinden, Avârifü'l-Me'ârif kitabından, Abdülvehhâb-ı Şarânî'nin bazı risâlelerinden, Ahmed Fârûkî-i Serhendî'nin "Mektûbât"ından, Raşehâtü 'Aynî'l-Hayât, Risâle-i Hâdimî, Risâle-i Hâlidîyye, Hadîkatü'n-Nediyye ve Muhammed Murâd-ı Buhârî'nin halîfesi Muhammed Bahâeddîn'in halîfesi Trabzonlu Şeyh Ahmed Kösec Efendi'nin bu risâleyi şerh ve îzâh eden Arapça "Tuhfetü'l-Ahbâb li's-Sülûki İlâ Tarîkı Ve Ashâb" isimli kitâbından yararlandığını belirterek, 7. makâlede ele alınan konular hakkında görüşlerini şöyle açıklamaktadır:

"Nakşibendî tarîkati, Sahâbe-i Kirâm 'radiyallâhü te'âlâ anhüm ecma'in' efendilerimizin yolunun aynısıdır. Ya'nî i'tikâdda, mu'âmelâtta, âdetlerde zâhiren ve bâtinen sünnet ve azîmetle amel etmek, bid'atlerden ve ruhsatlardan sakınmak

⁶⁵ Köstendilî, a.g.e. vr.26b-27b.

ve devâmlı olarak Allâhü Te'âlâ'ya kulluk etmektir.

Bu mübârek tarîkatde ya'nî yolda kâmil ve mükemmil mürşidden istifâde ve istifâza etmekde gençler ve yaşlılar arasında fark olmadığı gibi sâdık ve ihlâslı tâlibleri terbiye ve tezkiye etmekde ve ilâhî feyzlere ve bereketlere kavuşturmakda hayâtta olan ve vefât etmiş bulunan kâmil ve mükemmil mürşidler arasında hiçbir fark yoktur.

Bu mübârek yol, nübüvvet yolu olduğundan, velâyet yolunun en nihâyetinde elde edilen yüksek dereceler ve feyizler, bu yolun başında elde edilir. Bu yolda nihâyet, bidâyete derc edilmiştir.

Bu mübârek yolun iki esâsı vardır ki; i'tikâdda, amelde, hâlde, kâlde; her ân ve her zamân peygamber efendimize “sallallâhü te'âlâ aleyhi ve sellem” tâbî' olup Şer'-i Şerîf'den kıl ucu kadar bile ayrılmamak ve kâmil veyâ kâmil ve mükemmil mürşidi çok sevmektir. Bu muhabbet de Allâhü Te'âlânın büyük bir ni'meti ve atâsıdır.”⁶⁶

2.3.1.8. Sekizinci Makâle: Bu bölümde Nakşibendî yolunda riayet edilen temel ilkelerden az yemek, az uyumak, az konuşmak, kendini kusurlu ve aciz görmek, gibi hususlara değinilmiş, marifetin başlıca şartı olarak kamil ve mükemmil bir mürşide intisâbın önemine dikkat çekilmiştir.

Muhammed Rüstem Râşid, bu yolun ilk rüknü ve en mühim şartı olan intisâb ile mürşidin hususiyetlerini şöyle beyan etmektedir:

“...Ve Hazret-i Rasûl-i Ekrem sallallâhü aleyhi ve sellemden bu zamâna değin cemî'-i turuk-ı aliyye meşâyih-ı kirâmları kol kol mu'an'anen ve müselselen birbirilerinden ahz-ı yed ve bey'at ü inâbet ü teslîmiyyetle sahbet etmişlerdir ki, cümlesinin silsile-i bey'atleri, Hazret-i Rasûl-i Ekrem'e sallallâhü aleyhi ve sellem vâsıl ve muttasıl olmak üzre sünne-i hasene ve âdet-i müstehseneleri cârî ve sârî olagelmıştır.

İmdi, mürîd-i sâdika evvelâ elzem olan, mürşid-i kâmil arayıp, bulup tarîk-ı Hakk'da onu delîl ü reh-nümâ ve vesîle ittihâz edip andan ahz-ı yed ü bey'at edip

⁶⁶ Muhammed Rüstem Râşid, a.g.e., s.10-17

ihlâs u muhabbetle ona teslîm ola. Tâ kim anın irşâd ve teveccüh ü himmetiyle kemâlât-ı ma'neviyyeye nâ'il ola.

Pes, imdi bu ittihâz-ı mürşid-i kâmilin ba'z-ı şurût u âdâbı bunlardır:

Evvelâ, tâlib-i Hakk olan mürîd-i sâdık, hulûs-ı kalb ile Hakk Sübhânehû ve Te'âlâ'dan tevîk temennî ve niyâz edip, bir mürşid-i kâmil teharri etmek gerekdir ki, âlim ü âmil ve ârif ü kâmil ve âbid ü zâhid ve mutî' u mücâhid ve müttekî vü müteverri' ve sâbir u kâni' ve sülûk ü cezbeyi câmi' olup, mütehallik-ı bi-ahlâkı'llâh ve bi-ahlâk-ı Rasûli'llâh ve fânî fi'llâh-i tâmm ve bâkî bi'llâh-i tâmm ve tecellî-i zâtî ile mütecellî ve makâm-ı müşâhede ile mütesellî olup müselselen mu'an'anen müstehlef-i nâ'ib-i Rasûlullâh olup kâmilin dekâyık-ı sülûke vâkıf ve tesarrufât-ı kulûbe mâlik ve me'mûren irşâd-ı ibâda muktedir ola. Lâkin evsâf-ı mezkûre ekmel ve mükemmillerin evsâfı olup, bu evsâf ile kâmilin mevsûf mürşid-i kâmil ve ekmel ü mükemmil fi zemâninâ kalîl, belki nâdir idüğü kümmelîn-i selef hazarâtlarının kelâmlarından kıyâsen fehm olunur. Netekim İmâm-ı Kuşeyrî ve İmâm-ı Gazâlî ve Pîr Şihâbüddîn-i Sühreverdî ve Şeyh-i Ekber kuddise esrâruhüm hazarâtları ba'zı musannefâtlarında, selefleri mürşidîn-i ekmelîn ve mükemmilînin evsâf-ı hasenelerini beyân buyurup '*El-fazlu li'l-mütekaddim*' mâ-sadekınca, zamânımızda misl-i vücûdları nâdir, belki kibrît-i ahmerden e'azddir, buyurmuşlardır. Pes, onların zamânları ile bizim zamânımız mukâyese olursa, insâf olunur.

Ammâ, bu dahî ma'lûm ola ki, fi zamâninâ hâzâ, Bâyezîd-i Bistâmî ve Cüneyd-i Bağdâdî ve Şâh-ı Nakş-bend ve sâ'ir-i pîrân-ı 'azîzân kuddise esrârahüm hazarâtları gibi mürşid-i kâmil ve ekmel ü mükemmiller aramak, 'ayn-i hamâkatdır. Zîrâ anlara Ebu'l-Hasen-i Harakânî ve Şeyh Şiblî ve Mîmşâd-ı Dîneverî ve Hâce Muhammed Pârsâ ve sâ'ir-i emsâlleri kuddise esrârahüm hazarâtları gibi mürîdler ve halîfeler gerekdir.

Pes, zamânımızın mürîd-i sâdıklarına vaktimizin mürşid-i kâmilleri kâfi ve vâfidir. Ve dahî bu ümmet-i merhûme içinde ilâ yevmi'l-kıyâme, mürşid-i kâmiller eksik olmaz. Ve her asrda taraf taraf nice kâmiller bulunur idüğü Ehâdis-i Şerîfe ve kelâm-ı kibâr ile müdellel ve müberhendir.

Ancak, kâmiller nâkıs lar ile muhtelit ve sûretâ müteşâbih bulunduğundan, mehmâ-emken kâmil ve ârif ve eslahını ya'nî evsâf-ı mezkûre ile fi'l-cümle mevsûf

bulunanı aramak ehemmiyetli elzemdir. Pes, zamânımızda kâmillerin killeti ve mukallid ve nâkıs ve kesreti ve sûretâ kâmillere müşâbehet ü ihtilâtları olub ve kâmillerin dahî meşârib ü etvârları muhtelif olmağla, anları fark u temyîz etmek, mübtedîlere emr-i asîrdir. Meğer ki tevfik-ı İlâhî yârî olub bir kâmile tesâdüf eyleye. Eğerçi, ba'z-ı alâmetleri dahî vardır. Ez-cümle, ezher-i alâmetleri, anları görenlerin kalblerine Hakk Te'âlâ'nın zikri hutûr edip ve sohbetlerine varanların bi'l-in'ikâs kalblerinde mehabbetü'llâh zuhûr eder. Ve'l-hâsıl, bi-tevfîk-ı'llâhi te'âlâ ya alâmet-i mezkûre ile yâhûd ihvân-ı mü'minînin şehâdetleri ile yâhûd hüsn-i zann ile bir mürşid-i kâmil buldukda, bi-lâ tevakkuf ve lâ te'hîr ihlâs u mehabbet ile inâbet ve ahz-ı yed ve bey'atle teslîm olub Hazret-i Rasûl-i Ekrem'e sallallâhü aleyhi ve sellem müselselen bey'at-i ma'neviyye ile intisâb hâssasına duhûle müsâre'at edip bu intisâb-ı hâssı sebep-i se'âdet-i ebedî ve bâ'is-i devlet-i sermedî bilmek gerekdir.”⁶⁷

2.3.1.9. Dokuzuncu Makâle: Tasavvuf mertebelerinden “cem” ve “fark”ın bildirildiği bu makalede “halvet, uzlet ve niyet” konuları da ele alınmaktadır.

Ahmed Fârûkî-i Serhendî'nin, Nakşî geleneğinin temel kaynaklarından Farsça “Mektûbât”ını Osmanlı Türkçesi'ne tercüme eden Müstakîmzâde Süleyman Sadeddîn Efendi'den sadeleştirerek aldığımız aşağıdaki bölümde bu mertebeler ve tabirler şöyle izah edilmektedir:

“Fark derecelerinde bulunan sahv ve benzerleri, cem' derecelerindeki koyu sekre göre olan sahv'dır. Oradaki sahv, sekr ile karışıktır. Oradaki islâm da, küfr ile karışıktır. Marifet de cehl ile bulanmıştır. Eğer yazılabilseydi, fark derecelerindeki halleri, marifetleri uzun uzadıya bildirir, o mertebede sekr ve benzerlerinin karışmıştır... Şaşılır, doğrusu çok şaşılır! Şu kadar bilmek lazımdır ki, peygamberler aleyhimüssalevâtü vetteslîmât bütün o büyüklüklerini ve üstünlüklerini, Peygamberlik yolunda buldular. Velâyet yolunda değil! Evliyâlık, Peygamberliğin hizmetçisinden başka bir şey değildir.”⁶⁸

⁶⁷ Muhammed Rüstem Râşid, **a.g.e.**, s.30-35; Arvasî, **a.g.e.**, Cild:2, s.114-124.

⁶⁸ Ahmed Farukî-i Serhendî, **Mektûbât**, (çev: Müstakîm-zâde Süleyman Sa'deddin Efendi), Ali Rıza Efendi Matba'a-i Litografyası, İstanbul, 1270, s.205-206.

2.3.1.10. Onuncu Makâle: Bu bölümde kulun, iradesini, Allah'ın iradesine teslim ederek kaza ve kaderine rıza göstermesi konuları işlenmiştir.

Ahmed Fârûkî-i Serhendî, bir mektubunda, “İslâmiyetin ilim, amel ve ihlâs olarak üç kısım olduğunu; bu üçüne kavuşmayan kimsenin, İslâmiyete kavuşmuş olamayacağını; tarîkatin ve hakîkatin, ahkâm-ı islâmiyenin yardımcıları, hizmetçileri olup, İslâmiyetin üçüncü kısmı olan ihlâsı elde etmeye yaradığını, tarîkate ve hakîkate baş vurmanın, islâmiyeti tamâmlamak için olup islâmiyetden başka bir şeyler ele geçirmek için olmadığını; tasavvuf yolcularının, o yolculukda gördükleri, tattıkları, ahvâl, mevâcîd, ‘ulûm ve ma‘rifetlerin imrenilecek, istenilecek şeyler olmayıp hepsinin evhâm ve hayâlât gibi geçici şeyler olduğunu ve o yolcuları terbiye için, ilerletmek için vâsıtanın başka bir şey olmadığını” bildirmekte ve “Bunların hepsini geçip, arkada bırakıp, “rızâ makâmı”na varmak lâzım geldiğini; sülûk ve cezbe yolculuğundaki makâmın, konakların nihâyetinin “rızâ makâmı” olduğunu; tarîkat ve hakîkat yolculuğundan maksadın, ihlâs elde etmek olup, ihlâs da, “rızâ makâmı”nda kavuşulduğunu çok ayrıntılı olarak bildirmiştir:

“... Şerî‘at, üç kısımdır ki, ‘ilm ve ‘amel ve ihlâsdır ki, bu eczâ-i selâsenin herbiri müteahakkık olmaya, Şerî‘at tehakkuk eylemez. Çün Şerî‘at tehakkuk ede, rızâ-i Hakk Sübhânehû ve Te‘âlâ hâsıl olur ki, cemî-i se‘âdet-i dünyeviyye ve uhreviyyeye kefildir...”⁶⁹

İstanbul’da medfun Murâd-ı Münzevî’nin sohbetlerinden, talebeleri tarafından derlenerek hazırlanan bir risâlede şöyle denilmektedir:

“Bir kimse otuz yıl ibâdet edip, ibâdetlerinin hiçbirinin kabûl olunmadığını müşâhede etdi. O kimse dedi ki: Kabûl olması benim isteğim değildir. Bana lâzım olan kulluk vazîfesini yerine getirmek ve emre itâ‘at etmektir. Hâ kabûl olsun, hâ kabûl olmasın. Sonra, ilhâm-ı Rabbânî ile kabûl olduğunu anladı.”⁷⁰

2.3.1.11. On birinci Makâle: Bu bölümde tasavvugi seyir sırasında izlenen “sülûk” ve “cezbe” yolları ile “nübüvvet yolu” ve “velâyet yolu” olarak

⁶⁹ Müstekîm-zâde, a.g.e., s.51-52.

⁷⁰ Mesmû‘âtün min Hazreti’ş-Şeyh Murâdî’n-Nakşibendî Ve Mektûbâtihî, Süleymaniye Ktp., Veliyyüddin Efendi, No: 1780, 2a-2b.

adlandırılan seyirlere ilişkin tafsilat verilmiş, bu çerçevede velâyet yolunun en sonunda elde edilenlerin, nübüvvet yolunun en başında elde edildiği hususuna işaret edilmiştir.

“Nakşibendî Tarîkati, Sahâbe-i Kirâm yolunun aynısıdır. Ya’nî i’tikâdda, mu’âmelâtta, âdetlerde zâhiren ve bâtinen sünnet ve azîmetle amel etmek, bid’atlerden ve ruhsatlardan sakınmak ve devâmlı olarak Allâh’a kulluk etmektir.

Bu yolda kâmil ve mükemmil mürşidden istifâde ve istifâza etmekte gençler ve yaşlılar arasında fark olmadığı gibi sâdık ve ihlâslı tâlibleri terbiye ve tezkiye etmekte ve ilâhî feyzlere ve bereketlere kavuş-durmakda hayâtda olan ve vefât etmiş bulunan kâmil ve mükemmil mürşidler arasında hiçbir fark yoktur.

Bu yol, nübüvvet yolu olduğundan, velâyet yolunun en nihâyetinde elde edilen yüksek dereceler ve feyizler, bu yolun başında elde edilir. Bu yolda nihâyet, bidâyete derc edilmiştir.

Bu tarikatın iki esâsı vardır ki; i’tikâdda, amelde, hâlde, kâlde; her ân ve her zemân Hazret-i Peygamber’e tâbi’ olup Şer’-i Şerîf’ten kıl ucu kadar bile ayrılmamak ve kâmil veyâ kâmil ve mükemmil mürşidi çok sevmekdir. Bu muhabbet de Allah’ın büyük bir ni’meti ve ‘atâsıdır.”⁷¹

2.2.2.12. On ikinci Makâle: Burada “fenâ” ve “bekâ” makâmlarının hakikatleri bildirilmiştir.

Ahmed Faruk-ı Serhendî, Risâle-i Kudsiyye’deki muğlak bırakıldığını belirttiği bazı yerleri bir mektûbunda şöyle izâh etmiştir:

“Arîza-dâşt-i kemterîn ü bende-gân-ı Ahmed budur ki; mürşid, ‘ale’l-ıtlâk, Celle şânü-hû teveccühât-ı ‘aliyye bereketiyle tarîk-ı cezbe ve sülûkün ikisi ile ve Cemâl ve Celâl sıfatlarının herbiriyle terbiye buyurmuşlardır. Hâlâ cemâl, ‘ayn-i celâl ve celâl, ‘ayn-i cemâldir. Ve Risâle-i Kudsiyye’nin ba’ı hâşiyelerinde kendi mefhûm-ı sarîhinden bu ‘ibâreti münharif tutmuş ve kendinin mefhûm-ı mev’hûmuna haml eylemiş. ‘İbâret ise, kendi zâhirine mahmûldür. Kabil-i inhirâf ü te’vîl değildir. Bu terbiyenin ‘alâmeti, muhabbet-i Zâtiyye ile tehakkukdur. Bu tehakkukdan mukaddem, mümkün değildir. Ve muhabbet-i Zâtiyye, ‘alâmet-i

⁷¹ **Mektûbât-ı Seyyid Murâd-ı Buhârî**, Beyazıt Devlet Ktp., Veliyyüddin Efendi, No: 1838.

fenâdır. Ve fenâ, nisyân-ı mâ-sivâdan ‘ibâretdir; şol zemâna dek ki, mâdemki ‘ulûm, bi’t-temâm, sâha-i sînen den gitmeye, cehl-i mutlak ile mütehakkık olmaz ve fenâdan behre-yâb olmaz. Ve bu hayret ü cehl, dâ’imîdir...”⁷²

⁷² Ahmed Farukî-i Serhendî, **a.g.e.**, cild: 1, s.29.

SONUÇ

Risâle-i Kudsiyye, Nakşibendî tarikatının usûl, âdâb ve erkânını ortaya koyan en önemli eserlerden biridir ve kaleme alındığı tarih itibarıyla bu yolun "kurucu metinleri" arasında da gösterilebilir. Nitekim tarikatın tarihi seyri boyunca büyük bir ilgi görmüş ve daha sonra bu alanda yazılan sayısız esere de kaynaklık etmiştir. Risâle-i Kudsiyye, genel olarak tasavvuf tarihi, özelde ise Nakşibendiyye'nin tarihi seyri açısından taşıdığı istisnâî öneme binaen tezimize mevzu olmuştur.

Tez konusu olarak Risâle-i Kudsiyye'nin Salâhî Efendi tarafından yapılan tercümesinin esas alınması ve bu çerçevede matbu ve bütün yazma nüshalarının incelenmesi başlıca iki sebebe istinad etmektedir.

İlk olarak, Risâle-i Kudsiyye musannıfı Hacı Muhammed Pârsâ'nın risâlenin girişinde beyan ettiği üzere, eserde muğlak veya müphem kalan, şerh ve izaha ihtiyaç duyan bölümlerin, yine aynı meslek ve silsileye bağlı zevatın eserleri esas alınarak yapılması tavsiye edilmiştir ki Nakşîlik de dahil olmak üzere birçok tarikat silsilesinde ismi kayıtlı bulunan Salâhî Efendi'nin tercüme ve şerhi, bu talebin bütünüyle karşılandığı anlamına gelmektedir. Buna ilaveten Salâhî Efendi'nin şerhleriyle ilgili tahlil bölümlerinde de aynı hassasiyet doğrultusunda hareket edilmiş, bu çerçevede Nakşî silsilesinin önde gelen isimlerinden Murad-ı Münzevi'nin matbu nüshası bulunmayan "Silsiletü'z-Zeheb" risâlesi, aynı silsileden Muhammed Rüstem Râşid'in bu esere yaptığı tercüme, son dönem Nakşî meşâyihından Abdülhakim Arvasî'nin bazı mektup ve risâleleri ile Köstendilli Said bin Mustafa'nın "Tenbîhu'l İhvân fî Rü'yeti'l Ayni Ve'l Âyân" adlı eserleri başlıca kaynaklar olarak ele alınmıştır.

Bugüne kadar bildiğimiz kadarıyla herhangi bir akademik çalışmaya konu olmamış bu eserlerin incelenmesi, tezin bu minvaldeki araştırmalara tâli bir katkısı olarak da görülebilir.

Risale-i Kudsiyye tercümesinin tercih edilmesindeki belirleyici sebeplerden diğeri ise, 18. yüzyıl ilim, irfan ve edebiyat dünyamızın en parlak simaları arasında yer alan ve fakat eserlerine yönelik henüz kuşatıcı bir ilgi ve tutumla dikkat

atfedilmeyen Abdullah Salâhî Efendi'yi ele alacak akademik çalışmalara bir katkı sunmaktı.

Osmanlı döneminde münevverliğin başlıca kriteri olarak "elsine-i selâse"de eserler veren Salâhî Efendi'nin tasavvufî lezzet ve zevkini, şiirlerinde ve bilhassa naatlarında bulmak mümkündür. Kendi çağında, kendinden sonra ve bilhassa Mevlevî-meşreb şâirler arasında, bazı Mevlevî “dede”lerinin kaleme aldıkları tezkirelerde şâirlik yönünden de övgüyle bahsedilen Salâhî'nin bu yönünün vasıflı çalışmaları ele alınması, kültür dünyamız için de büyük bir kazanç olacaktır.

KAYNAKÇA

- Abdurrahman Sâmi: **Tuhfetü'l-Uşşâkıyye Tercemesi**, İstanbul, 1342.
- Ahdî Ahmed Çelebî: **Gülşen-i Şu'arâ'**, Millet Ktp., Yazma No: 774.
- Akkuş, Mehmet: **Abdullah Salahaddin-i Uşşâkî (Salâhî)'nin Hayatı ve Eserleri**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1998.
- Algar, Hamid: **"Hâce Muhammed Pârsâ"**, DİA, İstanbul, 2005, Cild: 30.
- Almaz, Hasan: **Şâh-ı Nakşibend'den (k.s) Sözler Risâle-i Kudsiyye**, Semerkand Yayınları, İstanbul, 2010.
- Arvâsî, Seyyid Abdülhakîm: **Er-Riyâdu't-Tasavvufiyye**, Mekteb-i Harbiyye Matba'ası, İstanbul, 1341.
- : **Sevânihu'l-Efkâr ve Sevâmihu'l-Enzâr**, Âsitâne Kitabevi, Cild: 1-2, İstanbul, 2004.
- : **Râbîta-i Şerîfe**, İstanbul, Tarihîsiz.
- Bandırmalı-zâde, Ahmed Münîb: **Mecmû'a-i Tekâyâ**, İstanbul, 1307.
- Bursalı Mehmed Tâhir: **Osmanlı Müellifleri**, Matba'a-i Âmire, Cild: I, İstanbul, 1333, s. 104-107.
- : **Kibâr-ı Meşâyih Ve Ulemâdan On iki Zâtın Terâcim-i Ahvâlî**, İstanbul, 1316.
- Bursevî, İsmail Hakkı: **Kitâbü'l-Hitâb**, Kürsiyyü'l-Hilâfeti'l-Hâkânîyye Matba'ası, İstanbul, 1256.
- Ceyhan, Semih: **"Salâhî Efendî"**, DİA, Cild: 36, İstanbul, 2009.
- Devellioğlu, Ferit: **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Aydın Kitabevi, Ankara, 2007.
- Fatîn Davud, **Tezkire-i Hâtimetü'l-Eş'âr**: İstihkâm Alayları Litoğrafyâ Dest-gâhı, İstanbul, 1271.
- Hoca-zâde Ahmed Hilmî: **Hadîkatü'l-Evliyâ Silsile-i Meşâyih-i Sâdât-i Nakşibendiyye**, Şirket-i Mürettibiyye Matbaası, İstanbul, 1318.
- Hâfız Hüseyin, İbnü'l-Hâcc İsmail Ayvânsarâyî: **Hadîkatü'l-Cevâmi'**, Matbaa-i Âmire, Cild: I-II, İstanbul, 1281.
- Hüseyin Vassâf-ı Uşşâkî: **Sefîne-i Evliyâ Şerh-i Esmâr-i Esrâr**, Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, 2308, Cild: 4, İstanbul, 1345.
- Karababa-zâde İbrahim-i Bursevî: **Zikr Hakkında Kelâm-ı Dürer-bâr-ı Kutbü'l-'Ârifîn Seyyidü'l-Muhakkıkîn Sâni-i Hâce-i Ahrâr A'nî bi-hî Eş-Şeyh Murâdî'n-**

Nakşibendiyyü'l-Buhârî Hazretleri'nin Sohbet-i Şerîfelerinden İstimâ'dır, Beyazıt Devlet Ktp., Veliyyüddin Efendi, No: 2886.

Kuku, Süleymân: **Son Halkalar ve Seyyid Abdülhakîm Arvâsî'nin Külliyyâtı**, Damra Yayınları, Cild: I-II, İstanbul, 2009.

Muhammed Rüstem Râşid: (Çev.), **Dürrü'l-Müntehab Min Bahri'l-Edeb Fî Tercemeti Silsiletü'z-Zehab li'sh-Şeyh Muhammed Murâdî'l-Buhârî "kuddise sirruhû" Me'a-Zeylihâ**, İstanbul, 1274.

Muhammed Şerif-i Abbâsî Efendi: (Çev.), **Raşehât-i Aynü'l-Hayât**, Ali bin Hüseyin, Taş Dest-gâhı, İstanbul, 1291.

Müstakim-zâde Süleyman Sa'deddin Efendi: (Çev.), **Mektûbât-ı İmâm-ı Rabbânî Ahmed-i Fârûkî-i Serhendî**, İmâm-ı Rabbânî Ahmed-i Fârûkî-i Serhendî, Ali Rıza Efendi Matbaa-i Litografyası, Cild: I, İstanbul, 1270.

Mütercim Seyyid Âsım Efendi: **El-Okyanûsu'l-Basît fî-Tercemeti'l-Kâmûsî'l-Muhît**, Matbaa-i Osmâniyye, Cild: I-II-III, İstanbul, 1305.

-----: **Tibyân-ı Nâfi' Der-Terceme-i Burhân-ı Kâtî'**, Matbaa-i Âmire, Cild: 1-2, İstanbul, 1287.

Sahhâflar Şeyhi-zâde, Seyyid Muhammed Es'ad Efendi: **Bâğçe-i Safâ-Endûz**, Süleymaniye Ktp., Es'ad Efendi, No: 185; No: 422.

Sa'îd bin Mustafa Köstendilî: **Tenbîhu'l-İhvân fî Ru'yeti'l-Ayni ve'l-A'yân**, Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud, No: 3116.

Salâhî Abdullah Uşşâkî ve Nakşibendî: **Risâle-i Kudsiyye Tercemesi**, Hâce Muhammed Pârsâ, Matbaa-i Ahmed İhsân, İstanbul, 1323.

-----: **Dîvân**, Ankara Milli Ktp., Yz A 8293/1, vr.1b-44a.

-----: **Mevlid**, İstanbul Üni. Ktp. TY. No: 7387, vr. 1b-19a.

-----: **Terceme-i Risâle-i Kudsiyye**, Süleymaniye Ktp., Pertev Paşa, No: 633, 38b-76b.

-----: **Terceme-i Risâle-i Kudsiyye**, Süleymaniye Ktp., Hafîd Efendi, No: 459, 1b-39b.

-----: **Terceme-i Risâle-i Kudsiyye**, Ankara Millet Yz A 1914/3, vr. 37b-80a.

-----: **Manzûmetü'd-Dürer**, Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud, No: 4211, vr. 24b-46b.

-----: **Niyâz-nâme**, Süleymaniye Ktp., Es'ad Efendi Kısım, No: 1393, vr.1b-4a.

-----: **Mir'ât-i Esmâ'**, Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud, No: 2668, vr. 33b-42a.

-----: **Risâle-i İzhar-ı Esrâr-ı Nihân Ez-Hatm-i Hâce-gân**, Ankara Millet Yz A 1914/1, vr. 1b-12a.

-----: **Şerh-i Kasîde-i Hazret-i Mevlânâ**, Ankara Millet Yz A 1914/2, vr. 13a-37a.

-----: **Terceme-i Risâle-i Vücûd li-Hâce Muhammed Pârsâ-râ**, Ankara Millet Yz A 1914/4, vr. 81b-100a.

-----: **Şerhu'l-Elfâzı'l-Mensûbe ile'l-İmâmi'l-Gazâlî Kuddise Sirruhu'l-Âlî fî Mes'eleti'l-Aczî fî Ma'rifeti'llâhî Te'âlâ**, Ankara Millet Yz A 1914/5, vr. 105a-128a.

-----: **Şerh-ı Kasîde-i "İhsân bana" Nutk-ı li-Hazret-i Mısrî**, Ankara Millet Yz A 1914/6, vr. 129a-176b.

-----: **Risâle-i Cevâhir-i Tâc-ı Hilâfet**, Ankara Millet Yz A 1914/7, vr. 177a-193b.

-----: **Merhûm Müftî Es'ad Efendi'nin Menâzil-i Kamer Tefsiri Tercümesi**, Ankara Millet Yz A 1914/8, vr. 194a-201b.

-----: **Risâle-i Miftâhu'l-Vücûh**, Ankara Millet Yz A 1914/9, vr. 201b-212b.

-----: **Elli dört Farz Şerhi Tercemesi**, Tab'-hâne-i Âmire, İstanbul, 1260.

Seyyid Ahmed Hüsameddin: **Mekâsıd-ı Sâlikîn**, Evkâf-ı İslâmiyye Matbaası, İstanbul, 1339-1341.

Seyyid Muhammed Murad-ı Buhârî: **Risâletü's-Sülûk**, Ankara, Milli Ktp., Yazmalar Koleksiyonu, No: 3580/1, vr. 1b-14b.

-----: **Silsiletü'z-Zehab**, Kütahya Vahîd Paşa İl Halk Ktp., No: 1501, vr. 1b-5b.

Seyyid Şefkat Abdülfettah: **Tezkire-i Şu'arâ-yı Şefkat-i Bağdâdî**, Millet Ktp., No: 770.

Şemseddin Sâmî: **Kâmûsü'l-A'lâm**, Mihran Matbaası, Cild: 4, İstanbul, 1311.

Tabîb-zâde Muhammed Şükri Efendi: **Silsile-nâme-i Sôfiyye**, Üsküdâr Selim Ağa Ktp., Aziz Mahmud Hüdayî, No: 1098.

Tosun, Necdet: **Bahâeddîn Nakşibend (Hayâtı, Görüşleri, Tarîkati)**, İnsân Yayınları, İstanbul, 2007.

Tosun, Necdet: **Muhammed Bahâeddîn Hazretleri'nin Sohbetleri**, Erkam Yayınları, İstanbul, 1998.

ÜÇÜNCÜ KISIM

3.1. TENKİTLİ METNİN TESİSİNDE İZLENEN METOD

Tenkitli metin tesîs edilirken, ilmî eserlerde kullanılan transkripsiyon alfabesinden istifade edilmiştir.

1. Arab alfabesinde bulunduğu halde yeni Türk alfabesinde yer almayan işaretler ve harfler Times New Roman, Rt Times New Roman ve TimesEfras Fontları ile şöyle gösterilmiştir:

{ء : ˆ / ا : A, a; E, e; Â, â / آ : Â, â, A, a / ب : B, b / پ : P, p / ت : T, t /

ث : S, s / ج : C, c / چ : Ç, ç / ح : H, h / خ : H, h / د : D, d / ذ : Z, z /

ر : R, r / ز : Z, z / ژ : J, j / س : S, s / ش : Ş, ş / ص : Ş, ş / ض : Ž, ž, D, d /

ط : T, t / ظ : Z, z / ع : ˆ A, ˆ a / غ : Ğ, ğ / ف : F, f / ق : K, k / ك : K, k; G, g; Ñ,

ñ / ل : L, l / م : M, m / ن : N, n / و : V, v; O, o; Ô, ô; Ö, ö; U, u, û, ü, ü

/ ه : H, h; a, e / ي : Y, y, I, ı, Î, î / خوا : H^â; h^â}

2. Metin, eserin İstanbul’da, Ahmed İhsan Beğ’in matbaasında, Bahriye Katiplerinden Alî Kadrî Beğ tarafından Hicrî 1323 senesinde ilk kez tab ve neşredilen bir “mukaddime” ve 12 “makale”nin Farsça aslı ve Salâhî Efendi tarafından yapılan “birebir tercümesi” ile bu 12 “makâle”nin yine Salâhî Efendi tarafından yapılan 12 “şerh”inden ibaret 21’er satırlık 87 sayfadan oluşan matbu nüshası üzerine bina edilmiş; Süleymaniye Kütüphanesi, Pertev Paşa Kısım, No:633, 38b-77a’da bulunan ve P Nüshası olarak gösterdiğimiz yazma nüsha ile; Süleymaniye Kütüphanesi, Hafid Efendi Kısım, No:459, 29b-69b’de bulunan ve H Nüshası olarak gösterdiğimiz yazma nüsha ile ve Milli Kütüphane, Yz A No:1914-3, 38a-80a’da bulunan ve M Nüshası olarak gösterdiğimiz yazma nüsha ile mukayeseli olarak tesis edilerek, nüsha farkları dipnotlarda gösterilmiştir. Mukayesede, her nüshanın sayfa numaraları köşeli parantez içinde ve koyu ve kalın yazılmıştır.

3. Yazma nüshalarda bulunmayan ve yalnızca matbu nüshada olan “Risâle-i Kudsiyye”nin Farsça aslı, orijinal haliyle yazılmış; ayetler, hadisler “{ }” işâretleri arasında ve koyu yazılarak dipnotlarda kaynakları gösterilmiş; diğer Arapça ve Farsça kısımlar da orijinal halleriyle yazılarak mealleri dipnotlarda yazılmıştır.

4. Ayetlerin mealleri, Elmalılı Hamdi Yazır’ın 2000’de Prof. Dr. Yakup Çiçek ve Necat Kahraman tarafından sadeleştirilerek yayınlanan “Kur’ân-ı Kerîm Ve Türkçe Meâlî”nden alınmıştır.

5. Metindeki Türkçe, Arapça ve Farsça şiirlerin arûz vezinleri dipnotlarda gösterilmiştir.

6. “Edüb, gelüb” gibi zarf-filler “edip, gelip” şekliyle, “-dur/dür...” olan haber kipi ekleri “-dır/dir...” şekliyle, “it-, ir- gibi fiiller ve yardımcı fiiller “et-, er-” şekliyle, yani günümüz telaffuzu ve imlâsıyla yazılmış; ancak vezinleri îcâbı, manzûm kısımlara müdâhale edilmemiş; manânın kolay anlaşılması için bazı noktalama işâretleri ilâve edilmiştir.

7. Arapça ve Farsça birleşik kelimelerin tamamı arasına “-” işâreti konulmuştur.

8. Metindeki manzum kısımlarda “ki” edatı ve “ne” sorusu ile yapılan birleşmelerde düşen ünlü, vezin icabı olarak da “k’ola, n’ola” şeklinde gösterilmiştir.

3.2. TENKİTLİ METİN

MUKADDEME⁷³

Hamdû bî-pâyân ol nigârende-i tâk-ı eyvân-ı keyvân ve nağş-bend-i kitâbe-i ekvân-ı imkân hazretleri'ne şâyândır ki, devât-ı ʿilm-i ezelîden şuver-i maʿlûmâtı kalem-i aʿlâ ile levh-ı tafşîle nağş ve vâsıta-i haqîkat-i Muhammediyye ile ʿavâlime nûr-bağş edip elvâh-ı kulûb-i muvaḥḥidîni nuḳûş-ı mâ-sivâdan sâde vü ʿazîmet-i zîkr u murâkabe ile ilhâm-ı Rabbâniyyesine⁷⁴ âmâde vü mezâhir-i envâr-ı müşâhede eyledi.

Ve şalevât dem-be-dem ve teslîmât her ân u her dem ol vâsıta-i vücûd-ı ʿadem ve râbıta-i ḥudûs ü kıdem, aʿnî Rasûl-i Ekrem ve Nebiyy-i muhterem şallallâhü ʿaleyhi ve sellem Hazretleri'ne müsellemdir ki, aḳdem-i ümûr-i ehemm olan telkîn-i zîkr u murâkabe⁷⁵ ile taʿlîm-i havâşş-ı ümem ve îkâz-ı ḥ^âb-ı ḡaflet emrinde tefhîm-i maʿnâ-yı (**hûş der-dem**)⁷⁶ edip [M,38b] cemʿiyyet-i tefriḳa-i dil ve tevâzuʿ-ı âb ü gil zımnında, tenbîh-i fehvâ-yı (**naẓar ber-ḳadem**)⁷⁷ ve müstelzim-i muḥâzara olan [P,39b] esrâr-ı (**vuḳûf-ı ḳalbî**)yi⁷⁸ meslek-i tarîkatde elzem [H,2b] eyledi.

Ve dürûd-i dürr-i ʿAden ol eşḫâb-ı zi'l-minen ḡuşûşan Çihâr-Yâr-i mütemen hazarâtına ḡarâ vü ḡasendür ki, herbiri mezâhir-i keşretten müşâhede-i

⁷³ Mukaddeme: Terceme-i Risâle-i Ḳudsiyye Li-Muḥammed Pârsâ ḳaddesa'llâhü sirrahû **Bî'smi'llâhi'r-Raḥmâni'r-raḥîm**. H,2a ve P,39a.

⁷⁴ Rabbâniyyesine: Rabbânîsine. H,2-a.

⁷⁵ murâkabe ile: murâkabeyi. H,2a ve P,39a.

⁷⁶ (**hûş der-dem**): ʿAḳl nefesde olmak yaʿnî her nefes ki ḡurûc eder min ḡayri ḡafletin ḡuzûr ile ola. Ve Hazret-i Ḥ^âce Behâ'ü'd-dîn ḳuddise sirruhû buyurmuşlar ki: “Bu tarîkde binâ-i emr, nefes üzerinedir. Pes lâıyık olan oldur ki iki nefesün mâ-beynini muḥâfaza üzre ictihâz eyleye. Ḥattâ ḡafletle ḡurûc itmeye ve ḡafletle duḡûl itmeye.” H,2a ve P,39a.

⁷⁷ (**naẓar be-ḳadem**): Ve naẓar ber-ḳadem, naẓar ḳadem üzre olmak sâlike lâıyıḳdur ki şehride ve şahrâda yürüdiḡi vaktde naẓarı ḳademi üzerinde ola. Ḥattâ naẓarı müteferriḳ olmaya. Mâ lâ-yaʿnîye naẓar itmeye ki ḳalbini müteferriḳ itmeye., H,2a ve P,39a.

⁷⁸ (**vuḳûf-ı ḳalbî**): Ve vuḳûf-ı ḳalbî yaḳazadan ve ḳalbün Ḥaḳḳ'la bir vech üzre ḡuzûrundan ʿibâretidir ki ḳalbün Ḥaḳḳ'dan ḡayrî ḡarâzı olmaya., H,2a ve P,39a.

sırr-ı vahdete irşâd zımnında remz-i mazmûn-ı (**halvet der-encemen**)⁷⁹ ve sâlik-i mesâlik-i tarîkat ü ma'rifet ü hakîkate, netâyic-i esfâr-i⁸⁰ erbe'a remzinden⁸¹ keşf-i mefhûm-ı (**sefer der-vaţan**)⁸² [3] eyledi.

Ba'dehû zübde-i muhaddişîn ve 'umde-i mücâhidîn mürşid-i ekmel-i râh-ı Hudâ a'nâ H^âce⁸³ Muhammed Pârsâ kıddesa'llâhü sirrahü'l⁸⁴-esnâ Hazretleri, muktedâ-yı gürûh-ı hafıyye-i ercemend-mültecâ ve müstened-i⁸⁵ her müstemend, a'nî Pîr Behâü'd-dîn-i Nakş-bend kıddesena'llâhü bi-sırrıhi'l-a'lâ Hazretleri'niñ esrâr-ı garîbe ve ahvâl-i 'acîbeyi mütezammın ba'z-ı kelimât-ı kudsiyyelerini cem' u tahrîr ve her biriniñ zeyline nice nikât-i pür-berekâtî müştemil kelimât-i me'arif-gâyât tasfîr edip **{RİSÂLE-İ KUDSİYYE}** nâmıyla teşhîr ve beyne'l-havâşş, bir nüşha-i pür-'iber-i bî-naẓîr olmağın, h^âce-i müşârun ileyh kıddise sirruhu'l-'azîz hazretleri Buḥârî'ü'l-aşl olmağdan nâşî, ol diyârıñ **[M,39a]** ahâlîsiniñ⁸⁶ ekşeriyyâ güft ü şinîdleri zebân-ı Fârsî⁸⁷ olmağla, fehmlerine eshel olsun içün anlarıñ⁸⁸ iltimâslarına binâ'en Lisân-ı **[H,3a]** Fârisî üzre te'lîf olunmağın, bu diyâr ahâlîsiniñ⁸⁹ ekşeriyyâ Fârsî'de mümâresetleri **[P,40a]** olmamağla, ifâde vü istifâdede eyser ü nefî 'âmm olsun içün, teklîfât-ı ta'bîrâtıdan 'ârî Lisân-ı Türkî üzre tercemesine 'azm olunmağın, pîrânuñ feyz-ı mukaddes-i meded-reslerinden istifâza vü istimdâd ve tercemesinde yine imdâd-ı rûḥânîlerine istinâd olundu. Ola ki, bu ḥâk-pâ-yı 'Uşşâkî ve Nakş-bend olan 'Abdu'llâh Şalâḥî-i derd-mend fuyûzât-ı rûḥânîlerle feyz-mend ola. Beyt:

⁷⁹ (**halvet der-encemen**): Ve halvet der-encemen ya'nî sâliküñ zâhiri ḥalkla ve bâtını Ḥakk'la olmağdan 'ibâretdir., H,2b ve P,39b.

⁸⁰ esfâr-ı: eşkâr-ı. P,39b.

⁸¹ remzinden: remzinde, H,2b.

⁸² (**sefer der-vaţan**): Ve sefer der-vaţan ya'nî sâliküñ seferi tabî'at-i beşeriyyede ola. Ya'nî şıfât-ı zemîmeden şıfât-ı hamîdeye ola. Ve dinilmiş ki: Sefer, şıfât-ı beşeriyyeden şıfât-ı ḥakkâniyyeye ola ki ibtidâ vü intihâsı esfâr-i erbe'ada mündericdür. Temmet., H,2b ve P,39b.

⁸³ H^âce: H^âce-i. H,2b ve P,39b.

⁸⁴ sirrahü'l-: sirrahû. H,2b ve P,39b.

⁸⁵ müstened-i: mesned-i. H,2b ve P,39b.

⁸⁶ ahâlîsiniñ: ahâlîleriniñ. H,2b ve P,39b.

⁸⁷ Fârsî: Bârsî. H,2b.

⁸⁸ anlarıñ: anların. H,2b ve P,39b.

⁸⁹ ahâlîsiniñ: ahâlîleriniñ. H,3a

Var ümîd-i dil-i bî-çâreñe tevfiķ-ı refiķ⁹⁰

İde Allâh ki, Allâhü veliyyü't-tevfik

[4]

RİSÂLE-İ KUDSİYYE TERCEMESİ⁹¹

Bî'smi'llâhi'r-Raḥmâni'r-Raḥîm

Ḥamd ü şenâ-i bî-ḥadd ü müntehâ vü şükr-i sipâs-ı bî-endâze vü kıyâs, ol Pâd-şâh-ı yek-tâ vü şehen-şâh-ı bî-hem-tâ Ḥazretleri'nedir ki⁹², tâlibân-ı vişâl ü müştâķân-ı cemâline delîl-i vücûdı yine anıñ vücûdudur.⁹³

Anıñile anı aña sen anı bilmek muḥâl⁹⁴

Kendiden kendiye yol açar aña⁹⁵ irmez ḥayâl

İlâhî, velîleriñe telaṭṭuf eylediñ, seni bildiler. Eger 'adûlarıña telaṭṭuf edeydiñ [M,40a] seni inkâr etmeyelerdi.⁹⁶

Ve şalevât-ı [H,3b] müte'âliyât ve teslîmât-ı mütevâliyât ol Seyyid-i maḥlûķât Ḥazretleri'ne ki, [P,40b] cemî'-i enbiyâya pîş-vâ-yı Ḥaḳḳ ve dükeli aşfiyâya reh-nümâ-yı muṭlaķdır. Beyt:

{ خواجه كوين و سلطان همه آفتاب جان و ايمان همه }

[5]

Ve dahî Âl ü Eşḥâb u Ḥulefâ⁹⁸ ve aḥbâb u Tâbi'în ü Tebe'-i Tâbi'în üzerlerine olsun, ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

⁹⁰ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

⁹¹ H,3a ve P,40a sayfasında yoktur.

⁹² ḥazretleri'nedir ki: ḥazretleri'ne ki. H,3a ve P,40a.

⁹³ Bu cümleden sonra H,3a'da ve P,40a.

“Ve burhân-ı şühûdı yine kendi şühûdudur. Beyt” ibâresi yazılıdır.

⁹⁴ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

⁹⁵ aña: k'aña. H,3a ve P,40a.

⁹⁶ H,3a ve P,40a sayfası kenârında ‘Arabça şu ibâre vardır: { قال يحيى بن معاذ تلطفت بوليائك فعرفوك و لو تلطفت باعدائك ما جدوك وقال الغيايات تهدم الجنائيات }

⁹⁷ “Dünyâ ve âhiretin efendisi; herkesin efendisi.. Cân güneşi ve herkesin îmânı..”

⁹⁸ Ḥulefâ: Ḥulefâ-i. H,3b ve P,40b.

Bu birkaç kelimedir ki, enfâs-i kudsiyye⁹⁹ ve elfâz-ı müteberrike-i Hazret-i Şeyh-ı şadr-mesned-i irşâd u hidâyet, câmi'-i nu'ût ü haşâyîş-ı velâyet, melâz-i ebnâ-yı zemân ve kutb-ı ehl-i hakîkat ü 'irfân, mazher-i şifât-ı Rabbânî ve mevrred-i ahlâk-ı Sübhânî'den ser-zede olmuştur. Beyt:

Oldu bî-kibr ü riyâ vü kîne-bâr

Nûr-ı kudsî rûyına âyîne-dâr

Ol likâdandır cevâb-ı her-su'âl

Müşkil andan hall olur bî-kîl ü kâl¹⁰⁰

Hüsninüñ vâşîfları her çend ederse ihtimâm

Pes zemân fânî olur evşâfı kalur nâ-temâm¹⁰¹

[H,4a ve P,41a]

A'ni Hazret-i kıdvetü'l-ârifin, insân-ı 'uyûnü'l-muhakkıkîn, vârişü'l¹⁰²-enbiyâi [M,40b] ve'l-mürselîn şeyhimiz, seyyidimiz Şeyh behâ'ü'l-Hakkı ve'd-dîn Muhammed bin Muhammed-i Buḥârî, el-ma'rûfû bi-Nakş-bend kaddesa'llâhü rûḥahû ve tayyibe meşhedeḥû ve nevvera zarîḥahû¹⁰³ ve nefesnâ bi-meḥabbetihî ve'l-iqtidâi li-sîretihî.

Ve ol kelimât-ı kudsiyye zımnında leṭâif-i me'ârifden bir şemmedir ki, leyâlî vü eyyâm ve mecâlis-i şoḥbet-i 'ale'd-devâmda eşnâ-yı aqvâllerinde zebân-ı mübâreklerinden güzêrân ederdi. Ve bende-i za'îf **Muḥammed bin Muḥammed-i Ḥâfîz-i Buḥârî** vefḥu'llâhü te'âlâ li-mâ yuḥibbühû ve yerzâhü ol kelimât-ı kudsiyyenüñ ba'zını ser-i şıdk-ı¹⁰⁴ irâdetden niyyet-i teyemmün ü istirşâd ile

⁹⁹ kudsiyye: nefise. H,3b ve P,40b.

¹⁰⁰ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

¹⁰¹ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

H,3b'de ve P,40b'de bu beytten sonra şu beyit de yazılıdır:

Diledüm medḥün fazîlet-i bezre yok k'ola delîl

Medḥi fazlumdan füzûn fazlum ise gâyet-i kalîl

¹⁰² vârişü'l-: vâriş-i. H,4a ve P,41a.

¹⁰³ zarîḥahû: şarîḥahû. H,4a.

¹⁰⁴ şıdk-ı: hedef-i. H,4a.

kaleme getirmişidi. Şimdi e'izze-i dōstân mette'ane'llâhü bi-liķâ'ihim ve edâme bereketi beķâ'ihim hâzarâtınıñ [6] emr u işâretleriyle birkaç harf ol enfâsdan berây-ı teberrük ü istînâs kayd-ı kitâbe¹⁰⁵ olundu. Hattâ tâlibân-ı şâdık ve muhlîşân-ı muhıķķ bu kelimâtuñ istimâ'ıyla intifâ' edeler ve anlarıñ¹⁰⁶ şeref-i şoħbetleri mecâlisini¹⁰⁷ bulmuş gibi olalar ve aħvâl ü maķâmât-ı şerîfe ve kerâmât ü âşâr-ı 'acîbe ki, ibtidâdan intihâya dek lâ yu'add ve lâ yuhşâ anlara vâķı' olmuşdur. [H,4b] Anlarıñ zikrini anlardan işitmiş gibi olalar. Eger-çi bu vâķt-i kavîde lâyıķ [P,41b] u pesendîde[M,40]dir ki, anlarıñ nesîmât-ı riyâz-ı aħvâl-i¹⁰⁸ 'acîbelerinden bir şemme meşâmm-ı cân-ı tâlibân-ı şâdıkâna erişe ve ķulûb ü ervâh andan istirvâh eyleye ki¹⁰⁹ {عند ذكر الصالحين تنزل الرحمة} mücebi üzre anıñ zikrinde ümmîd-i vuşûl-ı fazl-ı rahmet-i İlâhî ve nüzûl-i feyz-ı nâ-mütenâhî ola. Ammâ bu vâķtde bu miķdâr ile ihtîşâr vâķı' oldu ve bu tâ'ife-i celîleniñ sözleri ki, zevķ u hâldendir, hıfz-ı maķâlden degil. Netekim hâķîķâtde ehl-i başîret demişlerdir:

“Fıķhu'llâhi ekber ve burhân-ı ezherdir ve bir yakîn ki, ehl-i başîrete bu tâ'ife-i 'aliyyeniñ sözlerinden hâşıl olur, müşâhede-i havârıķ-ı 'âdâtdan hâşıl olan yakînden aķvâ vü a'ladır.”

Netekim bu maķallde demişlerdir: Nazm¹¹⁰:

Müceb-i îmân degildir mu'cizât

Bû-yı cinsiyyet ider cezb-i şıfât

Mu'cizât a'dâyı ķahr idüp gider

Bû-yı cinsiyyet ķulûbi cezb ider¹¹¹

¹⁰⁵ kayd-ı kitâbe: kayd-ı kitâbetde. H,4a ve P,41a.

¹⁰⁶ anlarıñ: anların. H,4a. (Bu kelime H Nüşası'nın ve P Nüşası'nın tamamında bu imlâ ile yazılmıştır.)

¹⁰⁷ mecâlisini: mecâlislerini. H,4a ve P,41a.

¹⁰⁸ aħvâl-i: aħvâl-i. H,4b. (Bu kelime H Nüşası'nda hep bu imlâ ile hatâlı yazılmıştır.)

¹⁰⁹ Hadîs-i Şerîf: {Sâlihlerin zikredildiği yere rahmet iner.}: İmâm-ı Süyûtî, “Câmi'u's-Sagîr”

¹¹⁰ H,4b.

¹¹¹ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

Ve çünkü bu tâ'îfenüñ kelâmı tecellî-i kelâm-ı İlâhî'dendir, ol kelâmıñ sıfatını ke-mâ hiye haqqu-hâ¹¹² beyân mümkün degildir. Ve küberâdan biri {الحمد لله} الذى جعل الانسان الكامل معلم الملك و ادار تشريفا[7] و تنويها بانفاسه الفلك} Dedi. Ya'ni “*Hamd ol Allâhü te'âlâya ki, insân-ı kâmilî mu'allim-i melek kıldı. Ve teşrîfen*[M,41b] *ve tenvihen enfâsıyla idâre-i felek eyledi.*” [P,42a] Ve bunuñ birle münkirânıñ ba'zı Kur'ân-ı Mübîn'e¹¹³ {اساطير الاولين} dediler.¹¹⁴ يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا Pes imdi bu tâ'ife-i celîleniñ sözleri Nîl-i Mısr gibidir. Maḥbûbîne mâ' ve maḥcûbîne belâdır.

Anlarıñ sözine efsâne diyen efsânedir
Kendi naḥdini gören 'âlemde ol merdânedir

Ḳavm-i Mûsâ'ya haḳîkatde degil ḥûñâbdır
Şanki Âb-ı Nîl'dir ki, Kıbtî'ye ḥûn-âbdır¹¹⁵

Bu gürûhuñ¹¹⁶ kavline düşmen olanlardır nazar
Ser-nigûn olur mümeşşil merci'i Çâh-ı Seḳar

Tâlib-i râz-ı haḳîkat merd iseñ gel râzı bul
Cân fidâ kıl ḥûn-feşân ol ıışkla cân-bâzı bul¹¹⁷

Pes, 'alâ'îk u 'avâyıḳdan taşfiye-i dil ve anlarıñ kelâmlarında te'emmül miḳdârı fehm-i me'ânî-i zâhire toḥm-ı fehm-i me'ânî-i haḳîkıyye olup, cemâl-i haḳîkat-i fehm yüz gösterir. Anıñ birle bu tâ'îfeniñ kelâmı, 'âlim-i 'ilm-i virâşet ü 'ayândandır, 'ilm-i dirâşet ü beyândan degil. Belki bir tavrdandır ki, ne kadar ol tavrda [H,5b] lisâna 'ilm ü 'ibâret yâḥûd zebân-ı zevḳ u işâret ile söz söylese, ol tavra erişmeyen kimseye [P,42b] anıñ şerḥi mümkün degildir.

¹¹² Bu kelime H,4b'de ve P,41b'de yoktur.

¹¹³ Kur'ân-ı Kerîm, Kalem Sûresi, 15. Âyet-i Kerîmesi'nin sonu: {...Eskilerin masalları...}

¹¹⁴ Kur'ân-ı Kerîm, Bekara Sûresi, 26. Âyet-i Kerîmesi'nin sonları: {...Allâhü teâlâ onunla (Kur'ân-ı Kerîm ile) birçoklarını şaşırtır ve yine onunla birçoklarını hidâyete erdirir...}

¹¹⁵ Bu beytin mısra'ları H,5a'da yer deḡiştirmiştir.

¹¹⁶ gürûhuñ: gürûha. P,42a.

¹¹⁷ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*
bul: ol. P,42a.

{ و ما زاد بيانهم غير سره } [M,42a]¹¹⁹ { ما قدر وا الله حق قدره }¹¹⁸

[8] Zîrâ ol zevk¹²⁰ zâ'ikınuñ ğayrına beyân, setrdir ve vâcidiniñ ğayrına ‘ayân, ihfâdır. Ve bu esrârda baş-ı maḳâl edenleriñ maḳşûdı ancak bir tenbîh ü teşvîkdir, ğayrî degil. Zîrâ bu ğüne esrâra dâ’ir kelâm tâlibleriñ¹²¹ talebine kuvvet verip, himmetlerini kavî eyler. Ve eger bir kimse pendârlıktan¹²² baş urursa anı seng-i te’đib ile şikest eyler. Tâ ki, ğayrîleriñ fazlını ve kendiniñ iflâsını göre. Ba’z-ı meşâyihîñ kelimâtındandır:

“Halkı kendi mîzânıñla vezn etme ve nefsiñi şiddîklar mîzânı ile vezn eyle ki, anlarıñ fazlını ve kendi iflâsıñı bilesiñ.”

Ve Şeyh-ı Sa’id-i Şehîd Mecdü’ d-dîn-i Bağdâdî “ḳuddise sirruhû” du’âsında demiş ki:

“İlâhî, seniñ kârıñ ‘illet ile degildir. Beni bu kavmden eyle yâhûd bu kavmiñ nuzẓâr-ġânından eyle, bunlarıñ¹²³ ğayrı kısma tâḳat getiremem.”

Şîr-i beyt¹²⁴:

Ger degilsem zümre-i merdâne nisbet hîç kes

Anlarıñ zikrini iş’âr itmedeyüm her nefes

Ya’ni anlardan degilsem râzı andan söylerim

Hôş-dilüm ki, kışsa-i cânânı cândan söylerim¹²⁵

[H,6a] Ve Şeyh İmâm-ı ‘Ârif-i Rabbânî Ebû Yaḳûb Yûsuf bin Eyyûb-i Hemedânî “ḳuddise sirruhû” Hâzretleri’ne su’âl etdiler ki:

¹¹⁸ Kur’ân-ı Kerîm, En’âm Sûresi, 91. Âyet-i Kerîmesi’nin başları: {Onlar: Allâhü teâlâ insanlara hiçbir şey indirmemiştir demekle Allâhü teâlâyı gereği gibi tanıyamadılar...}

¹¹⁹ “Onların beyânları onun sırrından başka artmadı.”

¹²⁰ zevk: zevkî. H, 5b.

¹²¹ tâliblerüñ: tâliblerin. H,5b (Kâf-i Türkî ile yazılması gerekli kelimelerin çoğu, bu nüshada hatâlı yazılmıştır.)

¹²² pendârlıktan: bendârlıktan. H,5b ve P,42b.

¹²³ bunlarıñ: bunlardan. H,5b.

¹²⁴ Şîr-i beyt: Matbu’ Nüsha’da yoktur.

¹²⁵ Vezni: *Fâ’lâtün Fâ’lâtün Fâ’lâtün Fâ’lün*

H, 5-b’nin ve P, 42-b’nin kenârında şu Arabî ibâre yazılıdır: {قال علاالدولةالسمناتى فى كتابه المسمى بالفلاح ان من الواجب على السالك ان ينظر الى من فوقه فى امور الدينىة لا لا لغيره العجب والغرور ويطلع على تقصيره و يجهد فى ان يصل الى ما وصل من هو فوقه فى الامور الدينىة و ينظر الى من دونه فى الامور الدينوىة ليشكر الله على غيره ومن لم يكن كذلك لا يكون مترقبا فى معارجه }

“Bu tâ’ife-i celîle yüz[M,42b]lerine niķâb çekdikleri [P,43a] vaktde biz ne’yleyelüm, tâ ki selâmetde kalalum?”

Buyurdular ki:

“Hergün se¹²⁶-pâre miķdârı anlarıñ güftâr-ı me‘ârif-âşârlarından kırâ’et idiñüz.”

Şiddîklardan biri buyurmuş ki:

“Bir kimse gerekdir ki, ol söyleye tâ ben diñleyüm yâhûd ben söyleyeyim ve ol diñleye. Eger [9] cennetde ol maħbûbuñ güft ü gûyı olmasa cennet benim ne işüme yarar? İktibâs-ı cezebât-ı mevâcîd¹²⁷ anlarıñ enfâs-ı tayyibelerinden mümkün olur.”¹²⁸ وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا

Tutmuşum nâm-ı şekerden özge behr

Yegdir andan k’ola âlûde-i zehr

‘Âkıbet ol kâr u andan gerd irür

Öñi gidenlerden bize bir derd irür

Aña nisbet nuṭķımız kışr oldu lîk

Gayra nisbet fehmi oldu mağz-ı nîk

‘Arşa nisbet ile sâfildür semâ

Hâke¹²⁹ nisbet ile ‘âlîdür dilâ¹³⁰

Ve bu Kelimât-ı Ẕudsiyye eger-çi kaşîratü’l-mebânîdür lâkin keşîratü’l-me‘ânîdir ki kâlîl; delîl-i keşîr ve kaṭre; nümûne-i gadîrdir. Ve kıdvetü’l-kibâr şeyh-ı büzürg-vâr Şeyh ‘Abdu’r-Raḥmân Sülemî¹³¹-i Nişâbüri ḳuddise sirruhû ki,

¹²⁶ se-: si. H,6a.

¹²⁷ mevâcîd: mevâḥîd. H,6a ve P,43a.

¹²⁸ Kur’ân-ı Kerîm, Fussilet Sûresi, 33. Âyet-i Kerîmesi’nin başları: {Sâlih ameller işleyip, insanları Allâhü teâlâyâ davet edenden daha güzel sözlü kim vardır?..}

¹²⁹ hâke: hâke. H,6a. (H ile başlayan kelimelerin çoğu bu H Nüşhası’nda hatâlı olarak H ile yazılmıştır.)

¹³⁰ Vezni: *Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lün*

¹³¹ Sülemî: Sülemmî. H, 6a P,43a.

muşannif-i Hâkâyîku't-Tefsîr¹³² ve şâhib-i kitâb-ı Tabekât-ı Meşâyih'dir kâdessa'llâhü ervâhahüm, Kitâb-ı Tabekât'ında [H,6b ve M,43a] kibârîñ her birinden yigirmişer miqdâr kelimât [P,43b] îrâd buyurmuşlardır ki, ol miqdâr kelimât-ı ülü'l-ebşâr ehl-i bâniş ü itibâr nazarında ol zât-ı şerîfiñ sîret ü tarîkat ü 'ilm ü hâline dâlldir ve ol birkaç kelimât zımnında anlarıñ esas-ı seyr ü sülûkleri olan 'ulûm ü me'ârifden ba'zını beyân buyurmuşlardır ki, anlar taklîl-i kelâm me'a'd-delâleti 'ale'l-merâmda bize üsve-i¹³³ hasenedir. Ve hâsılı oldur ki, Meşnevî:

Añlamaz çün puhteniñ hâlini hâm

{پس سخن کوتاه باید والسلام}¹³⁵

Ve eger bu Kelimât-ı Kudsiyye ba'z-ı mevâzırında birâz şerhâ muhtâc olursa evlâdır ki, ol şerh enfâs-ı nefise-i ehlu'llâh [10] ve kelimât-ı meşâyih-ı âgâh isti'ânet ü istimdâdıyla ola. Zîrâ kelâm-ı meşâyihîñ ba'zı ba'zını müfessirdir. Ve şerh u meşrûh miyânında dâ'ire-i haţţ¹³⁶ keşîde kılına ki, faşl vaşldan¹³⁷ mübeyyen ola. Zîra:

Cümle ma'şûkdur ve 'âşık perdedir

Zinde ma'şûkdur ve 'âşık müredir¹³⁸

Ve bu za'îf, kendide ol isti'dâdı görmedi ki, bu ma'nâyâ ikdâm ede.¹³⁹ Lâkin kıdve-i ehlu'llâh ve şafve-i eşhâb-ı intibâh, sened-i erbâb-ı tarîkat, muvazzız-ı rumûz-ı ehl-i hâkîkat, üsve¹⁴⁰-i tullâb-ı yakîn [M,43b] Hazret-i H^âce¹⁴¹ 'Alâ'ü'l-Haḵk ve'd-dîn Muhammed bin Muhammed-i Buḥârî El-müştehirü bi-'Attâr [H,7a] eṭâle'llâhü [P,44a] müddete hayâtihi ve efâza lenâ ve 'ale'l-müsterşidîne envâra

¹³² “Hâkâyîku't-Tefsîr”: Hâkâyîk-ı Tefsîr. H,6a P,43a.

¹³³ üsve-i: âsûde-i. H,6b ve P,43b.

¹³⁴ bâyed: gerekdir. H,6b.

¹³⁵ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

¹³⁶ haţţ: haţţ. H,6b.

¹³⁷ faşldan: vaşfdan. H,6b P,43b.

¹³⁸ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

¹³⁹ ide: H,6a'da ve P,43b'de yoktur.

¹⁴⁰ üsve: üsvet. H,6b ve P,43b.

¹⁴¹ H^âce: H^âce. H,6b.

berekâtihî işâretleri hikemiyle bu vâkı-i fırsatda bu mecmû'aniñ¹⁴² imlâsına şurûc vâkıc oldu. Anlarıñ meded-i himmet ü nazar-ı inâyetleriyle karîn-i kabûl olursa ziyâde olur.

Bu sözüñ çün mebdet'i senden ola

Ger füzûn olursa ol senden ola

Dîde-i gaybet çü gaybdür üstâd

Eksük olmaya cihânda dîd ü dâd

Şerhuñ itsem halka hayf olur hemân

Râz-ı ışk olmak gerek dilde nihân

Lîk vaşf itdüm ki, tâ yol bulalar

Fevt-i cân edip anı hûş olalar¹⁴³

Ola ki, bu takrîr ü tahrîrde bu za'îfuñ vücûdu arada olmaya ve bu cem' u te'lîf, bereket-i de'avât-i şâliha-i şâhib-nazarân ile sebep-i mezîd-i derecât-ı kurbet ola. Ve bi'llâhi'l-havlü ve'l-kuvve.

[11]

Kelimât-ı Kudsiyye-i Hâzret-i Pîr-i İrşâd-maşırdan tahrîr olunan

Maqâle-i Ūlâ¹⁴⁴:

{مسلمانى و انقياد احكام و رعايت تقوى و عمل بعزيمت و دور بودن از رخصتها بقدر قوت همه نور و صفات و رحمتست و واسطه وصول بدرجات ولايت است بمنازل ومقامات شريفة اولياءالله از پرورش

این صفات ميرسد¹⁴⁵}

¹⁴² mecmû'aniñ: mecmû'uiñ. H,7a ve P,44a.

¹⁴³ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

¹⁴⁴ H,7a'da ve P,44a'da şu der-kenâr yazılıdır:

Maṭleb-i Maqâle-i Ūlâ Ez-Kelimât-ı Kudsiyye:

‘Azîmet lûgatde irâdet-i mü'ekkideden ‘ibâretdir ki ke-mâ kâle'llâhü te'âlâ: {وَلَمْ نُجِدْ لَهُ عَزْمًا} Ey, “İm yekûn lehû kaşdun mü'ekkedun fi'l-fi'li bi-mâ ümîra bi-hî. Ve Şer'atde ‘azîmet aşl-ı meşrû'ât olan şey'üñ ismidir ki ‘avârîza müte'allik olmaya. Ve ruḥşat, lûgatde şol meşrûc olan şey'üñ ismidir ve ‘avârîza müte'allik ola. Ya'nî kıyâm-ı delîl-i muḥrim ile ḥarâm olan bir şey'i bir 'özl sebebiyle istibâha oluna. Ve dinilmiş ki itizâr, ‘ibâd üzerine binâ olunan şeydür. Ve tarîkatde ‘azîmet ve ruḥşat egerçi bunlardan ḥâric degil lâkin bunlardan fazla tafşîlâtı arayana ma'ûmdur ki, tafşîli bu muḥteşara sığmaz.

Tercemesi:

Müslimânlık ve inkıyâd-ı ahkâm ve ri'âyet-i takvâ vü 'azîmet ile 'amel ve bi-kader-i tâkat ruḡşatlardan¹⁴⁶ mücânebet dükeli nûr u şafâ ve rahmetdir ve vâsıta-i vuşûl-i [H,7b] derecât-ı [M,44a] velâyetdir ki, menâzil ve makâmât-ı şerîfeye evliyâ'u'llâh bu şıfâtun perverişinden erişirler.

Şerh:

Ol şey ki, bizim [P,44b] h^âcemiz ya'nî mürşidimiz, pîrimiz kâddesa'llâhü sirrahû¹⁴⁷ bu kelimâtda buyurmuşlardır. Evvel, nefse işâretidir ki, h^âce-i büzürg H^âce 'Abdü'l-Hâlik-ı Gücdüvânî quddise sirruhû Hâzretleri'nden müşâhede ve vâkı'ada anlara erişmiştir ki, hâzret-i pîrûn mebdâî-i cezebât ü galebât-i ahvâllerinde vâkı' olmuş idi. Ve bu vâkı'ada ol gecede [12] idi ki, seyr ü cezbe-i evvelde mezârlardan bir mezârın başına erişmiş idi ki, ol mezâr-ı müteberrik, Nevâhî-i Buḡârâ'dadır. Ve H^âce¹⁴⁸ Muḡammed bin Vâsî' razıya'llâhü 'anhüya mensûbdur ki, kibâr-ı Tâbi'in'den idiler. Ve onların Bilâd-i Mâ-verâ'u'n-nehr'e irişmeleri nakl-i şahîḡ ile şâbit olmuştur. Ve hâzret-i h^âce-i büzürgün bizim h^âcemize kâddesa'llâhü sirrahümâ ol vâkı'ada emr buyurdıkları ol idi ki:

“Azîmete vaż'-ı kadem edesin. Ya'nî şarf-ı himmet ile iḡdâm edesin ve ruḡşatlardan ıraḡ olasıñ. Ve sünnete mütâbe'at edesin ve bid'atlerden mücânebet edesin.” Ve bunlardan ḡayrî kelimât dahî buyurdular ki, sülûkûn mebd'e ü vesat u nihâyetine [M,44b]müte'allıktır.”

Ve h^âcemiz ve pîrimiz kâddesa'llâhü rûḡahû hâzretleri [H,8a] 'ale'd-devâm sülûkde sırr-ı taḡkîḡden evvel emr ü vaşıyyetleri ile 'amel ederlerdi. Ve 'inâyet-i Hakk Sübhânehû ve te'âlâ ile her vaşıyyet olunan 'amelün netîcesini kendülerde müṡâle'a buyurdular ve ol vâkı'ada [P,45a] 'azîmet ile 'amele me'mûr

¹⁴⁵ H Nüshası'nda, M Nüshasında ve P Nüshası'nda 1. Makâle'nin Farsça aslı yazılmamıştır.

¹⁴⁶ ruḡşatlardan: ruḡşatlardan. H,7a.

¹⁴⁷ “kâddesa'llâhü sirrahû”: quddise sirruhû. H,7b ve P,44b.

¹⁴⁸ H^âce: H^âce-i. H,7b.

oldukları üzere ‘amel ederlerdi. Ve zikr-i ‘alâniyye ile ‘amel ederlerdi¹⁴⁹. Ve ol vaşıyyetler ile ‘amel vâsıtasıyla kendi ahvâl-i bâtıniyyelerinde terakkî müşâhede gösterdiler. Ve ol vâkı‘a kıssasının şerhi ve sâ‘ir-i ahvâl-i ‘acîbe vü kerâmât-ı garîbeleri onların makâmalarında mestûrdur ki, e‘izze-i eşhâb ve hulleş-ı ahbâbdan ba‘zı¹⁵⁰ mette‘ana’llâhü bi-liķâ‘ihim ve eyyedehüm ve âvâhüm¹⁵¹ ol makâmâtıñ cem‘ u te‘lîfine şurû‘ etmişlerdir¹⁵². İnşâallâhü’l-‘Azîz, hıtâmı müyesser ve anıñ¹⁵³ zikr ü neşriyle muhibbân u muhlisânıñ gûş ü zebânları münevver ü mu‘aţtar olur.

[13] Ve bizim h^âcemiz kıddesa’llâhü rûhahû hazretleri’niñ tarîkatde ferzendlik¹⁵⁴ ile nazar-ı kabûli hıdmet-i¹⁵⁵ şeyh-ı tarîkat H^âce Muhammed Bâbâ-yı Semmâsî’denir ki, anlar Hazret-i ‘Azîzân H^âce ‘Alî-i Râmîtenî hulefâsından idiler. Ve anlar dağî Hazret-i H^âce Mağmûd **[M,45a]** İncîr-i Fağnevî hulefâsından idiler. Ve anlar dağî Hazret-i H^âce ‘Ârif-i Rîvgerî hulefâsından idiler. Ve anlar **[H,8b]** dağî Hazret-i H^âce ‘Abdü’l-Hâlik-ı Gucdüvânî hulefâsından idiler. Kıddesa’llâhü ervâhahüm Ve Hazret-i Pîr’üñ nisbet-i irâdet ve şöhet ü ta‘lîm-i âdâb-ı sülûk ü telkîn-i zikrleri hıdmet-i Şeyh Seyyid Emîr Gilâl’denir rahîmehu’llâhü¹⁵⁶ ‘aleyh ki, anlar dağî Bâbâ-yı mezkûruñ hulefâsından idiler.

[P,45b] Ammâ pîrimiz kıddesa’llâhü rûhahû hazretleri’niñ sülûk-i haķîkatde nisbet-i terbiyeleri H^âce ‘Abdü’l-Hâlik-ı Gucdüvânî Hazretleri’niñ rûhâniyyetlerindendir. Kıddesa’llâhü rûhahû. Ancılayın ki, bir şemme beyâna geldi. Ve Hazret-i H^âce ‘Abdü’l-Hâlik-ı Gucdüvânî, İmâm-ı Rabbânî Şeyh Ebû Ya‘ķûb Yûsuf bin Eyyûb-i Hemedânî hulefâsından idiler. Ve H^âce Yûsuf-ı Hemedânî’nüñ teşavvufda intisâbı şeyh-ı tarîkat Ebû ‘Alî Fârmedî-i Tûsî

¹⁴⁹ ederlerdi: etmezlerdi. H,8a ve P,45a.

¹⁵⁰ Ve hüve Mevlânâ Şalâhu’d-dîn rahmetu’llâhi te‘âlâ ‘aleyh ve kıddise sirruhû. H,8a’da ve P,45a’da der-kenâr.

¹⁵¹ âvâhüm: edâhüm. H,8a ve P,45a.

¹⁵² şurû‘ etmişlerdir: teşaddî itmîşidi. H,8a.

¹⁵³ İnşâallâhü’l-‘Azîz, hıtâmı müyesser ve anıñ: İnşâallâhü te‘âlâ ‘alâ ekmeli’l-vücûhi ve ecmelihâ temâm olur ve ol makâmâtıñ. H,8a ve P,45a.

¹⁵⁴ Silsile-i Hazret-i Pîr be-nazar-ı ferzendî der-tarîkat. H,8a’da ve P,45a’da der-kenâr.

Silsile-i Hazret-i Pîr nisbet-i irâdet ve şöhet ü te‘allüm-i âdâb-ı sülûk ü telkîn-i zikr. H,8a’da ve P,45a’da der-kenâr.

¹⁵⁵ hıdmet-i: hızm-i. H,8a.

¹⁵⁶ rahîmehu’llâhi: rahmetu’llâhi. H,8b ve P,45a.

Hazretleri'ndendir ki, kibâr-ı meşâyih-i Horâsân'dandır. Ve Huccetü'l¹⁵⁷-İslâm İmâm-ı Muhammed Gazâlî¹⁵⁸ kaddesa'llâhü rûhahû Hazretleri'niñ 'ilm-i bâtında terbiyeleri anlardandır. Ve Şeyh Ebû 'Alî-i Fârmedî Hazretleri'niñ teşavvufda intisâbı iki tarafadır. Biri Şeyh-ı Büzürg-vâr Ebu'l-Kâsım-ı [M,46b] Gürgânî-i Tûsî Hazretleri'ndendir ki, anlarıñ nisbet-i silsile-i meşâyihü üç vâsıta ile ya'nî Şeyh Ebû 'Osmân-ı Mağribî ve Şeyh Ebû 'Alî Kâtib ve Şeyh [14] Ebû 'Alî Rôd-bârî kaddesa'llâhü ervâhahüm [H,9a] vâsıtalarıyla Seyyidü't-Tâife Cüneyd-i Bağdâdî kuddise sirruhü'l-Hâdî Hazretleri'ne mutteşıl olur. Ve Şeyh Ebû 'Alî-i Fârmedî Hazretleri'niñ teşavvufda bir gayrî nisbeti Şeyh-ı Büzürg-vâr Şeyh Ebu'l-Hasen-i Harağânî Hazretleri'nedir ki, pîş-vâ-yı meşâyih ve vâktinüñ kutbı idi. Ve çün¹⁵⁹ ol güzeşte vâktlerde şâhib-i devletân-ı hâkîkî ki, kâmilân-ı râh ve sâlikân-ı tarîk-ı intibâhlarıdır, bisyâr idiler. Ve bu devr-i ahîr[P,46a]lerinde¹⁶⁰ kemter ve belki mânend-i kibrît-i ahmer-i¹⁶¹ e'azz oldular. Lâ cerem vâkt olurdu ki, tâlibân-ı şâdık, küberâ-i dîn ve muhtedâyân-ı ehl-i yakînden birinüñ şöhet ü mütâbe'atlarında olduklarından sonra ol muhtedâları olan zât-ı şerîfiñ murg-ı rûhâniyyeti vâsıta-i teslîm-i teşarrufât ile beyza-i beşeriyetden küllî ile taşra geldikde mükemmil-i kâmilânüñ keşretinden nâşî bir gayrîsına nazar-ı terbiyet devşirürlerdi¹⁶². Ve şeref-i şöhet ü se'âdet-i hizmetler ile şeref-yâb olurlardı. Ve anlardan envâr-ı [M,47a] 'ulûm u me'ârif ü ahvâl iktibâs ederlerdi. Ve anlarıñ teşavvufda ve 'ilm-i bâtında nisbet ü intisâbları müte'addid ü mütezâ'af olurdu. Ve Şeyh-ı Şehîd-i Sa'îd Şeyh Mecdü'd-dîn-i Bağdâdî kuddise sirruhü¹⁶³ bu ma'nâya işâret buyurmuşlar ki: 'İlm-i bâtınüñ senedi her ne kadar artık olsa [H,9b] ol üstâz-ı 'âlî-terdür. Zîrâ meşâyih ki, mişkât-i nübüvvetden envâr-ı hâkîkat iktibâs idicilerdir, ne deñlü ictimâ'-ı envâr-ı bevâtın anlarda pîş-ter olsa, ol vâsıta ile tâlibe râh-ı rûşen-ter olur. نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي

¹⁵⁷ Huccetü'l-: Huccetü'l- H,8b ve P,45a.

¹⁵⁸ Gazâlî: 'Azâlî. H,8b.

¹⁵⁹ çün: cün. H,9a. (Bu nüshada Ç ile başlayan Farsça kelimler genellikle C ile hatâlı olarak yazılmıştır.)

¹⁶⁰ ahîrlerinde: ahîrlerde. H,9a ve P,46a.

¹⁶¹ ahmer-i: ahmer-i. H,9a ve P,46a.

¹⁶² nazar-ı terbiyet devşirürlerdi: nazar-ı terbiyet ü kabûl devşirürlerdi. H,9a.

¹⁶³ "kuddise sirruhü": kaddesa'llâhü rûhahû. H,9a ve P,46a.

¹⁶⁴{اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ} Bundandır ki, dükeli meşâyih müttefeķun ‘aleyhdür ki, Ma‘rûf-ı [15] Kerhî kıddise sirruhû¹⁶⁵ ki, silsile-i ekşer-i meşâyih aña mutteşil olur, ‘ilm-i bâtında anıñ intisâbı iki tarafadır: Biri Dâvûd-ı Tâ‘î kıddise sirruhû Hâzretleri’nedir ki, anıñ bu ma‘nâda nisbeti¹⁶⁶ [P,46b] Hâbîb-i ‘Acemî Hâzretleri’nedir. Ve anıñ¹⁶⁷ nisbeti, Hâsen-i Başrî razıya’llâhü ‘anhü Hâzretleri’nedir. Ve anlarıñ nisbeti, Emîru’l-Mü‘minîn ‘Alî razıya’llâhü ‘anhü Hâzretleri’nedir. Ve anlarıñ nisbeti, Hâzret-i Risâlet şallallâhü ‘aleyhi ve sellem Hâzretleri’nedir. Ve Ma‘rûf-ı Kerhî’nüñ [M,47b] bir intisâbı dahî, İmâm-ı ‘Alî bin Mûse’r-Rızâ¹⁶⁸ razıya’llâhü ‘anhümâ Hâzretleri’nedir. Anlarıñ dahî, kendi pederleri Mûsâ Kâzım razıya’llâhü ‘anhü Hâzretleri’nedir. Ve anlarıñ nisbeti dahî kendi pederleri İmâm-ı Ca‘fer-i Şâdık razıya’llâhü ‘anhü Hâzretleri’nedir. Ve anlarıñ tarîķı ki, Tarîķ-ı E‘imme-i Ehl-i Beyt’dür, eban ‘an ceddin rızvânu’llâhi ‘aleyhim ecme‘în ancılayın ki, meşhûrdur ve Silsile-i E‘imme-i Ehl-i Beyt razıya’llâhü ‘anhüm ‘ilm-i zâhirde ve ‘ilm-i bâtında ‘ulemâ’ ve küberâ’-i ümmetdürler¹⁶⁹, [H,10a] kıddesa’llâhü ervâhahüm ‘izzet ü nefâsetlerini beyânen ve şânlarını ta‘zîmen aña **Silsiletü’z-Zeheb** dirler. Ve Şeyh Ebu’l-Hasen-i Hâraķânî Hâzretleri’niñ teşavvufda intisâbı Sultânü’l-‘Ârifîn Ebû Yezîd-i Bisţâmî kıddise sirruhû Hâzretleri’nedir. Anlarıñ sülûkde terbiyeleri, Ebû Yezîd Hâzretleri’niñ rûhâniyyetlerindendir. Ve Şeyh Ebu’l-Hasen-i Hâraķânî’nüñ velâdetleri Şeyh Ebû Yezîd’ün vefâtlarından şöñradır. Ve Şeyh Ebû Yezîd-i Bisţâmî Hâzretleri’niñ teşavvufda intisâbı İmâm-ı Ca‘fer-i Şâdık razıya’llâhü ‘anhü Hâzretleri’nedir. Ve anlarıñ terbiyetleri dahî İmâm-ı Ca‘fer-i Şâdık razıya’llâhü ‘anhü Hâzretleri’niñ [P,47a] rûhâniyyetlerindendir. Ve nakl-i şahîh ile [16] şâbitdür ki, Şeyh Ebû Yezîd’ün velâdeti İmâm-ı Ca‘fer-i Şâdık razıya’llâhü ‘anhü Hâzretleri’niñ vefâtından şöñradur. Ve İmâm-ı Ca‘fer-i Şâdık razıya’llâhü ‘anhü Hâzretleri’niñ

¹⁶⁴ Kur’ân-ı Kerîm, Nûr Sûresi, 35. Âyet-i Kerîmesi’nin sonları: {...Nûr üstüne nûr. Allâhü teâlâ kimi dilerse onu nûruna eriştirir...}

¹⁶⁵ kıddise sirruhû: kıddesa’llâhü sirrahû. H,9b ve P,46a.

¹⁶⁶ nisbeti: nesebi. H,9b.

¹⁶⁷ anıñ: anların. H,9b ve P,46b.

¹⁶⁸ Mûse’r-Rızâ: Mûsâ-i Rızâ. H,9b ve P,46b.

¹⁶⁹ küberâ’-i ümmetdirler: ‘ulemâ-i küberâdurlar. H,9b ve P,46b.

‘ilm-i bâtında intisâbı iki tarafadır: Biri, kendi pederleri İmâm-ı Muḥammed Bâkır razıya’llâhü ‘anhü Ḥazretleri’nedir. Ve İmâm-ı Muḥammed Bâkır Ḥazretleri’niñ intisâbı dahî kendi pederleri İmâm-ı Zeynü’l-Âbidîn ‘Alî bin Hüseyn razıya’llâhü ‘anhüm Ḥazretleri’nedir. Ve İmâm-ı ‘Alî bin Hüseyn Zeynü’l-Âbidîn Ḥazretleri’niñ intisâbı dahî kendi pederleri Seyyidü’s-Şühedâ Hüseyn bin ‘Alî razıya’llâhü ‘anhüm Ḥazretleri’nedir. Ve Seyyidü’s-Şühedâ İmâm-ı Hüseyn bin ‘Alî razıya’llâhü ‘anhümâ Ḥazretleri’niñ intisâbı dahî kendi pederleri **[H,10b]** Emîru’l-Mü’minîn İmâm ‘Alî bin Ebî Tâlib kerreme’llâhü vecchêhü ve razıya’llâhü ‘anhü Ḥazretleri’nedir. Ve Emîru’l-Mü’minîn ‘Alî bin Ebî Tâlib razıya’llâhü ‘anhü Ḥazretleri’niñ intisâbı dahî Ḥazret-i Rasûl-i Ekrem ve Nebiyy-i Muḥterem şallallâhü ‘aleyhi ve sellem. Ve ‘alâ âlihî ve eşhâbihî¹⁷⁰ ecme’in Ḥazretleri’nedir. İmâm-ı Ca’fer razıya’llâhü ‘anhü Ḥazretleri’niñ tarîk-ı âḥardan ‘ilm-i bâtında intisâbı kendi vâlideleriniñ pederi Kâsım bin Muḥammed bin Ebî Bekr-i Şiddîk¹⁷¹ razıya’llâhü ‘anhüm Ḥazretleri’nedir ki, Kâsım bin Muḥammed kibâr-ı Tâbi’in ve Fuḳahâ-i Seb’a’dandır ki, Tâbi’in **[M,48b]** beyninde ‘ilm-i zâhir **[P,47b]** u bâtın ile ârâste vü meşhûrdurlar¹⁷² ve Kâsım razıya’llâhü ‘anhü Ḥazretleri’niñ ‘ilm-i bâtında intisâbı Selmân-ı Fârisî razıya’llâhü ‘anhü Ḥazretleri’nedir. Ve Selmân-ı Fârisî Ḥazretleri şeref-i şoḥbet-i Rasûlu’llâh şallallâhü ‘aleyhi ve sellem ile müşerref ve ¹⁷³{سلمان منا اهل البيت} teşrîfiyle şeref-yâb iken ‘ilm-i bâtında intisâbı **[17]** Ebî Bekr-i Şiddîk razıya’llâhü ‘anhü Ḥazretleri’nedir, Rasûl-i Ekrem şallallâhü ‘aleyhi ve sellem Ḥazretleri’ne intisâbından soñra.

Ve buncılayın ehl-i taḥkîk anıñ üzerinedir ki, Emîru’l-Mü’minîn ‘Alî razıya’llâhü ‘anhü, Rasûlu’llâh şallallâhü ‘aleyhi ve sellem Ḥazretleri’nden soñra kendilerinden muḳaddem olan Hulefâ-i Rasûlu’llâh şallallâhü ‘aleyhi ve selleme nisbet-i bâtın ile terbiyet-yâfteleridir. Ya’nî **[H,11a]** tertîb-i ḥilâfetleri üzre

¹⁷⁰ eşhâbihî: şahbihî. H,10b ve P,47a.

¹⁷¹ Kâsım bin Muḥammed bin Ebî Bekr-i Şiddîk: Kâsım bin Muḥammed bin Muḥammed bin Ebî Bekr-i Şiddîk. H,10b ve P,47a.

¹⁷² meşhûrdurlar: meşhûrlardur. H,10b ve P,47b.

¹⁷³ Hadîs-i Şerîf: {Selmân[-ı Fârisî radiyallâhü ‘anh] **bizim Ehl-i Beytimizdendir.**} İmâm-ı Taberânî, “Mu’cemü’l-Kebîr”, 6-212. No: 6040; Hakîm, “Müstedrek”, 3-598.

birbirlerinden bî'at etmişlerdir. Ve şeyh-ı tarîkat Şeyh Ebû Tâlib-i Mekkî kaddesa'llâhü sirrahû Kûtü'l-Kulûb nâm kitâbında¹⁷⁴ buyurmuşdur ki:

“Kutb-ı zemân her bir 'aşrda ilâ yevmi'l-kıyâm mertebe ve ma'âmda Ebû Bekr-i Şiddîk 'raziya'llâhü 'anhü' Hâzretleri'niñ nâ'ib-i menâblarıdır. Ve evtâddan bâkî olan üçü ki, kutbdan aşağıdadur; her bir zemânda bâkî olan üç [M,49a] halîfenüñ ya'ni 'Ömer ve 'Osmân ve 'Alî 'raziya'llâhü 'anhüm' Hâzretleri'niñ nâ'ib-i menâblarıdır. Ve anlarıñ te'ayyün ü şıfat ü hâletleri üzredirler. [P,48a] Ve bu şiddîklardan gayrî olan ol altı ki, şıfatları {بهم يقوم الارض و بهم يدفع البلاء عن اهل الارض} ¹⁷⁵{بهم يرمزون و بهم يمزون} dur. Her biri bir zemânda Çâr-Yâr'dan mâ'adâ olan 'Aşere-i Mübeşşere'nüñ altısınıñ nâ'ib-i menâblarıdır.” Rızvânu'llâhi 'aleyhim ecme'in.

Ve Hâzret-i Risâlet şallallâhü 'aleyhi ve sellem evâhîr-i hayâtında vâkı' olan hutbelerinde buncılayın buyurmuşlardır ki: {اما بعد فان الله عز وجل اتخذ صاحبكم خليلا ولو} ¹⁷⁶{كنت متخذاً احدا خليلا لاتخذت ابا بكر خليلا} Ve Hâdîs-i âhârda buyurmuşlardır ki: {ان الله عز وجل اتخذ ابراهيم خليلا و موسى نجيا واتخذني حبيبا ثم قال و عزتي لاوثرن حبيبي على خليلى و} ¹⁷⁷{نجي} Bu iki Hâdîs-i Şerîf'üñ ma'zûn-ı münîfleri oldur ki, ehl-i basîret ve erbâb-ı tahkîk dimişler ki:

“Hullet iki ma'âmıdan 'ibâretidir. Biri nihâyet-i mertebe-i muhibbîdür ki, ikinci Hâdîs'den bu ma'nâ murâd olunur. Ve hulletüñ ikinci ma'âmı nihâyet-i derecât ve merâtib-i ma'hibûbîdür. Ve Hâdîs-i evvelde bu ma'nâ murâd olunur. Ve hiç kimseye Rasûlu'llâh şalla'[M,49b]llâhü 'aleyhi ve sellem Hâzretleriyle bu mertebede şirket yokdur. Ve lafz-ı Ma'âm-ı Ma'hmûd, bu nihâyet ve bu derece-i kemâli müş'irdür. Ve ol ki {Bu ma'âm-ı hâşşda¹⁷⁸ eger ba'na şirket olaydı, Ebû

¹⁷⁴ kitâbında: kitâbda. H,11a ve P,47b.

¹⁷⁵ Hâdîs-i Şerîf: {Yeryüzü onlarla ayakta durur, yeryüzünden belâlar onların yüzüsuyu hürmetine def'edilir; onların yüzüsuyu hürmetine mahlûkât rızıklandırılır ve onların yüzüsuyu hürmetine yağmurlar yağar.}: İmâm-ı Ahmed bin Hanbel, “Müsne'd”, 1-112.

¹⁷⁶ Hâdîs-i Şerîf: {Allâhü teâlâ bu arkadaşınızı halîl edindi. Şâyed ben bir dost edinseydim muhakkak Ebû Bekr'i dost edinirdim.}: İmâm-ı Taberânî, “Mu'cemü'l-Kebîr”, 10-105. No: 10106, Darîmî, “Sünen”, No: 2953.

¹⁷⁷ Hâdîs-i Kudsî: {Allâhü teâlâ muhakkak İbrâhîm'i halîl, Mûsâ'yı necî, beni de habîb edindi. İzztime yemîn olsun ki habîbimi, halîlime ve necîyime elbette tercîh ederim.} Deylemî, “Firdavsü'l-Ahbâr”, No: 1721, İmâm Beyhakî, “Şu'abü'l-İmân”, No: 1494.

¹⁷⁸ hâşşda: hâşşda. H, 11b.

Bekr'e olurdu.} buyurdıkları delîldür ki, Ebû Bekr razıya'llâhü [P,48b] 'anhü bi-haseb-i velâyet ü 'ilm-i bâtın ki, 'ilm-i bi'llâhdür; ekmel ü efzal ve a'lem ü a'zam-ı evliyâ-i ümmet ola. Belki dükeli şiddîklarun ekmelidir, peygamberlerden sonra. Ve şiddîk-ı ekberdür ve küberâ-i ehl-i başîret bu ma'nâ üzre müttefiklardır. Ve bu ma'nâ ba'z-ı keslerin hayâline geleni def eder ki, bunun hilâfı üzre itikâd tutar ve anın efzaliyyetini vech-i âhar ile te'vîl eylemişlerdir.

Ve bizim h^âcemiz ahvâline bu mahallde mezkûr olan şeyden ma'lûm oldu ki, anlara Tarîka-i Üveysiyân olmuş idi ve anlardan meşâyihün çoğu ki, bu [H,12a] silsilede mezkûrlardur, üveysî olmuşlar idi. Ve ma'nâ-yı Üveys oldur ki, hazret-i şeyh-i tarîkat Şeyh 'Attâr kâdessa'llâhü rûhahû demişlerdir:

“Evliyâ'ullâhdan bir kavim olur ki, anlara meşâyih-i tarîkat ve küberâ-i hakikat-i üveysiyân dirlər. Anlara zâhirde pîr'e hâcet olmaz. Zîrâ anları [19] Hazret-i Nübüvvet şallallâhü 'aleyhi ve sellem [M,50a] kendi hucr-i inâyetinden bî-vâsîta-i gayr-i perveriş verir. Netekim Üveys-i Kârenî razıya'llâhü 'anhü Hazretleri'ne perveriş vermişdir. Ve ol 'azîm ü 'âlî bir makâmudur. Hattâ kimi ol mahalle irişdirürler ve bu devlet kime yüz gösterür? {ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ} ¹⁷⁹

Ve meşâyih-i tarîkatden çoğuna âvân-ı sülûkde bu makâm teveccüh itmişdir. Netekim Hazret-i Şeyh-ı Büzürg-vâr Şeyh Ebu'l-Kâsım-ı Gürgânî-i Tûsî Hazretleri'ne [P,49a] vâkı' olmuş ki, Silsile-i Meşâyih-i Hazret-i ¹⁸⁰ Ebu'l-Cenâb Şeyh Necmü'd-dîni'l-Kübrâ anlara muttesıl olur ki, Tabeka-i Şeyh Ebû Sa'îd Ebu'l-Hayr ve Şeyh Ebu'l-Hasen-i Haraânî'dür.” Kâdessa'llâhü ervâhahüm.

İbtidâ-i zikrde bu oldu ki, 'ale'd-devâm 'üveys, üveys' derdi ve tarîk-ı sülûkde ve vuşûl-i feyz-ı Rabbânî ve tecelliyyât-ı Rahmânî'de ervâh-ı muqaddese vesâyihtırlardır. Ammâ tarîk-ı cezbede ki, tarîk-ı vech-i hâşşdur, arada hiç vâsîta [H,12b] olmaz. Ve 'Lâ İlâhe İlla'llâh' zikrinden maqşûd vech-i hâşş ile

¹⁷⁹ Kur'an-ı Kerîm, Cum'a Sûresi, 4. Âyet-i Kerîmesi: {İşte bu, Allâhü teâlânın lutfudur. Onu dilediğine verir. Allâhü teâlâ büyük lutuf sâhibidir.}

¹⁸⁰ Şeyh Ebu'l-Kâsım-ı Gürgânî-i Tûsî Hazretleri'ne vâkı' olmuş ki Silsile-i Meşâyih-i Hazret-i: H,12a ve P,49a. (Matbu nüshada bu ibâre yoktur.)

teveccühdür ki, zarûrî dükeli mevcûdâtudur ve şîfat-ı kayyûmiyyetine¹⁸¹ ilticâ vü
icâtişâmdur. Netekim Şeyh ʿAţţâr kıddise sirruhû buyurur:

Pâd-şâhâ bu dili hûn eyledüm

Kendimi mânend-i gerdûn eyledüm

[M,50a]

Sen didüñ sizüñ ileyüm rûz u şeb

Bir nefes turmañ¹⁸² kıluñ beni taleb

Çünkü luţfuñla¹⁸³ bî-ser-mâyenüñ¹⁸⁴

Hıfz edersin ħaqqını hem-sâyenüñ

Reh-berüm ol zîrâ güm-râh gelmişüm

Baňa devlet vir ki, bî-gâh gelmişüm

Her kime küyuñda devlet yârdur

Sende kimdür kendiden bî-zârdur

Mübtelâ-yı ħ^iş ü hem ħayrânıñum

Ger bed ü ger nîk seniñ vîrânıñum

Olmazam nevmîd oldum bî-ħarâr

Ola ki, ħuta birin ez-şad-hezâr¹⁸⁵

¹⁸¹ kayyûmiyyetine: kayyûmiyyete. H,12b ve P,49a.

¹⁸² turmañ: durmañ. H,12b.

¹⁸³ luţfuñla: luţfuñ ile. H,12b.

¹⁸⁴ bî-ser-mâyenüñ: biz hem-sâyeüz. H,12b ve P,49a.

¹⁸⁵ Vezni: *Fâʿlâtün Fâʿlâtün Fâʿlün*

Kelimât-ı Kudsiyye-i mezkûreden [P,49b]

Maḳâle-i Şâniye¹⁸⁶:

چون سالک را بهر دو صفت جلال و جمال پرورش دهند صفت جلال او را جمال بود و جمال او را جلال باشد در استیلا خوف و رجا بود و در غلبه رجا خوف باشد و در عین ان زمان که مظهر صفت جلال گردد بصفت جمال توجه تواند نمود ان نظری سلطان العارفین ابو یزید قدس الله روحه بر مرید ابو تراب نسفی نظر جلال بود بنسبت تجلی ذات وان مرید بصفت جمال پرورش یافته بود واکر بهر دو صفت پرورش یافته بودی اورا قوت کشتن ان نظری سلطان العارفین بودی و وجود بشریت او متلاشی نکشتی. وقتی با محمد زاهد درویش صادق بود در صحرا بودیم بکاری بیرون آمده و تیشها با ما بود حالتی بدید آمد تیشهارا کزاشتیم و روی دران بیابان آوردیم و با همدیگر از هر نوع سخن می گفتیم تا بدانجا رسید که سخن در عبودیت و فدا می رفت او گفت فدا تا چه غایت باشد گفتیم تا غایتی که اگر درویش را کویند ترا می باید مردن فی الحال میرد و درین زمان گفتن صفتی در من پدید که روی بمحمد زاهد [21] کردم و گفتیم بمیرد فی الحال محمد زاهد بیفتاد و روح از بدن وی بکلی مفارقت کرد و مدتی برین صفت بکذاشت تن او بعد از مفارقت روح بیفتاده بود. پشت بر زمین و روی بر آسمان و پای سوی قبله از چاشت تا نیم روز وان روز هوا بغایت کرم بود و آفتاب در برج میزان بود از ان صفت قوی مضطرب شدم و نیک متحیر کشتم در نزدیک انجا سایه بود زمانی دران سایه دران حیرت نشستم و با از انجا بزودی آمدم و در روی او نگاه کردم رنگ روی او از تأثیر کرمی هوا بسیاهی میزد حیرت من زیاده شد نگاه دران حالت الهامی بدل من رسید که بکوی محمد زنده شو سه بار این کلمه را گفتیم اثر حیوة دروی ظاهر شدن گرفت و در اعضای وی حرکت بدید آمد و در همان ساعت زنده شد و بحال اصلی باز آمد و بخدمت امیر سید کلال رفتیم و ان قصه را بر ایشان عرض می کردم چون در اثنای قصه گفتیم روح از بدن او مفارقت کرد و من متحیر شدم امیر فرمودند ای فرزند چرا دران حالت حیرت نکفتی محمد زنده شو گفتیم الهامی بدل من رسید تا چنین گفتیم و او بحال خود آمد

Tercemesi:

Vaḳtâ ki, sâlike şıfat-ı Celâl ü Cemâl'den her iki şıfat [22] perveriş vire. Ya'nî sâlikî şıfat-ı Celâl ü Cemâl terbiye eyleye, ol sâlikûñ celâl'i cemâl ve cemâlî celâl olur. Ve cemâl vaḳtâ ki, aña celâl ola, istîlâ-i ḥavf ü recâ olur. Ğalebe-i recâda ḥavf olur ve ol zamanıñ 'ayninde ki, maẓher-i şıfat-ı Celâl ola, şıfat-ı Cemâl'i göstermek mümkün olur. Sultânü'l-Ârifin Ebû Yezîd ḳuddise sirruhû

¹⁸⁶ Kelimât-ı Kudsiyye-i mezkûreden Maḳâle-i Şâniye: Maṭleb-i Maḳâle-i Şâniye Ez-Kelimât-ı Kudsiyye. H,12b. (2. Makâle'nin de Farsça aslı H, M ve P Nüshası'nda yazılmamıştır.)

Ḥazretleri'niñ **[H,13a]** ol nazırları ki, mürîdleri olan Ebû Tûrâb-ı Nesefî üzerine vâkı^c oldu, ol nazır nisbet-i **[M,50a]** tecellî-i Zât ile nazır-ı Celâl idi. Ol mürîd şıfat-ı Cemâl ile perverîş bulmuş idi. Eger Celâl ü Cemâl'in ikisiyle perverîş bulaydı Sultânü'l-Ârifîniñ ol nazarınıñ kuvve-i¹⁸⁷ kâhire-i mühlikesi mündefi^c olup mürîdüñ vücûd-ı beşeriyyesi mütelâşî olmaz idi.

Bir vâktde Muḥammed Zâhid ki, bir şâdık dervîş idi, bir şahrâda idük ki, bir iş ile taşra çıkılmış idi ve yanımızda tîşeler¹⁸⁸ var idi. Bir hâlet zâhir oldu ki, tîşeleri terk edip ol beyâbâna teveccüh eyledük ve birbirimiz ile her nev^c-i sühândan tekellüm ederdük. Hattâ söz o maḥalle irişdi ki sühân, 'ubûdiyyet ü fidâ bahşine gitdi. Ol bana didi ki, fidânın gâyeti ne ola? Ben dedim ki, fidâ şol gâyetde dekdir ki, eger bir dervîşe **[P,50a]** saña ölmek gerek diseler fi'l-hâl öle. Ve öl kelâmı didigüm vâktde bende bir şıfat zâhir oldu ki, yüzümi Muḥammed Zâhid'e döndirdüm ve aña **[23]** be-mîr dedim. Ya'nî öl dedim. Ol hâlde Muḥammed Zâhid yıkılıb rûhı bedeninden müfâraḳat-ı küllî ile müfâraḳat eyledi. Ya'nî helâk oldu. Ve bir müddet bu şıfat ile geçdi ve anıñ teni müfâraḳat-ı **[M,50b]** rûhdan soñra arkası **[H,13b]** zemîne ve yüzi semâya ve ayakları kıbleye karşı yıkılmış kaldı. Kuşluk vâktinden nısf-ı nehâra dek bu hâl üzre tûrdı.¹⁸⁹ Ve ol gün hevâ gâyet-i germ idi ki, âftâb burc-ı mîzânda idi, bu şıfatdan ziyâde muẓtarib ve müteḥayyir oldum. []¹⁹⁰ Ol maḥalle qarîb bir gölgede oturdum ve yine ol maḥallden anıñ yanına geldim. Anıñ yüzine nazır eyledüm. Gördüm ki, teẓîr-i hevâ-yı germ ile yüzi kara olmağa başladı. Benim ḥayretüm ziyâde oldu. Nâ-gâh ol ḥayretde ḳalbime bir ilhâm irişdi ki üç kerre, Muḥammed, zinde ol, di. Pes ben dahî ol kelimeyi dedim ve gördüm ki, anda eşer-i ḥayât zâhir olmağa başladı ve a'zâsında ḥareket zâhir oldu. Ve ol sâ'atde dirildi ve hâl-i ahlîsi 'avdet eyledi. Ḥazret-i Seyyid Emîr Gilâl'e gitdüm ve bu kışşayı anlara **[P,50b]** 'arz eyledüm. Çünkü eşnâ-yı kışşada rûhı bedeninden¹⁹¹ müfâraḳat eyledi ve ben müteḥayyir oldum, dedim. Emîr ḥazretleri buyurdular ki:

¹⁸⁷ kuvve-i: kuvvet-i. H,13a.

¹⁸⁸ Tîşe: Neccâr âletinden ma'rûd âletdir. Keser dirler ve taş kesdükleri büyük külüng ma'nâsına dahî gelür. H,13a'da ve P, 49b'de der-kenâr.

¹⁸⁹ tûrdı: durdı. H,13b ve P 50a.

¹⁹⁰ [] Ol maḥalle qarîb bir gölge var idi. Bir zemân ol ḥayret ile. H,13b ve P,50a. (Bu cümle matbu' nüshada yoktur.)

¹⁹¹ bedeninden: bedenden. H,13b ve P,50b.

Ey oğul, ol hayret hâlinde niçün zinde ol, dimedün? Ben dahî dedim ki, ol [M,51a] hâlde kalbime bir hâl¹⁹² irişdi. Tâ buncılayın dedim ve ol dervîş kendi hâline ‘avdet eyledi.

[24]

Şerh:

Ehl-i tahkîk demişlerdir ki: Sâlik şıfat-ı Celâl ü Cemâl ile [H,14a] bir vaktde perveriş bulur ki, hakîkat ile mehabbet-i¹⁹³ Zâtî’ye irişe. Ve hakîkat ile mehabbet-i Zâtî’ye erişmek ‘alâmetlerinden biri oldur ki, sâlike çihâr şıfat-ı mütekâbile-i maḥbûb ya’ni “iczâz ü izlâl ve zarr u nef’” yek-sân ola. Ve yine ehl-i hakîkat demişlerdir ki, Hakk Sübhânehû ve te‘âlâ Hazretleri evliyâsından maḥbûb olan ba‘zı kûluna âhîretde ehl-i cennete ic‘â olunan şey’in evvelini dünyâda ic‘â eder ki, ol şey¹⁹⁴ { كُنْ فَيَكُونُ } kavlidir. Ve bu kelime-i {كُنْ} şûret-i irâdet-i külliyyedir ve bu makâmın şıfatındadır. Ol beyt ki, buyurmuşlardır:

Meşnevî:

تو چنين خواهی خدا خواهد چنين مى دهد حق آروزی متقين
كان الله بودی اندر ما مضی تا که كان الله پیش آمد جزا

Terceme:

Her ne dilerseñ diler anı Hudâ

[P,51a]

Müttekîne istegin eyler ic‘â¹⁹⁶

Hakk için olduñ ise bî-imtirâ

Hakk seniñ için olur elbet ceza¹⁹⁷

¹⁹² hâl: ilhâm. H,13b ve P,50b.

¹⁹³ mehabbet-i: muhibb-i. H, 14a ve P,50b.

¹⁹⁴ Kur’ân-ı Kerîm, Bekara Sûresi, 117. Âyet-i Kerîmesi’nin sonu, En’âm Sûresi 73. Âyet-i Kerîmesi’nin ortaları, Nahl Sûresi 40. Âyet-i Kerîmesi’nin sonu ve Yâsîn Sûresi 82. Âyet-i Kerîmesi’nin sonu. {...Ol denince hemen olur.}

¹⁹⁵ Tû: Çûn. H,14a ve P,50b.

¹⁹⁶ ic‘â: ‘atâ. H,14a ve P,51a.

¹⁹⁷ Vezni: *Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lün*

Ammâ kemâl-i ma'rifet ve kemâl-i edeb anı iktizâ eyler ki, ol veliyy-i maḥbûb kendi [M,51b] irâdetini Ḥaḳḳ'ın irâdetine tâbi' kılmaya ve aḥlaya ki, ol Ḥazret¹⁹⁸, teb'îyyete lâıyık [25] degildir. Ve eger bu şıfat andan zuhûr ederse kendi ihtiyârıyla olmaya. Belki Ḥaḳḳ'ın irâdetiyle ola.

Meşnevî:

چون ولی را هست قدرت از اله تیر جسته باز کرداند ز راه

Terceme:

[H,14b]

Çün velî kudret bula Allâh'dan

Döndürir tîr-i güşâdı râhdan¹⁹⁹

Ve dahî dinilmiş ki, evliyâ-ı ullâha bu şıfatı²⁰⁰ mişli zuhûrında 'İsevî-meşhed olurlar. Ya'nî ölüyi diri eylemek mertebesi anlara vâsıta-i rûḥâniyyet-i 'İsâ 'aleyhi's-selâm ile ḥâsıl olur. Sultânü'l-Ârifîn Ebû Yezîd quddise sirruhû Ḥazretleri'niñ mübârek kademleri altında bir qarınca helâk olduğda müte'ellim ü müte'eşşir olmağın ḳalb-i şerîflerine ilhâm erişmiş ki, ol qarıncaya üfleye. Pes üflediği ânda ol qarınca-i mürde zinde olmuş. Ve ol ḥâlet ḥazret-i şeyḥiñ 'İsevî-meşhed olduğu ḥâlet idi.

Ve dahî dinilmiş ki, kâmilân-ı evliyâ-u'llâhuñ nûr-ı ḥayât-ı ḥaḳîḳıyyeden [P,51b] ki, fıtrat-ı selîme-i insâniyyenüñ şıfat-ı zâtiyyesidir, naşîbleri temâmdur ve ol kâmiller anlardur ki, ṭahâret-i fıtrat üzredirler ve ol fıtratı tağyîr iden zulûmât-ı ṭabî'at ve şıfât-ı beşeriyyetden [M,52a] ḥalâş olmuşlardır. Ve çünki anlarıñ²⁰¹ nûr-ı ḥayât-ı ḥaḳîḳıyyeden naşîbleri temâm ola, ol nûr ile bâtınlara ve isti'dâdât u ḥavâtır ve niyyâte vü a'câmâle ve aḥvâl-i maḥfiyye-i ḥalka ṭarîḳ-ı firâset ile muṭṭali' olurlar ve müṭâle'a-i hey'ât ü evzâ'-ı bedeniyeden ol²⁰² me'ânî-i maḥfiyyeyi idrâk ederler.

¹⁹⁸ kılmaya ve aḥlaya ki ol Ḥazret: eyleye ve Ḥaḳḳ'ın irâdetini kendi irâdetine tâbi' kılmaya ve aḥlaya ki ol Ḥazret. H,14a.

¹⁹⁹ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

²⁰⁰ şıfatıñ: şıfat. H,14b ve P,51a.

²⁰¹ anlarıñ: anlar. H,14b ve P,51a.

²⁰² ol: bu. H,14b ve P,51b.

Ve dahî ol nûr-ı hayât-ı haqîkıyye ile [H,15a] ki, nûr-ı İlâhî'dür, müste'idd²⁰³ tâliblerûn kalblerini [26] ihyâ ederler ve hayât-ı haqîkıyye ile ihyâ-yı kulûb etmek, hayât-ı hissiyye ile ihyâ-yı emvât etmekden şerîf-terdür. Ammâ hayât-ı hissiyye ile mazhar-ı ihyâ-yı hissî olması ve anıñ vukû'ı evliyâ'u'llâh arasında kem-terdür ve halkuñ nüfûsında 'azîm-terdür.

Maqâle-i Şâlişe²⁰⁴:

همه دور افتاد کیهای خلق از آنست که خود را دور می اندازند وبا اختیار بار برخود زیاده میکنند واکر نه قصور در فیض الهی نیست خدمت امیرر سید کلال تمثیل می نمودند و می فرمودند تانم تعلقات دور نشود کوزه و جود شایسته ان نکردد که او را در خمدان تصرف در آرند وباز چون کوزه هارا در خمدان در آورند بعضی از خمدان درست بیرون می آید و بعضی شکسته واین بنسبت ظهور ارادت از لیست وبا این همه انرا که شکسته بیرون آمده است فی الجمله هم امید هست که دیگر باره او را آرد سازند وبا کلی دیگر یار کنند و باری دیگر بخمدان برند تا باشد که این بار درست بیرون آید و فرمودند امیر در آخر حیوت سه شبان روزی بقبله متوجه نشسته بودند وبا کسی سخن نمی گفتند بعد از ان بسخن آمدند و شکر گفتند و فرمودند مقصود ازاین توجه ان بود که شناخته شود که این دررا بقبول باز میکند یا برد .

[27]

Tercemesi:

Halkuñ dükeli ırağ düşmeleri andandır ki, kendilerini ırağ itdiler. Ve ihtiyârlarıyla bârı kendü üzerlerine ziyâde eylediler ve illâ feyz-ı İlâhî'de kuşûr yokdur. Hazret-i Emîr Gilâl temşîl vechi ile buyurdular ki:

“Tâ ki nem-i te'allukât dûr olmaya, kûze-i vücûd ol şey'e lâıyık olmaz ki, anı hum-dân²⁰⁵-ı [P,52a] teşarrufa²⁰⁶ getüreler. Ya'ni kûze²⁰⁷-i vücûd nem-i te'allukâtdan dûr olmadukça şâyeste-i hum-dân-ı teşarruf²⁰⁸ olmaz. Ve andan soñra çün kûzeleri hum-dâna getüreler. Ba'zısı hum-dândan dürüst [M,52b] ya'ni sağ taşra gelür ve ba'zısı şikeste gelür. Bu ise irâdât-ı ezeliyyenüñ zuhûrına nisbet iledir. Ve bunuñ birle ol kûzeler ki, şikeste taşra gelmişlerdir, fi'l-haqîka ümmîd-

²⁰³ müste'idd: müste'îd. H,15a ve P,51b.

²⁰⁴ Maqâle-i Şâlişe: Kelimât-ı Kudsiyye-i mezkûreden Maqâle-i Şâlişe. H,15a ve P,51b. [H Nûshası'nda, M Nûshası'nda ve P Nûshası'nda 3. Makâle'nin de Farsça aslı yazılı değildir.]

²⁰⁵ Hum-dân kûb konılan mahşûs-ı hâneye dirler. Hum kûb ve dâñ zarf-ı mekândur. H,15a'da ve P,51b'de der-kenâr.

²⁰⁶ teşarrufa: teşavvufa. H,15a ve P,52a.

²⁰⁷ Kûze bardak ma'nâsına. H,15a'da ve P,52a'da der-kenâr.

²⁰⁸ teşarruf: teşavvuf. H,15a ve P,52a.

vârdur ki, bir kerre dahî anı gubâr edip ve bir gayrî balçık ile anı yâr edeler ve karışdıralar ve bir kerre dahî hum-dâna getüreler. [H,15b] Tâ ola ki, bu kerre dahî²⁰⁹ hum-dândan dürüst çıka.”

Ve buyurdular, Emîr Gilâl²¹⁰ âhır-i hayâtda üç gün üç gece kıbleye müteveccih oturmuşlar idi ve kimseye söz söylemediler. Andan soñra söze gelüp şükr söylediler ve buyurdular ki:

“Bu teveccühden maşşûd ol idi kim, ma’lûm ola ki bu kapuyı kabûl ile mi açıyorlar²¹¹ yohsa redd ile mi?”

[28]

Şerh:

Evliyâ’u’llâh içün ²¹²{ لَهْمُ الْبَشَرِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ } Âyet-i Kerîmesiniñ beşâreti hükmince hem dünyâda göçmek vaktinde Hakk Sübhânehû ve te‘âlâdan kabûl u gufrâna beşâret olur. Ve ol ki buyurdular:

“Halkuñ dükeli ırağ düşmeleri ilâ âhırîhî anıñ üzerine binâ olunmuşdur ki, her ne kadar kûlda²¹³ şıfat-ı [P,52b] ihtiyâr u ârzû-yı tabî‘î kemter ola, anıñ vücûd-ı beşeriyeti ol kadar ziyâde²¹⁴ nefy olur ve ol nefyden kuluñ Hakk’a kurbıyyeti ziyâde olur.”

Netekim buyurmışlardır²¹⁵:

قرب دورئ تست از بود خویش بی زیان خود دنیا بی سود خویش²¹⁶

[M,53a]

Kurb-ı Hakk senden seniñ bu‘dûñ olur

Hem ziyânuñ deñli bil sûduñ olur²¹⁷

²⁰⁹ dahî: de. H,15b ve P,52a.

²¹⁰ Emîr Gilâl: H,15b’de ve P,52a’da yoktur.

²¹¹ açıyorlar: açdılar. H,15b ve P,52a.

²¹² Kur’ân-ı Kerîm, Yûnus Sûresi, 64. Âyet-i Kerîmesi’nin başı: {Onlara, dünyâ hayatında da, âhiret hayatında da müjdeler vardır...}

²¹³ kûlda: kula. H,15b ve P,52a.

²¹⁴ ziyâde: H,15a’da ve P,52a’da yoktur.

²¹⁵ Netekim buyurmışlardır: Netekimdür: Beyt. H,15b ve P,52b.

²¹⁶ Matbu’ Nûsha’da yoktur. H,15b ve P,52b.

²¹⁷ Vezni: *Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lün*

Ve kuluñ nefy-i ihtiyârı kadar kuluñ tedbîr ü takdîrde Hâzret-i Ülühiyyet'e muvâfeqati ziyâde olur. ²¹⁸{ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ } makâm-ı rızâ' vü se'âdetine akreb olur. Ve kul dâ'imâ tabî'ate mensûb olan dileklerin ve ihtiyârların [H,16a] terki vâsıtasıyla ve şıfât-ı tabî'iyeyi ve hennât²¹⁹-ı beşeriyyeyi kendinden mahv etmek sebebiyle derecât-ı kurbıyyete terakkî gösterür. Hattâ ihtiyârsızlığıñ derece-i a'lâsına erişir ki hakîkatde anıñ içün hîç bir dilek kalmaz. Ol vaktde hâzîz-ı beşeriyyetden zirve-i 'ubûdiyyete terakkî göstermek mümkün olur. Ve lâyıf olur ki, teşarrufât-ı cezebât-ı Ülühiyyet anı mertebe-i fenâ fi'llâh ve beka bi'llâha irişdire ki, velâyet-i hâşşa derecâtınıñ evvelidir. Ol ise, muntehâ-yı seyr-i ilâ'llâh ve mebdâ-i seyr-i fi'llâh'dır. Ve bu tavruñ 'acâyibine nihâyet yokdur. Ve sülûk ki, [29] seyr-i ilâ'llâh'dur, gâlibâ sünnet-i İlâhî hükmünce bu cezbe şartdur ki, seyr-i [P,53a] fi'llâh'dur. Yohsa ol degildir ki kaçî her kim taleb ederse bula. Yâhûd [M,53b] her kim sülûk ederse makşadına irişe.

Kıt'a:

نه هر صدف كه فرو خورده قطره باران
درون سینه او كشت جای دردانه
صدف ببايد و باران و بحر چندین سال
هنوز نيستمقرر كه ميشود يانه

Terceme:

Her şadef ki kaçre-i bârân ile sîrâb olur
Şanma kim şadri içinde²²⁰ lü'lü-i hûş-âb olur
Hem şadef hem bahır u hem bârân gerek hem nice sâl
Yine her bir kaçre şanma dürre-i nâ-yâb olur²²¹

خليلی قطاع الفيافی²²² الى الحمى كثير وامالواصلون قليل

²¹⁸ Kur'ân-ı Kerîm, Mâ'ide Sûresi, 119. Âyet-i Kerîmesi'nin ortaları, Beyyine Sûresi, Mücâdele Sûresi, 22. Âyet-i Kerîmesi'nin sonları, 8. Âyet-i Kerîmesi'nin sonları: {...Allâhü teâlâ onlardan râzî olmuştur ve onlar da Allâhü Teâlâdan râzî olmuşlardır...}

²¹⁹ Hennât: Şol hışâl-i kabîhadan kinâyetdir ki şarîhan zikrinde istihyâ olunur ki kelime-i henn ol hışâl-i kabîhadan ve ol hışâlün elfâzından kinâyetdir. Ke-mâ yukâlû: Henne. Yüzün aḡ.. Kelime-i kinâyet. Ve ma'nâ-hâ setî'un. H,16a'da ve P,52b'de der-kenâr.

²²⁰ İçinde: maḡall. H,16a.

²²¹ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

²²² الفيافی : الطريق H,16a H,15b ve P,53a.

Terceme:

Ḥabîbüm kaç-ı rāh iden ḥumâye ger-çi bî-ḥaddür

Ḥaḳîkatde velî vâsılları gâyet ḳalîl oldu²²³

Beyt:

غواصان را گرچه بیمی نبود در هر صدفی در یتیمی نبود

در عمر بنادر آن چنان آفتد وین دولت هر سیه کلیمی نبود

[H,16b]

Eger-çi zümre-i gavvâş-ı baḥr dürre bîm olmaz

Velî her bir şadefde cevher ü dürr-i yetîm olmaz

[30]

Cihânda devlet-i bâḳîye irmek ḳatı nâdirdür

Bu devlet sa'yile şâyeste-i her bir le'îm olmaz²²⁴

Bu seyr-i fi'llâh'a maḳâm-ı vuşûl dahî dirler. Ve seyr-i ila'llâh'da seyr-i ma'sûḳîle 'âşîḳuñ seyridir. Ve seyr-i fi'llâh'da seyr-i 'âşîḳda ma'sûḳuñ seyridir ve bu se'âdet fenâ-i şîfât-ı beşeriyye[M,54a]den ve ihtiyârî-i ḥaḳîḳîyi nefyden²²⁵ [P,53b] sonra müyesser olur ki iki 'âlemde sâlike Ḥaḳḳ'dan gayrı murâd u dilek olmaya. Ve bu ḥaḳîḳî ihtiyârsızlık teslîm-i irâdet-i şeyḥde ihtiyârsızlık vâsıtasıyla olur. Teslîm-i irâdet-i şeyḥ ise teslîm-i aḥkâm-ı ḳazâ vü ḳaderüñ nerd-bânıdır.

²²³ Vezni: *Mefû'ülün Mefû'ülün Mefû'ülün Mefû'ülün*

²²⁴ Vezni: *Mefû'ülün Mefû'ülün Mefû'ülün Mefû'ülün*

H,16a'da der-kenâr:

Ḥazret-i Şeyḥ 'Atṭâr fermâyed:

قطره باران اگرچه پر بود بحر را در سالها يك در بود
سالها بايد كه تا يك قطره آب در دل دریا شود در خوشاب
گر شدی هر قطره در یتیم هر سمی مصطفی بودی مقیم

²²⁵ P,53a'da der-kenâr:

Ḥazret-i Şeyḥ 'Atṭâr fermâyed:

قطره باران اگرچه پر بود بحر را در سالها يك در بود
سالها بايد كه تا يك قطره آب در دل دریا شود در خوشاب
گر شدی هر قطره در یتیم هر سمتی مصطفی بودی مقیم

Vaktâ ki bu menzil, ‘uhde-i teslîmden taşra gele, perde-i ‘izzet Cemâl-i hakîkat öñünden açılır ve kâşîd, maķşûda ve mürîd, murâda erişir.

Maķâle-i Râbi‘a²²⁶:

از توجه بروحانیت اویس قرنی رضی الله عنه انقطاع تام وتجرد کلی از علائق ظاهری و باطنی بود و هر کاه توجه بروحانیت قدوة الاولیا **خوجه محمد علی حکیم ترمذی** قدس الله روحه نموده شدی اثر ان توجه ظهور بی صفتی محض بودی و هرچند [31] در ان توجه سیر افتادی هیچ اثری و کردی و صفتی مطالعه نمی افتاد چون وجود روحانیت در انوار حقیقیه بی نهایت مهو شود هر چند آدمی از خود وجودی طلبد و آنچه سرمای ء ادراک است خویشتن بجوید جز از بی صفتی و بی نهایتی چیزی دیگر نه ببند

Tercemesi:

Üveys-i Kârenî rażıya’llâhü ‘anhü Hâzretleri’niñ rûhâniyyetlerine teveccühüñ eşeri ‘alâ’ik-ı zâhirî vü bâtınîden inķıtâ‘-ı temâm ve tecerrüd-i küllîdür. Her gâh ki kıdvetü’l-evliyâ H^âce Muḥammed ‘Alî Hakîm-i Tirmüzî²²⁷ kâddesa’llâhü rûḥahû rûhâniyyetlerine teveccüh [H,17a] gösterilmiş olurdı. Ol teveccühüñ eşeri maḥzâ şıfatsızlık zuhûrı olurdı ve her ne kadar ol teveccühde seyr vâkı‘ olsa hiçbir eşer ve bir şıfat müṭâle‘ası vâkı‘ olmaz idi. Çün vücûd, rûhâniyyet-i envâr-ı hakîkat-i bî-nihâyetde maḥv ola, kişi her ne kadar kendinden bir vücûd [M,54b] taleb eylese ve ol şey ki ser-mâye-i idrâkdür, kendinden taleb eylese şıfatsızlıktan ve nihâyetsizlikden [P,53b] gayrî bir şey görmez.

Şerḥ:

Bu kelimâtı ḥâzret-i pîr, mebâdî-i sülûklerinden kendi aḥvâllerini ḥikâyet ve meşâyih-i kibâr “rażıya’llâhü ‘anhüm” ḥazarâtınuñ ervâḥ-ı tayyibelerine [32] teveccühâtlarından herbir teveccühünde zuhûr iden eşeri beyân buyurdıkları eşnâda takrîr buyurdular ve demişlerdir ki:

“Evliyâ’ullâh birbirlerine muhteliflerdir. Ba‘zısı bî-şıfat ü bî-nişânlardur ve ba‘zısı şıfat ileddir ve ba‘zısı şıfatdan nişânlulardur. Meşelâ derler ki: Anlar ehl-i ma‘rifetlerdir yâḥûd ehl-i mu‘âmeledirler yâḥûd ehl-i meḥabbetlerdir yâḥûd ehl-i

²²⁶ Maķâle-i Râbi‘a: Maṭleb-i Maķâle-i Râbi‘a Ez-Kelimât-ı Kudsiyye. H,16a ve P,53a. (H Nüşası’nda ve P Nüşası’nda 4. Makâle’nin de Farsça aslı yazılı değildir.)

²²⁷ Tirmüzî: Tirmüdî. H,16b ve P,53b.

tevḥîdlerdir. Ve evliyâ’u’llâhîñ ḥâlleriniñ kemâli ve derecâtınıñ nihâyeti bî-şîfat ü bî-nişânlıkdadır.”

Ve buyurmuşlardır ki:

“Bî-şîfatlık keşf-i Zâtî’ye işâretdir ki ol keşf-i Zâtî ziyâde bülend bir makâm ve ziyâde şerîf bir dereceden ‘ibâretdir ki ol mertebenüñ künhünden ‘ibâret ü işâret kâşırdur.”

Naẓm:

[H,17b]

‘Âlîdir irmez aña ‘ilm ü ‘ayân²²⁸

Zâtı kendi varlığında bî-nişân

Pes nişânı bî-nişânlıkdur anıñ

Çâresi bil cân-feşânlıkdur anıñ²²⁹

Ger ‘ayân isteriseñ olur nihân

Ger nihân isteriseñ olur ‘ayân

İkisini de isteseñ bî-çûndur

İkisinden ol zemân bî-rûndur

Şad-hezârân **Tûr**-ı cândan ‘âlidir

Her ne dir isem **[M,55a]** ol andan ‘âlidir

[P,54b]

Künhüni idrâk ‘acz oldu hemân

Şerḥe gelmez vaşfla olmaz beyân²³⁰

²²⁸ H,17b’de ve P,54b’de der-kenâr olarak bu beytlerin Farsçası da yazılıdır:

زاتش اندر هستی خود بی نشان	بر تراست از علم و بیرون از عیان
چاره جز جانفشانی کس نیافت	زونشان جز بی کس نیافت
وزنهان چو بی عیان آنکه بود	گر عیان چو بی عیان آنکه بود
آن زمان از هر دو بیرونست او	و ربهم چو بی چو بی چونست او
هر چه خواهم گفت اوزان بر تراست	صد هزاران طور از جان بر تراست
گونه در شرح آمد و نی درصفت	عجز از آن همراه شد در معرفت

²²⁹ H,17a ve P,54b. (Bu beyt, Matbu’ Nüsha’da yoktur.)

Ve bu mertebe-i bî-şıfatlığuñ kemâli Seyyidü'l-Enbiyâ'i ve'l-Mürselîn Efendimiz Hâzretleri'ne mahşûşdur. Ve sâ'ir dükeli enbiyâ ü evliyâ, merâtibleri hasebince anıñ hürmen-i se'âdetinüñ hûşe-çînleridir ki, anıñ bâtın-ı mu'kaddeslerinden istimdâd ile bu mertebenüñ derecâtına terakkî gösterirler. Ve Makâm-ı Ma'âmûd ki ol Hâzret'e mahşûşdur, bu mertebenüñ kemâline [33] işâretidir. Ve bî-şıfatlık mertebesiniñ havâşşından biri oldur ki bu mertebenüñ şâhibi ehl-i temkîn olur [H,18a] ve şohbet-i kalbîden şohbet-i mu'kallibe kalb mutteşıl olur ve cem'î-i şıfât ve ahlâk-ı İlâhiyye ile mutteşif ve mütehallık olup ahvâl-i bâtınıyyeye müteşarrıf olur. Bunuñ üzerine binâ'en aña ebu'l-vakt²³¹ dirler. Ve bir şıfatdan bir şıfata kendi ihtiyârıyla intikâl mümkün olup bekâyâ-yı vücûd-ı beşeriyetden küllî ile şâf olmuş olur. Bu ma'nâdan ötüri dinilmiştir:

صوفی ابن الوقت باشد در مثال لیک صافی فارغست از وقت و حال
حاله موقوف عزم ور ای اوست بسته بررای جهان آرای اوست

Terceme:

Şöfi ibnü'l-vakt olupdur fi'l-mişâl

Lîk şâf ü fâriğ-ı her vakt²³² ü hâl

Hâller mev'kûf-ı [M,55b] 'azm ü verâ'idür

[P,55a]

Beste ber-re'y-i²³³ cihân-ârâyîdür²³⁴

²³⁰ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

²³¹ **Ebu'l-vakt**: “Kalb, telvînden kurtulmuş, hâllere kul olmaktan âzâd olmuş ve temkîn makâmına yetişmiş ise, hâller artık nefse gelir. Çünkü nefis, kalbin yerine oturmuş, onun işlerini görmektedir. Nefsin bu telvîni, kalbin temkîninden sonra olur. Bu telvînin sâhibine, “**ebu'l-vakt**” dense, yeri vardır. Allâhü Te'âlâ'nın yardımı ve yalnız O'nun ihsânı ile nefis de, bu telvînden kurtularak, temkîne ve itminâna kavuşursa, telvînler bedene gelir. Bu telvîn, artık hiç gitmez. Çünkü beden, temkîne kavuşamaz. Beden, latîfelerin en üstünü olan ahfâya benzese de, temkîne kavuşamaz. Ahfâya gelen temkînden bedene de bulaşırsa da, kendi telvînleri yine yok olmaz. Her şeyde asla bakılır. Dallara, kollara bakılmaz. Bu makâma eren kimse, üstünlerin üstünü olur. Tâam “**ebu'l-vakt**” işte budur.” Ahmed Farukî-i Serhendî, **Mektûbât**, (çev: Müstakim-zâde Süleyman Sa'deddin Efendi), Ali Rıza Efendi Matba'a-i Litografyası, İstanbul, 1270, s., 117.

²³² vakt: zevk. H,18a ve P,54b.

²³³ beste ber-re'y-i: beste-i re'y-i. H,18a.

²³⁴ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

Makâle-i Hâmise²³⁵:

حدیث { اجمعوا وضوءکم جمع الله شملکم } اشارتست با آنکه وضو باطن را با وضو ظاهر جمع سازید . تا استقامت باطن حاصل آید و استقامت باطن انسست که در جنب کلمه توحید همه تعلقات روحانی و جسمانی منفی گردد و نفی این همه تعلقات استقامت احوالست و دلیل بر استقامت احوال استقامت افعالست که امتثال امرونی خداوندی است و تعظیم فرمان های حضرت او جل ذکره [34] و جز با استقامت افعال استقامت افعال معلوم نمی گردد. رونده راه را هر آینه روش و کوشش می باید تا کار او بجایی رسد . روش یعنی رعایت ادب با اهل الله و کوشش یعنی سعی نمودن در کارهای حق سبحانه و عمل کردن بانچه او را معلوم شده است هرچه میگوییم از لوازم است که بان عمل کنیم { لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ } کاری مشکل است { فَأَذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ } ذکر حق سبحانه و تعالی توفیق یاد کردست بران مرا نبی که مرذکر راست و هرچه دیده شد و دانسته شد . همه غیراست و حجابست بحقیقت کلمه لا انرا نفی باید کردن و نفی خواطر که شرط اعظم سلوکست . بی تصرف عدم در وجود سالک که ان تصرف عدم اثر و نتیجه جذبه الهی است بکمال میسر نکرد و وقوف قلبی برای آنست تا اثر این جزیه مطالعه کرده شود و ان اثر در دل قرار گیرد و رعایت عدد در ذکر قلبی برای جمع خواطر متفرقه است و در ذکر قلبی چون عدد از بیست یک بگذرد و اثر ظاهر نشود. دلیل باشد بر بی حاصل ان عمل و اثر ذکران بود که در زمان نفی وجود بشریت منفی شود و در زمان اثبات اثری از آثار تصرفات جذبات الوهیت مطالعه افتد آنکه فرموده است خداوند جل ذکره در کلام مجید { مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ } در معنی این آیت چنان باید دانستن که اعمال صالحه و افعال حسنه که از اهل ایمان در وجود می آید. وقتی عندالله می گردد که در محل قبول حضرت او جل ذکره افتد و علامت قبول عمل نفی شدن وجود بشریت است در ان عمل و ظاهر شدن اثر تصرف جذبه الهی است

[35]

Tercemesi:

Hadîs-i Şerîfî aña işâretdir ki, vuzû-ı bâtımlı, vuzû-ı zâhir ile cem^c edeler. Hattâ istikâmet-i bâtın huşûle²³⁸ gele ya'ni huşûl bula²³⁹. Ve istikâmet-i bâtın oldur ki kelime-i tevâhid 'inde cemî-i te'allukât-ı rûhânî vü cismânî menfî ola ki bu te'allukâtıñ nefyi, istikâmet-i

²³⁵ Makâle-i Hâmise: Kelimât-ı Kudsiyye-i mezkûrdan Makâle-i Hâmise. Matleb-i Makâle-i Hâmise Ez-Kelimât-ı Kudsiyye. H,18a ve P,55a. [H Nüşhası'nda, M Nüşhası'nda ve P Nüşhası'nda bu 5. Makâle'nin de Farsça aslı yazılı değildir.]

²³⁶ Hadîs-i Şerîf: {Abdestlerinizi toplayıp birleştiriniz. Allâhü teâlâ da sizin dağılmış halinizi toplayıp birleştirsın.} Deylemî, "Firdavsü'l-Ahbâr", No: 7537, Beyhakî, "Şu'abü'l-Îmân", No: 5849.

²³⁷ جمع الله شمله ای ما تشئت من امر الله شمله ای اجتمع من امره H, 18-a'da ve P,55a'da der-kenâr.

²³⁸ hâşıla: huşûle. H,18a ve P,55a.

²³⁹ huşûl bula: hâşıl ola. H,18a ve P,55a.

aḥvâldür. Ve istikâmet-i aḥvâle delîl, istikâmet-i [H,18b] ef'âldür ki imtişâl-i emr ü nehy-i Hudâ ve ta'zîm-i fermân-ı Hâzret-i Hakk Celle ve 'Alâ'dur. Ve istikâmet-i ef'âlden gayrîle istikâmet-i aḥvâl ma'lûm olmaz. Revende-i râha ya'nî yolda gidiciye elbetde revîş ü gûşîş gerekdir. Tâ ki anıñ işi, maḥalline irişe. Ve revîş, ehlu'llâh ile edebe ri'âyetden 'ibâretdir. Ve gûşîş, Hakk Sübhânehû ve te'âlâ Hâzretleri'niñ işlerinde sa'y göstermek ve ol şey ki ma'lûm olmuştur, anıñla 'amel eylemekden 'ibâretdir. Her ne söylerseñ anıñla 'amel etmekliğimiz levâzimindendir. [36] ²⁴⁰{ لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ } Ya'nî {İşlemediğiniz şey'i niçün söylersiniz?} hîtâbı bir müşkil-kârdur. ²⁴¹{ فَادْكُرُونِي أذكُرْكُمْ } Ya'nî {Beni zikr idiniz. Eger beni zikr ederseniz ben sizi zikr ederim.}

Pes Hakk Sübhânehû ve te'âlâ [P,55b] Hâzretleri'niñ zikri, [M,56a] zikre maḥşûş ve lâyıḳ olan merâtib üzre zikr itmege tevfiḳından 'ibâretdir. Ve her ne ki görülmüştür ve işidilmiştir ve bilinmiştir, cümlesi gayr u hicâbdur. Hâḳîkat-i Kelime-i Lâ ile anı nefy etmek gerek. Ve nefy-i ḥavâtır ki şart-ı a'zam-ı sülûkdür, vücûd-i sâlikde teşarruf-ı 'adem etmeksizin kemâl-i teşarruf-ı 'adem-i eşer ve netîce-i cezbe-i İlâhî'dür, kemâliyle müyesser olmaz. Ya'nî nefy-i ḥavâtır vücûd-i sâlikde yokluk îcâb etmez ise kemâliyle sülûk müyesser olmaz. Ya'nî nefy-i ḥavâtır vücûd-ı sâlikde yokluk [H,19a] îcâb etmez ise kemâliyle sülûk müyesser olmaz.²⁴² Zîrâ yokluk îcâbı cezbe-i İlâhî'nüñ eşer ü netîcesidir ve vuḳûf-ı ḳalbî andan ötüridir ki bu cezbenüñ eşerini mü'tâle'a eyleye ve o²⁴³ eşer gönülde ḳarâr tuta.

Ve zikr-i ḳalbîde ri'âyet-i 'aded cem'-i ḥavâtır-ı müteferriḳa-i mu'tâde içündür. Ve zikr-i ḳalbîde vaḳtâ ki 'aded yigirmi birden geçe ve eşer zâhir olmaya, ol 'amelüñ bî-hâşıl olmasına delîldür. Ve zikriñ eşeri oldur ki zemân-ı nefyde vücûd-i beşeriyet menfî ola ve zemân-ı işbâtda âşâr-ı teşarrufât-ı cezebât-i Ülühiyyetden bir eşer mü'tâle'ası vâḳı' ola. Ol ki Hâzret-i Hudâ-vend Celle zikruhû Kelâm-ı Mecîdi'nde buyurmuştur:

²⁴⁰ Kur'ân-ı Kerîm, Saff Sûresi, 2. Âyet-i Kerîmesi'nin sonu.

²⁴¹ Kur'ân-ı Kerîm, Bekara Sûresi, 152. Âyet-i Kerîmesi'nin başı.

²⁴² Ya'nî nefy-i ḥavâtır vücûd-ı sâlikde yokluk îcâb etmez ise kemâliyle sülûk müyesser olmaz: H,18b ve 19a ve P,55b. (Bu kısım, Matbu' nüshada yoktur.)

²⁴³ o: ol. H,19a ve P,55b.

²⁴⁴ { مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ }

Bu Âyet-i Kerîme ma'nâsında ancılayın bilmek gerekdir ki ehl-i [37] îmândan vücûda gelen a'mâl-i şâliha ve e'fâl-i hasene bir vâktde [M,56b] Allâh 'indinde olur ki, anıñ hazretinde maḥall-i qabûlde vâkı' olur. Ve 'alâmet-i qabûl, ol 'amelde vücûd-i beşeriyyet [P,56a] nefy olmaḡdur ve e'şer-i teşarruf-ı cezbe-i İlâhî zâhir olmaḡdur.

Şerḡ:

Ma'lûmuñ olsun, Allâhü te'âlâ, seni bilmege muvaffaq eyleye, bu fevâ'idüñ ba'z-ı tetimmesinden ki, ehl-i başîret ravveḡa'llâhü ervâḡahüm buyurmuşlardır:

“Maḡşûd ve cemî'-i 'ibâdâtüñ sırrı zıkr-i Hudâ-vend 'Azze ve Celle'dür ve se'âdet-i uzmâya [H,19b] ol kişi erişir ki bu 'âlemden gide ve üns ü meḡabbet-i Hakk te'âlâ anıñ üzerine ḡâlib ola. Ve anıñ ḡalebe-i ünsi ve meḡabbeti devâm-ı zıkrü'llâhdan ḡayrî ile olmaz. Müslimânlıḡuñ aşlı **Lâ İlâhe İlla'llâh**'dur ki o 'ayn-i zıkrdür. Ve sâ'ir-i cemî'-i 'ibâdât bu zıkrî tekîd içündür ki nemâzuñ rûḡı Hakk Sübhânehû ve te'âlâ Hazretleri'niñ zıkrini heybet ü ta'zîm tarîkı üzre ḡöñülde tâze eylemekdir. Ve şıyâmdan maḡşûd kesr-i şehvetdür. Zîrâ vaktâ ki dil müzâḡame-i şehvâtdan ḡalâş u şâfî ola, karâr-ḡâh-ı zıkr olur. Ve haccdan maḡşûd beytüñ şâḡibini zıkrdür ve anıñ likâsına tehyîc-i şevḡdur. Ve terk-i dünyâ ve terk-i şehvât ü me'âşî; zıkre fâriḡu'l-ḡalb olmaḡ içündür. Pes emr u nehyden maḡşûd, zıkrdür. Ve ḡaḡîḡat-i zıkr oldur ki, [M,57a] dükeliden münḡaḡı' ola ve Hazret-i Ülühiyyetüñ meḡabbetinden ḡayri bir şey'e [38] iltifât göstermeye. Ve Hakk'dan ḡayrî tâ'at eylediḡi ma'bûd ḡalmaya ki hevâ aña ma'bûd olmaya. Ve 'alâmet-i ḡaḡîḡat-i zıkr oldur ki, emr ü nehy vâktinde [P,56b] Hudâ-vendüm 'Azze ve Celle Hazretleri'niñ fermânını ferâmûş eylemez. Ve emre imtişâli yerine getürür. Ve eger ol 'alâmet olmaz ise anıñ zıkrî ḡadıṡ-i nefsîden ziyâde olmamuşdur. Pes aña gerekdir ki, [H,20a] esâs-ı muvâzabet-i zıkrî ḡalka ve Hakk'a nisbet ile olan cemî'-i me'âşî-i zâhirî vü bâtınîden tevbe-i naşûḡ üzre ola. Zîrâ vücûd-ı muḡâlefet-i mezkûr ile zıkrîñ e'şer-i ḡaḡîḡîsi olmaz. Ve andan ḡayrî şerâ'it-ı zıkrden biri oldur ki, talebde

²⁴⁴ Kur'ân-ı Kerîm, Nahl Sûresi, 96. Âyet-i Kerîmesi'nin başı: {Sizin yanınızdaki dünyâ mâlı tükenir, Allâhü teâlânın katındakilerse bâkîdir...}

şâdık ola ve redd-i taleb ve anıñ râhına sülûk dâ'iyesi hâşıl ola. Tâ ki sülûk-i râhdan her ne şey ki aña mâni^c olup sülûkden meşğûl ide, cümlesinden mütevaḥḥiş ve müteneffir ola ve kendi vücûdundan daḥî gürîzân ola ki cümleden yüz döndirüb zıkr-i Ḥaḳḳ Sübhânehû ve te'âlâda müsteğraḳ olmak mümkün ola.

Kıt'a:

سیر آمده زخویشتن می بآید برخواسته زجان وتن می بآید
درهرکامی هزاربند افزونست زین کرم روی بند شکن می بآید

Terceme:

Seyre geldüñ kendi özüñden daḥî geçmek gerek
Râha girdüñ cânile tenden daḥî geçmek gerek
Her adımda nice biñ pâ-bend olur bu râhda
Bendi kırup ḥânumânunñdan daḥî geçmek gerek²⁴⁵

[39]

Şeyḥ 'Attâr “ḳuddise sirruhû” buyururlar²⁴⁶:

یاد او درمغز همه سرمایهاست ذکر او ارواح را پیرایهاست
تو زننک خویش نیند یشی دمی بر تهوور نام او کویی همی

Terceme:

[M,57b]

Yâdi²⁴⁷ anıñ mağz-ı her ser-mâyedir
Zıkrı anıñ rûhlara pîrâyedir

Nâm ü nîküñden geçüb çâlâk ol
Nâm-ı Ḥaḳḳ'ı zıkr edip bî-bâk ol²⁴⁸

[P,57a]

Ve zıkrden fâ'ide-i külliyye ol vaḳt hâşıl olur ki şâḥib-i teşarruf şeyḥ-i kâminden telḳîn vechle aḥz oluna. Ḥattâ ol toḥm-i [H,20b] zıkr-i ḥaḳîḳî ki zemîn-i müste'idd-i dil-i tâlibde telḳîn ü teşarruf şâḥib-i velâyet ile vâḳı^c ola, tâlibe şemere-i velâyet kemâliyle hâşıl olur. Nûrâniyyet-i kelime, nûrâniyyet-i dil miḳdârıncadır

²⁴⁵ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

²⁴⁶ buyururlar: fermâyed. P,56b.

²⁴⁷ Yâdi: Bâdı. P,56b.

²⁴⁸ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

ve nûrâniyyet-i dil, hevânuñ zevâlî miqdârıncadır. Ve şeyh-i kâmile hevâ müttebi' olmaz ve anıñ gôñlünün nûrâniyyeti temâm olur. Ve tarîkuñ evveli oldur ki şıfât-ı mez-mûmeyi kendi bâtınından vese'i miqdârı def' ide. Zîrâ ne zemân zemîn-i dil hâr u hâşâk-i tabî'atden hâlî olursa, ol zemân lâıyık olur ki tohm-i zıkr aña bâşîde ola ya'nî ekile. Ve eger bir şıfat-ı zemîmeye ziyâde mübtelâ degil ise anıñ def'ine cehd eylemeye. Eger-çi evvel taşfiye-i kalbe çalışmak gerek ve mebdede küllî ile tebdîl-i ahlâka meşgûl olmak gerekmez. Zîrâ vaqtâ ki teveccüh şartıyla hâşıl ola ve murâkabe üzre müdâvemet olunub taşfiye-i dil el vire, Hakk Sübhânehû ve te'âlâ Hazretleri'niñ imdâd-ı feyzî ile ol kadar tebdîl-i [40] ahlâk-ı nefsi ve tahşîl-i şıfât-ı [M,59a] dil hâşıl olur ki nice 'ömr mücâhede ile ol tebdîl ü tahşîl el virmez. Ve çün bu ma'nâ feyz-ı [P,57b] fazl-ı Hakk Sübhânehû ve te'âlâ ile hâşıl ola, tarîk-ı şavâbda hadd-i itidâl ile olur. Ve her ne şey ki anı yola getmekden meşgûl ide, öñünden kaldıra. Zîrâ [H,21a] bu yolda getmek mümkün degil illâ dil-i fâriğ ile mümkündür. Ve çün bu didigimizün cümlesi ola, ol kimse şol kimseye beñzer ki âbdest ala, şimdi aña bir imâm hâcet olur ki aña iktidâ eyleye ki ol imâm pîr-i râh ve şeyh-i kâmil-i şâhib-i teşarrufdur. Zîrâ râh-ı Hakk Sübhânehû ve te'âlâ pûşidedir ya'nî örtilüdür ve şeytânun yolları²⁴⁹ Hakk Sübhânehû ve te'âlâ Hazretleri'niñ yoluyla âmîhte ya'nî karışmuşdur ki râh-ı Hakk birdür ve râh-ı bâtil hezârdur.

Qâle'llâhü te'âlâ:

²⁵⁰ { أَنْ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ }

Meşnevî:

Râh-ı Hakk'da²⁵¹ mümkün olmaz ey püser²⁵²

²⁴⁹ Zîrâ râh-ı Hakk Sübhânehû ve te'âlâ pûşidedir ya'nî örtilüdür ve şeytânun yolları: H,21a ve P,57b. [Bu kısım, Matbu' Nüsha'da yoktur.]

²⁵⁰ Kur'ân-ı Kerîm, En'âm Sûresi, 153. Âyet-i Kerîmesi'nin başı: {...İşte benim dosdoğru yolum budur, ona uyun. O'nun yolundan ayıracak başka yollara uymayın...}

²⁵¹ Hakk'da: 'ışkda. H,21a P,57b.

²⁵² H,21a'da ve P,57b'de der-kenâr olarak bu beytlerin Farsçası da yazılıdır:

Beyt:

نیست ممکن در ره عشق ای پسر راه بردن بی دلیل و راهبر
روپو یار خدایی راتو زود چون چنان کردی خدا یارتو نود
گر زتنهایی چو نومیدی شوی زیر ظل یار شیدی شوی
وآنکه در خلوت نظر بردوختست آخر آنرا هم زیار آموختست
خلوت از اغیار باید نی زیار وستین بهردی آمدنی بهار
یار آیینه است جانرا در حزن درخ آینه ای جان دم مزین

Yola getmek bî-delîl ü râh-ber

Yüri bir yâr-i Hudâ'yı ara bul
Var anıñ gibi, Hudâ'ya yâr ol

Sen çü tenhâlıkda nevmîd olasın
Sâye-i luţfuñda hûrşîd olasın

Ol ki hâlvette gözün dîker hemân
Aña pes yârdan irür keşf ü beyân

[41]

Hâlvet âgyârdan gerek yârdan degil
Kış içündür [M,59b] kürk olmaz yaza bil

Cânlara âyînedir yâr ey emîn
Âyna yüzünde dem urma şaķın

Nâdimüñden örtmeye kendi yüzüñ
Hem-demüñ yut hem cihândan yum gözüñ²⁵³

[P,58a]

Cenâb-ı Hâķķ Kelâm-ı Mecîdi'nde ²⁵⁴{ اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ }
buyurmuşdur.

Beyt:

Kendözünüñden ger kesilmekde liyâķat yogise²⁵⁵
Pehlevân-ı cân-sitânuñ yüri pehlûsında ol²⁵⁶

تا نپوشد روی خود را از دمت دم فرو خوردن بپاید هر دمت

²⁵³ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

²⁵⁴ Kur'ân-ı Kerîm, Tevbe Sûresi, 119. Âyet-i Kerîmesi'nin sonu: {...Allâhü teâlâdan korkun ve sâdıklarla berâber olun.}

²⁵⁵ H, 21a'da ve P,57b'de der-kenâr olarak bu beytin Farsçası da yazılıdır:

گر نتوانی زخود بریدن در پهلوان ما باش

²⁵⁶ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

Ve bu ma'ânâda [H,21b] demişlerdir:

Pehlevân-ı râst-pehlûsında otur kalbe gir²⁵⁷

Çeb-i²⁵⁸ pehlûsında bulmazsañ dili sen ey dilîr²⁵⁹

İmdi, vaqtâ ki sâlik ol pîr-i şâhib-i tedbîrûñ se'âdet-i şohbetiyle mes'ûd ola, gerekdir ki kendi teşarrufını terk ide ki bâtında hîç teşarrufı olmaya ve kendinûñ cümle kârını ol pîrûñ teşarrufına sipâriş eyleye. Ve bile ki muhtedânûñ haâtasında olan menfe'ati kendi şavâbında olan menfe'atden artuğdur. Eger anıñ vechini bilmez ise dahî **Hâzret-i Pîr** Kıddise sirruhu'n-Naşîr buyurmuşlardır ki:

“Ehl-i dil ve merdüm-i 'azîz ile istişârenûñ fevâ'idinden biri oldur ki eger emrûñ [42] âhîrinde ol kârda vech-i şavâb zâhir [M,60a] olur ise seniñ vücûduñ arada degildir ve eger şavâbuñ hîlâfî zâhir olursa yine seniñ vücûduñ arada degildir.”

Ve meşâyih-i tarîkat kâddesa'llâhü ervâhahüm “**Lâ İlâhe İlla'llâh**” zikrini cümle-i ezkârdan ihtiyâr etmişlerdir. Zîrâ Hadîs-i Nebevî'de: ²⁶⁰{ **افضل الذكر لاله** } vârid olmuşdur. Ve bu zikriñ şûreti nefy [P,58-b] ü işbâtıdan mürekkebdür ve hakîkat ile Hakk Sübhânehû ve te'âlâ Hazretleri'ne yol iletmek bu Kelime-i Tayyibe ile mümkündür ve hucüb-i [H,22a] revende-gân ya'nî sâliklerûñ hicâbları netîce-i nisyândur ki hakîkat-i hicâb levh-i dilde intikâş-ı şuver-i kevnîyyedir²⁶¹. Bu intikâşda nefy-i Hakk ve işbât-ı gayr hâşıl olur ve bi-hükmi²⁶²{ **المعالجة بالاضداد** } anıñ zıddı ile Kelime-i Tevhîd'de nefy-i mâ-sivâ-yı Hakk ve işbât-ı Hakk Sübhânehû ve te'âlâ olmağla şirk-i hafîden hâlâş, bu kelimeniñ ma'ânâsına müdâvemet ü mülâzemetden gayrî ile hâşıl olmaz. Pes zâkir gerekdir ki, taraf-ı nefyde cemî'-i muhaddeşâtûñ vücûdına nazar-ı fenâ ve 'adem-i rağbet ile mütâle'a

²⁵⁷ H, 21a'da ve P,57b'de der-kenâr olarak bu beytin Farsçası da yazılıdır:

Beyt:

در پهلوی راستی نشین بابدل رسی در پهلوی جیش نیایی از هر که بررسی

²⁵⁸ Çeb-i: Ceyş-i. H,21b ve P,58b.

²⁵⁹ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

²⁶⁰ Hadîs-i Şerîf: {En fazîletli zikir **Lâ İlâhe İllallâh**dir.} İbn-i Mâce, Edeb, 55; İmâm-ı Tirmüzî, De'avât, 9; Beyhakî, “*Şu'abü'l-İmân*”, No: 4371.

²⁶¹ kevnîyyedir: kevnîyye. H, 22a ve P,58b.

²⁶² “Mu'âlece yanî tedâvî zıdlarıdır.”

eyleye. Ve taraf-ı işbâtda Hakk Sübhânehû ve te‘âlâ Hazretleri’niñ vücûd-ı kadîmine nazar-ı bekâ ve maqşûd u maflûb u maḥbûblık ile müşâhede göstere. Ve her zıkrde evvel ü âhir ki hâzır ola ve her ne şey ki anıfla gönüle pey-vend göre, nefy ile ol peyvendi ya‘nî ol ilişigini bâtl eyleye ve işbât-ı meḥabbet-i Hakk’ı, ol meḥabbetüñ maḥâmına [M,60b] kâ‘im eyleye. Hattâ gönül tedricile cem‘-i maḥbûbât ü me‘lûfâtıdan fâriğ ola ve hestî-i zâkir ya‘nî zâkirüñ varlığı nûr-ı zıkrde muzmeḥil [43] ola ve ‘alâ‘ik u ‘avâyık-ı vücûd-i beşeriyyet andan mürtefi‘ ola. Ve demişlerdir ki vakt-i zıkrde bâz-dâşten²⁶³-i nefes ya‘nî ḥabs-i nefes etmek, sebeb-i zuḥûr-ı âşâr-ı luṭf [P,59a] ve müfîd-i şerḥ-ı şadr u itmi‘nân-ı dildir ve nefy-i ḥavâtıra yardım idicidir. Ve bâz-dâşten-i nefesî [H,22b] ya‘nî ḥabs-i nefesî ‘âdet eylemek zıkrde vicdân ü ḥalâvet-i ‘azîmeye sebebdür ve bundan ḡayrî nice fevâ‘id-i keşîreye vâsıtaadır. Ve bizim pîrimiz, her ḥâlde dest-gîrimiz ḥazretleri, zıkrde ḥabs-i nefesi, lâzımından ‘add buyurmamışlar, ri‘ayet-i ‘adedi lâzımından ‘add itmedikleri gibi. Ammâ raḡbet-i vuḳûf-ı ḳalbîyi ehemm ü elzem şaymışlar. Zîrâ zıkrden maqşûd olan şey’üñ ḥulâşası vuḳûf-ı ḳalbîdür ve cem‘-i mükevvenât ü muḥaddeşâtı nazar-ı fenâ ile müṭâle‘a ve vücûd-ı kadîm-i Hakk Sübhânehû ve te‘âlâ Hazretleri’ni nazar-ı bekâ ile müşâhededir. Ve bu ma‘nâ üzerine mülâzemet vâsıtasıyla şûret-i ḥaḳîḳat-i tevḥîd dil-i zâkirde ḳarâr tutar ve zâkirüñ çeşm-i başîretini güşâde eyler. Hattâ aña Şer‘ ve ‘akl u tevḥîd beyninde hîç tenâḳuz görünmez. Ve bu maḳâmda zıkr-i ḳalbüñ şıfat-ı lâzımı olur ve andan soñra [M,60a] bir menzile erişir ki ḥaḳîḳat-i zıkr cevher-i dil ile bir olur ve Hakk’dan hîç bir endişe ḳalmaz. Ve zâkir zıkrde ve zıkr mezkûrda fânî olur.

Ve çün bâr-gâh-ı dil zaḫmet-i aḡyârdan ḥâlî ola bi-ḥükm-i لا یسعی ارضی و

²⁶⁴{لكن یسعی قلب عبدی المؤمن} El-Ḥadîş. Cemâl-i sultân-ı “İlla’İlâh” yüz

²⁶³ **Bâz-dâşten:** Girü tutmak ve men‘ etmek ve ḥimâye etmek ve şaḳlamak ma‘nâlarına isti‘mâl olunur. Zîrâ bâz, girü dönmek ve tekrâr ve fark u temyîz ve taraf ü cânib ve zirâ‘ ve girü ḳalmaq ve güşâde vü rûşen ve firâz ve ḡayrî ma‘nâlarda daḥl isti‘mâl olunur. Bunda bâz-dâşten-i nefes, ḥabs-i nefes ma‘nâsına münâsibdir. H,22a’da ve P,58b’de der-kenâr.

²⁶⁴ Hadîs-i Kudsî: {Yeryüzüme ve gökyüzüme sığmam fakat mü’min kulumun kalbi beni içine sığdırır; oraya sığarım.} Münâvî, “Feyzu’l-Kadîr”, No: 2375; Ahmed Fârûkî-i Serhendî, a.g.e., Cild:1, 70. ve 95. Mektuplar.

gösterüb ²⁶⁵ {أَذْكُرْكُمْ} vaʿdesi hükmi [P,59b] üzre libâs-ı harf ü şavtden mücerred zikr-i Hakk hüveydâ ve hâşşiyet-i ²⁶⁶ {كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ} [44] âşkâr olur. [H,23-a] Zikr-i rûh; rûhuñ zâkirligi ile ve vücûdı ile ²⁶⁷ {أَذْكُرْكُمْ} baħr-i nâ-mütenâhîsinde müsteğrak ve müstehlek olur.

Kıtʿa:

ذکر کو ذکر تاترا جائست پاکی دل ز ذکر یزدانست
چون وفانی شوی ز ذکر بذکر ذکر خفیه که گفته اند آنست

Tercemesi:

Zikr-i Hakk'ı eyle her dem tâ ki cânuñ tendedir
Zikr-i Yezdân ile dil ol demde pâk ü zindedir
Çün zikrden zikrile fânî olasıñ ol zemân
Zikr-i hufye pes aña dinilmege erzendedir²⁶⁸

Yâd-gerd²⁶⁹ ve bâz-geşt ve nigâh-dâşt ve yâd-dâşt ve zikr-i kalbî ve nigâh-dâşt ki murâkabe-i havâtırdır. Bunlardan maşşûd, yâd-dâştur ki müşâhededir ve fânî olmağdır. Ve haqîkat üzre zikr-i hufyedir. Ve zikr-i lisânî ve zikr-i kalbî Elif-[M,60b]bâ teʿallümi menzilesindedir. Tâ ki aña okuyuculuk istiʿdâdı hâşıl ola. Ve eger muʿallim hâzık olup ve tâlib-i şâdıkda istiʿdâd bulursa şâyed ki kadem-i evvelde anı hʿânende yaʿnî okuyucu eyleye ve Elif-bâ teʿallümünüñ zahmeti

²⁶⁵ Kurʿân-ı Kerîm, Bekara Sûresi, 152. Âyet-i Kerîmesi'nin başları: {...Ben de sizi anayım...}

²⁶⁶ Kurʿân-ı Kerîm, Kasas Sûresi, 88. Âyet-i Kerîmesi'nin ortaları: {...O'nun zâtından başka her şey helâk olacaktır...}

²⁶⁷ Kurʿân-ı Kerîm, Bekara Sûresi, 152. Âyet-i Kerîmesi'nin başları: {...Ben de sizi anayım...}

²⁶⁸ Vezni: *Fâʿlâtün Fâʿlâtün Fâʿlâtün Fâʿlün*

²⁶⁹ [M,61b] Tâcû'd-dîn quddise sirruhû Risâlelerinde tafşıl buyurdukları üzre kelimât-ı qudsiyye-i meʿşûreden yâd-gerd zikr-i lisânî yâhûd zikr-i kalbîden ibâretdir. Yaʿnî şeyhiñden istifâde eyledigüñ zikrin dâʿimâ tekrârında ol. Tâ ki saña huzûr-ı Hakk hâşıl ola.

Ve bâz-geşt yaʿnî her bâr ki Kelime-i Tayyibe'yi kalbîle zikr ide, anıñ ʿakabinde lisânıyla *“İlâhî, ente maşşûdî ve rızâke maflûbî”* diye. Yaʿnî, İlâhî, bu zikrden maşşûd u maflûbum sensin, diye. Zîrâ bu Kelime-i Tayyibe melîh u kabîliden her bir hâtırın nefyini müfiddür. Hattâ zikr-i hâlîş olup sırrı mâ-sivâ-yı Hakk'dan fâriğ eyler.

Ve nigâh-dâşt, murâkabe-i havâtırdan ibâretdir. Yaʿnî Kelime-i Tayyibe'yi nefesinde tekrâr eyledigi vaktde Hakk'dan gayrî bir şey hâtırına huţûr itmemeği mürâʿât ve muhâfaza eyleye.

Ve yâd-dâşt, ʿalâ sebîli'z-zevk Hakk'la devâm-ı huzûrdan ibâretdir. Ve baʿz-ı ekâbir bu kelimât-ı erbeʿa şerhinde dimişler ki, yâd-gerd zikrde tekellüfdür ve bâz-geşt ʿalâ vecchi'l-inkisâr Hakk'a rucûʿdur ve nigâh-dâşt bu rucûʿı hıfzdır ve yâd-dâşt bu muhâfazada rusûhdur. İntehâ. H,23a'da ve P,59b'de der-kenâr.

olmaksızın ol tâlib-i şâdıkı yâd-dâşt mertebesine erişdire. Ammâ ağleb-i tâlibân anlardur ki zîkr-i lisânî ve zîkr-i ʔalbîden evvel anları yâd-[45]dâşte delâlet eylemek ol [P,60a] menzile [H,23b] reddir ki birinûñ per ü bâli yogiken bâlâya uç ve bâm üzerine gel dimek teklîfiñ edeler.

ما پرمی بریم سوی فلک	زانکه عرش است اصل جوهرما
ساکنان فلک بخور کنند	از صفات خویش مغیر ما
دلربای شدست دلبر ما	کل ما بی حدست و شکرما
ماهیمیشه میان کل شکریم	زان دل ما قویست در برما
زهره دارد هوادث طبعی	که بکردد بکرد لشکرما
ذره‌ای هوا پذیرد روح	از دم روح پر ورما

Terceme:

Sû-yi bâlâya ederüz pervâz
Zîra ‘Arş oldu aşı-ı cevherimiz

Sâkinân-ı felek buhûr eyler
Pes bizim vaşf-ı hûş-mu‘anberimiz

Dil-rübâ oldu çünki dil-berimiz
Gülümüz bî-hadd oldu şükürümüz

Biz hemîşe miyân-ı gül-şekerüz
Andan oldu dil-i kavî terimiz

Zehresi var havâdiş-i ʔab‘uñ
Ki dolana civâr-ı leşkerimiz

Rûh-bağş olsa zerrelerde n’ola
Nefes-i ‘ışk-ı rûh-ı per[ver]imiz²⁷⁰

²⁷⁰ Vezni: *Fâ‘lâtün Mef‘ûlün Fâ‘lün*

Ve denilmiş ki, haqîkat-i zîkr; Hakk Sübhânehû ve te‘âlânuñ İsm-i Mütakellim hayşiyetinden zâtıyla zâtına tecellîsinden ‘ibâretdir. Şîfât-ı kemâliyyesini izhâr [M,61a] ve nu‘ût-ı Celâliyye ve Cemâliyyesini vaşf içün ki şîrk-i hafîsiz zîkr ol hâlde el verir ve ²⁷¹{شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ} kelimesiniñ sırrı bu hâlde âşkâre olur.

Beyt:

تا زخود بشنود نه از من تو
{لَمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ} ²⁷²

[46]

Terceme:

Kendiden nâ-geh işide aḥbâr

{لَمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ} ²⁷³

Rûḥ, bidâyet-i fıtratda eger-çi Hakk’uñ birliğini dutdı ammâ birliğini aḥlâmadı. Zîrâ aḥlâmak, şühûddan kopar ve şühûd, vücûddan dürüst gelmez ki şühûd, vücûduñ zıddıdır. Çün rûḥuñ vücûdî zâhir oldu, ikiligi şâbit eyledi ki bunuñ şerḥi mufaşşaldur ve bizim bunda maḥşûdumuz oldur ki Hâzret-i Pîr’uñ ²⁷⁴{أَذْكُرْكُمْ} ma‘nâsında [P,60b] buyurdıkları şeyden bir şey’e [H,24a] işâret ola. Zîkr-i Hakk kula şol merâtib-i zîkri tevfiḳ-ı yâd-gerddür ki zîkre maḥşûşdur. Ya‘nî zîkr-i zebân ve zîkr-i dil ve zîkr-i rûḥ ve zîkr-i sırr ve zîkr-i hafî ²⁷⁵ merâtibini yâd-gerddir. Ve

²⁷¹ Kur’ân-ı Kerîm, Âl-i ‘İmrân Sûresi, 18. Âyet-i Kerîmesi’nin başı: {Allâhü te‘âlâ, kendisinden başka ilâh olmadığına şâhiddir...}

²⁷² Kur’ân-ı Kerîm, Mü’min Sûresi, 16. Âyet-i Kerîmesi’nin sonu: {...Bugün mülk kimindir? O Vâhid, Kahrî olan Allâh’ındır.}

²⁷³ Kur’ân-ı Kerîm, Mü’min Sûresi, 16. Âyet-i Kerîmesi’nin sonu: {...Bugün mülk kimindir? O Vâhid, Kahrî olan Allâh’ındır.}

²⁷⁴ Kur’ân-ı Kerîm, Bekara Sûresi, 152. Âyet-i Kerîmesi’nin başları: {... Ben de sizi anayım...}

²⁷⁵ Letâif-i Hams itibârınca mertebe-i kalb ve mertebe-i rûḥ ve mertebe-i sırr ve mertebe-i hafî ve mertebe-i aḥfâ müretteb ve müsellemdür. Ve ba‘zılarının ‘indinde ki sırr, rûḥuñ tahtında itibâr olunmuş emr-i itibâridür. Zîrâ haqîkatde ‘âlem-i lâ-te‘ayyün olan lâhûtuñ derece-i pesenîdür. Ya‘nî mertebe-i selâşesindedir ve ol sırrın ‘âlem-i te‘ayyün-i evvel olan ceberûtda iki mertebede te‘ayyüni vardır ki cevheriyyeti itibârıyla rûḥ-ı mücerred ü nûrâniyyeti itibârıyla ‘aql-ı mücerreddür. ‘Aql-ı mücerredten te‘ayyüni itibârıyla rûḥuñ tahtında olur. Zîrâ maḥâm-ı ‘aql, ceberûtuñ pây-e pesendidir ki, melekûtuñ nihâyeti ve ceberûtuñ bidâyetidir. Ve kalb, ‘âlem-i melekûtda te‘ayyüni itibârıyla kalbûñ nihâyeti sırrın te‘ayyün-i şânîsi olur ve rûḥuñ nihâyeti mertebe-i sırr olmağla şûretde muḥâlif görülen itibâr haqîkatde muḥâlif olmaz. İntehâ. H,24a’da ve P,60b’de der-kenâr. (Bu ibâreler matbu’ nüshada yoktur.)

dil, iki ‘âlemüñ beyninde vâsıttadır ki biri ‘âlem-i cismânî ve biri ‘âlem-i rûhânîdür. Ve rûh dahî iki ‘âlemüñ mâ-beyninde vâsıttadır ki, biri dil ve biri sırrdur. Ve mertebe-i sırr; ehlu’llâhdan ba‘zınuñ ‘indinde mertebe-i kalb ve rûhdan bâlâ-terdür ve ba‘zınuñ ‘indinde mertebe-i kalbden bâlâ-terdür ve mertebe-i rûhdan fûrû-terdür ya‘nî aşağıdur²⁷⁶. Ve haqîkat-i²⁷⁷ sırr; rûhuñ ve dilüñ ‘aynîdür. [M,61b] Herbirinüñ maqâmınıñ nihâyetinde çün rûhuñ ve dilüñ her biri kendi maqâmınıñ nihâyetinde bir vaşf-ı garîb ile mütecellî ola, ol şıfat-ı garîb, zıkr olunan nihâyet-i dil ve nihâyet-i rûha erişmiş²⁷⁸ kimesneye sırr olur. Ve hafî ol Hâzretten bir rûh-ı hâşşdur ki²⁷⁹ { وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنْهُ } mefhûmunca ol Hâzretüñ [47] hâşşlarına virilür ki miyân-ı ‘âlem şıfat-ı Hudâ-vendî ile miyân-ı sırrda vâsıta olur. Hattâ ol vâsıta ile ‘âlem-i şıfat-ı Ulûhiyyete yol bulur.

Mısrâ‘:

Rüstem’i yine ol rahş-ı Rüstem çeker

²⁸⁰{ لَا تَحْمِلْ عَطَايَ الْمَلِكِ إِلَّا مَطَايَ الْمَلِكِ }

Ve zıkr-i mertebe-i hafâda haqîkat ile zıkr-i hafîye ve sırr oldur ki, hulefâ-i hân-vâde²⁸¹-i hâzret-i h^âce-i büzürg H^âce ‘Abdü’l-Hâlîk [H,24b] kâddesa’llâhü rûhahû işâret buyurdıklarının biridir. [P,61a] Zîrâ tâ vücûd-ı rûhâniyyet bâkîdir. Ve mertebe-i fenâya erişmemişdir. Ol zıkr; haqîkatde zıkr-i hafîyye degildir. Küberânıñ²⁸² { لَا يَطْلُعُ عَلَيْهِ مَلِكٌ فَيَكْتَبُهُ وَلَا نَفْسٌ فَتَعْجَبُ بِهِ } kelâmları buña işâretidir. Ve çün haqîkat-i fenâya irişe, bu menzilde anıñ bâtını nefyden girü kalub işbâtdan gayrîye kâdir olmaz ve anıñ zıkrı “Allâh, Allâh” olur ki bu menzilde haqîkat-i kelimeye ve anıñ sırrına erişir. Ve [M,62a] bizim h^âcemiz “kâddesa’llâhü rûhahû” bu ma‘nâ beyânında çok kerre buyurmuşlar idi:

²⁷⁶ aşağıdur: aşağırakdur. H,24a ve P,60b.

²⁷⁷ haqîkat-i: haqîkatde. H,24a ve P,60b.

²⁷⁸ erişmiş: irişmemiş. H,24a ve P,60b.

²⁷⁹ Kur’ân-ı Kerîm, Mücâdele Sûresi, 22. Âyet-i Kerîmesi’nin ortalrı: {...Allâhü teâlâ onları, kendi katından bir rûh ile desteklemiştir...}

²⁸⁰ “Sultânın hediyelerini yine ancak o sultânın binekleri taşıyabilir.”

²⁸¹ hân-vâde: Hânedân-ı kadîm, aşl u haseb şâhibi ma‘nâsına ve hâtûn-hâne ma‘nâsına dahî gelür.

²⁸² “Melek, ona muttali’ olamaz ki onu yazsın ve nefis ona muttali’ olamaz ki ucub etsin yani kendini beğensin.”

{حقيقة الذكر الخروج عن ميدان الغفلة الى فضاء المشاهدة²⁸³}

Ya'nî “Ḥaḳîkat-i zîkr; meydân-ı ğafletden feẓâ-i müşâhedeye ḥurûcdur.”

Ki, müşâhede-i tecellî-i zâtı ve mükâşefe-i tecellî-i şıfâtı ve muḥâzara-i tecellî-i efâlde olur. Ve zîkr-i lisândan maḳşûd, cemî-i kuvâ-yı rûḥânî ve cismânî ile teveccüh-i küllîdür ki bu teveccüh-i küllî ile nefy-i ḥavâtır ola ve bunuñ üzerine müdâvemetden zîkr-i dile erişir. Ya'nî lisândan dile muntekıl olur. Ve devâm-ı zîkr-i ḳalbîde envâr-ı tecelliyyât-ı İlâhiyyeden bir nûr mütecellî olmağla bâtın-ı sâlikî tecelliyyât-ı sıfâtî [48] ve esmâ'îye ve andan şoñra tecelliyyât-ı zâtîye müste'idd kılar. Ve bi'llâhi'l-muveffîk²⁸⁴. Ve kemâl-i derecât ve merâtib-i zîkr oldur ki mezkûr; dil-i sâlikde [H,25a] müstevlî olup mezkûrdan ğayrî ḳalmaya ve külliyyet ile dil döstü tuta. Ve külliyyet ile dil döstü tutanıñ beyni ile külliyyet ile dil, zîkr-i döstü tutanıñ [P,61b] beyninde fark vardır. Ol ki külliyyet ile dil döstü tuta, netîce-i meḥabbet-i mufriṭadır ki aña ışk dirler. ‘Âşık germ-reviñ külliyyeti ma'sûk tutar. Ve ol ki ma'sûka ğâyet-i meşğûl olduğundan [M,62b] nâm-ı ma'sûkı dahî ferâmûş eyleye. ²⁸⁵{ وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ } ma'nâsınıñ ḥaḳîkatine irişe. Ya'nî {Ḥazret'in ğayrini ve kendi nefsiñi unuttuğın vaktde Rabbiñi zîkr eyle.} Zîrâ mezkûruñ teḥaḳḳukı ve şühûdı, ğayrûñ nefyini îcâb eder. Seniñ eniyyetüñ ğayrısını işbât eder. Ve vaktâ ki ḥaḳîkat ile bu ma'nâya irişe ki kendini ve Ḥaḳḳ'dan ğayrî her ne var ise ferâmûş ide. Bu hâlete fenâ ve nîstî ya'nî yokluk dirler ki nihâyet-i seyr-i ila'llâhdur. Bu zemânda evvel-i râh-ı teşavvufa ve evvel-i âlem-i tevḥîd ü vaḥdâniyyete ve mebdî-i derecât-ı velâyet-i ḥâşşaya erişmiş olur. Bu menzilde söylemişlerdir:

²⁸³ *Fütûḥât*'da demiş ki: Müşâhede eşyâyı delâyl-i tevḥîd ile ru'yetden 'ibâretdir ve kezâlik Ḥaḳḳ'ı eşyâda görmekten 'ibâretdir ve kezâlik min ğayrî şekkin ḥaḳîkatü'l-yakînden 'ibâretdir ki mükâşefeyi vely eder. Ve ba'zıları mükâşefe, müşâhedeyi vely eder, demişler.

Ve Kâşânî demiş ki: İbtidâ muḥâzaradır. Muḥâzara, ḥuzûr-ı ḳalbdür ki tevâtür-i bürhân ile olur. Bu ise sırrın verâsındadır. İstîlâ-i zîkr ile hâzır olursa dahî andan şoñra mükâşefe na't-ı beyân ile ḥuzûrdur ki bu hâletde te'emmül-i delîl ve teṭallüb-i sebîle muḥtâc degildir. Andan şoñra müşâhede min ğayrî beḳâ'in töhmet-i vücûd-ı Ḥaḳḳ'dur. Ğuyûb-ı sırrdan şehâb-ı sırr açıldığı vaktde sems-i şühûd, burc-i şarḳdan müşarraḳa olur.

Ve *Ta'rifât*'da, muḥâzara, Esmâ-i İlâhiyye'den istifâzada ḳalbün Ḥaḳḳ ile ḥuzûrundan 'ibâretdir. Ve mükâşefe 'alâ mâ hüve 'aleyh bir şeye bi-ḳaderi'l-isti'dâd 'ilmün ḥuşûlinden 'ibâretdir. H, 24b'da ve P,61a'da der-kenâr. (Bu ibâreler matbu' nüshada yoktur.)

²⁸⁴ Ve bi'llâhi'l-muveffîk: V'allâhü'l-muveffîk. H,24b ve P,61a.

²⁸⁵ Kur'an-ı Kerîm, Kehf Sûresi, 24. Âyet-i Kerîmesi'nin başları.

Beyt:

چیست معراج فلک این نیستی عاشقانرا مذهب و دین نیستی
هیچ کس را تا نکردد او فنا نیست ره در بارگاه کبریا

[49]

Terceme:

Oldu mi'râc-ı felek yokluk inan
Mezheb ü dîn 'âşıka yokluk hemân

[H,25b]

Hîç bir kes olmayınca tâ fenâ
Der-geh-i Hakk' da virilmez yol aña²⁸⁶

Ve bu menzildür ki şûret-i melekût aña rûşen olur ve ervâh-ı enbiyâ ve cevâhir-i melâ'ike 'aleyhimü's-şalâtü ve's-selâm hûş-şûretler [P,62a] ile görünmeğe başlar. Ve ol şey ki havâşş-ı Hazret-i İlâhiyyedir, zâhir olmağa başlar ve ahvâl-i 'azîme göze gelmeğe başlar ve müşâhede-i şuverden derecâta terakkî eyler ki andan 'ibâret, mümkün degildir. Ve her [M,63a] bir kimseye bir başka şey' öñüne gelür ve bunu söylemekden fâide yokdur ki ol yola getmekdir, yolu söylemek degildir.

Ammâ, ehlu'llâhuñ bu gûne me'ânî şerhinden maqşûdları bir tenbîh ü teşvîk olmuşdur. Ve fenâ-i fenâ oldur ki, vücûd-ı cismânîden fânî olduğu gibi, vücûd-ı rûhânîden dahî fânî olur. Hattâ ru'yet-i Celâl ve keşf-i 'azamet-i İlâhiyye kalbe müstevlî olup bu hâlûñ galebesiyle dünyâ ve 'uqbâyı ferâmûş eyler ve ahvâl ü maqâmât nazar-ı himmetinde dûn görünür. 'Aql u nefsinden fânî olur ve fenâdan dahî fânî olur ve fenâ-i fenâdan dahî fânî olur. Ve 'ayn-i fenâda zebânı Hakk'la nâtîk ve teni hâzır u hâşîc olur. Ve bu 'ayn-i fenâda hayret ü bî-nişân olur.

Beyt:

کس می ندهد ز تو نشانی اینست نشانی بی نشانی

[50]

Terceme:

²⁸⁶ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

Verir mi kimseye senden nişânı

Nişânun bî-nişânlık oldu şânı²⁸⁷

Ve eger bir kimse zıkrde bu dereceye irişmez ise ve bu ahvâl²⁸⁸ ü mükâşefât aña peydâ olmaz ise de lâkin zıkr anıñ üzerine müstevlî olup dilde mütemekkin olur ve ma'nâ-yı kelime-i tevhîd ki ol ma'nâda harf olmayıp ve Lugat-ı 'Arabî ve Fârsî olmaya, dil üzre gâlib olup ve dil zıkr ile ve ma'nâsı ile qarâr tuta; ancılayın ki dili gayrî kâr-ı mütekellif [P,62b ve M,63b] ile iletmek mümkün ola ve bu dahî emr-i 'azîmdir. Vaqtâ ki dil nûr-ı zıkr ile ârâste ola, kemâl-i se'âdete müheyyâ olur. Ve her ne ki bu cihânda peydâ olmaya, ol cihânda peydâ olur. Ve çün dil hâr-ı vesâvis-i dünyâdan hâlî ola, tohm-i zıkr anda vedî'a kılınur. Ol vaqtde hîç bir şey kalmaz ki ihtiyâra müte'allîk ola ki ihtiyâr bu menzile dekdir. Andan soñra muntezır olur ki ne şey peydâ ve gâlib olur ki bu tohm zâyî' olmaya. ²⁸⁹ { مَنْ كَانَ يُرِيدُ { حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ } Ve devâm üzre zıkr ol degildir ki zebân ile yâhûd qalb ile ola; belki devâm üzre zıkr oldur ki dâ'imâ mülâzim ü murâkıb-ı dil ola ve qalb 'adâvet-i halkdan ve anlarıñ zıkrinden ve zıkr-i mâzî ve müstakbelden ve meşgale-i maḥsûsâtndan ve gâzabdan ve ahlâk-ı zemîmeden ve shevât-ı dünyâdan şâfi olduğdan soñra anıñ talebi Hakk'la olur. Ve hîç gâfil olmaz ki haqîkat-i [51] zıkr tardı-ı gafletdür. Zîrâ qalbiñ söylemesi hadîs-i nefsdür ki haqîkat-i zıkrıñ gılâfı ve pöstü olur. Ve devâm-ı murâkabe bir büyük devletdür. Ve sıhhat-i murâkabenüñ 'alâmeti ahkâm-ı İlâhiyyeye muvâfeqatdır. Ve kişi kendi qalbini dâ'imâ bir sıfat [M,64a] ve bir hâlet üzre tutmak katı düşvârdır. Ve murâkabe üzre müdâvemet bir tarîkdür ki haqâyıka [P,63a] mûşıldır. Ve devâm-ı devlet-i murâkabe, kaç-ı 'alâyık u 'avâyıkı taqdîm etmeksizin ve muhâlefet-i nefis üzre şabrı taqdîm etmeksizin ve şöbet-i âgâyardan ihtirâzı taqdîm etmeksizin müyesser olmaz.

Ve şeyh-ı büzürg-vâr Şeyh-i Şihâbü'l-Hakk ve'd-Dîn Sühreverdî kaddesa'llâhü rûhahû buyurmuşdur ki:

²⁸⁷ Vezni: *Mefâ'ılün Mefâ'ılün Fe'ülün*

²⁸⁸ Buradan i'tibâren "...Süfyân-ı Şevrî" ibâresine kadarki kısım H Nüşası'nda ve P Nüşası'nda yoktur.

²⁸⁹ Kur'ân-ı Kerîm, Şûrâ Sûresi, 20. Âyet-i Kerîmesi'nin baş tarafı: {...Her kim âhiret ekimi isterse, ona ekimini artırırız...}

“Mübtedî ferâiz u sünen üzre iktîşâr gösterür. Ve edâ-yı ferâiz u sünenden gayrî evkâtüñ zıkr ile başatır ve mütevessîta edâ-yı ferâiz u sünenden soñra tilâvet-i Qurân üzre müdâvemet evlâdur.”

Ve ol hâşşıyyet ki ehl-i bidâyete zıkrden yüz gösterür, mütevessîta tilâvet-i Qurân’dan zevâid-i diger ile ol hâşşıyyet hâşıl olur. Tilâvet-i Âyât muhtelifetü’l-meânî ve dekâyık-ı fuhûm ve haqâyık-ı ‘ulûm vâsıtasıyla tecelliyyât-ı şıfat-ı muhtelif mişillû. Ve muntehîye nûr-ı zıkr şıfat-ı zâtîsi olmağla anıñ fâzıl-ter vird’i ve kâmil-ter ‘ameli nemâzdır ki ‘ibâdât-i tâmm-i câmi’dır.

Ve Hazret-i İmâm-ı Muhammed bin ‘Alî Hakîm-i Tirmüzî kâddesa’llâhü rûhahû [H,26a] Süfyân-ı Şevrî razıya’llâhü ‘anhudan naql ve aña isnâdile buyurmuş ki:

[M,64b] {سمعنا ان قراءة القرآن افضل من الذكر}

Ya’nî “İşitdük ki kıraet-i Qurân zıkrden efzaldır.” Ve ol [52] vaktde bu sözi takvıyet emrinde buyurmuş ki, bu sözün kâ’ili ne güzel gavvâşlık eylemiştir. Ol ecluden ki [P,63b] Hakîk’uñ kelâmıyla Hakîk’ı zıkr etmek kendi kelâmıyla zıkr etmekden efzaldır. {فان القرآن²⁹⁰ لم يخلق منذ نزل الى العباد ولا يخلق ويتدنس فهو علي طراوته و طيبه و طهارته و له كسوة والذكر الذي يذكره العباد مبتدعا من تلقاء قلبه من علمه بربه فلا كسوة²⁹¹ له}

Ya’nî “Hazret-i Qurân nüzûl eylediği ândan bu âna degin eskimedi ve bundan soñra kıyâmete kadar eskimez ve pâslanmaz. Ve olduğı tarâvet ve tayyib ü tahâret üzredir. Ve anıñ içün bir kisve vardır.” Ya’nî Cenâb-ı Mutekezzimine lâyıq bir nûr-ı ‘azîmi vardır. Ve şol zıkr ki kul, kalbi cihetinden ve Rabbisini bildigi cihetden mübtedî olduğı hâlde Hakîk’ı zıkr eder, ol zıkrın kisvesi yokdur. Ve eger bir kimse ma’nâ-yı Qurân’ı bilmez ise gerekdir ki Qurân tilâvet eylediği vaktde kalbini hâzır tuta. Ve komaya ki hadîs-i nefsi anı her yere götüre. Kalbini nûr-ı ta’zîm ü tevķîr ile ârâste tuta ve anıñ kalbinde ‘azamet-i Qurân hâzır ola ki Qurân Kelâm-ı Hakîk ‘Azze ve Celle’dür [M,65a]ve Hakîk’uñ şıfat-ı kadîmidir. Eger ol

²⁹⁰ خلق الثوب بلى وبابه سهل و اخلق ايضا مثله و اخلق صاحبه يتعدى و يلزم مختار H,26a’da ve P,63b’de der-kenâr.

²⁹¹ اي نور عظيم لايق بجانب المتكلم و هو الله عز و جل H,26a’da ve P,63b’de der-kenâr.

hurûfuñ haqîkat-i me‘ânîsi âşkâr olsa [H,26b] yedi gök ve yedi yer anıñ tecellîsine tâkat getürmeye.

Ve İmâm-ı Aḥmed Ḥanbel “raḥimehu’llâh” dir ki:

“Ḥudâ-yı ‘Azze ve Celle Ḥazretleri’ni rü’yâda gördüm. Ve dedim ki: Yâ Rabb, saña teḳarrub ne şey ile efzâldır? Buyurdular ki: Benim [P,64a] kelâmım olan Qur’ân ile baña teḳarrub efzâldır. [53] Ben dedim ki: Eger ma‘nâ-yı Qur’ân fehmi ederlerse ya eger fehmi etmezler ise? Buyurdular ki: Ma‘nâ-yı Qur’ân’ı fehmi ederler ise de, etmezler ise de Qur’ân ile baña teḳarrub efzâldır.”

Ve küberâdan biri der ki:

“Bir kimesne dârû ekl eylese ve yedigi nedir bilme ol dârû aña eşer eder. Ve Qur’ân dahî kezâlik ma‘nâsını bilmez ise dahî eşer eder.”

Ḥazret-i Qur’ân’dan her bir ḥarf bir kûh menzilesindedir ki vücûd-ı beşeriyyet üze vâkıf olup anı ifnâ eder ve beşeriyyet âşârını def etmekle Qur’ân’uñ nûrî ḳalb-i mü’minüñ²⁹² nûrıyla cem olup nûrâniyyeti ziyâde olmağla vücûd-ı beşeriyyeti dahî ziyâde mütelâşî eyler.

Ve Ḥâce İmâm-ı Muḥammed bin ‘Alî Ḥakîm-i Tirmüzî “ḳaddesa’llâhü rûḥahû” buyurmuşlar ki:

“Cümle vezâ‘if-i tilâvetden gecede “Fâtihatü’l-Kitâb²⁹³” ve “Ḳul yâ eyyühe’l-kâfirûn” ve “Ḳul Hüve’llâhü Eḥad” ve “Ḳul e‘ûzü bi-Rabbi’l-[M,65b]felâḳ” ve “Ḳul e‘ûzü bi-Rabbi’n-Nâs” ve “Ḥâtîme-i Sûretü’l-Ḥaşr” ve “Ḥâtîme-i Sûretü’l-Bekara”dur. Ve gündüzde “Sûre-i Yâ-sîn”dür.”

Ve Ḥazret-i ‘Azîzân Ḥâce ‘Alî Râmîtenî “ḳaddesa’llâhü rûḥahû” buyurmuşlar:

“Her gâh ki üç dil cem ola, bende-i mü’minüñ kârı ḥuşûle gelür ki biri, dil-i Qur’ân’dur ki murâd Sûre-i [H,27a] Yâ-sîn’dür. Ve ikincisi dil-i bende-i mü’mindür. Ve üçüncüsü dil-i şebdür ki o da nıṣfu’l-leyldür.”

²⁹² mü’minüñ: ḳârînüñ. H,26b ve P,64b.

²⁹³ Fâtihatü’l-Kitâb: Fâtîḥa. H,26b ve P,64b.

Ve Hâzret-i İmâm-ı Rabbânî H[^]âce [P,64b] Yûsuf-ı Hemedânî kâddesa'llâhü rûhahû ki, bizim h[^]âcemizüñ silsile-i [54] meşâyihî aña erişir, buncılayın buyurmuşlardır ki:

“Tâlîbe gerekdir ki gece ve gündüzü (Lâ İlâhe İlla'llâh) zikrinde müsteğrağ eyleye. Uyıkuda ve uyanıklıkda (Lâ İlâhe İlla'llâh) dimekligini vazîfe edip nâfile nemâzlardan ve sâ'ir-i zikrlerden ve tesbîhlerden el çeke ve zikrini ancak bu kelime-i tevhîde iktisâr eyleye. Bu maḥall ki 'ilm-i ledünnî ve ḥikmet-i İlâhî ola. Nakl ile ḥizmet zahmet olur ve her gün ve her gece belki bir sâ'at ve her laḥzada öyle zann eyleye ki (Lâ İlâhe İlla'llâh)'da nev²⁹⁴-müslimândur. Ve nemâz-ı farz ve sünnetden mâ-^cadâ (Lâ İlâhe İlla'llâh) lâ-büdd ve nâ-çâr bile ve mâ-^cadâsını belâ vü miḥnet añlaya ki küll-i kâ'inât endîşesinden tehî ola. Ve zikr-i (Lâ İlâhe İlla'llâh)'a te'alluk tuta ki [M,66a] cemî-i ḥâlât ü sâ'âtda 'alâ'ik-ı maḥlûkâtüñ kaṭ'ına ef'âl ü ezkâr-ı bâṭınî vü zâhirîden hiç bir âlet yokdur ki (Lâ İlâhe İlla'llâh) kavlinden kâmil-ter ve şâmil-ter ola.”

Ve Şeyḥ-ı Şehîd-i Sa'îd Mecdü'd-dîn-i Bağdâdî kâddesa'llâhü rûhahû buyurmuşlar ki:

“Meşâyih kâddesa'llâhü [H,27b] te'âlâ ervâḥahüm, anıñ üzerine ittifâk eylediler ki, mürîd mâ dâme ki kırk sene müddete qarîb (Lâ İlâhe) tarîkıne sâlik olmaya, (İlla'llâh) ḥaḳîkatine [P,65a] vâsıl olamaz.”

Ve Hâzret-i H[^]âce İmâm-ı Muḥammed bin 'Alî Ḥakîm-i Tirmüzî kâddesa'llâhü rûhahû buyurmuşlar:

“Bir kimse ki devâm-ı devlet-i imân taleb ide, gerekdir ki her ḥâlde ve bir her kârda anıñ 'âdeti (Lâ İlâhe İlla'llâh) demek ola ki zulmet-i şirk-i ḥaffîyi bu kelime ile dâ'imâ kendinden dûr eyleye. Ve zuhûr-ı nûr-ı imânı ḳalbi üzre tâze tuta. Netekim Rasûl-i Ekrem ve Nebiyy-i Muḥterem [55] şalla'llâhü 'aleyhi ve sellem efendimiz ḥazretleri ²⁹⁵{جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ بِلا إله إلا الله} (El-Ḥadîs) buyurmuşlardır.

²⁹⁴ Nev-Müslimân, ma'ḳûl kâra şurû' u mübâşeret idenlere dirler. Mîr-zâ Faşîḥî, beyt:

تازه عاشق کشته ام چشم ترحم و امکیر نو مسلمان کشته و گچیند عزتها بود H,27a'da ve P,64b'de der-kenâr.

²⁹⁵ Hadîs-i Şerîf: {Lâ İlâhe İllallâh ile imânınızı yenileyiniz.} İmâm-ı Ahmed bin Hanbel, “Müsned”, 2-359.

Maḳâle-i Sâdise²⁹⁶:

اهل تلون مرتبه ندماست. تالشانرا بی اختیار ایشان بحضرت سلطنت ندارند. بار نیابند و اهل تمکین را مرتبه و زراسست که حضرت سلطنت ایشانرا نائب مناب خویش ساخته است و در تصرف ملک صاحب اختیار و مطلق العنان گردانیده. پس اهل تمکین را ایشان حال ایشان از زوال ایمن بود و هرگاه خواهند باختیار از صفتی بصفتی و از حالتی بحالتی منطقل کردند. اهل تمکین را نیز تلونیات احوال هست. اما فرق آنست که ایشان براحوال باطنی خویش غالبند و متصرف و می توانند پوشید انکه طائفه از اهل الله گفته اند: مقصود از وعید تخویف است. این سخن از ایشان در وقت مطالعة الطاف ربوبیت بوده باشد و در زمان غلبه و تصرف ان حال برایشان اما طایفه از اهل الله که براحوال باطنی خویش متصرف باشد ان احوال را بر میزان شرع بسنجند. اگر موافق قواعد شریعت بود بر ان اعتماد نمایند و بظهور آرند و اگر نه بران اعتماد نکنند. یکی از کبرا قدس الله تعالی [56] ارواحهم میگوید: { لا اقبل من قلبی الا بشاهدین عدلین الکتاب والسنة } ان شام که عبدالله خجندی بما پیوست. در اخر ان دوازده سال بعد از واقعه که خواجه امام محمد بن علی حکیم ترمذی قدس الله روحه در ترمذ باو نموده بودند و او را دران واقعه فرموده که خود را تشویش مده. این زمان وقتی انچه تومیطلبی نیست. این معنا در بخارا بعد از دوازده سال ترا بظهور خواهد آمدن و بصحبت ان کس خواهی رسیدن و قصه واقعه خود را تمام بگزارد و اظهار طلب کرد. هم دران شب در واقعه دیده شد که مرا بردند و بکنجی خانه رسانیدند دریچه بران کنج خانه بدید آمد و بران دریچه زنجیری و قفلی کلید ان قفل را بیاوردند و بمن تسلیم کردند. مرا میل ان شد که ان قفل را بکشایم اندکی بکشادم. شعله بزرک بیرون آمد باخویشتن گفتم اگر این در را خالیا تمام بکشایم. کس را قوت ان شعلها نتواند بود. کلید بامنست هر وقت که اختیار باشد. بقدر مصلحت می توان کشود

Tercemesi:

Ehl-i telvîn için mertebe-i nüdemâ hâşıldır. Tâ ki anları anlarıñ ihtiyârsızlığı Hâzret-i Saltanata getürmeye. Anlar Bârî bulmazlar. Ve ehl-i temkîn için mertebe-i vüzerâ hâşıldır ki Hâzret-i [57] Saltanat anları kendüye nâ'ib-i menâb kılmışdur ve teşarrufda mâlikü'l-ihtiyâr ve muṭlaḳu'l-inân kılmışdur. Pes, ehl-i temkîn²⁹⁷, kendi

²⁹⁶ Kelimât-ı Kudsiyye-i mezkûreden Maḳâle-i Sâdise: H,27b ve P,65a. (H Nüshası'nda, M Nüshası'nda ve P Nüshası'nda 6. Makâle'nin de Farsça aslı yazılmamıştır.)

²⁹⁷ Ta'rifât da zıkr olunduğı üzere telvîn, tarîḳ-ı istikâmetde maḳâm-ı taleb ü fahşdur. Ve dinilmiş ki, telvîn, aşda bir hâl yâhûd bir maḳâm-ı senînün aḥkâmından bir hâl yâhûd bir maḳâm-ı denîñün aḥkâmı üzerine 'abdin ihticâbından 'ibâretidir. Ve daḥî bir hâlün yâhûd bir maḳâmün aḥkâmının galebesi bir hâlün yâhûd bir maḳâmün aḥkâmının galebesine ıtlâkında istimâl olunur. Ve ba'z-ı kerre telvîn bir hâlden yâhûd bir maḳâmdan bir hâl-i âḥar-i a'lâ yâhûd bir maḳâm-ı âḥar-i esnâya intikâl ile olur. Pes telvîn maḳâm-ı temkîne vuşûlden muḳaddem tenezzüldür ve temkîne vuşûlden soñra telvîn teraḳkîdür. Ve telvînün âhiri ba'de'l-fenâ hâl-i beḳâda tecelliyyât-ı esmâ'iyye ile maḳâm-ı tecellî-i cem'ede olur.

hâlleriniñ [M,66b] zevâlinde emîn olurlar. Ve her ne zemân ki murâd itseler ihtiyârlarıyla bir sıfatdan bir şıfata ve bir hâlden bir hâle intikâl ederler. Ve ehl-i temkînün dahî telvînât-ı ahvâlleri vardır.

Ammâ farkı oldur ki anlar kendi ahvâl-i bâtıniyyelerine gâlib [H,28a] gelürler ve teşarruf edip setr itmege kâdir olurlar. Ve ol ki ehlu'llâh tâ'ifesinden söylenmişdir ki, va'iddeden ma'şûd, tahvîfdür. Bu sühan anlardan elîfât-ı [P,65b] Rubûbiyyet mü'tâle'ası vaktinde söylenmişdir ve bu hâl anların üzerine teşarruf ve galebe eylediği zemânda söylenmişdir. Ammâ şol tâ'ife-i ehlu'llâh ki kendi ahvâl-i bâtıniyyeleri üzerine gâlib ve müteşarrıf olurlar, ol ahvâli mîzân-ı Şer'ile tartarlar. Eger muvâfık-ı kavâ'id-i Şer'at ise anıñ üzerine itimâd gösterirler ve zuhûra getürürler. Ve eger muvâfık-ı kavâ'id-i Şer' degil ise anıñ üzerine itimâd göstermezler.

Netekim küberâdan biri kâddesa'llâhü ervâhahüm buyurmuşdur:

“{ لا اقبل من قلبي الا بشاهدين عدلين الكتاب والسنة } Ya'nî kalbimden vârid olan ma'nâyı kabûl etmem. İllâ iki şâhid-i 'âdil ile kabûl ederüm ki biri Kitâb ve biri Sünnet'dir.”

Ve ol gece ki 'Abdu'llâh-ı Hocendî bize vâsıl oldu, H^âce İmâm-ı Muhammed bin 'Alî Hâkîm-i Tirmüzî kâddesa'llâhü rûhahû Tirmüz'de aña göstermiş olduğu vâkı'anıñ on ikinci sâlinüñ [M,67a] âhîrinde idi ki ol vâkı'ada aña [58] buyurmuş ki: 'Kendiñe teşvîş virme. Seniñ taleb eyledigüñ şey'iñ vakti bu

Hâzret-i Şeyh-i Ekber kuddise sirruhu'l-enver buyurmuşlar ki, telvîn bizim 'indimizde makâmâtüñ ekmelidir ve ekşerîn 'indinde makâm-ı nâkışdur. Bu telvîn ile fark ba'de'l-cem'î murâd buyururlar. Zîrâ farquñ keşreti vecdüñ cem'den hâcet olduğu vaktde ehadîyyetü'l-fark ve'l-cem' makâmıdır. Ve Cenâb-ı Bârî'nüñ {كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ} Kavl-i Şerîfî'nüñ ma'nâ-yı haqîkatinüñ inkişâfıdır. Ve şekk yokdur ki bu makâm, a'la'-i makâmâtıdır. Bu ise bu tâ'yifenüñ 'indinde nihâyet-i temkîndir.

Et-temkîn, Ta'rifât'da zikr olunduğı üzre istikâmet üzre makâm-ı rûsûh u istikrârdan 'ibâretdir. Ve mâ dâme ki 'abd tarîkda ola, şâhib-i telvîndür. Zîrâ bir hâlden bir hâle terakkî ve bir vaşfdan bir vaşfa intikâl itmededir, vâsıl olduğu vaktde temkîn hâşıl olur. Ve dinilmiş ki, tekemmül için temkîn nihâyet-i isti'dâd 'indinde bir makâmda bir tavr üzerine istikâmetden 'ibâretdir. Ve telvînde istikrâr iktizâ-yı vakt hasebince ve buña temkînde telvîn denilmiş. Telvîn üzerine temkîn dinilse enseb olurdu. Ve dinilmiş ki, bu ta'rif, evvelden ekmeldür ve nihâyet-i temkîn, temekkündür. Ve temekkün ehadîyyetü'l-cem' ve'l-farkda istikâmet-i velâyetde mâ-sivâ-yı Haqq'dan şıhhat-i inkişâf-ı ictimâ'ile istikrârından kinâyetdir. Temmet. H,27b'de ve P,65a'da der-kenâr.

zemân degildir. Bu maʿnâ on iki sâlden soñra Buḥârâ'da saña zuhûra gelecekdir ve ol kimesnenüñ şöhetine irişeceksün.' [H,28b] Ve kendi vâkıʿasınıñ kışşasını temâm geçdi. Yaʿnî edâ eyledi ve izhâr-ı taleb eyledi. Hem ol gece görmüş ki: 'Beni iletdiler. Bir künc-i ḥâneye irişdürdiler ve ol künc-i [P,66a] ḥâne üzerinde bir zencîr ve bir kilîd var. Ve ol kilîdüñ miftâhını getürüb baña teslim eylediler. Ve benim meylüm oldu ki ol kilîdi açayum. Azacığ açdum. Bir büyük şug[^c]le taşra geldi. Kendüme dedim ki eger bu kapûyı şimdi temâm açarsam kimse bu şuʿlelerüñ kuvvetine tâkat getiremez. Miftâhı benim yanımdadır. Ne zemân ihtiyâr edersem maşlahat miqdârı açmak mümkündür.'"

Şerḥ:

Ehl-i temkînüñ şıfatında demişler ki:

"Anlar rakḳ-ı teşarruf-ı ahvâlden âzâde olmuşlardır. Başîretleriniñ öñünden küllî ile hicâb mürtefîc olmuşdur. Esbâbdan hîç bir sebep ile anlarıñ ḥâllerine bir teğayyür ve bir zaʿf yol bulmaz. Ve mümkünâtdan hîç bir şey^o anlarıñ sırrını müşâhede-i maḥbûbdan ve aña iştiğâlden meşğûl eylemek mümkün degildir. [59] Halk ile ihtilâtları [M,67b]ve anlarıñ ahvâlleriniñ müşâhedesini anlara iş eylemez ve anlarıñ şıfatını tağyîr idemez. Ve ehl-i telvîn ve ehl-i temkîni nüdemâyâ ve vüzerâyâ teşbîh eyledikleri gibi veliyy-i ʿuzlet²⁹⁸ ve veliyy-i ʿişreti daḥî nedîm ve vezîre teşbîh etmişlerdir. Veliyy-i ʿuzlet ḥâle nisbet ile eşrefdür. Ve veliyy-i ʿişret kemâl ḥasebince efzâldır [H,29a] ve hem bunuñ gibi melek-i muḳarreb insân-ı kâmilüñ eşrefidir. Ve insân-ı kâmil andan ekmel ve efzâldır. Ve ol ki şaḥîḥde Ḥadîs-i Ḳudsî'de [P,66b] ²⁹⁹{وان ذكرنى فى ملاء ذكرته فى ملاء خير منه} vârid olmuşdur. Ve bir Ḥadîs-i Ḳudsî-i âḥarda ki veliyy-i ʿuzlet vaşfinda ³⁰¹ ³⁰²ان من اغبط

²⁹⁸ El-ʿuzle: İnzivâ vü inḳıṭâc ile muḥâleṭat-i ḥalkdan ḥurûc etmek maʿnâsınadır. H,28b'de ve P,66a'da der-kenâr.

²⁹⁹ Ḥadîs-i Ḳudsî: {Kulum beni bir topluluk ortasında anarsa ben de onu ondan daha hayırlı bir toplulukda anarım.} İmâm-ı Buhârî, Tevhîd, 15, İbn-i Mâce, Edeb, 58; İmâm-ı Tirmüzî, De'avât, 132.

³⁰⁰ H, 29a'da ³⁰¹ ³⁰²الملأ الجماعة وهو ايضا الخلق وجمع املاء وفى الحديث انه قال لاصحابه حين ضربوا الاعرابى احسنوا املاءكم ve P,66b'de der-kenâr.

³⁰¹ Ḥadîs-i Ḳudsî: {Benim katımda benim dostlarımdan en çok gıpta edilecek olanı haffü'l-Hâz olanıdır ya'nî mâlî, evlâdı ve dünyâ ile alâkası en az olanıdır.} İmâm-ı Tirmüzî, Zühed, 35.

³⁰² الغبطة بالكسر ان يتمنى مثل حال المغبوط ن غيران يريد زوالها عنه و ليس بحسد H, 29a'da P,66b'de der-kenâr.

{اولیائی عندی مومن خفیف الحا ذ} Ve ol ki Hâdîş-i digerde vârid olmuştur ki, {ان الله تعالى عبدا ليسوا بانبياء يغبطهم النبيون والشهداء لقربهم و مكانهم من الله تعالى عز و جل و لقد تمنى 303 Ve ol ki bu Eḥâdîş-i Şerîfe mişillû diger Eḥâdîş-i Şerîfe’de vârid olmuştur ki, havâşş-ı melek havâşş-ı beşer üzerine tafzîli îhâm idicidir. Ve velî nebî üzerine tefzîli îhâm idicidir. Ol vehmi ref ve ol şubhenûñ cevâbı bu ma’na üzerine binâ olunmuştur ki şeref-i hâl ile [M,68a] fazîlet ü kemâl beyninde fark vardır.”

Maḳâle-i Sâbi’a³⁰⁴:

طریقه اهل الله برانواعست بعضی برخصت عمل [60] کردند وایشانرا مقصود از رخصت نفع خلق بوده نه وجود خود و بعضی بعضیت عمل کردند و هم مقصود ایشان نفع خلق بود نه وجود خود اما نفع خلق در عمل عزیمت پیشتر است و ظهور دران تمام تر و از خطر دورتر همه درکارند هرادی بمثال درختی است درخت بی نتیجه نبوده یا میوه دهد اگرچه میوهها مختلف طعم باشد یا در سایه او بیاسایند یا از حسن و طراوت او بنظر اعتبار بهره گیرند.

هرکس بدرت در روزی دگرند اندر تک پوی وجست و جوی دگرند
گرچه کس را هیچ کار و بار نیست جمله درکارند و کس بی کار نیست

کمال وجود اهل الله وراء عقیدت خلقت و زیاده از آنست از عقیده خلق جز بار خاطر چیزی دیگر نیست مقصود از ان عقیدت و اظهار کمال اهل الله تربیت وجود خلق است بار هستی را برای منفعت دیگران می باید کشید و در باطن ان هستی را از خود نفی می باید کرد نسبت تربیت و منفعت و جود انسان در اظهار قصور و نقصانست در نظر باطن ایشان و این معنی در دعا آمده است { اللهم لا تحدث لی عزا ظاهرا الا اذا احدثت لی ذلة باطنة بقدره ولا ترفعی عند الناس درجة الا اذا خطتني عند نفسي مثلها [61] داعیه طلب که در یکی بدید می آید و صحبت اهل الله را طالب میشود محض فضل الهی است در حق آنکس. زیرا: منشور غمش بهر دل و جان ندهند. باید کی قدر آن نعمت بزرگ را بشناسد و اگر همه ان که زمانی کوش دل سخن اهل الله دارد و توفیق ان یابد و ان داعیه را تقویت و تربیت کند و نظر اهل الله بران داعیه طلب که بی اختیار ایشان دریکی بدید آید پیشتر است چنانکه با اختیار ایشان دریکی ان داعیه طلب ظهور کند ان اختیار

³⁰³ Hadîş-i Şerîf: {Allâhü teâlânın öyle kulları vardır ki peygamber değildirlər ama Allâhü teâlâyâ olan yakînlıkları ve O’nun katındaki derecelerinden ötürü peygamberler ve şehîdler onlara gıpta ederler. Muhakkak 12 nebî benim ümmetimden olmayı temennî etmişlerdir.} İmâm-ı Ahmed bin Hanbel, “Müsned”, 5-342; Beyhakî, “Şu’abü’l-İmân”, No: 8998.

³⁰⁴ Maḳâle-i Sâbi’a: Kelimât-ı Kudsiyye-i mezkûreden Maḳâle-i Sâbi’a. H,29a ve P,66b. (H Nüshası’nda, M Nüshası’nda ve P Nüshası’nda 7. Makâle’nin de Farsça aslı yazılmamıştır.)

از ایشان محل خطر بود و نفی ان اختیار در بطن برایشان لازم کرد تا بی اختیار ایشان از غیب چه بدید آید
و مبتدیان و اهل طلب را به نزدیک خداوند سبحانه و تعالی و نزدیک اهل الله تعظیم و انفاذ قولست و برای آن
آنست. { یاداود اذا رأیت لی طالبا فکن له خادما }

Tercemesi:

Ṭarîḳa-i ehlu'llâh birkaç nev^e üzerinedir ki ba'zîsı ruḥşat ile 'amel ederler. Ve anlarıñ ruḥşatdan maḳşûdları nef-i ḥalkdır, kendi vücûdlarıyçün degil. Ve ba'zîsı 'azîmet ile 'amel ederler. Anlarıñ 'azîmetden maḳşûdları kezâlik nef-i ḥalk olup kendi vücûdlarıyçün degildir. Ammâ 'azîmet ile [62] 'amelde ḥalkuñ nef'i artıkdur ve andan [H,29b] zuhûr etemmdür. Ve her kârda ḥaṭardan eb'addür. Her bir âdem bir diraḥt mişâlinedir ki diraḥt, netîcesiz olmaz. Ya meyve verir, meyveleri muḥtelifü't-tu'm olursa daḥî; yâḥûd anıñ sâyesinde âsûde olurlar. Yâḥûd [P,66a] anıñ ḥüsn ü ṭarâvetinden nazâr-ı itibâr ile behre-mend olurlar.

Beyt³⁰⁵:

Her-kesuñ vardır ḳapûnda ârz[û]-yî digeri
Hem tek ü pû ile her dem cüst ü cûd-ı digeri

Kimseniñ hîç kâr u bârî yok velî inkâr degil
Cümle 'âlem kâra düşmüş kimesne bî-kâr degil³⁰⁶

Kemâl-i vücûd-ı ehlu'llâh ḥalkuñ 'aḳîdeleriniñ verâsındadır ve andan ziyâdedir. Ḥalkuñ 'aḳîdelerinden bâr-ı hestîden ḡayrî bir şey ḥâsıl degildir ve o 'aḳîdeden ve izḥâr-ı kemâl-i ehlu'llâhdan maḳşûd, terbiye-i vücûd-ı ḥalkdır. Bâr-ı hestîyi ḡayrîleruñ menfe'atinden ötürî çekmek gerek ve bâtında ol kendi varlığını kendinden nefy etmek gerek. Ve nisbet-i terbiye ve anlarıñ vücûdlarınıñ menfe'ati anlarıñ nazâr-ı bâtınlarında [M,68b] izḥâr-ı kuşûr u noḳşân ile ḥâsıldır. [H,30a] Ve bu ma'nâdan İmâm-ı Zeynü'l-Âbidîn razıya'llâhü 'anhü ve 'an âbâtihî'l-kirâm³⁰⁷

³⁰⁵

اندر تگ و پوی چست و جوی دگرند هرکس بدوت در آرزوی دگرند
H,29b. گرچه کس را هیچ کارویار نیست جمله درکارند و کس بی کار نیست

³⁰⁶ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

³⁰⁷ Ma'nâ olarak "Âbâ-i-hî'l-kirâm" olmalıdır.

{اللهم لا تحدث لي عزا ظاهرا الا اذا احدثت لي ذلة باطنة بقدره ولا ترفعني
 عندالناس درجة الا اذا خطتني عند نفسي مثلها}³⁰⁸ [63] dâ'iye-i taleb ki birinüñ qalbinde [P,67b] görile ve şohbet-i ehlu'llâha tâlib ola, ol kimseniñ haqqında maḥẓ-ı faẓl-ı İlâhî'dir.

Beyt³⁰⁹:

Anıñ menşûr derdi her dil ü câna virilür mi?

Taleb mülki anıñ her bir Süleymân'a virilür mi?³¹⁰

Gerekdir ki ol ulu ni'metüñ qadrini añlaya. Ve eger hemân bir vaqt olursa ki cân kulağını ehlu'llâh kelâmına tuta ve bu tevfiķı bulursa ki ol dâ'iye'e takvîyet verip terbiye eyleye. Ve nazâr-ı ehlu'llâh eger anlarıñ ihtiyârı olmaqsızın ol dâ'iye'e-i taleb üzre birinde zâhir olursa anlarıñ ihtiyârı ile dâ'iye'e-i [M,69a] taleb üzre zuhûrından artıkdur. Zîrâ anlardan ihtiyâr, maḥall-i ḥaṭardur ve bâtında ol ihtiyârı nefy etmek anlarıñ üzerlerine lâzımdır. Ḥattâ anlarıñ ihtiyârsızlığı gaybdan ne yüz göstere, aña muntezır ola. Ve mübtedîlere ve ehl-i talebe elzem olan Haqq Sübhânehû ve te'âlâ Ḥazretleri'niñ 'indinde ve ehlu'llâhıñ 'indinde ta'ẓîm ve infâz-ı kavldir. Ol ecluden [H,30b] Ḥazret-i Allâhü Zü'l-Celâl, Ḥazret-i Dâvûd 'aleyhi's-selâma³¹¹ {يادود اذا رأيت لي طالبا فكن له خادما} buyurmuşdur.

Şerḥ:

Zuhûr-ı dâ'iye-i taleb, ulu devletdür. Zîrâ tâ ki Haqq Sübhânehû ve te'âlâ Ḥazretleri şıfat-ı irâdet ile kuluñ rûhına tecellî eylemeye, [64] 'aks-i nûr-ı irâdet-i İlâhî kuluñ qalbinde zâhir olmaz ve ol kul Haqq Sübhânehû ve te'âlâ [P,68a] Ḥazretleri'ne ve döstlarına tâlib olmaz.

جوینده از آن نه که جویان تو نیست

ورجویانی دانکه ترا جویانست

³⁰⁸ “Yâ Allâh, Bana o kadar bâtinî bir zillet vermedikçe zâhirî bir izzet ve şeref verme. Beni nefsimin yanında düşürmedikçe, insanların nazarında derecemi yüceltme!”

³⁰⁹ منشور غمش بهر دل و جان ندهند ملک طلبس بهر سلیمان ندهند H,30a'da ve P,67b'de der-kenâr.

³¹⁰ Vezni: *Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün*

³¹¹ Hadîs-i Kudsî: {Ey Dâvûd, beni taleb edeni gördüğünde o tâlibe hizmet et!} Lami'î Çelebi (Çev.), (1289h./1872): *Terceme-i Nefehâtü'l-Üns*, İmâm-ı Rabbânî Ahmed-i Fârûkî-i Serhendî, Dâru't-Tibâ'ati'l-Âmire, İstanbul, Sayfa, 18.

Terceme:

İsteyicek yok anıñçün istek yok tálíbâ
İster iseñ bil ki senden isteyicek var seniñ³¹²

Bu şıfatuñ haqîkatı ile terbiye vü takvîyet o kimsede olur ki bir kâmil ve mükemmilüñ teşarrufât-ı velâyetine teslîm ola ki ‘inâyet-i Hudâ-vend ‘Azze ve Celle ile tîz maqşûda mûşıl ola. Ve eger teslîm olmaz [M,69b] ise haţarı ol olur ki ol şıfat-ı taleb anda bâkî kalmaya.

Maqâle-i Şâmine³¹³:

طریقه اهل باطن کم دیدن و کم زدن ونیستی واقفکار است و دید قصور اعمال و مشاهده نقصان احوال وجود بشریت بهیچ چیز چنان منفی نمیگردد که بدید قصور یکی از حکمتها که بنابران ذلت برانبیا علیهم الصلوٰة والسلام گذرانیدند این بود و حقیقت استغفار آنست که استغفار از وجود بشریت بود که اصل گناهانست بعد از آنکه وجود بشریت را بشناسست و الم بقایا انرا در خود دریابد و در ان الم و درماندگی از سر تضرع در حضرت صمدیت جل ذکره بنالد تا حقیقت استغفار شود .

[65]

Naẓm:

خلق ترسند از تو من ترسم ز خود کز تو نیکی دیده ام وز خویش بد
دولت در مسلمانیم ده نیستی نفس ظلمانیم ده

در گزرائیدن قصور براهل الله هم حکمت نفی وجود بشریت ایشانست و اعتراض موسی بر خضر علیهما الصلوٰة والسلام که بجحت غیرت شریعت بود یکی از حکمتها دران نفی وجود موسی بود علیه الصلوات والسلام. مرشد علی الحقیقه جل ذکره هریک از دوستان خود را بنسبت حال او تربیت می فرماید و چون اولیاء امت را از نسبت ولایت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم بهره هست هر آینه از آنست ولایت پیغمبران دیگر علیهم الصلوٰة والسلام نیز بهره بود و اولیاء امت را بهره از علم لدنی بنسبت مشرب خضرست علیه الصلوٰة والسلام و بنسبت استمداد از روحانیت او اگرچه اولیاء بواسطه صورت جسمانیت وقت باشد که غافل باشند.

³¹² Vezni: *Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lün*

³¹³ Maqâle-i Şâmine: Kelimât-ı Kudsiyye-i mezkûreden Maqâle-i Şâmine. H,30b ve P,68a. (H Nüshası’nda, M Nüshası’nda ve P Nüshası’nda 8. Makâle’nin de Farsça aslı yazılmamıştır.)

Tercemesi:

Ehl-i bâtinuñ tarîkatı, eksikligüñ görmek ve mahv olmak ve yokluk ve iftikârdur. Kuşûr-ı a‘mâli görmek ve nokşân-ı ahvâli müşâhede etmek gibi bir şey vüçûd-ı beşeriyeti nefy eylemez. Kuşûruñ [66] zuhûrı sebebiyle nefy-i vüçûd-ı beşeriyet³¹⁴ etmek ol hikmetlerden biridir ki enbiyâ-i ‘izâm ‘aleyhimü’ş-şalâtü ve’s-selâm hazarâtına vâkı‘ olan zelle o hikmetler üzerine binâ olunmuşıdi. Ve hakîkat-i istigfâr oldur ki [H,31a] vüçûd-ı beşeriyetden istigfâr ola ki günâhlaruñ aşlı, vüçûd-ı beşeriyetdür. Vüçûd-ı beşeriyetini añladıkdan soñra ve anıñ kendinde beğâsınıñ elemini buldukdan soñra ol elem ü ‘aczde Hâzret-i Samediyet’e serden tezarru‘ u zârî eyler. Tâ hakîkat-i istigfâr ola.

Nazm³¹⁵:

Halk senden havf eder ben kendözümden korğarum
Zîra senden iyilik ü kendözümden kemlik görürüm
Devlet-i derd-i [P,68b] Müselmânîyi yâ Rabb vir baña
Nîstî-i nefis-i zulmânîyi yâ Rabb vir baña³¹⁶

[M,70a]

Ehlu’llâh üzerine dahî kuşûr geçmede hikmet; anlarıñ vüçûd-ı beşeriyetleriniñ nefyidir. Ve Hâzret-i Hızır’a Hâzret-i Mûsâ ‘aleyhime’ş-şalâtü ve’s-selâmuñ i‘tirâzı ki, cihet-i gayret-i Şerî‘at idi, andaki hikmetlerden biri, Hâzret-i Mûsâ ‘aleyhi’s-selâmuñ nefy-i vüçûdu idi. Mürşidün ‘ale’l-hakîka Celle Zikruhû döstlerinden her birini anuñ hâline nisbet ile terbiye buyurur. Çün bu ümmet-i merhûme evliyâlarıñıñ, Seyyidü’l-Mürselîn şalla’llâhü ‘aleyhi ve sellem ve ‘alâ âlihî ve eşhâbihî ecme‘în [67] Hâzretleri’niñ nisbet-i velâyetlerinden behresi vardır. Elbette sâ‘ir peygâm-berleruñ nisbet-i velâyetlerinden dahî behresi olur. Ve evliyâ-i ümmete ‘ilm-i ledünnîden behre, Hızır ‘aleyhi’s-selâmuñ [H,31b] meşreblerine

³¹⁴ وجودك ذنب لا يقاس عليه ذنب آخر H, 30b’de ve P,68a’da der-kenâr.

³¹⁵ خلق ترسند از تو من ترسند ز خود کز تو نیکی دیده ام از خویش بد

دولت درد مسلمانییم ده

نیستی نفس ظلمانییم ده H,31a’da ve P,68b’de der-kenâr.

³¹⁶ Vezni: *Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lün*

nisbet iledir ve rûhâniyyetlerinden nisbet-i istimdâd iledir. Eger-çi vâsıta-i şûret-i cismâniyyet ile vaqt olur ki ol istimdâddan gâfil olurlar.

Şerh:

Evliyâ-i ümmetüñ enbiyâdan ba'zınuñ mişkât-i rûhâniyyetinden envâr-ı iktibâsı ve ol nebînüñ rûhundan istimdâd-ı bâtınîsi, teb'ıyyet-i Hâzret-i Risâlet şalla'llâhü 'aleyhi ve sellemi münâfî degildir. Zîrâ geçen enbiyâ 'aleyhimü's-salâtü ve's-selâmuñ cümlesi mişkât-i nübüvvet-i Hâzret-i Risâlet [P,69a] şalla'llâhü 'aleyhi ve sellemden [M,70b] envâr-ı haqîkat iktibâs etmişlerdir ve anıñ bâtın-ı mu'kaddeslerinden istimdâd etmişlerdir ki cümle ervâh-ı enbiyâ anıñ taht-ı ihâtat-i rûhâniyyetinde dâhillerdir.

Ve 'ilm-i ledünnî bir 'ilmdür ki, ehl-i kurbе ta'lim-i İlâhî ve tefhîm-i Rabbânî ile ma'fûm ve mefhûm olur. Ve ol 'ilm-i ledünnî, Hâzret-i 'İzzet'üñ Zât ü Şıfâtına müte'allik olur ki ol 'ilmi Hâkķ Sübhânehû ve te'âlâ Hâzretleri 'ilm-i gaybinden anlarıñ qalblerine ilkâ ve ilhâm eyler. ³¹⁷ { قُلْ إِنْ رَبِّي يَفْخِفُ بِالْحَقِّ عِلَامَ الْغُيُوبِ } Ve bu 'ilm-i şehâdet, vecd ü zevk ile olur, delâlet-i 'aql u nakl ile olmaz. Ve bir vaktde olur ki nûr-ı haqîkat zuhûr [68] ide ve bî-hicâb şıfât-ı beşeriyyet-i qalbe mübâşir ola ki levh-i dil, nu'ûş-ı 'ulûm-i rûhânî ve 'aqlî ve sem'î ve hissîden [H,32a] külliyyet ile şâfî olmuş ola ve bende, kendi vücûd-ı beşeriyyetinden taşra çıkmış ola ve kendi 'indinden Hâkķ Sübhânehû ve te'âlâ 'indine erişmiş ola. Ve ol hâzretten anıñ ma'rifet-i zât ü şıfâtında idrâk-i me'ânîye ve fehm-i kelimâta kâdir ola.

Beyt³¹⁸:

Sen melâ'ik-veş di ³¹⁹ { لَا عِلْمَ لَنَا }

Tâ duta destüñ seniñ ³²⁰ { عَلِمْتَنَا }

³¹⁷ Kur'ân-ı Kerîm, Sebe' Sûresi, 48. Âyet-i Kerîmesi: {De ki: Gerçekten Rabbim, hakkı yerli yerine koyar. O, gaybları hakkıyla bilendir.}

³¹⁸ Beyt: Beyt-i Meşnevî:

چون ملايك كوى لاعلم لنا تا بگيرد دست تو علمتنا
گر درين مكتب ندانى توهجا همچو احمد نيرى از نور صفا
[M,71a]

دانشى بايدكه اصلش زان سرست زآنكه هر غرعى باصلش رهبرست

هر پرى برعرضدرياكى پرد تالدين علم لدنى مى برد H,32a'da ve P,69b'de der-kenâr.

³¹⁹ Kur'ân-ı Kerîm, Bekara Sûresi, 32. Âyet-i Kerîmesi'nin başları: {...Bizim ilmimiz yokdur...}

Bilmeziseñ ger bu mektebde hecâ
Fâhr-i Âlem-veş olur bâlûñ ziyâ

Bir ʿilm ögreñ ki aşlı sırr olur
Zîrâ her ferʿ aşlına reh-ber olur

Her uçan, deryâyı geçmez bâl ile
Tâ ire ʿilm-i ledünne hâl ile³²¹

Maqâle-i Tâsiʿa³²²:

نسبت باطنی درین طریقت چنان افتاده است که جمعیت دل درملا و صورت تفرقه پیشتر از آن بود که در خلوت و صورت جمعیت بر مثال جوهری که هر چند پوشیده تر بود جوهریت وی صافی تر گردد و در این معنی گفته اند.

از درون شو اشنا و از بیرون بیگانه وش این چنین زیبا روش کم می بود اندر جهان

{حقیقت نیت که بحقیقت در تحت اختیار نسیت درین [69] طریقت درین صورت افتاده است. روح صورت هر عملی نیت بود. اگر نیت نبود و چشم داشت نتیجه نباشد هیچ عمل نتیجه ندهد. اگر چه در کسب اخلاص خود را از نظر بر نتیجه نگاه می باید داشت}

Tercemesi:

Tarîkatde nisbet-i bâtinî, ancılayın vâkıʿ olmuş ki, şûret-i tefriķa vü celvetde olan cemʿiyyet-i hâtır, şûret-i cemʿiyyet ü hâlvette olan cemʿiyyet-i hâtırdan artıkdur. Şol mişâl üzre ki, bir cevheri her ne kadar ziyâde pûşîde tutsañ, ol kadar cevheriyyeti şâfi olur ki bu maʿnâda bu beyti söylemişlerdir:

İçeriden âşnâ vü taşradan bî-gâne ol³²³

³²⁰ Kurʿân-ı Kerîm, Bekara Sûresi, 32. Âyet-i Kerîmesi'nin başları: {...**Senin bize öğrettiğin ilim...**}

³²¹ Vezni: *Fâʿlâtün Fâʿlâtün Fâʿlün*

³²² Maqâle-i Tâsiʿa: Ve Kelimât-ı Kudsiyye-i mezkûreden Maqâle-i Tâsiʿa. H,32a ve P,69b. (H Nüshası'nda, M Nüshası'nda ve P Nüshası'nda 9. Makâle'nin de Farsça aslı yazılmamıştır.)

Böyle bir zîbâ-reviş bezm-i cihânda ara bul³²⁴

Ḥaḳîḳat-i niyyet ki, ḥaḳîḳatde iḥtiyâr tahtında degildir, taḳrîḳatde bu şûretde vâḳı^c olmuştur ki her bir ‘amel şûretinüñ rûḥı, niyyetdür. Eger niyyet olmasa, ümmîd-i netîce olmayıp [M,71b] bir ‘amel netîce virmez idi. Eger-çi kisb-i iḥlâşda kendini netîceye nazardan ḥıfz [H,32b] etmek gerek.

Şerḥ:

Ümmîd, netîcesiz ‘amel, netîce virmez, buyurdukları ba‘z-ı eşḥâbdan [70] rażıya’llâhü ‘anhüm vârid olan ³²⁵{لا اجر لمن لا حسبة له} Ḥadîs-i Şerîfi’nüñ ma‘nâsıdır ki, ḥasbet ü iḥtisâb, ümmîd-i şevâb ve netîce ve ecr ma‘nâsınadır. Ve ecr ü netîce-i ‘amel-i şâliḥ hem dünyâda ve hem ‘uḳbâda olur. Bu ma‘nâdan Ebû Süleymân-ı Dârânî “ḳuddise sirruh” buyurmuştur: {كل عمل ليس له ثواب في الدنيا ليس له جزاء في الآخرة} Ya‘nî “Her bir ‘amelün ki dünyâda şevâbı olmaya, âḫiretde cezâsı olmaz.”

[P,70a]

Maḳâle-i ‘Âşira³²⁶:

معلوم نیست که درجه صفت میدارند و ختم بر کدام صفت خواهد بود که ایم می و کاه اضطراب کاریست بی تدبیر و حیرت نیست ضروری هر کسی از کسب صفتی بکمال رسیدند اما عاقبت کار همه تحیر بود تن در می یابد دادن و تسلیم تصرفات غیب بودن. وجود خود را بکلی بحضرت واجب الوجود جل ذکره تسلیم نمودن ابتدا و وسط معلوم است اما انتها معلوم نیست که ختم بر چه صفت است و بر چه حالتست همه برین بوده اند. شیخ عطار میفرماید

[M,72a]

پیشوایانی که ره بین آمدند کاه بیکاه از پی این آمدند
جان خود را عین حسرت ساختند همره جان عجز و حیرت ساختند

[71]

در تک این بحر بی پایان بسی غرق گشتند و خبر نی از کسی
توچنان دانی که این آسان بود بلکه کمتر چیز ترک جان بود

³²³ از درون شوآشنا و از درون بیگانه شو

H,32a’da ve P,69b’de der-kenâr. این چنین زیبا روش کم می فتد اندر جهان

³²⁴ Vezni: *Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lün*

³²⁵ Ḥadîs-i Şerîf: {Ḥesâbı [niyeti ve beklentisi] olmayan kimseye sevâb da yoktur.} İmâm-ı Süyûtî, “Câmi’u’s-Sagîr”, No: 9695.

³²⁶ Maḳâle-i ‘Âşira: Ve Kelimât-ı Ḳudsiyye-i mezkûredan Maḳâle-i ‘Âşira. H,32a ve P,70a. (H Nüşhası’nda, M Nüşhası’nda ve P Nüşhası’nda 10. Makâle’nin de Farsça aslı yazılmamıştır.)

واله وحیران شدم یکبارگی می دانم چاره جز بی چارگی

Terceme:

Ma'lûm degildir ki kişi, ne şıfatda olur ve kağı şıfât üzre hatm olsa gerek. Gâhî emînlik, gâhî ıztırâb tedbîrsiz bir kârdur ve zarûrî bir hayretür. Her bir kimse bir şıfat kisbinden kemâle erişir. Ammâ cümleñüñ 'âkıbet-i kârı tehayyür olur. Kazâya rızâ verip teşarrufât-ı gaybe teslîm olmak gerek ve vücûdını küllî ile Hazret-i Vâcibü'l-Vücûd Celle Zikruhûya tefvîz etmek gerek. İbtidâ ve vesat ma'lûmdur. Ammâ intihâ ma'lûm degildir ki kişi ne şıfat ve ne hâl üzre hatm ola. Cümle bunuñ üzerine olmuşlardır. Şeyh Ferîdü'd-dîn-i 'Attâr kaddesa'llâhü rûhahü'l-azîz buyurur:

[H,33a]

Pîş-vâlar ki bu râhı buldılar
Gâh ü bî-gâh hayretile doldular

[72]

Cânlarını 'ayn-i hasret kıldılar
Yol-daşı 'aczile hayret kıldılar

Ka'ına dalmış bu baħrûñ nice kes
Kimseden olmaz şu'ûrı bir nefes

Öyle şanırsun ki bu âsândur

[P,70b]

Belki ednâ şey'i terk-i cândur

Vâle vü hayrân olupdur cân ü dil
Çâresi bî-çârelikdür öyle bil³²⁷

Şerh:

Evliyâ-i Hudâ-vend 'Azze ve Celle, kendi vücûdlarını küllî ile teslîm-i teşarrufât-ı İlâhî eylemişlerdir. Ve tâlib-i hazz-ı rûhânî vü cismânî olan vücûda

³²⁷ Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

iltifâtdan dâmen-i himmetlerini pâk eylemişlerdir. Bunuñ üzerine binâ-i hüzn ü havf anlardan kalkmışdur. Zîrâ bu iki şıfatuñ zuhûrına sebep, taleb-i hazz-ı rûhânî yâhûd cismânîdür ki hüzn; zemân-ı mâzîde yâhûd hâlde huzûzuñ [M,72b] fevâtı cihetiyledir. Ve havf; huzûzuñ istikbâlde fevâtı cihetiyledir. Ve bu teşrîf anlara irzânî kılınmışdur.

[H,33b] Kemâ kâlellâhü teâlâ: ³²⁸ { أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ }

Hakîkatde ol zemânda ki ism-i velâyet anlara ıtlâk olunur. Zîrâ derece-i velâyet ki fenâ fi'llâh ve bekâ bi'llâhdır. Fenâ-i mutlakdan soñra hâşıldır. [73] Ya'nî dükeli huzûz u te'allûkât-ı cismânî ve rûhânîden fânî olduğdan soñra hâşıldır. Ve bunuñ birle makâm-ı velâyetde evliyâ'u'llâha haşyet ü heybet ü 'azamet ü celâl-i Ulûhiyyet, havf u hüzn makâmına kâ'im olur. Ve derecât-ı velâyetde terakkî hasebince edâ-yı hak-ı 'azamet-i İlâhî lâzım-ı zâtî olur. Ve bu ma'nâdan Seyyidü'l-Mürselîn ve Sened-i Evliyâ' şalla'llâhü 'aleyhi ve sellem buyurmuşdur:

³²⁹{ انا اعلمكم بالله و اخشاكم الله }

[P,71a] Ve Hâce İmâm-ı Muhammed bin 'Alî Hakîm-i Tirmüzî kıddise sirruh buyurmuşdur: {الانبياء والرسل صلوة الله عليهم و سلامه لم يأمنوا المكر بعدالبشرى وليس المكر عندناالذى يعقله العامة فالذى يعقله العامة خوف التحويل فذاك غير مأمون فاذا او من و بشر امن فاماالمكرالذى لا يجوز امنه فاعظم شائنا }

Ya'nî, “Enbiyâ ve Mürselîn şalevâtu'llâhi ve selâmühû 'aleyhim ecme'in Hâzarâtı [M,73a] tebşîr olundüğdan soñra dahî mekrden emîn olmadılar. Ve bizim 'indimizde mekr şol 'âmmenüñ te'aqqul eylediği [H,34a] mekr degildir. 'Âmmenüñ te'aqqul eylediği mekr, havf-ı tahvîldür. Bu ise gayr-i me'mûndur. Lâkin emniyyetle tebşîr olunsa emîn olur. Ammâ şol mekr ki emniyyeti câ'iz olmaz, anıñ şânı zikr olunan mekrden a'zamdur.”

³²⁸ Kur'ân-ı Kerîm, Yûnus 'aleyhisselâm Sûresi, 62. Âyet-i Kerîmesi: {Dikkat et! Allâh'ın dostlarına ne korku vardır, ne de onlar mahzûn olurlar.}

³²⁹ Hadîs-i Şerîf: {Ben, sizin içinizde Allâhü teâlâyı en iyi bilen ve O'ndan en çok korkanınızım.} İmâm-ı Ahmed bin Hanbel, “Müsne'd”, 6-122.

Maḳâle-i Hâdî ‘Aşer³³⁰:

چون سالک رابعداز بلوغ تفرقه میان دل و زبان شود یعنی اشغال ظاهر از اعمال باطنه مانع نیابد و عمل [74] باطن از شغل ظاهر حجاب نکردد اجازت دعوت خلق بود بحق سبحانه و تعالی و بلوغ سالک عبارتست از تصرف وجود فنا دروی و رسیدن بسیر فی الله که مقام جذبه است و چون سالک تصرفات جذبات الوهیت را در خود مشاهده کرده بود و کیفیات آثار جذبات را در خود دیده و مظهر صفت جذبه الهی شده لاجرم بصفت جذبه در باطن دیگری تصرف تواند کردن وان تصرف وی تصرف حق سبحانه و تعالی باشد.

Tercemesi:

Çün sâlike bulûğundan soñra lisân ve ḳalbi beyninde fark ola. Ya‘nî iştiğâl-i zâhire a‘mâl-i bâtınadan mâni‘ olmaya ve ‘amel-i bâtın şugl-i zâhirden hicâb olmaya. Ol vâktde ḥalkı Hâḳḳ Sübhânehû ve te‘âlâya da‘vete icâzet olur. Ve sâliküñ bulûğı ânda vücûd-ı fenâ teşarrufından ‘ibâret ve seyr-i fi’lâha erişmekden kinâyetdür ki maḳâm-ı cezbedir. Ve çün sâlik teşarrufât-ı cezebât-ı Ulûhiyyeti kendinde müşâhede eylemiş ola ve keyfiyyât-ı âşâr-ı cezebâtı kendinde göre ve [P,71b] mazhar-ı şıfat-ı cezbe-i İlâhî ola, lâ-cerem şıfat-ı cezbe ile gayrînüñ bâtınında teşarrufa kâdir olur ve anıñ ol teşarrufı Hâḳḳ Sübhânehû ve te‘âlânüñ teşarrufı olur.

[75]

Şerḥ:

Dimişler ki:

“Hâḳîḳat-i velâyet ki, bâtın-ı nübüvvedür; Hâḳḳ’la ḥalkda teşarrufdan ‘ibâretür ve velî ḥâḳîḳatde mazhar-ı teşarruf-ı nebîdür ve [M,73b] ‘alâmet-i şihḥat-i ḥâl-i velî, kendi nebîsine mütâbecatdür ve ḥâḳîḳatde müteşarrıf birden gayrî degildir. Ve demişlerdir ki: [H,34b] Vâşılân ü kâmilân iki kısmdur. Bir kısmı muḳarrebân-ı Hâzret-i Celâl’den bir cemâ’atdür ve ol cemâ’at anlardur ki derece-i kemâle vuşûlden soñra gayrîlerüñ tekmîli anlara havâle olunmadı. Baḥr-i cem‘a ğarḳ ve şikem-i mâhî-i fenâda müstehlek olmuşlardır. Sükkân-ı kıbâb-ı ‘izzet ve ḳuṭṭâb-ı diyâr-ı ḥayretirler. Anlara kendi kendiliklerinden âğâhlık olmaz.

³³⁰ Maḳâle-i Hâdî ‘Aşer: Ve Kelimât-ı Ḳudsiyye-i mezkûreden Maḳâle-i Hâdiye ‘Aşer. H,34a ve P,71a. (H Nüshası’nda, M Nüshası’nda ve P Nüshası’nda 11. Makâle’nin de Farsça aslı yazılmamıştır.)

Gayrîsine kânde olur? Ve anlarda bu kaçan olur ki gayrîlerini ol cenâba âşnâ etmek mümkün ola? Bu tâ'ifeye, ezvâk-ı tavr-ı nübüvvetden behre olmaz. Ve vâsılân ü kâmilânun ikinci kısmı anlardır ki, çün anları anlardan kapalar. Tekrâr teşarruf-ı Cemâl-i Ezel, anları anlara verir ve hîlat-ı niyâbet giydirür ki anların hükmi memleketde nâfiz ola. Ve fazl-ı inâyet-i ezelfî anlar için 'ayn-i cem'de ve lücce-i tevâhîdde istigrâkdan soñra şikem-i mâhî-i [P,72a] fenâdan sâhil-i teferruğa ve meydân-ı beğâyâ halâşlığı irzânî kılar. Tâ ki halkı necât ü derecâta da'vet edeler. Bu tâ'ife-i kâmilân ü mükemmilândur ki kemâl-i mütâbe'at-i Rasûlu'llâh salla'llâhü 'aleyhi ve sellem vâsıtasıyla mertebe-i vuşûli [76] bulmuşlardır. Ve andan soñra eşerleri [M,74a] üzre rucû' ve tarîk-ı mütâbe'at ile halkı da'vete me'zûn ve me'mûr olmuşlardır. Ke-mâ kâle'[İlâhü] te'âlâ: [H,35a] اِنَّا اَدْعُوْا اِلَى اللّٰهِ عَلَىٰ بَصِيْرَةٍ اَنَا {قُلْ هٰذِهِ سَبِيْلِيْ اَدْعُوْا اِلَى اللّٰهِ عَلَىٰ بَصِيْرَةٍ اَنَا} El-Âyet. Her kânde bir fûrû-mânde, zulmet-i beyâbân-ı tehayyürde nûr-ı yakîn talebi için kalksa, ol mütehayyiri iktibâs-ı cezevât-ı³³² mevâcîdde ol zât-ı şerîflerün enfâs-ı tayyibelerine havâle buyururlar." Anların makâmı bu olur ki, dirler:

Beyt:

عیسیٰ منم و معجزه من این نفس است
هر دل که شنید این نفسم زنده شو

Terceme:

İsâ menem hem mucizemdür bu nefes
Zinde olur her dil ki alur benden nefes

Ve Cenâb-ı Bârî'nün³³³ { وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ } El-Âyet.³³⁴ { وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ } Kelâm-ı muciz-nizâmı ol tâ'ife vaşfinda dinilmiştir.

³³¹ Kur'ân-ı Kerîm, Yûsuf 'aleyhisselâm Sûresi, 108. Âyet-i Kerîmesi'nin ilk yarısı: {De ki: İşte benim yolum budur. Basîret üzere, Allâh'a da'vet ediyorum. Ben ve bana uyanlar (böyleyiz.)...}

³³² Ma'nâ olarak "cezebât-ı" olmalı.

³³³ Kur'ân-ı Kerîm, Fussilet Sûresi, 33. Âyet-i Kerîmesi: {Ben şüphesiz müslümânlardanım, deyip doğrulukla çalışarak Allâh'a da'vet eden kimseden daha güzel sözlü de kim olabilir?}

³³⁴ Kur'ân-ı Kerîm, Secde Sûresi, 24. Âyet-i Kerîmesi: {Ve onların içinden öncül imamlar yetiştirmiştik ki, sabrettiklerinde emrimizle hidâyeti gösteriyorlar ve onlar âyetlerimize kesin olarak inanıyorlar.}

Beyt³³⁵:

Râh-ı dilden ey nice kûh-ı ‘azîmi ref’ iden

Ey nice vaşf-ı **Uḥud** her bir nazarda gösteren

Ey kamû da‘vâlaruñ ma‘nâ [P,72b] vü da‘vâdan füzûn

[M,74b]

İki yüz da‘vâ kadar ma‘nâ hünlerde gösteren

[77] Pes, evliyâ-i ‘iṣret anlardur ki anlarıñ ezvâk-ı ṭavr-ı nübüvvetden merâtib ü derecâtıları ḥasebine naşîbleri vardır.

Maḳâle-i Şâniye ‘Aşer³³⁶:

وجود عدم شاید که عودت کند بوجود بشریت اما وجود فنا هرگز بوجود عدم ووجود بشریت عودت نکند هیچ از ممکنات وجود فنا را تغیر نتواند کرد و مراد از وجود بشریت وجود طبعی اصلی است نه وجود طبعی عارضی. عودت وجود طبعی عارضی حقیقت فنا را زیان ندارد. ان صورت طبیعت بود. نه حقیقت طبیعت

موسی اندر درخت آتش دید سبزترمی شد ان درخت از نار
همچنین دان و همچنین انکار³³⁷ شهوت و حرص صاحب دل را

حدیث صحیح که وارد شده است {انما انا بشر اغضب كما يغضب البشر و ارضی كما یرضی البشر} ناطقست بصحت این معنی و اهل معرفت چون بعد از فنا فی الله بمرتبه بقایاالله میرسند آنچه مبینند درخود میبینند و آنچه می شناسند درخود می شناسند و حیرت ایشان [78] در وجود خود است {وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ} {الایة} {من عرف نفسه فقد عرف ربه} {الحديث}

³³⁵ ای بسا کوه احد کز راه دل پرکنده وی بسا وصف احد کاتدر نظریموده ای هم دعویت معنی وی زدعوی پیشتر وی دوصد چندان که دعوی کرده نیموده
³³⁶ Maḳâle-i Şâniye ‘Aşer: Ve Kelimât-ı Kudsiyye-i mezkûreden Maḳâle-i Şâniye ‘Aşer. H,35a ve P,72b. [H Nüshası’nda, M Nüshası’nda ve P Nüshası’nda 12. Makâle’nin de Farsça aslı yazılmamıştır.]
³³⁷ [1] [Ânkâşten] aşlından (İnkâr) = Zanneyle dimekdir.

Tercemesi:

Vücûd-ı ‘adem câ’izdür ki vücûd-ı beşeriyyetine ‘avdet ide. Ammâ vücûd-ı [H,35b] fenâ hergiz vücûd-ı ‘ademe ve vücûd-ı beşeriyyete ‘avdet etmez. Ve mümkünâtdan hiç bir şey’ vücûd-ı fenâyı tağyîr etmek mümkün degildir. Ve vücûd-ı beşeriyyetden murâd, vücûd-ı tabî’î-i aşlîdür, vücûd-ı tabî’î-i ‘ârîzî degil. Ve vücûd-ı tabî’î-i ‘ârîzî’nün ‘avdeti hakîkat-i fenâyâ ziyân etmez ki ol, şûret-i tabî’atdûr; hakîkat-i tabî’at degil.

Hzret-i Mûsâ şecerde gördi nâr

Sebz-ter oldu şecer ol nârdan

Şehvet ü hırşını pes ehl-i dilûn

Buncılayın aňla geç inkârdan³³⁸

Hadîs-i şahîhde ki ³³⁹{انما انا بشر اغضب كما يغضب البشر و ارضى كما يرضى البشر} vârid olmuştur. Bu ma‘nânun şîhhatini nâtıkdur. Ve ehl-i ma‘rifet vaqtâ ki fenâ fi’llâhdan sonra beka bi’llâh mertebesine irişeler, ol şey’ ki görürler, kendide [M,75a] görürler ve ol şey’ ki aňlarlar, kendide aňlarlar. Ve aňların hayreti kendi vücûdundandır. ³⁴⁰{ وفي أنفسكم أفلا تبصرون } El-Âyet.

³⁴¹{من عرف نفسه فقد عرف ربه} El-Hadîs.

[79]

Şerh:

[P,73a]

³³⁸ Vezni: *Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lün*

³³⁹ Hadîs-i Şerîf: {Muhakkak ben de beşerim. İnsanların gazablandığı gibi ben de gazablanırım ve insanların hoşnud olduğu gibi ben de hoşnud olurum.} İmâm-ı Müslim, Birr ve’s-Sıla, 25.

³⁴⁰ Kur’ân-ı Kerîm, Ve’z-Zâriyâti Sûresi, 21. Âyet-i Kerîmesi: {Kendi nefislerinizde kesin olarak imân edenler (ikân sâhibi olanlar) için nice âyetler (ibretler) vardır. Hâlâ görmeyecek misiniz?}

³⁴¹ Hadîs-i Kudsî: {Nefsini tanıyan muhakkak Rabbini tanır.} Ahmed Farukî-i Serhendî, a.g.e., Cild: 1, 234. ve 300. Mektuplar; İmâm-ı Mâverdi, “Edebü’l-Dünyâ”, Deylemî, “Künûzü’l-Dekâ’ik”, Sarı Abdullah, (1288h./1871): *Semerâtü’l-Fu’âd fi’l-Mebde’i ve’l-Me’âd*, Matbaa-i Âmire, İstanbul., Sayfa, 47.

Vücûd-ı ‘ademden murâd bu şıfatuñ devâmıdır. Ve ‘ademden murâd, ol bir şıfatdır ki anıñ vaşfinda demişlerdir:

Nazm:

ز ذوق این عدم آمد جهان جان بو جود
زهی عدم که چو آمد وجود ازو افسود

Terceme:

‘Adem zevkında geldi çün cihân cân vücûda

‘Aceb ol bir ‘ademdür ki veripdür nişân vücûda

Ve daḥî anıñ şânında dinilmiş ki: Bu ‘adem ol yokluk [H,36a] degildir ki, maḥrûmluk anıñ nâmı ola. Belki, ol ‘adem bir yoklukdur ki dükeli⁽¹⁾ varlıklar aña ‘ademdür. Ve ibtidâ ḥâl-i fenâ vü beḳâdan bu iki lafzı ‘ibâret kılan ve kendi tarîḳını bu iki ‘ibâretde mûnderic eyleyen Lisânü’t-Teşavvuf Şeyḫ Ebû Sa‘îd Aḥmed bin ‘Îse’l-Ḥarrâz “ḳaddesa’llâhü esrârahû” Ḥazretleridir ki, kibâr-ı e‘imme ve ecille-i meşâyiḫ-ı ehl-i teşavvufdan ve meşâyiḫ-ı Mısr’dandır. Kitâb-ı Ṭabekât’da mezkûrdur.

Zü’n-Nûn-ı Mısrî ve Sırrî-i Sekatî ve Bısr-i Ḥâfî ve sâ‘ir-i meşâyiḫ-ı kibârdan ba‘zîlarıyla şoḥbet eylemiştir ve iki yüz yetmiş yedi ta‘rîḫinde vefât [80] itmiştir ki Seyyidü’t-Ṭâ‘ife Cüneyd-i Bağdâdî Ḳuddise [M,75b] sirruhu’l-Hâdî Ḥazretleri’niñ vefâtından yigirmi iki sene muḳaddemdür. Tecrîd ü inḳıṭâ‘da şânı ‘azîm olup ‘ilm-i bâtında büyük taşnîfler ve ‘âlî rumûzlar ve kelâmlar söylemiştir.

Pes imdi fenâ; nihâyet-i seyr-i ila’llâhdan ‘ibâretdir ve bekâ; bidâyet-i seyr-i fi’llâhdan ‘ibâretdir. Seyr-i ila’llâh bir vaḳtde muntehî olur ki sâlik, vaṭan-ı me‘lûfândan ve ḥuzûz-ı beşeriyetden küllî ile taşra gele ve râh-ı talebde [P,73b] Ḥaḳḳ’a toḡrı teveccüh göstere ve bâdiye-i hestîyi ḳadem-i sıdḳla yek-pâre ḳaṭ‘ ide. Tâ ki ka‘be-i vişâle irişe.

اليك منيتي حجي و معتمري ان حج قوم الى ترب و احجار

Terceme:

Saḥadur ḥacc u ‘umrem ey ḥabîbüm ‘ömrümüñ vârı

⁽¹⁾ (Dükeli) Türkçe’dür. (Hep) dimekdir.

Ve maḳâmât ü kerâmâtı hicâb bilür. Hicâb-ı cismâniyye ve rûḥâniyyenüñ küllisinden [82] meşreb-i ḳalbi sâḳıṭ olur. Ve mertebe-i fenâya erişmek, ḥaḳîḳat-i meḥabbet-i zâtîye erişmektir ki maḳâm-ı mevhibe-i maḥẓ ve ihtîşâs-ı İlâhî'dür. [P,74b] Sünnet-i İlâhî bunun üzerine gitmiştir. ‘Aṭâ-yı maḥẓdan ki ḥaḳîḳat-i mevhibet ola ve şûret-i ‘aṭâ vü ri‘âyet olmaya. Elbette rucûc buyurmaz. Ve bu maḥallden demişlerdir: {الفانى لا يرد الى اوصافه} Ya‘nî “Fânî, evşâfına redd olunmaz.”

Ve Zü'n-Nûn-ı Mısrî ḳuddise sirruhû buyurmuşdur: {ما رجع من رجع الا من ما رجع من الطريق و ما وصل اليه احد فرجع عنه} Ya‘nî “Rucûc eden ancak yoldan rucûc eyledi. Zîrâ bir kimse Ḥaḳḳ’a vâsıl olmadı ki andan rucûc eyleye.” Ya‘nî Ḥaḳḳ’a vâsıl olan bir daḥî rucûc eylemez, belki Ḥaḳḳ’la ḥalka rucûc eyler.

Pes, bizim ḥ^âcemiz ḳaddesa’llâhu rûḥahû ḥazretleri’niñ “Vücûd-ı fenâ hergiz [M,77a] vücûd-ı beşeriyyete ‘avdet eylemez.” ilâ âḥirihî.. kelâmlarının ma‘nâ-yı laṭîfleri budur.

Ve maḳâm-ı fenâ-yı muṭlaḳ eger-çi mevhibetdir ammâ tedricile bu maḳâmıñ zuhûrî şerâ‘iṭiñ ḥuşûlüyledir ve fenâ-yı muṭlaḳa erişmeniñ şartı, vâsıta-i meḥabbet-i zâtî ile Cenâb-ı Ḥaḳḳ’a teveccüh-i tâmm ve muḳtezâ-yı meḥabbet-i zâtî olmayan şeyden ictinâbdur. Ve fenâ-yı fenâdan murâd, cihet-i beşeriyyet ü ḥalkıyyetdür. Ve zuhûr-ı sultân-ı Rubûbiyyet, ḥaḳîḳatde bu cihetüñ inḳihârından ‘ibâretür. Ve bu ma‘nâyı bu vechile temşîl eylemişlerdir ki: Her şey’ ki âteşe düşse, âteşin ḳahr u ğalebesi sebebiyle ol şey’ âteşüñ sıfatı ile müttesîf olur [P,75a] ammâ âteşin bu teşarrufu meşelâ şıfat-ı âhendedir. Âheniñ âynî hemân yine âhendir, hergiz âteş olmaz.

[83]

تو اونشوی و لیکن ارجهد کنی جای برسی گز تو تویی برخیزد

Terceme:

Sen ol olmazsın velâkin cehd idersin ey püser

[H,38a]

Bir maḳâma irişirsin senligin senden gider³⁴⁴

³⁴⁴ Vezni: *Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lün*

‘İlm ü ‘aqlıñ ıarıkı, sâhil-i deryâ-yı fenâya dekdir, andan ilerü degil. Andan soñra hayret ü bî-nişânlıkdur. Ve bu ıavrıñ ‘acâyibine nihâyet yokdur ve anıñ aıvâli sülûkden ve erişmekden ğayrı ile ma‘lûm olmaz. Mısrâ‘:

{عشقی جز رسیده را نبود}

[M,77b]

“İrenden özgeye ‘âşıklık olmaz.”

Bu makâm, mebd-e-i şuhûd-ı ‘âlem-i vahdet ü vahdâniyyet olur ki Hakk Sübhânehû ve te‘âlâ küll ile müttehid olur. Şol hayıyyetden ki her bir şey’ Hakk’la mevcûddur ve nefsi ile ma‘dûmdur. O hayıyyetden degil ki her bir şey’üñ vücûd-ı hâşsı ola da Hakk’la müttehid ola ki, ol muhâldür. Ve derece-i fenâ fi’llâh ve beğâ bi’llâha irişdükden soñra dahî hükm-i te‘ayyün ü tekayyüd muılağâ kıldan mürtefi‘ olur.

İbrâhîm-i Şeybânî kaddesa’llâhu rûhahû ki, meşâyiğ-i tabekâtdandır, kaddesa’llâhü ervâhahüm buyurur ki: {علم الفناء والبقاء يدور على اخلاص الوجدانية} Ya‘nî “İlm-i fenâ ve beğâ, ihlâs-ı vahdâniyyet ve şihhat-i ‘ubûdiyyet üzerine [P,75b] dâ‘irdür ve bunuñ mâ‘adâsı [H,38b] muğâlaıa ve zındıkdır.”

Ehlu’llâh miyânında müte‘ârif olan fenâ-i fenâ oldur ki vücûd-ı cismânîden fânî olduğı gibi vücûd-ı rûhânîden dahî fânî olur. Ru‘yet-i Celâl’de ve dil üzre vâkı‘ olan ‘azamet-i İlâhiyye’nüñ keşfinde [84] ve ol hâlüñ galebâtında dünyâ vü ‘uıkbâyı ferâmûş eder ve aıvâl ü makâmât, [M,78a] naıar-ı himmetinde haıır görünür, ‘aııl u nefsdan fenâ olur. Ve fenâdan dahî fânî olur. ‘Ayn-i fenâda lisânı Hakk’la nâıık ve teni hâzır u hâşı‘ ve bu fenâ, ‘ayninde dükeli hayret ü bî-nişânlık olur.

کس می ندهد ز تو نشانی اینست نشان بی نشانی

Terceme:

Kimseler hiç viremez senden nişân

Bî-nişânlıkdur nişân-ı ‘âlî-şân³⁴⁵

³⁴⁵ Vezni: *Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lün*

Ve bu maḳâm-ı fenâ-i fenâyı bizim ḥ^âcemiz ³⁴⁶ { وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ }
Âyeti’nde ihfâ eylemiştir.

Bizim ḥ^âcemiz ḳaddesa’llâhu rûḫahû ḫazretleri’ne su’âl eylediler ki: “Fenâ kaç vech üzerinedir?” Cevâb buyurdular ki:

“Fenâ iki vech üzredir. Eger-çi ziyâde demişlerdir ammâ anıñ bâz-geşti hemân bu iki vechiledir ki biri, vücûd-ı zulmânî-i ṭabî’atden fenâdur ve ikincisi, vücûd-ı nûrânî-i rûḫâniyyetden fenâdur. Ve Ḥadîs-i Nebevî bu iki vechi nâtıḳdur. Ke-mâ ḳâle ‘aleyhi’s-selâm: ³⁴⁷ { إِنْ لِّلّٰهِ تَعَالٰی سَبْعِينَ اَلْفَ حِجَابٍ مِّنْ نُّورٍ وَظُلْمَةٍ }”

Ve küberâdan ba’zî [H,39a] ḳaddesa’llâhu ervâḫahüm daḫî bu iki [P,76a] vech-i fenâ beyânında ³⁴⁸ { خَطُوتَانِ وَقَدْ وَصَلَتْ } buyurmuşlardır.

Ve gâh gâh bizim ḥ^âcemiz ḳaddesa’llâhu rûḫahû ḫazretleri beyân-ı tarîḳatde ve seyr-i ila’llâhda [M,78b] dükeli ḫucbi birden götürüp buyururlardı. Ḥicâb seniñ vücûduñdur, artık degil. { دَعْ نَفْسَكَ وَتَعَال } Ya’nî “Nefsiñi terk eyle, gel!”

Mıṣrâ:

خود را بردریمان و آنکه دررو

Kendiñi ḳapuda terk it öyle git³⁴⁹

[85]

Beyt:

از تو تا دوست ره بسی نیست تویی در راه تو خاشاک و خسی نیست تویی

Terceme:

Senden ol dōsta varınca mâni’uñ sensüñ seniñ

Yolda ḫâşâk ü ḫasüñ yok dâfi’uñ sensüñ seniñ³⁵⁰

³⁴⁶ Kur’ân-ı Kerîm, Ve’z-Zâriyâti Sûresi, 21. Âyet-i Kerîmesi: {Kendi nefislerinizde kesin olarak îmân edenler (îkân sâhibi olanlar) için nice âyetler (ibretler) vardır. Hâlâ görmeyecek misiniz?}

³⁴⁷ Hadîs-i Şerîf: {Muhakkak ki Allâhü teâlânın nûrdan ve zulmetten yetmiş bin perdesi vardır.} İmâm-ı Taberânî, “Mu’cemü’l-Kebîr”, 6-148.

³⁴⁸ “Vâsıl olduğun iki hatvedir.”

³⁴⁹ Vezni: *Fâ’lâtün Fâ’lâtün Fâ’lün*

³⁵⁰ Vezni: *Fâ’lâtün Fâ’lâtün Fâ’lâtün Fâ’lün*

Ve bu maḥallıdendir ki küberânun baʿzî ³⁵¹{لاحجاب الا وجودك} buyurmuşlardır. Ve Ḥadîs-i Nebvî’de ki Şaḥîḥ’de vârid olmuştur. ³⁵²{امط الاذى عن الطريق} buyurulmuştur.

Îmâta-i ezâ, nefy-i vücûda işâretidir ve muḥibbün maḥbûba vuşûli ki, nihâyet-i cemî-i aḥvâl-i şerîfedir, zıkr olunan fenâ ve beḳâdan soñra şûret bağlar. Fenâdan evvel vuşûl mümkün degildir. Ol maḥallde ki saṭavât-i envâr-ı kadem-i câbe zulumât-i cezebât için anda ne mecâl olur ve hem buncılayın ḥâl-i fenâda vuşûl müteşavver olmaz. Ammâ beḳâdan soñra vücûd-ı muḥib, maḥbûba vuşûl mümkün olur ki maḥbûbla beḳâ bulan vücûd, muḥib-i saṭavât-i nûr-ı tecellîden muzmeḥıl ve nâ-çîz olmaz. Belki kuvvet [M,79a] dutar.

Beyt:

در تو کجا رسد کسی تا نرود بیای تو مرغ تو چون شود دلی تا نپر د ببال تو

Terceme:

Saña irmez kişi pûş itmeyince tâ ki pâ-pûşuñ

[H,39b] [P,76b]

Seniñ bâlûñle uçmayınca dil olmaz seniñ kuşuñ³⁵³

[86] Bu maʿnâ üzerine binâʾendür ki ehl-i vuşûlün müşâhedâta kuvâları mütelâşî olmakdan maḥfûz olur.

Beyt:

يحرق بالنار من يحس بها و من هوالنار كيف يحترق

Terceme:

Nârile sûzân olur ḥiss eyleyen

Kendi nâr olan nice olur muḥterik?³⁵⁴

Ve hem buncılayın anlar ḥalk ile muḥâleṭat sebebi ile tegayyürden maḥfûz olurlar. Mümkînâtdan ḥiçbir şey vâsılıñ sırrını müşâhede-i maḥbûb ve iştigâlden kendüye meşgûl itmege mümkün olmaz ki, vâsılıñ rucûcı dükeli aḥvâlde kendi maḥbûbına olur. Ne Ḥaḳḳ Sübhâneḥû ve teʿâlânun şuhûdı aña ḥicâb-ı ḥalk olur

³⁵¹ “Kendi vücûdundan başka sana perde yoktur.”

³⁵² Ḥadîs-i Şerîf: {Yoldaki eziyet verici şeyi kaldır!} İmâm-ı Müslim, Birr ve’s-Sıla, 36.

³⁵³ Vezni: *Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün*

³⁵⁴ Vezni: *Fâʿlâtün Fâʿlâtün Fâʿlün*

şâhib-i fenâya olduğu gibi ve ne halkuñ muhâletatı aña hicâb-ı Hakk olur menzil-i fenâya irişmeyenlere olduğu gibi. Belki her birini kendi makâmında müşâhede eder. Biri ol birine hicâb olmaz ki, fenâ ve beğâ anda cem^c olur ve fenâda bâkî ve beğâda fânî olur. İllâ bu kadar vardır ki hâl-i zuhûr-ı beğâda fenâ bi-ţarîk-ı ‘ilm anda mûnderic olur. Ve merâtib-i vuşûl ki merâtib-i [M,79b] seyr-i fi’llâhdır, aña nihâyet yokdur. Zîrâ kemâl-i evşâf-ı maḥbûba gâyet yokdur. Ve her ne ki merâtib-i vuşûlden dünyâda aña erişirler, bâkî olan merâtibe nisbet ile henüz ol merâtibüñ mertebe-i evveli olur. Ve âḥiretde ‘ömr-i ebedî ile daḥî ol merâtibüñ nihâyetine erişmek mümkün degildir. [H,40a] Ve bu maḥallden [P,77a] şeyḥ-ı tarîkat Şeyḥ ‘Atţâr “ḳaddesa’llâhu rûḥahû” buyurur:

[87]

اندر ره حق جمله ادب باید بود تا جان باقیست در طلب باید بود
در يك دم اگر هزار دریا بکش كم باید گر دو خشك لب باید بود

Terceme:

Râh-ı Hakk’dan ey püser cümle edeb olmak gerek
Tâ ki cân bâḳîdürür dilde taleb olmak gerek

Bir nefesde tütalum biñ baḥri nûş itseñ daḥî
Dükenür deryâ vü âḥir ḥaşek-i leb olmak gerek³⁵⁵

Ve seyr-i bi’llâh fenâdan soñra makâm-ı beğâdur. Ve seyr-i ‘ani’llâh halkı Hakk’a da‘vet için mebâlig-ı ‘uḳûl-i nâsa tenezzül makâmıdır ve bu makâm, mürsel olan peygâm-berlerüñ makâm-ı ḥâşşıdır. Şalevâtu’llâhi ‘aleyhim ecme‘în. ³⁵⁶{وَمَا رَمَيْتْ إِذْ رَمَيْتْ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى} Âyet-i Kerîmesi bunuñ ḥaḳîkatini beyân eyler. Ve bu makâm-ı tenezzülde her emrde Hakk’a rucû^c ve istigfâra devâm anlara lâzım olur. Ve evliyâ-u’llâha bu makâm; enbiyâ-i ‘izâm “‘aleyhimü’s-selâm” ḥazarâtına [M,80a] teb‘iyyet ile naşib olur. Netekim Ḳur’ân’da buyurmuşdur:

³⁵⁵ Vezni: *Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lâtün Fâ‘lün*

³⁵⁶ Kur’ân-ı Kerîm, Enfâl Sûresi, 17. Âyet-i Kerîmesi’nin ortalrı: {...Attığın zaman da sen atmadın, fakat muhakkak Allâhü teâlâ attı...}

³⁵⁷ { قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ }

V'allâhü'l-Hâdî. Ve şalla'llâhü 'alâ hayri halkı-hî Muhammedin ve âli-hî
ve şahbi-hî ecmeîn. Ve'l-hamdü li'llâhi Rabbi'l-âlemîn.

İrdi itmâma ŞALÂHÎ'den eşer

Buldı bir lafzile ta'rîhe “*zafer*”³⁵⁸

Sene: 1180

³⁵⁷ Kur'ân-ı Kerîm, Yûsuf Sûresi, 108. Âyet-i Kerîmesi: {De ki: İşte benim yolum budur. Basîret üzere, Allâh'a da'vet ediyorum. Ben ve bana uyanlar (böyleyiz.) Ve Allâhü teâlâyı tesbîh ve tenzîh eylerim ve ben müşriklerden değilim.}

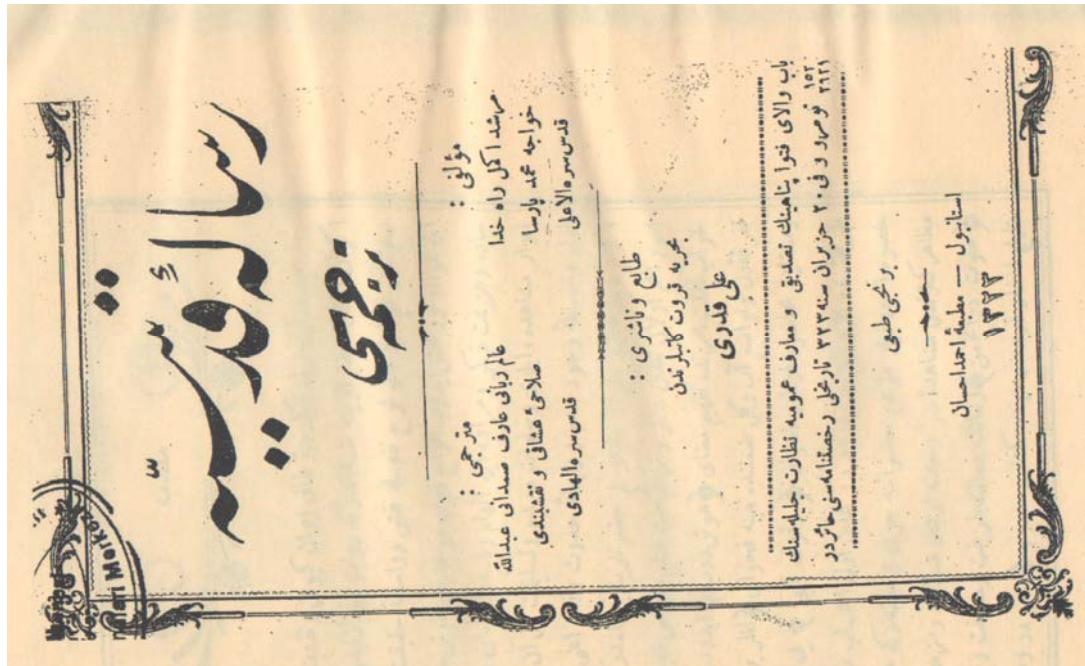
³⁵⁸ “Zafer” kelimesinin harflerinin adedi, ebced hesâbıyla 1180 etmektedir.

Vezni: *Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

DÖRDÜNCÜ KISIM

NÜSHALARIN TIPKIBASIMI

TRANSKRİPSİYONA ESÂS OLAN MATBÛ NÜSHA:
İSTANBUL, MATBA'A-İ ALÎ İHSÂN, 1323, BİRİNCİ TAB'İ.

ایلدی . بعده زبده محدثین و عمده مجاهدین مرشد اکمل راه
خدا اعنی خواجه محمد یار سا قدس الله سره الانسا حضرت تلی
مقتدای گروه خفیه ارجند ملتجا و مستند هر مستند اعنی پیر
بهاء الدین نقشبند قدسنا الله بسره الاعلی حضرت تلیتک اسرار
غریبه واحوال عجیبه فی متضمن بعض کلمات قدس تلیتک جمع
و تخریر و هر برینک ذیلنه نیجه نکات پر برکاتی مشتمل کلمات
معارف غایبات تسطیر ایدوب (رساله قدسیه) نامیه تشبیر
و بین الحواس بر نسخه بر عبر فی نظیر اولمین خواجه مشارالیه
قدس سره العزیز حضرت تلی بخاری الاصل اولقندن ناشی اول
دیبارک اها البسک اکثریا کفت و شنید تلی زبان فارسی اولمغه
فهم تلیتک اسهل اولسون ایچون آنلرک التماس تلیتک بناء لسان
فارسی اوزره تألیف اولمغین بودیار اها البسک اکثریا فارسیده
عمارستلی اولمه مغله افاده واستفاده ایسر و تلیتک عام اولسون
ایچون تکلیفات تعمیراتدن عاری لسان ترکی اوزره ترجمه سینه
عزم اولمغین پیرانک فیض مقدس مدد رسلرندن استفاده
واستمداد و ترجمه سینه امداد روحانیرینه استاد اولندی
اوله که بوخا کای عشاق و نقشبند اولان عباد صلاحی دردمند
قیوضات روحانیرله فیض مند اوله .

وارامید دل یچاره که توفیق رفیق ایدم الله که الله ولی التوفیق

رساله قدسیه

ترجمه سی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حمد و ثناء بی حد و منها و شکر سپاس بی اندازه و قیاس اول
بادشاه یکتا و شهنشاہ بی همتا حضرت تلیتک در که طالبان وصال
و مشتاقان جهانیه دلیل وجودی بینه آنک و وجودیدر .

آنکه آنی آکله سن آنی بیلمک محال
کندیدن کندیه به یول آچار آکا ابرمض خیال

الهی و لیلری که تلیتک ایلدک سنی بیلدیر
اگر عدولری که تلیتک ایلدک سنی انکار ایتیم لر دی

و صلوات متعالیات و تسلیات متوالیات اول سید مخلوقات
حضرت تلیتک که جمیع انبیایه پیشوای حق و دوکلی اصفیایه
رهنمای مطلقدر .

خواجه کونین و سلطان همه آفتاب جان و ایمان همه

ودخی آل واحباب وخلفا واحباب و تابعین وسیع تابعین
اوز لرینه اولسون الی یوم الدین و اما بعد ، بر قاج کله در که
انفاس قدسیه و الفاظ متبرکه حضرت شیخ صدر مستد ارشاد
و هدایت جامع نموت و خصایص ولایت ملاذ ابایی زمان و قطب
اهل حقیقت و عرفان مظهر صفات ربانی و مورد اخلاق
سیحانیدن سرزده اولمشدر .

اولدی بی کبر و ریا و کینه بار نور قدسی رویه آینه دار
اول نقادندرجواب هر سوال مشکل آدن حل اولور بی قیل و قال
چشمتک و اسفلمری هر چند ایدر سه اهتمام

یس زمان فانی اولور اوصافی قاور نا تمام

اعنی حضرت قدوة المارقین السان عیون الحقیقین وارث
الانبیاء والمرسلین شیخمن سیدمن شیخ بهما الحقی والدین محمد
بن محمد بخاری المعروف بنقیبند قدس الله روحه و طیب مشبهه
و نور ضریحه و نقما بحیثه و الاقتداء لسیرته و اول کلمات قدسیه
ضمننده لطائف معارفدن بر شمه در که لیسالی و ایام و مجالس
صحبت علی الدوامه اثنای اقوال لرینه زبان مبارک لرندن کدران
ایدردی . و بنده ضعیف محمد بن محمد حافظ بخاری و فقه الله
تسالی لما یجیه و یرضاه اول کلمات قدسیه نک بعضی سر صدق
ارادندن نیت تبیین و استرشاد ایلله قلمه کتور مشیدی . شمعی
اعزیه دوستان متعالم الله بلغاهم و ادام برکه بقاهم حضراتنک

امرواشارت لر یله بر قاج حرف اول افلاشدن برای تبرک و استئناس
قید کتابه اولندی . حتی طالبان صادق و مخلصان محق بو کلماتک
استماعیله اشتیاق ایدر لر و آنلرک شرف محبتی عیالی بولش
کی اوله لر و احوال و مقامات شریفه و کرامات و آثار عجیه که
ابتدادن اتمایه دک لایمده و لایحیی آنلره واقع اولمشدر آنلرک
ذکر بی آنلردن ایستمش کی اوله لر اگر چه بو وقت قویده
لایق و پسندیده در که آنلرک نسبت ریاض احوال عجیه لرندن
بر شمه مشام جان طالبان صادقانه ابریه و قلوب و ارواح آندن
استرواح ایلله که (عند ذکر الصالحین تنزل الرحمة) موجب
اوزره آنک ذکر نده امید وصول فضل رحمت الهی و نزول
فیض نامتاهی اوله . اما بو وقته بو مقدار ایلله اختصار واقع
اولدی و بو طاقه جلیله نک سوزلری که ذوق و حال دندر حفظ
مقالدن کل ننکم حقیقته اهل بصیرت دیمشدر که : فقه الله اکبر
و برهان اظهار در و بریقین که اهل بصیرته بو طاقه علیه نک
سوزلردن حاصل اولور مشاهده خوارق عادتدن حاصل اولان
یقیندن اقوی و اعلا در ننکم بو محله دیمشدر .

موجب ایمان دکلدر معجزات بوی جنسیت ایدر جذب صفات
معجزات اعدای قهر ایدوب کیدر بوی جنسیت قلبی جذب ایدر
و چونکه بو طاقه نک کلامی تجلی کلام التهدید اول
کلامک صفتی کاهی حقها بیان ممکن دکلدر و کبرادن بری
و الحمد لله الذی جعل الانسان الکامل مع الملائک و اداد تشریفاً

زیرا اول ذوق ذاتک غیریه بیان ستر درود جندک غیریه
 افتاد و بواسطه مقال ایدلرک مقصودی آنجق برقیه
 و تشوید غیریه دکل زیراً بوکونه اسراره دائر کلام طالبرک
 طلبیه قوت و ربوب همتری قوی الیر واکر برکسه بندار تقدن
 باش اودر سه آتی سنک تأدیپ ایله شکست ایلر تا که غیریلرک
 فضائی و کندیکنک افلاخی کوره . بعض مشایخک کلاننددر
 « خلقی کندی میزانکله وزن ایجه و نفسکی صدقلر میزانی ایله
 وزن ایله که آنلرک فضائی و کندی افلاسیکی بیلهسک »
 و شیخ سعید شهید مجدالدین بغدادی قدس سره دماسنده
 دیمشکه: الهی سنک کارک علت ایله دکلدن بی بوقومدن ایله یاخود
 بوقومک نظار کانندن ایله بونلرک غیریه قسمه طاقت کتوره تم .
 کر دکلم زمره مرده نه نسبت هیچ کس
 آنلرک ذکر بی اشار ایجه دیم هر نفس
 یعنی آنلردن دکلم رازی آندن سوبلرم
 خوش دلم که قصه جانی جاندن سوبلرم
 و شیخ امام عارف ربانی ابویعقوب یوسف بن ابوبهدهانی
 قدس سره حضرت تلرینه سؤال ایتدیلر که بو طاقه جلیله یوزلرینه
 نقاب چکدکلری و قدنه بزلیله لم تا که سلامته قالدلم بیوردیلر که:
 هر کون سه یاره مقداری آنلرک گفتار معارف آثار لرندن
 قرائت ایدیکیز . صدقلردن بری بیورمش که برکسه کرکدر
 اول سوبلیه تابن دکلم یاخود بن سوبلیه اول دکلهیه اگر

و تنویرها با فاضله الفلک ، دیدی یعنی حمد اول الله تعالی به که انسان
 کاملی معلم ملک قیلدی و تشریفاً و تنویراً افاضلیله اداره فلک
 ایلدی و بونلرک برله مکرانک بعضی قرآن مینه اساطیر الاولین
 دیدیلر « یضل به کنیا و بهدی به کنیرا » پس امدی بو طاقه
 جلیله نلک سوزلری نیل مصر کیدر . عجوبیه ماه و عجوبیه
 بلاد .
 آنلرک سوزیه افسانه دیان افسانه در
 کندی تقدیمی کورن طالده اول مرده نه در
 قوم موسی به حقیقته دکل خون ایدر
 سانکه آب نیلدر که قطعی به خون ایدر
 بوکر و هک قوله دشمن اوللردن نظر
 سر نکون اولور بمثل مرجی چاه سقر
 طالب راز حقیقت مرد ایسک کل رازی بول
 جان فدایقل خوششان اول عشقه جان بازی بول
 پس علائق و عواقدن تصفیة دل و آنلرک کلاملر نده تأمل
 مقداری فهم معانی ظاهره تخم معانی حقیقیه اولوب جمال
 حقیقت فهم یوز کوسرر آنک برله بو طاقه نلک کلایم عالم علم
 ویرانت و عیاننددر علم دراست و بیاندن دکل لکله بر طور دنددر که
 تقدیر اول طور دن لسانه علم و عبارت یاخود زبان ذوق و اشارت
 ایله سوز سوبله لر اول طوره ابرشیمان کسه به آنک شرحی
 ممکن دکلدن « ماقدر و الله حق قدره و مازاد بیانهم غیر سره »

جشنه اول محبوبك گفت وكوي اولسه جنت نم نه ايشيه
 برادر. اقتباس جذبات موافق آنرك افخاس طيملرندن ممكن
 اولور. «ومن احسن قولامن دعاالى الله وعمل صالحا»
 طوئشم نام شكردن اوزكه بهر يكدر آبدن كاواله آوده زهر
 عاقبت اوكار و آبدن كرد ابرر اوكي كيدنلرندن زهر درداير
 آكاسيت نطقن قشر اولدى ليك غيره نسبت فهمي اولدى مغزيك
 عرشه نسبت ايله سافلدر سها خاكه نسبت ايله عايدرد لا
 و بوكان قدسه اكر چه قصيره المايدير لكن كثيره المايدير كه
 قليل؛ دليل كثير وقطره؛ نمونه غديرود وقدره اكيار شيخ
 بزكوار شيخ عبدالرحمن سلمى نيشابورى قس سره كه
 مصنف حقايق تفسير وصاحب كتاب طبقات مشايخ قدس الله
 ارواحهم كتاب طبقاته كارك هر برندن يكر ميشير مقداري
 كلات ابراد بيور مشرودر كه اول مقدار كلات اولوالايسار
 اهل بيته و اعتبار نظرند اول ذات شريفك سهرت و طريقت
 و علم و حاله دالدر و اول برقاج كلات ضمتده آنرك اساس
 سهر و سلوكلري اولان علوم و معارفندن بعضي بيان بيور مشرودر كه
 آنلر قليل كلام مع الدلالة على المرامده بزه أسوه حسنهدر
 و حاصل اولدر كه مشوي :
 آكلامت چون بخنه لك حالي خام پس سخن كونه بايد و السلام
 و اكر بوكان قدسه بعض مواضعده براز شرحه محتاج
 اولورسه اولي اولدر كه اول شرح افخاس فقيسه اهل الله

وكان مشايخ آگاه استمداد ايله اوله. زيرا كلام
 مشايخك بعضي مفسردر و شرح و مشروح مياننده
 دائرة خط كشيده قلله كه فصل و صلدين مين اوله. زيرا :
 جمله معشوقدر و عاشق بردهدر زنده معشوقدر و عاشق مردهدر
 و بوضيف كنديده اول استمدادي كورمدي كه بومعنايه
 اقدام ايله لكن قدوه اهل الله و صفوة اصحاب انتباه سند ارباب
 طريقت موضع رموز اهل حقيقت اسوه طلاب يقين حضرت
 خواجه علاءالحق والدين محمد بن محمد بخاري المشهر بعمار
 اطال الله مدته حياه و افاض لنا و على المسترشدين انوار بركاته
 اشارت نرى حكميله بووقت فرستده بوجمعه لك املاسنه شروع
 واقع اولدى آنلك مدد همت و نظر عنايتلريله قرين قبول
 اولورسه زياده اولور
 بوسوزك چون مبدئي سندن اوله
 كرفزون اولورسه اول سندن اوله
 ديده عيت جوسغيدر اوستاد
 اكسيك اوليه جهانده ديد و داد
 راز عشق اولمق كرك دالده نهان
 شرح ايشم خلقه جيف اولور جان
 ليك وصف ايشم كه تا بول بولدر
 فوت جان ايدوب آني خوش اولدر
 اوله كه بوتهرير و تحريرده بوضيفك وجودي اراده اوليه
 و بوجمع و تاليف بركت دعوات صالحة صاحب نظران ايله
 سبب مزيد درجات قربت اوله و بالله الحول والقوة .

کلمات قدسیه حضرت پیر ارشاد مصیدن تحریر اولان

مقاله اولی

مسلمانی و اتقاد احکام و رعایت تقوی و عمل بعزیمت
و دور بودن از رخصتها بقدر قوت همه نور و صفاست
و رحمتست و واسطه وصول بدرجات ولایت است بنازل
و مقامات شریفه اولیام الله از پرورش این صفات میرسند

ترجمه سی

(مسلمانلق و اتقاد احکام و رعایت تقوی و عزیمت ایله عمل)
(و بقدر طاقت رخصتاردن مجانبیت دوکلی نور و صفا)
(و رحمتدر و واسطه وصول درجات ولایتدر که منازل)
(و مقامات شریفه اولیام الله بوصفاک پرورشندن ایریشوردر)

شرح

اولشکه بزم خواجهمن یعنی مرشدمن پیرمن قدس الله سره
یوکلانده بیورمشارددر اول نفسه اشارتدر که خواجه بزرگ
خواجہ عبدالخالق نجفدوانی قدس سره حضرت تدرندن مشاهده
و واقعهده آنلره ایرشمشدر که حضرت پیرک مادی جذبات
و غلبات احوالدرنده واقع اولمشیدی و بو واقعهده اول کیجده

ایدی که سیر و جذبه اولده مزارلردن برضارک باشنه ایرشمش
ایدی که اول مزار متبرک نواحی بخارا ادهدر و خواجه محمد بن
واسع رضی الله عنه منسوبدر که کار تابینندن ایدیلر و آنلرک
بلاد ماوراءالنهر ایرشمه لری نقل صحیح ایله ثابت اولمشدر
و حضرت خواجه بزرگ بزم خواجهمزه قدس الله سرها اول
واقعهده امر بیورد قلی اول ایدی که: عزیمته وضع قدم ایدهن
یعنی صرف همت ایله اقدام ایدهن و رخصتاردن ایراغ اوله سک
وستنه متابعت ایدهن و بدعتلردن مجانبیت ایدهن و بونلردن
غیری کلمات دخی بیوردیلر که سلوک مبدأ و وسط و نهایت
متعلقدر . و خواجهمن و پیرمن قدس الله روحه حضرت تدری
علی الدوام سلوکه سر تحقیقندن اول امر و وصیتلر ایله عمل
ایدرلردی و عنایت حق سبحانه و تعالی ایله هر وصیت اولسان
عملک نتیجه سی کندولرده مطالبه بیوردیلر و اول واقعهده
عزیمت ایله عمله مأمور اولد قلی اوزره عمل ایدرلردی و ذکر
علائیله ایله عمل ایدرلردی و اول وصیتلر ایله عمل واسطه سیله
کندی احوال باطنیه لرنده ترقی مشاهده کوستردیلر و اول
واقعه قصه سنک شرحی و سائر احوال عجیبه و کرامات غریبه لری
آنلرک مقاماتلرنده مسطوردر که اعراض احباب و خلص احبابدن
بعضی متعاقباً بقتابهم و ایدهم و آواهم اول مقاماتک جمع و تألیفنه
شروع ایتمشلردر . انشاء الله العزیز ختامی میسر و آنک ذکر
و نشر لیه محبان و خلصاتک کوش و زبانلری منور و قلملر اولور

و بزم خواجه من قدس الله روحه حضرت تالریك طریقه فرزندك
 ايله نظر قبولی خدمت شیخ طریقت خواجه محمد بابای ساسی
 دندركه آنلر حضرت عزیزان خواجه علی رامیتی خلفاسندن
 ایدیلر و آنلر دخی حضرت خواجه محمود انجیر فغوی خلفاسندن
 ایدیلر و آنلر دخی حضرت خواجه عارف ربوكری خلفاسندن
 ایدیلر و آنلر دخی حضرت عبدالخالق عجدوانی خلفاسندن
 ایدیلر قدس الله ارواحهم و حضرت یرك نسبت ارادت و محبت
 و تعلم آداب سلوك و تلقین ذكر لری خدمت شیخ سید امیر
 کلاندندر رحمه الله علیه که آنلر دخی بابای مذکورك خلفاسندن
 ایدیلر اما یرمز قدس الله روحه حضرت تالریك سلوك حقیقه
 نسبت تربیلری خواجه عبدالخالق عجدوانی حضرت تالریك
 روحانیلر دندندر. قدس الله روحه آنجیلر که بر شمه بیانه کلدی
 و حضرت خواجه عبدالخالق عجدوانی امام ربانی شیخ ابومعقوب
 یوسف بن ایوب همدانی خلفاسندن ایدیلر و خواجه یوسف
 همدانیک تصوفده اتقاسی شیخ طریقت ابوعلی فارمدی طوسی
 حضرت تالریك دندركه کبار مشایخ خراساندندر و حجة الاسلام امام
 محمد غزالی قدس الله روحه حضرت تالریك علم باطنده تربیلری
 آنلر دندندر و شیخ ابوعلی فارمدی حضرت تالریك تصوفده
 اتقاسی ایکی طریقه در بری شیخ بزرگوار ابوالقاسم کرکانی
 طوسی حضرت تالریك دندركه آنلرک نسبت سلسله مشایخی اوج
 واسطه ايله یعنی شیخ ابوعثمان مغربی و شیخ ابوعلی کاتب و شیخ

ابوعلی رودباری قدس الله ارواحهم واسطه لریله سید الطائفه
 جید بغدادی قدس سره الهادی حضرت تالریك متصل اولور
 و شیخ ابوعلی فارمدی حضرت تالریك تصوفده برغیری نسبتی
 شیخ بزرگوار شیخ ابوالحسن خرقانی حضرت تالریك دندركه پیشوای
 مشایخ و وقتك قطعی ایدی و چون اول کدشته و قتلده صاحب
 دولتان حقیق که کاملان راه و سالکان طریق اتباهلر در. بسیار
 ایدیلر و بودور اخیرلر ده کترو بیلکه مانند کبریت احمر اعز اولدیلر
 لاجرم وقت اولور دیکه طالبان صادق کبراه دین و مقتدایان
 اهل قیندن برینک محبت و متابعتلر دندره اولدقلر دندن سکره اول
 مقتدرای اولان ذات شریفک مرغ روحانی واسطه تسلیم
 تصرفات ايله بیضه بشیریتدن کلی ايله طشره کلدکه مکمل کاملانک
 کتوتندن ناشی برغیرینه نظر تربیت دوشیر برلردی و شرف محبت
 و سادات خدمتلر ايله شرفیاب اولورلردی و آنلرک تصوفده و علم باطنده
 و معارف و احوال اقتباس ایدرلردی و آنلرک تصوفده و علم باطنده
 نسبت و اقتسابلری متعدد و متضاعف اولوردی و شیخ شهید
 سعید شیخ محمدالدین بغدادی قدس سره بومنايه اشارت
 بیور مشرک: علم باطنک سندی هر نقدر آرتق اولسه اول استاذ
 عالیتدر. زیرا مشایخ که مشکات نبوتدن انوار حقیقت اقتباس
 ایدیلرلر در نه دکلر اجتناع انوار بوطن آنلر ده بیشتر اولسه
 اول واسطه ايله طالبه راه روشنتر اولور و نور علی نور یهدی الله
 نوره من یشاه. بوندندركه دوکلی مشایخ متفق علیهدر که معروف

تأبند که شیخ ابوزیدک ولادی امام جعفر صادق رضی الله عنه
 حضرت تلوینک وفاتندن مکره در و امام جعفر صادق رضی الله عنه
 حضرت تلوینک علم باطنده انقبای یکی طرفه بری کندی پدری
 امام محمد باقر رضی الله عنه حضرت تلوینک در و امام محمد باقر
 حضرت تلوینک انقبای دخی کندی پدری امام زین العابدین
 علی بن حسین رضی الله عنهم حضرت تلوینک در و امام علی بن حسین
 زین العابدین حضرت تلوینک انقبای دخی کندی پدری سید
 الشهداء حسین بن علی رضی الله عنهم حضرت تلوینک در و سید الشهداء
 امام حسین بن علی رضی الله عنهما حضرت تلوینک انقبای دخی
 کندی پدری امیر المؤمنین امام علی بن ابی طالب کرم الله وجهه
 و رضی الله عنه حضرت تلوینک در و امیر المؤمنین علی بن ابی طالب
 رضی الله عنه حضرت تلوینک انقبای دخی حضرت رسول اکرم
 و نبی محترم صلی الله علیه وسلم و علی آله و صحبه اجمعین حضرت تلوینک در
 امام جعفر رضی الله عنه حضرت تلوینک طریق آخر دن علم باطنده
 انقبای کندی والد له لرینک پدری قاسم بن محمد بن ابی بکر صدیق
 رضی الله عنهم حضرت تلوینک در که قاسم بن محمد کبار تابعین و فقهاء
 سبمه دندر که تابعین بننده علم ظاهر و باطن ایه آراسته و مشهور لر در
 و قاسم رضی الله عنه حضرت تلوینک علم باطنده انقبای سلمان
 فارسی رضی الله عنه حضرت تلوینک در و سلمان فارسی حضرت تلو
 شرف محبت رسول الله صلی الله علیه وسلم ایه مشرف و و سلمان
 متا اهل البیت و تشریفه شرف ابی اکبر علم باطنده انقبای

کرخی قدس سره که سلسله اکثر مشایخ آکا متصل اولور . علم
 باطنده آنک انقبای یکی طرفه بری داوود طائی قدس سره
 حضرت تلوینک در که آنک بومنده نسبتی حبیب محیی حضرت تلوینک در
 و آنک نسبتی حسن بصری رضی الله عنه حضرت تلوینک در و آنک
 نسبتی امیر المؤمنین علی رضی الله عنه حضرت تلوینک در و آنک نسبتی
 حضرت رسالت صلی الله علیه وسلم حضرت تلوینک در و معروف
 کرخینک براتقبای دخی امام علی بن موسی الرضا رضی الله عنهما
 حضرت تلوینک در آنک دخی کندی پدری موسی کاظم رضی الله
 عنه حضرت تلوینک در و آنک نسبتی دخی کندی پدری امام جعفر
 صادق رضی الله عنه حضرت تلوینک در و آنک طریق که طریق ائمه
 اهل بیتدر اباعن جد رضوان الله علیهم اجمعین آنجلین که مشهور در
 و سلسله ائمه اهل بیت رضی الله عنهم علم ظاهره و علم باطنده
 علماء و کبراء امتدر لر قدس الله ارواحهم عزت و نقاستلری
 بیانا و شانلری تعظی آکا سلسله الذهب در لر و شیخ ابوالحسن
 خرقانی حضرت تلوینک تصوفده انقبای سلطان الماروفین ابوزید
 بسطامی قدس سره حضرت تلوینک در آنک سلو که تربیه لری ابو
 زید حضرت تلوینک روحانیلر ننددر و شیخ ابوالحسن خرقانینک
 ولادتلری شیخ ابوزیدک وفاتلرندن مکره در و شیخ ابوزید
 بسطامی حضرت تلوینک تصوفده انقبای امام جعفر صادق رضی الله
 عنه حضرت تلوینک در و آنک تربیتلری دخی امام جعفر صادق
 رضی الله عنه حضرت تلوینک روحانیلر ننددر و نقل صحیح ایه

انخذ ابراهيم خيلا وموسى نحييا وانخذنى حبيبا ثم قال وعزنى
لاوترن حبيبي على خيلى ونحبي ، بوايكى حديث شريفك هضمون
منقلى اولدر كا اهل بصيرت وارباب تحقيق ديمشرك : خلت ابكى
مقامدن عبارتد برى نهايت مرتبه نحيي در كا ايكنجى حديثدن بومنا
مراد اولور و خلتك ايكنجى مقامى نهايت درجات و مراتب محبوبيد
و حديث اولده بومنا مراد اولور و هيچ كيمسه به رسول الله صلى الله
عليه وسلم حضرت تاريله بومرته ده شرت بوقدر وله نظ مقام محمود
بونهايت و بودرجه كالى مشرودر و اولكه بومقام خاصه اكر
بكا شرت اوليدى كسيه به ، ابوبكره اولوردى دليلدر كا ابوبكر
رضى الله عنه بحسب ولايت و علم باطن كه علم بالله در . اكمل
وافضل واعلم واعظم اولياء امت اوله بلكه دوكلى صديقك
اكليدر بيمرلردن صكره ، و صديق اكبردر و كبراء اهل
بصيرت بومنا اوزره متفقددر و بومعنى بعض كسلرك خيانه
كلنى دفع ايدرك بونك خلافى اوزره اعتقاد طوتار و آنك
افضلتي وجه آخر ايله تاويل البشاردر و بزم خواجه من
احوانندن بومحله مذكور اولان شيدن معلوم اولديكه آنزره
طريقه اوسان اولشيدى و آنلردن مشايخك چوغي كه بوسلسله ده
مذكورلردر اويس اولشسر ايدى ومعناى اويس اولدر كه
حضرت شيخ طريقت شيخ عطار قدس الله روحه ديمشرك در :
اولياء الله بدن بر قوم اولور كه آنزره مشايخ طريقت و كبراء حقيقت
اويسيان ديرلر آنزره ظاهرده پيره حاجت اولماز زيرا آنزره

ابى بكر صديق رضى الله عنه حضرت تارينه در رسول كرم صلى الله
عليه وسلم حضرت تارينه انسابندن صكره .
وبونجايين اهل تحقيق آنك اوزرينه در كا امير المؤمنين على
رضى الله عنه رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرت تارندن صكره
كنيدلرندن مقدم اولان خلفاء رسول الله صلى الله عليه وسلم
نسبت باطن ايله تربيت يافته لردر يعنى تربيت خلافتلى اوزره
بربرلردن بيعت ايتشاردر . و شيخ طريقت شيخ ابوطالب
مكى قدس الله سره « قوت القلوب » نام كتابنده بيورمشدر كه
قطب زمان هر بر عصر ده الى يوم القيام مرتبه و مقامده ابوبكر
صديق رضى الله عنه حضرت تارينك نائب منايلردر . و اونا دندن
باقى اولان اوچى كه قطبندن اشاغدر . هر بر زمانده باقى اولان
اوج خليفه لك يعنى عمر و عثمان و على رضى الله عنهم حضرت تارينك
نائب منايلردر و آنلرك تمين و صفت و حائللى اوزره درلر .
وبو صديقلردن غيرى اولان اول آنهى كه صفتلى « هم يقوم
الارض و بهم يدفع البلاء عن اهل الارض و بهم يرزقون و بهم
يمطرون » در . هر برى بر زمانده چار ياردن ماعدا اولان عشره
مبشره نك آيتسك نائب منايلردر رضى الله عنهم اجمعين .
و حضرت رسالت صلى الله عليه وسلم اواخر حياتنده واقع
اولان خطبه لرنده بونجايين بيورمشرك : « اما بعد فان الله عز وجل
انخذ صاحبكم خيلا ولو كنت متخذا احدا خيلا لاناخذت ابا
بكر خيلا » و حديث آخرده بيورمشرك : « ان الله عز وجل

کلمات قدسیه مذکورده دن

مقاله ثانیه

چون سالک را بهر دوصفت جلال و جمال پرورش دهند
صفت جلال او را جمال بود و جمال او را جلال باشد
در استیلاء خوف و درجا بود و در غلبه رجا خوف باشد
و در عین آن زمان که مظهر صفت جلال گردد بصفت
جمال توجه تواند نمود آن نظر سلطان المار فین
ابو یزید قدس الله روحه بر مرید ابوزراب نسفی نظر
جلال بود بنسبت تجلی ذات و آن مرید بصفت جمال
پرورش یافته بود و اگر بهر دوصفت پرورش یافته
بودی او را قوت کشتن آن نظر سلطان المار فین بودی
و وجود بشریت او متلاشی نکشتی. وقتی با محمد زاهد که
در ویش صادق بود در محراب بودیم بکاری بیرون آمده
و تیشها با ما بود حالی بدید آمد تیشها را گذاشتیم و روی
دران بیابان آوردیم و با هم دیگر از هر نوع سخن می
گفتیم تا بدانجا رسید که سخن در عبودیت و قدا می رفت
او گفت قدا تا چه غایت باشد گفتیم تا فانی که اگر
در ویش را گویند ترامی باید مردن فی الحال میرد و درین
زمان گفتن صفتی در من بدید که روی بمحمد زاهد

حضرت نبوت صلی الله علیه و سلم کندی حجر عنایتده بی واسطه
غیر پرورش و برور. تنکم اویس قرنی رضی الله عنه حضرت نذرینه
پرورش و برمشدر و اول عظیم و عالی بر مقامدر حتی کیمی اول محله
ا برشد برور و بودولت کیمه یوز کوستر و ذلك فضل الله يؤتیه
من یشاء والله ذو الفضل العظیم و منشیخ طریقهده چونه آوان
سلو کده بومقام توجه ایشدر تنکم حضرت شیخ بزرگوار
ابوالجنا ب شیخ نجم الدین الکبری آنره متصل اولور که طبقه
شیخ ابوسعید ابوالخیر و شیخ ابوالحسن خرقانیدر قدس الله
ارواحهم ابتداء ذکرده بواو لدیکه علی الدوام اویس اویس دیردی
و طریق سلو کده و وصول فیض ربانی و تجلیات رحانیده ارواح
مقدسه و سایطرادر. اما طریق جذبهده که طریق وجه خاصدر
اراده هیچ واسطه اولماز و لا اله الا الله ذکرندن مقصود وجه
خاص ایه توجهدر که ضروری دوکلی موجوداندر وصف
قیومیتنه النجا و اعتصامدر تنکم شیخ عطار قدس سره بیوریر.
یادشها بودلی سخن ایلدم کندی مانند کردون ایلدم
سن دیدک سزاک ایلیم روز و شب بر نفس طور ماک بی طلب
چونکه لطفکله بی سر مایه ناک حفظ ایدرسک حقی همسایه ناک
رهیم اول زیر کراه کلشم با که دولت ویر که بیکه کلشم
هر کیمه کو یکده دولت یاردر سنه کیمدر کنیدین بزاردر
متلائی خویش و هم حیوانکم کربد و کر نیک سنک ویرانکم
اولزم نومید اولدم بیقرار اوله که طوبه برین از صد هزار

(کردم و گفتم بپیر فی الحال محمد زاهد بیفشاد و روح)
 (ازیدن وی بکلی مفارقت کرد و مدتی برین صفت)
 (بگذشت تن او بعد از مفارقت روح بیفتاده بود . پشت)
 (بر زمین و روی بر آسمان و پای سوری قبله از چاشت)
 (تا نیم روز و آن روز هوا بغایت گرم بود و آفتاب در)
 (برج میزان بود از آن صفت قوی مضطرب شدم و نیک)
 (متحیر گشتم . در نزدیک آنجا سایه بود زمانی در آن سایه در آن)
 (حیرت نشستم و باز از آنجا بزودی آمدم و در روی)
 (او نگاه کردم رنگ روی او از آنپس گرمی هوا بسیاری)
 (میزد حیرت من زیاده شد ناگاه در آن حالت الهامی بدل)
 (من رسید که بگوی محمد زنده شو سهار این کلمه را گفتم)
 (اثر حیوة در وی ظاهر شدن گرفت و در اعضای وی حرکت)
 (بدید آمد و در همان ساعت زنده شد و بحال اصلی باز آمد)
 (و بخدمت امیر رسید کلال رقم و آن قصه را بر ایشان عرض)
 (می کردم چون در انشای قصه گفتم روح از بدن او)
 (مفارقت کرد و من متحیر شدم امیر فرمودند ای فرزند)
 (چرا در آن حالت حیرت نکفتی محمد زنده شو گفتم الهامی)
 (بدل من رسید تا چنین گفتم و او بحال خود آمد .)

ترجمه سی

(و قناکه سالک صفت جلال و جلالدن هرا یکی صفت)

(پرورش و بره یخی سالکی صفت جلال و جمال تربیه ایلله اول)
 (سالک جلالی جمال و جمالی جلال اولور و جمال و قناکه)
 (آکا جلال اوله استیلا خوف ورجا اولور غلبه رجاده)
 (خوف اولور و اول زمانک عینده که مظهر صفت جلال)
 (اوله صفت جمالی کونسترمک ممکن اولور سلطان العارفين)
 (ابو ترید قدس سره حضر تلمینک اول نظر لری که میدلری)
 (اولان ابو تراب نسبی اوزرینه واقع اولدی اول نظر نسبت)
 (تجلی ذات ایلله نظر جلال ایدی و اول مرید صفت جمال ایلله)
 (پرورش بولش ایدی اگر جمال و جمال ایکسیله پرورش)
 (بولیدی سلطان العارفينک اول نظرینک قوه قاهره مهلکسی)
 (مندفع اولوب مریدک وجود بشری متلاشی اولمز ایدی .)
 (بروقتده محمد زاهد که بر صادق درویش ایدی بر سحراده)
 (ایدک که برایش ایلله طشره چیقلمش ایدی و یا نمزده تیشملر)
 (وارا ایدی بر حالت ظاهر اولدیکه تیشملری ترک ایدوب اول)
 (بیابانه توجه ایدک و بر بریمز ایلله هر نوع سختندن تکلم)
 (ایدردک حتی سوز اول محله ایرشدی که سخن عبودیت و فدا)
 (بختنه کشدی اول بکا دیدی که فدائیک غایتی نه اوله بن دیدمکه)
 (فدا شول غایته دکر که اگر بر درویش سکا اولمک کرک)
 (دیسلر فی الحال اوله و اول کلامی دیدیم و قنده بنده بر)
 (صفت ظاهر اولدی که یوزمی محمد زاهده دوندردم و آکا)

شرح

اهل تحقیق دیمشدر در که : سالک صفت جلال و جمال ایله
بر و قدته پرورش بولور که حقیقت ایله محبت ذاتیه ابریشیه
و حقیقت ایله محبت ذاتیه ابریشمک علامت لرزدن بری اولدر که
سالک چهار صفات متقابله محبوب یعنی « اعزاز و اذلال و ضرر
و نفع » یکسان اوله وینه اهل حقیقت دیمشدر در که حق سبحانه
و تعالی حضرت تبری اولیاساندن محبوب اولان بعضی قولنه آخرتده
اهل جتنه اعطا اولان شیشک اولنی دنیاده اعطا ایدر که اول
شیء « کن فیکون » قولیدره و بولکه « کن » صورت ارادت کلیته در
و بومقامک صفتده در اول بیت که بیورده شلردر .

متنوی

تو بخین خواهی خدا خواهد بخین می دهد حق آرزوی مقین
کسان لله بودی اندر ماضی تا که کان الله پیش آمد جزا

ترجمه

هر نه دیرسک دیرل آتی خدا متقینه استکین ایلر عطا
حق ایچون اولدک ایسه بی امتر حق سنک ایچون اولور البت جزا
اما کال معرفت و کال ادب آتی اقتضا ایلر که اول ولی
محبوب کندی ارادت حق ارادته تابع ایلیم و حقک ارادت حق
کندی ارادته تابع قلمیه و آکلیه که اول حضرت نبیته لایق

(بیدیدیم یعنی اول دیدیم اول حالده محمد زاهد ییقلوب روحی)
(بدندنن مفارقت کلی ایله مفارقت ایلدی یعنی هلال اولدی)
(ویر مدت بوصفت ایله کجدی و آنک تی مفارقت روحدن)
(سکره آرقسی زمینه و یوزی سنایه و آیاقلری قلیبه قارشو)
(ییقلمش قالدی قوشلق و قشدن نصف نهاره دک بو حال اوزره)
(طور دی و اول کون هوا غایت کرم ایدی که آفتاب برچ)
(میزاند ایدی بوصفتدن زیاده مضطرب و متحیر اولم اول)
(محله قریب بر کو لکده او طور دم وینه اول محالدن آنک یانه)
(کلم آتک یوزینه نظر ایلیم کوردمکه تأثیر هوای کرم ایله)
(یوزی قاره اولمه باشلادی نیم حیرتم زیاده اولدی ناکاه اول)
(حیرته قلمیه بر الهام ایشدی که اوچ کره محمد زنده اول)
(دی پس بن دخی اول کله بی دیدیم و کوردمکه آتده اثر حیات)
(ظاهر اولمه باشلادی و اعضا سنده حرکت ظاهر اولدی)
(و اول ساعتده دیرلدی و حال اصلیبی عودت ایلدی حضرت)
(سید امیر کلاه کتدم و بوقصه بی آنره عرض ایلیم چونکه)
(انشای قصه ده روحی بدندنن مفارقت ایلدی و بن متحیر)
(اولم دیدیم امیر حضرت تبری بیور دیرلر که : ای اوغول اول)
(حیرت حالده بیچون زنده اول دیرلر بن دخی دیدمکه اول)
(حالده قلمیه بر حال ایشدی تا بوخیلین دیدیم و اول درویش)
(کندی حاله عودت ایلدی .)

احیا اید لر و حیات حقیقه ایلله احیای قلوب ایتک حیات حسیه ایلله احیای اموات ایتکدن شریفتر در اما حیات حسیه ایلله مظهر احیای حسی اولسی و آنک وقوعی اولیاء الله آراسنده کتر در و خلق نقوسنده عظیم تر در .

مقاله نالته

همه دور افتادگیهای خلق از آنست که خود را دور می اندازند و با اختیار بار بر خود زیاده میکنند و اگر نه قصور در فیض الهی نیست خدمت امیر سید کلل تمیل می نمودند و می فرمودند تا تم تلفات دور نشود کوزه وجود شایسته آن نکر در که او را در خندان تصرف در آرند و باز چون کوزه هارا در خندان در آورند بعضی از خندان درست بیرون می آید و بعضی شکسته و این بنسبت ظهور ارادت از لیست و با این همه آنرا که شکسته بیرون آمده است فی الجمله هم امید هست که دیگر باره او را آرد سازند و با کلی دیگر یاد کنند و بار دیگر بخدمان برند تا باشد که این بار درست بیرون آید و فرمودند امیر در آخر حیره سه شبان روزی قبله متوجه نشسته بودند و با کسی سخن نمی گفتند بعد از آن بسخن آمدند و شکر گفتند و فرمودند مقصود ازین توجه آن بود که شناخته شود که این در را بقبول باز میکنند یا برد

دکدر واکر بوصفت آندن ظهور ایدر سه کنده اختیاریه اولیه . بلکه حنک ارادتیه اوله

چون ولی را هست قدرت از آله ^{مثنوی} تیر جسته باز کر داند ز راه ^{ترجمه}

چون ولی قدرت بوله اللهم دوند بر تیر کشادی را هدن ودخی دنیلمش که اولیاء الله بوصفتک مثلی ظهورند

عیسوی مشهد اولورلر یعنی اولونی دیری ایتک مرتبه سی آنره واسطه روحانیت عیسی علیه السلام ایلله حاصل اولور . سلطان المار فین ابوزید قدس سره حضرت تیرینک مبارک قدملری آلتند برقر نجه هلاک اولد قدده منام و متاثر اولغین قلب شریف طریقه الهام ایرشمش که اول قر نجهیه اوفلهیه . پس اوفلدیکی آنده اول قر نجهیه مرده زنده اولش و اول حالت حضرت شیخک عیسوی مشهد اولدینی حالت ایدی ودخی دنیلمش که کاملان اولیاء الله نور حیات حقیقه دن که فطرت سلیمه انسانیه نیک صفت ذاتیه سیدر نصیلری تمامدر و اول کاملر آنلر در که طهارت فطرت اوزر در در و اول فطرتی تغییر ایدن ظلمات طبیعت و صفات بشریتدن خلاص اولمشلر در و چون که آنلر نور حیات حقیقه دن نصیلری تمام اوله اول نور و ایلله باطنلره و استعدادات و خواطر و نیاه و اعماله و احوال حقیقه خلقه طریق فراست ایلله مطلع اولورلر و مطالعیه هیتات و اوضاع بدنیه دن اول معانی حقیقه بی ادراک ایدر لر ودخی اول نور حیات حقیقه ایلله که نور و آسیدر مستند طابیر کر قبلر لری

ترجمہ سی

(خلق دوکلی ابراغ دوشمہ لری آندند کہ کندیلرینی)
 (ابراغ ابتدیلر واختیارلر بلہ باری کندی اوزلرینہ زیاده)
 (ایلدیلر والا فیض السہیدہ قصور یوقدر حضرت امیرکلال)
 (تمیل وجه ایلہ بیوردیلر کہ: تا کہ نم تعلقات دور اولیہ)
 (کوزہ وجود اول شیشہ لایق اولمز کہ آتی خندان تصرفہ)
 (کتورہ لر - یعنی کوزہ وجود نم تعلقا آندن دور اولدقہ)
 (شایستہ خندان تصرف اولمز و آندن سو کرہ چون کوزہ لر ی)
 (خدانہ کتورہ لر بعضی خندانن درست یعنی صاغ)
 (طشرہ کلور و بعضی شکستہ کلور بوابہ ارادت ازلیہ نک)
 (ظہورینہ نسبت ایلہ در بونک برلہ اول کوزہ لر کہ شکستہ)
 (طشرہ کلشدر در فی الحقیقہ امیدوارد کہ برکہ خنی آتی غبار)
 (ایدوب و برغیری بالقی ایلہ آتی یار ایلہ لر و قاریشدر لر برکہ)
 (دخی خدانہ کتورہ لر تا اولہ کہ برکہ خنی خندانن درست)
 (جبقہ و بیوردیلر امیرکلال آخر حیاندہ اوج کون اوج کیجہ)
 (قلبیہ متوجہ اوتور مشل ایدی و کسمہ بہ سوز سولیدیلر)
 (آندن صکرہ سوزہ کلوب شکر سولیدیلر و بیوردیلر کہ):
 (بوتوجہ من مقصود اول ایدیکم معلوم اولہ کہ بوقیوبی قبول)
 (ایلہ می آجور لر بوخسہ رد ایلہ می ؟)

شرح

اولیاء اللہ ایچون «لہم البشری فی الحیوۃ الدنیا و فی الآخرۃ»
 آیت کریمہ سنک بشارتی حکمنجہ ہم دنیاہ کوچک وقتندہ
 حق سبحانہ و تعالیدن قبول و غفرانہ بشارت اولور و اولکہ
 بیوردیلر: خلق دوکلی ابراغ دوشمہ لری الی آخرہ آنک
 اوزلرینہ بنا اولمشدر کہ ہر تقدیر قولہ صفت اختیار و آرزوی
 طبعی کتر اولہ . آنک وجود بشری اول قدر زیادہ نفی اولور
 و اول نفیدن قولک حقہ قریبی زیادہ اولور . تنکم بیور مشلر در:
 قرب حق سندن سنک بملک اولور . ہم زیانک دکل یل سودک اولور
 و قولک نفی اختیاری قدر قولک تدبیر و تقدیردہ حضرت
 الوہیتہ موافقتی زیادہ اولور «رضی اللہ عنہم و رضوا عنہ» مقام
 رضاء و سعادتنہ اقرب اولور و قول دائما طبیعتہ منسوب اولان
 دیکلکترین و اختیارلرین ترکی واسطہ سبلہ و صفات طبیعیہ فی
 و ہات بشریہ کنندن محو ایتمک سبیلہ درجات قریبہ ترقی
 کوسترہ . حتی اختیار سزلنک درجہ اعلاسنہ ایریشور کہ حقیقتدہ
 آنک ایچون هیچ بر دیکل قالماز . اولوقندہ حضیض بشریتدن
 ذرۃ عبودیتہ ترقی کوسترمک ممکن اولور و لایق اولور کہ
 تصرفات جذبات الوہیت آتی مرتبہ فناء فی اللہ و بقا باللہ
 ایریشدر کہ ولایت خاصہ درجاتنک اولیدر و منہای سیرالی اللہ
 و مبدأ سیر فی اللہ و بطورک عجایبہ نہایت یوقدر و سلوک کہ

جهانده دولت باقیه ایرمک قانی نادردر

بودولت سعلیه شایسته مهر لیم اولمز

بوسیر فی الله مقام وصول دخی دیرل و سیر الی الله
مستوقله عاشقک سیریدر و سیر فی الله عاشقده معشوقک
سیریدر و بوسمادت فناء صفات بشریه دن و اختیاری حقیقی بی
نفیدن حکره میسر اولور که انکی عالمده سالکه حقدن غیر
مراد و بیلک اولیه و بوحقیقی اختیار سزلق تسلیم ارادت
شیخده اختیار سزلق واسطه سیه اولور. تسلیم ارادت شیخ
ایسه تسلیم احکام قضا و قدرک زرد بایندر. و قناکه بومزل
عهده تسلیم دن طشره کله. برده عزت جمال حقیقت اوکندن
آجیلور و قاصد، مقصوده و مرید، مراده ایریشور.

مقاله رابعه

﴿ از توجه بروحانیت اویس قرنی رضی الله عنه انقطاع ﴾
﴿ نام و تجرد کلی از علائق ظاهری و باطنی بود و هرگاه توجه ﴾
﴿ بروحانیت قدوة الاولیاء خواجه محمد علی حکیم ترمذی ﴾
﴿ قدس الله روحه نموده شدی اثر آن توجه ظهور بی صفتی ﴾
﴿ شخص بودی و هر چند در آن توجه سیر افتادی هیچ ﴾
﴿ اثری و کردی و صفتی مطالبه نمی افتاد چون وجود ﴾
﴿ روحانیت در انوار حقیقه بی نهایت محو شود هر چند ﴾

سیر الی الله غالباً سنت الهی حکمنجه بوجده شرطدر که
سیر فی الله بوجده اول دکلد که قطعی هر کیم طلب ایدر
بوله. یا خود هر کیم سلوک ایدر مقصدیه ایریشه.

قطعه

نهر صدف که فرو خورد قطره باران
درون سینۀ او کشت جای دردانه

صدف بیاید و باران و بحر چندین سال
هنوز نیست مقرر که میشود یانه

ترجه

هر صدف که قطره باران ایلد سیراب اولور
صانع کیم صدوی اینجده لؤلؤ خوش آب اولور

هم صدف هم بحر و هم باران کرد هم نیمه سال
ینه هر بر قطره صانع دره نایاب اولور

خللی قطاع الفیاقی الی الخی کثیر و اما الواصلون قلیل
ترجه

حیثم قطع راه ایدن حمایه کرچه بی حدود
حقیقتده ولی واصلری ثابت قلیل اولدی

بیت

غواصان را کرچه بیچی نبود در هر صدفی درینمی نبود
در عمر بنادر آن چنانی افتد وین دولت هر سه کلیمی نبود

اگر چه زمره غواص بحر دره یم اولمز
ولی هر بر صدفده جوهر و در قیم اولمز

توجهاترندن هر بر توجهنده ظهور ایدن اثری بیان بیوردقاری
اشاده تقریر بیوردیلر و دیمشلدردر که : اولیاء الله بر لرینه
مختللدرد بعضی بی صفت و بی نشانلدرد و بعضی بی صفت الیه
و بعضی صفتند نشانلدرد. مثلاً در لر که : آنرا اهل معرفتلدرد
یا خود اهل معامله در لر یا خود اهل محبتلدرد یا خود اهل توحیدلدرد
و اولیاء الله حاکمین کمالی و در جانتک نهائی بی صفت و بی
نشانلدرد و بیو مشلدرد در که : بی صفتی کشف ذاتی یا اشارتدرد که
اول کشف ذاتی زیاده بلند بر مقام و زیاده شریف بر درجه
عبادتدرد که اول مرتبه نک کهنیدن عبارت و اشارت قاصددرد .

نظم

عالیدر ایرمن آکا علم و عیان ذاتی کندی وارننده بی نشان
کر عیان ایسترایسک اولورنهان کر نهان ایسترایسک اولور عیان
ایکسینده ایستسک بیچوندر ایکسندن اول زمان بیووندرد
صد هزاران طور جانندن عالیدر هر نه در ایسه ماول آندن عالیدر
کنهی ادراک عجز اولدی هان شرحه کفر و صفله اولز بیان
و بومرتبه بی صفتلک کالی سیدالانبیاء والمرسلین اقدم
حضرت تدرینه مخصوصد و سائر دوکلی انبیاء و اولیاء مراتبیلری
حسبجه آنک خرمن سادتنک خوشه جینلدرد که آنک باطن
مقدسارندن استمداد الیه بومرتبه نک در جاتنه ترقی کوستر لر
و مقام محمود که اول حضرت نه مخصوصد بومرتبه نک کالسه

ادمی از خود وجودی طلبد و آنچه سرمایه ادراک
است از خویشان بجوید جز از بی صفتی و بی نهائی چیزی
دیگر نه بیند .

ترجمه سی

(اویس قرنی رضی الله عنه حضرت تدرینک روضایتلرینه)
(توجهنک اثری علائق ظاهری و باطنیدن انقطاع تمام و تجرد)
(کایدرد هرگاه که قدوة الاولیاء خواجه محمد علی حکیم ترمذی)
(قدس الله روحه روضایتلرینه توجه کوستر لر اولوردی)
(اول توجهنک اثری محضاً صفتلر لظهوری اولوردی)
(و هر قدر اول توجهنده سیر واقع اولسه هیچ بر اثر و بر)
(صفت مطالبه سی واقع اولز ایدی چون وجود روضایت)
(انوار حقیقت بی نهایتده محو اوله . کشتی هر قدر کندن)
(بر وجود طلب ایلسه و اول شی که سرمایه ادراکدرد)
(کندندن طلب ایلسه صفتلر لظهوری و نهایتلر لظهوری)
(بر شی کوردرد .)

شرح

بوکلانی حضرت پیر مبادی سلوک کندن کندی احوال لرینی
حکایت و مشایخ کبار رضی الله عنهم حضرت آنک ادواح طیبه لرینه

اشارتند و بی صفتی مرتبه سنگ خواصندن بری اولدر که بو مرتبه نك صاحب اهل تمکین اولور و حقیقت قلبیدن حقیقت قلب متصل اولور و جمیع صفات و اخلاق الهیه ایله متصف و متخلق اولوب احوال باطنیه به متصرف اولور بونک اوزرینه بناء آکا ابوالوقت در لر و بر صفتندن بر صفتی اختیار یله انتقال مکن اولوب بقایای وجود بشریتندن کئی ایله صاف اولش اولور بومعاندن اوتوری دنیلمشدر :

صوفی ابن الوقت باشد در مثال لیک صافی فاعست از وقت و حال حاله موقوف عزم و رایی اوست بسته بر رایی جهان آرای اوست

ترجمه

صوفی ابن الوقت اولوب در فی المثال لیک صاف و فارغ هر وقت و حال حاله موقوف عزم و راییدیر بسته بر رایی جهان آراییدر

مقاله خامسه

حدیث و اجموعا وضوء کم جمع الله شملکم و اشارتست بانکه وضوء باطن را با وضوء ظاهر جمع سازید تا استقامت باطن حاصل آید و استقامت باطن آنست که در جنب کلمه توحید همه تعلقات روحانی و جسمانی منفی گردد و نفی این همه تعلقات استقامت احوالست و دلیل بر استقامت احوال استقامت افعالست که امتثال امر و نهی خداوندی است و تعظیم فرمان های حضرت اولجل ذکروه

و جز با استقامت افعال استقامت احوال معلوم نمی گردد. رونده رامرا هر آینه روش و کوشش می باید تا کار اویجایی رسد. روش یعنی رعایت ادب با اهل الله و کوشش یعنی سعی نمودن در کارهای حق سبحانه و عمل کردن با آنچه اورا معلوم شده است هر چه میگوئیم از لوازم است که با آن عمل کنیم و لم قولون ما لا تضلون، کاری مشکل است (فاذ کرونی اذ کرکم، ذکر حق سبحانه و تعالی توفیق یاد کردست بران مرایی که مر ذکر راست و هر چه دیده شد و دانسته شد. همه غیر است و حجابست بحقیقت کلمه لا آتزا نفی باید کردن و نفی خواطر که شرط اعظم سلوکست. بی تصرف عدم در وجود سالک که آن تصرف عدم اثر و نتیجه جذبه الهیه است بکمال میسر نکرد و وقوف قلبی برای آنست تا اثر این جذبه مظلومه کرده نشود و آن اثر در دل قرار گیرد و رعایت عدد در ذکر قلبی برای جمع خواطر متفرقه است و در ذکر قلبی چون عدد از بیست يك بگذرد و اثر ظاهر نشود. دلیل باشد بر بی حاصل آن عمل و اثر ذکر آن بود که در زمان نفی وجود بشریت منفی شود و در زمان اثبات اثری از آثار تصرفات جذبات الوهیت مطالعه اقد آنکه فرموده است خداوند جل ذکره در کلام مجید و ما عندکم یبقی و ما عند الله باقی و در معنی این آیت چنان باید دانستن که

(« لم تقولون مالا تعملون » یعنی ایشلمدیلرکنز شئی نیچون)
 (سولرلرکنز خطابی بر مشکل کاردرد « فاذا کرونی اذکرکم »)
 (یعنی بنی ذکر ایدیکز اگر سز بنی ذکر ایدرسکنز بن سزی)
 (ذکر ایدرم پس حق سبحانه و تعالی حضرت تلیرتیک ذکر ی ،)
 (ذکره مخصوص ولایق اولان مراتب اوزره ذکر ایتمهکه)
 (توفیقندن عبارتدر و هر نه که کورلشدرد و ایشیدلشدرد)
 (و بیلنشدرد جمله می غیر و حجابدر حقیقت کلمه لا ایه آتی نفی)
 (ایتک کرک و نفی خواطر که شرط اعظم سلوکردر وجود)
 (سالکده تصرف عدم ایتمکسز بن که کال تصرف عدم اثر)
 (و نتیجه جذبه الیهیدر کالیه میسر اولماز یعنی نفی خواطر)
 (وجود سالکده بوقلق ایجاب ایتمز ایسه کالیه سلوک میسر)
 (اولماز زیرا بوقلق ایجابی جذبه الیهیدر اثر و نتیجه میسر)
 (و وقوف قلبی آندن اوتوریدر که بوجذبه نک اثر بنی مطالبه)
 (ایلله واد اثر کوکلده قرار طوطه و ذکر قلییده رعایت عدد)
 (جمع خواطر متفرقه معتاده ایچوندرد و ذکر قلییده و فتاکه)
 (عدد یکرمی بردن کجه و اثر ظاهر اولیه اول عملک بی حاصل)
 (اولسنه دلیلدر و ذکرک اثری اولدر که زمان فیده وجود)
 (بشریت منفی اوله و زمان ایشاندرد آثار تصرفات جذبات)
 (الوهیتدن بر اثر مطالبه می واقع اوله اول که حضرت خداوند)
 (جل ذکره کلام مجیدنده بیورمشدر « ما عندکم یفند و ما عند الله)
 (باق » بوبت کریمه مناسنده آنجیلین بیلیمک کر کدر که اهل)

(اعمال صالحه و افعال حسنه که از اهل ایمان در وجود
 می آید . و نفی عندالله می کردد که در محفل قبول حضرت او
 جل ذکره افتد و علامت قبول عمل نفی شدن وجود
 بشریت است دران عمل و ظاهر شدن اثر تصرف جذبه
 الهی است .)

ترجمه سی

(« اجمعوا وضوءکم جمع الله شملکم » حدیث شریفی)
 (آکا اشارتدر که وضوء باطنی و وضوء ظاهر ایه جمع ایدملر)
 (حتی استقامت باطن حصوله کلمه یعنی حصول بوله و استقامت)
 (باطن اولدر که کلمه توحید عندندند جمیع تعلقات روحانی)
 (و جسمانی منفی اوله که بو تعلقات نفی استقامت احوالدر)
 (و استقامت احواله دلیل استقامت افعالدر که امتثال امر و نفی)
 (خدا و تعظیم فرمان حضرت حق جل و علادر و استقامت)
 (افعالدن غیر بوله استقامت احوال معلوم اولمز روضه راهه)
 (یعنی بوله کیدیچی به البته روش و کوشش کر کدر ناکه)
 (آنک ایشی محله ایریشه و روش اهل الله ایه ادبه رعایتدن)
 (عبارتدر و کوشش حق سبحانه و تمایلنک ایشلرندده سبی)
 (کوسنرزمک و اول شیکه معلوم اولمشدر آنکله عمل ایلکدن)
 (عبارتدر هر نه سولرلرک آنکله عمل ایتککلمکنز لوازمندندر)

(ایماندن وجود کلان اعمال صالحه و افعال حسنه بروقده)
(الله عندند اولور که آنک حضر شده محل قبوله واقع اولور)
(وعلامت قبول عمل اول عمله وجود بشریت نفی اولقدر)
(وائر تصرف جذبه الهی ظاهر اولقدر .)

شرح

معلوماتك اولسون (الله تالی سنی بيلمکه موفق ایلیمه)
بوفواندك بعض تمه سندن که اهل بصیرت روح الله ارواحهم
بیور مشلدر : مقصود و جمیع عباداتک سری ذکر خداوند
عن وجل در وسادات عظایه اول کشی ایشور که بو عالیدن
کیدم والس و محبت حق تالی آنک اوزرینه غالب اوله و آنک
غلبه السی و محبتی دوام ذکر الهیدن غیر یاله اولور. مسلمانانک
اصلی لاله الا الله در که اوعین ذکر در و سائر جمیع عبادات
بوذکری تاکید ایچوند که نمازک روحی حق سبحانه و تالی
حضر تلرینک ذکرینی هیبت و تعظیم طریقی اوزره کولکده نازه
ایلمکدر و صیامدن مقصود کسر شهوتدر زیرا و قنایه دل مزاحمه
شهواندن خلاص و صافی اوله قرارگاه ذکر اولور و محبتدن
مقصود یتک صاحبی ذکر در و آنک لفاسنه تپیج شوقدر
وترک دنیا و ترک شهوات و معاصی ؛ ذکره فارغ القلب اولور
ایچونددر. پس امر و نهیدن مقصود ذکر در و حقیقت ذکر اولدر که
دوکلای دن منقطع اوله و حضرت الوهیتک محبتدن غیر بر شینه

التفات کویستریه و سندن غیر طاعت ایلدیکی معبود قالیمه که هوا
آکا معبود اولیمه و علامت حقیقت ذکر اولدر که امر و نهی
و قنده خداوند عز وجل حضر تلرینک فرمانی فراموش ایلور.
وامر امتالی برینه کتورر و اگر اول علامت اولماز ایسه آنک
ذکری حدیث تفسیدن زیاده اولمه مشدر پس آکا ذکر کدر که
اساس مواظبت ذکر خلیفه و حقه لبیت ایله جمیع معاصی ظاهری
و باطنیدن توبه و نصح اوزره اوله. زیرا وجود مخالفت مذکور
ایله ذکر اثر حقیقیسی اولماز و آندن غیر شریاط ذکر در
بری اولدر که طلبه صادق اوله ورد طلب و آنک راهنه سلوک
داعیه سی حاصل اوله. تا که راهندن هر نه شیکه آکا مانع اولوب
سلو کدن مشغول ایدمه. جمله سندن متوحش و متفر اوله و کندی
و چون دندن دخی کر زبان اوله که جمله دن بوز دوندروب ذکر
حق سبحانه و تعالیده مستغرق اولور ممکن اوله.

قلمه

سیر آمده ز خویش تن می باید بر خواسته ز جان و تن می باید
در هر کامی هزار بند افزونست زین کرم روی بند شکن می باید
ترجمه
سیرم کلدک کندی اوز کدن دخی یکمک کرک
راحه کیردک جانله تشدن دخی یکمک کرک
هر آدینده نیجه بیک یابند اولور بو راهده
بندی قیروب خان و مانکدن دخی یکمک کرک

شیخ عطار قدس سره بیوردرل :
یاد او مغز همه سرماهاست ذکر او ارواح را پیراهاست
تو زینک خویش نیندیشی دمی بر تهور نام او کوی همی

ترجمه

یادی آنک مغز هر سرمایه در ذکر آنک روحله پیرایه در
نام و نیک کردن چو پالاک اول نام حتی ذکر ایدوب بی باک اول
و ذکر دن فائده کلیه اول وقت حاصل اولور که صاحب
تصرف شیخ کاملدن ثلثین وجهله اخذ اوله . حتی اول تخم
ذکر حقیقی که زمین مستعد دل طالبه ثلثین و تصرف صاحب ولایت
ایله واقع اوله . طایله نمره ولایت کالیله حاصل اولور .
نورایت که ، نورایت دل مقدار نجه در و نورایت دل ، هوایک
زوالی مقدار نجه در و شیخ کامله هوامتیع اولور و آنک کوکلنک
نورایتی تمام اولور و طریقک اولی اولدر که صفات منموه بی
کندی باطنندن و سعی مقداری دفع ایده . زیرا به زمان زمین
دل ، خار و خاشاک طبیعتدن خالی اولور سه اول زمان لایق
اولور که تخم ذکر آکا باشیده اوله یعنی اکیله واکر بر صفت
ذمیمه به زیاده مبتلا دکل ایسه آنک دفعنه جهد ایله . اگر چه
اول تصفیة قلبه جالشمق کرک و مبداءه کللی ایله تبدیل اخلاقه
مشغول اولیق کرکیز . زیرا وقتا که توجه شرطیله حاصل اوله
و مراقبه اوزره مداومت اولوب تصفیة دل ال ویره . حق
سبحانه و تعالی حضرت تیرینک امداد فیضی ایله اول قدر تبدیل

اخلاق نفسی و تحصیل صفات دل حاصل اولور که نیجه عمر مجاهده ایله
اول تبدیل و تحصیل ال و برمن و چون بومنی فیض فضل حق
سبحانه و تعالی ایله حاصل اوله طریق صوابه سد اعتدال ایله اولور
و هر نیجه آنی یوله کتمکدن مشغول ایده او کندن قالدیر .
زیرا بو یوله کتمک ممکن دکل الا دل فارغ ایله نمکندر و چون
بو دیدیکیز که جمله اوله اول کسه شول کسه به بکزر که
آبدست اله شمدی آکا بر امام حاجت اولور که آکا اقتدا
ایله که اول امام پیراه و شیخ کامل صاحب تصرفدر . زیرا
راه حق سبحانه و تعالی حضرت تیرینک یولیه آمیخته یعنی
قاریشمددر که راه حق بر در و راه باطل هزاردر قال الله تعالی
وان هذا صراطی مستقیماً فاتبعوه ولا تتبعوا السبلی فتفرق بکم
عن سبیلہ

متنوی

راه حقده ممکن اولماز ای پسر
یوله کتمک بی دلیل و راهبر
یوری بر بار خدای آرا بول
وار آنک کبی خدایه بار اول
سن جو تنها قدیمه نویمه اوله سن
سایه لطفکده خورشید اوله سن
اولکه خلوتده کو زین دیکر همان
آکاپس یاردن ایرد کشف و بیان

خلوت اغیاردن کرک یاردن دکل
قیش ایچوندور کورک اولماز یازمیل
جانلره آینه‌در یار ای امین
آینه یوزنده دم اورمه صقین
نادمکدن اورنیه کندی یوزک
هم دمک بوت هم جهانندن یوم کوزک
جناب حق کلام عیجندنه « اتقوا الله وکونوا مع الصادقین »
بیورمشدر .

پیت
کندورکدن کرک سلمکه لیاقت یوغسه
پهلوان جانسانک یوری پهلوسنده اول
وبو معناده دیشلردر :

پیت
پهلوان راست پهلوسنده اوتور قلبه کیر
چپ پهلوسنده بولزسک دلی سن ای دلیر
امدی وقا که سالک اول پیر صاحب تدبیرک سعادت محبتله
مسمود اوله کرکدر که کندی تصرفی ترک ایدیه که باطلنده هیچ
تصرفی اولیه وکندینک جمله کاریخی اول پیرک تصرفه سیارش
ایلیه وسیله که بقصدانک خطاسنده اولان منفعتی کندی صوابنده
اولان منفعتدن آرتقدر اگر آنک وجهتی بیلمز ایسه دخی
حضرت پیر قدس سره انصیب بیورمشلردر که : اهل دل و مریدم
عزیز ابله استشاره نیک فوایدندن بری اولدر که اگر امریک

آخرنده اول کارده وجه صواب ظاهر اولور ایسه سنک
وجودک آزاده دکلدر واکر صوابک خلاقی ظاهر اولورسه
ینه سنک وجودک آزاده دکلدر .
ومشایح طریقت قدس الله ارواحهم « لا اله الا الله » ذکرینی
جمله اذکاردن اختیار ایتشلردر . زیرا حدیث نبویه :
« افضل الله کرک لا اله الا الله » وارد اولمشدر وبو ذکرک صورتی
نقی واثباتدن مبرکدر و حقیقت ایله حق سبحانه و تعالی حضرت تلزیه
بول ایلتمک بو کلمه طیه ایله نمکندر و حجب روندگان یعنی
سالکدرک حجابری نتیجه نسیاندر که حقیقت حجاب لوح دلدنه
انتقاش صورت کوینه در . بوانتقاشده نقی حق واثبات غیر حاصل
اولور و بحکم « المماثلة بالاضداد » آنک خدی ایله کلمه توحیدده
نقی ماسوا واثبات حق سبحانه و تعالی اولمله شرک خفیدن خلاص ،
بو کلمه نیک معنانه مداومت وملازمتدن غیری ایله حاصل اولور
پس ذا کرکدر که تقیده جمیع محدثانک وجودنی نظرفسا
وعدم رغبت ایله مطالبه ایلیه و طرف اثباتده حق سبحانه و تعالی
حضرت تلزینک وجود قدیمه نظرقا و مقصود و مطلوب و محبوب
ایله مشاهده کوسسته و هر ذکرده اول و آخرک حاضر اوله
وهر نه شبکه آنکله کوکله بیوند کوره نقی ایله اول بیوندی یعنی
اول ایلنیشکی باطل ایلیه واثبات محبت حق ، اول عجبک مقامه
قامت ایلیه حتی کوکل تدربجیله جمیع محبوبات و مآلوفانندن فارغ
اوله وهستی ذا کرک یعنی ذا کرک وارنقی نور ذکرده مضطحل

شیئی حالک الا وجهه ، آشکار اولور ذکر روح ، روحک
ذاکر لکی ايله ووجودی ايله اذکر کم ، بحر نامتناهیستند مستغرق
و مستهلك اولور

قطعه

ذکر کو ذکر تا ترا جانست
باکی دل ز ذکر بز دالست

چون زفانی شوی ز ذکر بذکر

ذکر خفیه که گفته اند آست

ترجمه

ذکر حقی ايله مردم تا که چانک نندددر

ذکر یزدان ايله دل اول دمدد باک و زنده در

چون ذکر دن ذکر ايله فانی اوله سک اول زمان

ذکر خفیه یس آکا دنیلکه ار زنده در

یاد کرد و باز کشت و نگاه داشت و یاد داشت و ذکر قایی
و نگاه داشت که مراقبه خواطر در . بونلر دن مقصود یاد داشتند که
مشاهده در و فانی اولمقد و حقیقت اوزره ذکر خفیه در و ذکر
لسانی و ذکر قایی الفبا تعلیمی منزله سنده در . تا که آکا
اوقویحیایق استعدادی حاصل اوله واکر معلم حاذق اولوب
وطالب صادق استمداد بولور سه شاید که قدم اولده آتی
خواننده یعنی اوقویحی ایلله و الفبا تعلیمک زحمتی اوققسزین
اول طالب صادق یاد داشت مرتبه سینه ابریشدیره اما اغلب
طالبان آنلردر که ذکر لسانی و ذکر قلبین اول آنلری یاد

اوله و علائق و عوایق و وجود بشریت آدن مرتفع اوله و دیشلر در که
وقت ذکرده باز داشتن نفس یعنی حبس نفس ایتک سبب ظهور
آثار لطف و مفید شرح صدر و اطمینان دلدر و نفی خواطره
یاردم ایدیحیدر و باز داشت نفس یعنی حبس نفسی عادت ایتک
ذکرده و جلدان و حلاوت عظیمه به سیدر و بوندن غیری نیجه
فوائد کثیره به واسطه در و بزم پیرمن مرحله دستگیرمن
حضرتلری ذکرده حبس نفسی لازمندن عده بیورعشمل رعایت
عددی لازمندن عده ایتدککاری کنی اما رغبت و قوف قلبی بی اهم
والزم سابعشمل . زیرا ذکردن مقصود اولان شینک خلاصه سی
و قوف قلبیدر و جمیع مکونات و محدثاتی نظر فنا ايله مطالعه
و وجود قدیم حق سبحانه و تعالی حضرتلری نظر بقای ايله مشاهده در
و بومعنا اوزربینه ملازمت واسطه سببه صورت حقیقت توحید
دل فا کرده قرارطونار و ذا کر لایحتم بصیرتی کشاده ایلر . حتی
آکا شرع و عقل و توحید یشنده هیچ تناقض کورنمز و بومقامده
ذکر قلبک صفت لازمی اولور و آدن صکره برمتزله ابریشور که
حقیقت ذکر جوهر دل ايله بر اولور و حقندن غیری هیچ بر
اندیشه قاللاز و ذا کر ذکرده و ذکر مذکورده فانی اولور و چون
بارکه دل زحمت اغیاردن خالی اوله بحکم و لایستی ارضی ولا
سانی و لکن یسعی قلب عبدی المؤمن ، الحدیث جمال سلطان
و الا الله ، یوز کوسستروب و اذکر کم و عده سی حکمی اوزره
لباس حرف و صوتدن مجرد ذکر حق هویدا و خاصیت و کل

ترجمه

کنیدین تا که ایشیده اخبار لمن الملك واحد قهار
روح یدایت فطرتده اگرچه حَقِّک برکنی دوتدی
اما برکنی آکلامدی زیرا آکلامق شهوددن قوبار وشهود
وجوددن درست کلز که شهود وجودک شدید چون روحک
وجودی ظاهر اولدی ایکیکی ثابت ایلدی که بونک شرحی
مفصلدر ویزم بونده مقصودمن اولدر که حضرت یرک
(اذکر کم) مناسنده بیوردقلری شیدن بر شیشه اشارت
اوله. ذکر حق قوله شول مراتب ذکرى توفیق یاد کرد
درکه ذکره مخصوص صدر یعنی ذکر زبان و ذکر دل و ذکر
روح و ذکر سر و ذکر خفی مراتبی یاد کرد در دل ایکی
طَلک یتنده واسطه درکه بری عالم جسمانی و بری عالم روحانیدر
و روح دخی ایکی طَلک یتنده واسطه درکه بری دل و بری
سر در و مرتبه سر؛ اهل اللهدن بهضنک عندند مرتبه قلب
و روحدن بالاتر در و بعضنک عندند مرتبه قلبدن بالاتر در
و مرتبه روحدن فر و تر در یعنی آشاغیدر و حقیقت سر؛ روحک
ودلک عنیدر هر برینک مقامنک نهایتده چون روحک ودلک
هر بری کنیدی مقامنک نهایتده بر وصف غریب ابله متجلی
اوله اول صفت غریب ذکر اولنان نهایت دل و نهایت روحه
ایرشمش کسینه به سر اولور و خفی اول حضرتدن بر روح
خاصدر که «واید هم روح منه» مفهوم منجه اول حضرتک

داشته دلالت الملك اول منزله رد درکه برینک پروالی بوغکن

بالایه اوج و یام اوزرینه کل دینک تکلیفک ایدلر .

ما برمی بریم سوی فلك زانکه مرش است اصل جوهر ما

ساکنان فلك بخور کنند از صفات خوش مغیر ما

دلربایی شدست دلبر ما کل ما بی حدست و شکر ما

شاهمیشه میان کل شکرم زان دل ما قویست در بر ما

زهره دارد حوادث طبعی که بکرد بکرد لشکر ما

ذرهای هوا یدرد روح اذم عشق روح پرور ما

ترجمه

سوی بالایه ایدرز پرواز زیر اعرش اولدی اصل جوهر من

ساکنان فلك بخور ایلر پس زیم وصف خوش مغیر من

دلربا اولدی چونکه دلبر من کلز بی حد اولدی شکرم من

بر همیشه میان کلشکرز آندن اولدی دل قوی تر من

زهره سی وار حوادث طبعی صکه دولامه جوار لشکر من

روح بخش اولسه ذره در ده نوله نفس عشق روح پرور من

و دنیلمش که حقیقت ذکر؛ حق سبحانه و تعالی نیک اسم

متکلم حیثیتدن ذاتیه ذاتیه تجلیسندن عبارتدر صفات کالیه سنی

اظهار و نموت جلالیه و جمالیه سنی وصف ایچون که شرک

خفینر ذکر اول حالده ال و بر و شهید الله انه لا اله الا هو

کلننک سری بو حالده آشکاره اولور .

پیت

تا ز خود بشود نه از من و تو لمن الملك واحد القهار

واساقی به و آندن صکره تجلیات ذاتی به مستعد قیلاز
(والله الموفق) وکال درجات و مراتب ذکر اولدر که مذکور؛
دل سالکده مستولی اولوب مذکور دن غیر قالمیه و کلیت ایله
دل دوستی طوطه و کلیت ایله دل دوستی طوتانک یینی ایله کلیت
ایلله دل ذکر دوستی طوتانک پینده فرق وارددر . اول که
کلیت ایلله دل دوستی طوطه نتیجه محبت مفرطه در که آکا عشق
دیرلر عاشق کرم رَوَکِ کلیتی معشوق طوتار واول که معشوقه
غایت مشغول اولدیندن نام معشوقی دخی فراموش ایلله
« واذکر ربک اذ انسیت » معناسنک حقیقته ایریشه . یعنی
حضرتک غیرینی و کندی نفسکی اونون دینک و قنده ربکی
ذکر ایلله . زیرا مذکورک تحقیق و شهودی غیرک نفی ايجاب
ایدر سنک اینک غیرینی اثبات ایدر و و قسا که حقیقت ایلله
بومنایه ایریشه که کندینی و حقدن غیری هر نه وار ایسه فراموش
ایده . بوحالته فنا و نیستی یعنی یوقلق دیرلر که نهایت سیر
الی الهمدر بوزمانده اول راه تصوفه و اول عالم توحید و وحدانیه
و مبدأ درجات ولایت خاصیه ایرشمنش اولور . بو منزله
سویلملردر :

بیت
چسست معراج فلک ابن نیستی

ماشقاترا مذهب و دین نیستی

هیچ کس را تا نکردد اوقفا

نیست ره دربارگاه کبریا

خاصیینه و بریلو که میان عالم صفات خداوندی ایلله میان سر ده
واسطه اولور حتی اول واسطه ایلله عالم صفات الوهیه یول بولور
مصراع : رستی ینه اول رخن رستم چکر لایمحل
عطا الملك آلا مطابا الملك ، و ذکر مرتبه خفیه حقیقت
ایلله ذکر خفیه و سر اولدر که خلفاء خانواده حضرت خواجه
بزرگ خواجه عبدالخالق قدس الله روحه اشارت بیورد قریبک
بریدر . زیرا تا وجود روحانیت با قید و مرتبه فایه ایرشمنه مشدر
اول ذکر ؛ حقیقته ذکر خفیه دکلددر . کبرالک : و لایطلع
علیه ملک فیکته و لافس فتعجب به ، کلاملری بوکا اشارتدر
و چون حقیقت فایه ایریشه بو منزله آنک باطنی فیدن کیو
قالوب اثباتدن غیریه قادر اولمر و آنک ذکر ی ؛ الله الله
اولور که بومتزله حقیقت کله به و آنک سرتیه ایریشور و بزم
خواجمن قدس الله روحه بومعنا بیانده جوق کره بیور مشلر
ایدی : « حقیقه الذکر الخروج عن میدان الغفاله الی فضاء
المشاهده » یعنی حقیقت ذکر ؛ میدان غفلتن فضاء مشاهده
خروجدر که مشاهده تجلی زائده و مکاشفه تجلی صفاته
و محاضره تجلی افعاله اولور و ذکر لساندن مقصود جمیع
قوای روحانی و جسمانی ایلله توجه کلبدر که بو توجه کلی ایلله
نقی خواطر اولله و بونک اوزرینه مداومتدن ذکر دله ایریشور
یعنی لساندن دله منتقل اولور و دوام ذکر قلیده انوار تجلیات
الهییه دن بر نور متجلی اولفله باطن سالکی تجلیات صفاتی

ترجمه

ویرمی کسه هیچ سندن نشانی نشانی بی نشانی اولدی شانی
واکر برکسه ذکرده بودرجه به ابرشمن ایه و بواسوال
ومکاشفات آکا پیدا اولمزا یسه لکن ذکر آتک اوزرینه
مستولی اولوب دلد متشکن اولور و معنای کلمه توحید که اول
معناده حرف اولیوب ولت عربی وفارسی اولیه دل اوزره
غالب اولوب و دل ذکر ایه و معنای ایه قرار طوطه آنجلین که
دلی غیری کار متکلف ایه ایتمک ممکن اوله و بودخی امر عظیمدر
وقت که دل نورد کر ایه آراسته اوله کال سعادته مهیا اولور
وهرنه که بوجهانده پیدا اولیه اول جهانده پیدا اولور
و چون دل خار و ساسوس دنیادن غالی اوله تخم ذکر آند
ودیمه قلندور اول وقتده هیچ برشی قائل که اختیاره متعلق
اوله که اختیار بومنزله دکر آندن صکره منتظر اولور که نهشی
پیدا و غالب اولور که بو تخم ضایع اولیه «من کان یرید حرث
الآخرة تزدله فی حرته» و دوام اوزره ذکر کلمه عجایب ملکوت
و قرب حضرت الهیبه در دوام اوزره ذکر اول دکلدر که
زبان ایه یا خود قلب ایه اوله بلکه دوام اوزره ذکر
اولدر که دائمی ملازم و مراقب دل اوله و قلب عداوت خلقدن
و آنلر ذکر نیدن و ذکر ماشی و مستقبلدن و مشغله محسوساتدن
و غضبیدن و اخلاق ذمیمه دن و شهوات دنیادن ساقی اولدقدن
صکره آنک طلبی حقله اولور و هیچ غافل اولماز که حقیقت

ترجمه

اولدی معراج فلک یوقاق ایشان
مذهب و دین عاشقه یوقاق حان

هیچ برکس اولما یجه تا فا
در که حقده ورنه بول آکا

و بومنزلدن که مسوره ملکوت آکا روشن اولور و ادواح
انیا و جوامر ملائکه علیهم الصلوة والسلام خوش صورتلر ایه
کورنگه باشلار و اول شیکه خواص حضرت الهیبه در . ظاهر
اولمه باشلار و احوال عظیمه کوزه کلکه باشلار و مشاهد
صوردن درجه ترقی ایلر که آندن عبارت ممکن دکلدر و هر
برکسه به بر بشفه شی اوکنه کلور و بونی سوبلکدن قائده
یوقدر که اول یوله کتمکدر بولی سوبلک دکلدر اما اهل اللهک
بوکونه معانی شرحندن مقصودلری برقیه و تشویق اولسندر.
وفاء فضا اولدر که وجود جسمانیدن فانی اولدینی کبی وجود
روحانیدن دخی فانی اولور . حتی رؤیت جلال و کشف
عظمت الهیه قلبه مستولی اولوب بوحالک غلبه سیله دنیا و عقابی
فراموش ایلر و احوال و مقامات نظر همتده دون کورینور .
عقل و نفسندن فانی اولور و فائدن دخی فانی اولور و فناء فائدن
دخی فانی اولور و عین فساد زبانی حقله ناطق و تنی خاشع
و خاشع اولور و بو عین فناء حیرت و بی نشانی اولور

کسی ندهد ز تو نشانی اینست نشان بی نشانی
یت

وقته بود سوزی تقویت امرنده بیورمش که بوسوزك
 قائل نه کوزل غواصلق ایلشد . اول اجلدن که حنك کلاسیله
 حتی ذکر اتمک کندی کلامیله ذکر اتمکدن افضلدر .
 ه فان القرآن لم یخلق منذ نزل الی المباد ولا یخلق ویتدنس فهو
 علی طراوته و طیه و طهارته وله کسوة والذکر الذی یدکره
 العبد مبتدئا من تلقاء قلبه من علمه بر به فلا کسوة له ، یعنی
 حضرت قرآن نزول ایلدیکی آندن بو آته دکن اسکیمدی
 وبوندن سکره قیامته قدر اسکیمز و یاسلمز و اولدینی طراوت
 و طیب و طهارت اوزرددر و آنک ایچون بر کسوه واردر .
 یعنی جناب متکلمنه لایق بر نور عظیمی جهندن بشدع اولدینی
 قول قلبی جهندن و ربستی ییلدیکی جهندن . بشدع اولدینی
 حالده حتی ذکر ایدر اول ذکر ک کسوه سی یوقدر و اگر
 بر کسه معنای قرآنی یسلمز ایسه کر کدر که قرآن تلاوت
 ایلدیکی وقته قلبی حاضر طوته و قومه که حدیث نفی آتی
 هر بره کنوره قلبی نور تعظیم و توقیر ایله آراسته طوته و آنک
 قلبنده عظمت قرآن حاضر اوله که قرآن کلام حق عزوجلدر
 و حق صفت قدیمدر اگر اول حروفک حقیقت معانیسی
 آشکار اولسه یدی کوی ویدی بر آنک نجایسه طاقت کتورمه
 و امام احمد حنبل رحمه الله دیر که خدای عزوجل حضرت تلبی
 رؤیاده کوردم و دیدمکه یارب سکا تقرب نه شی ایله افضلدر .
 بیوریدیلر که : بن کلام اولان قرآن ایله بکا تقرب افضلدر .

ذکر طرد غفلتدر زیرا قلبک سولشی حدیث نفسدر که حقیقت
 ذکرک غلافی و پوستی اولور و دوام مراقبه بر سبوك دولتدر
 و حجت مراقبه نك علامتی احکام الهیه موافقتدر و کشی کندی
 قلبی دایما بر صفت و بر حالت اوزره طوعتی قتی دشواردر و مراقبه
 اوزره مداومت بر طریقدر که حقایقه موصلددر و دوام دولت
 مراقبه قطع علائق و عوائقی تقدیم ایتکسزین و مخالفت نفس
 اوزره صبری تقدیم ایتکسزین و محبت اغیاردن احترازی
 تقدیم ایتکسزین میسر اولماز و شیخ بزرگوار شیخ شهاب الحقی
 والدین سهروردی قدس الله روحه بیورمشدر که مبتدی فرائض
 و سنن اوزره اقتصار کوستر و ادای فرائض و ستندن غیری
 اوقالتک ذکر ایله باشه تبر و متوسطه ادای فرائض و ستندن
 سکره تلاوت قرآن اوزره مداومت اولادر و اول خاصیت که
 اهل بدایت ذکردن یوز کوستر و متوسطه تلاوت قرآنندن
 زوائد دیسکر ایله اول خاصیت حاصل اولور تلاوت
 آیات مختلفه المعانی و دقائق فیهوم و حقایق علوم واسطه سبله
 تجلیات صفات مختلفه مثالو . و منتهی به نور ذکر صفت
 ذاتیسی اولمغه آنک فاضلتر وردی و کاملتر عملی نمازدر که
 عبادت تامه جامعدر و حضرت امام محمد بن علی حکیم ترمذی
 قدس الله روحه سفیان ثوری رضی الله عنہدن نقل و آکا
 اسنادیله بیورمشکه : ه سمنان قرآن القرآن افضل من الذکره
 یعنی اشتدک که قرائت قرآن ذکرکردن افضلدر و اول

مشایخی آکا ابریشور بونجیلین بیورمشلردردرکه : طالبه کز کدرکه
کیجه وکوندزی (لااله الا الله) ذکرده مستغرق ایله . اویقوده
واویاقلده (لااله الا الله) دیمکلکی وظیفه ایدوب نافله
نمازلردن وسائر ذکرلردن ونسبیله حوردن ال چکه و ذکرخی
آنجق بوکله توحیده اقتصار ایله . برحمل که علم لدنی وحکمت
الهی اوله نقل ایله خدمت زحمت اولور . وهرکون وهرکیجه
بلکه هرساعت وهرلظه اویله ظن ایله که (لااله الا الله) ده
نومسلماند و نماز فرض وستندن ماعدا (لااله الا الله) لایب
وناچار بیله وماعداسنی بلا وحت آکله که کل کائنات
اندیشه ستدن تهی اوله و ذکر (لااله الا الله) تعلق طوبه که
جمیع حالات وساعات علائق مخلوقات قطعه افعال و اذکار
باطنی وظاهریدن هیچ برالت یوقدرکه (لااله الا الله) قولیدن
کاملتر وشامتر اوله وشبیه شهید سعید مجدالدین بغدادی
قدس الله روحه بیورمشلرکه : مشایخ قدس الله ارواحهم آنک
اوزربنه اتفاق ایلدیلرکه مرید مادامکه قرق سنه مدته قریب
(لااله) طریقه سالت اولیه (آلا الله) حقیقه واصل اوله من
وحضرت خواجه امام محمد بن علی حکیم ترمذی قدس الله روحه
بیورمشلر : برکسه که دوام دولت ایمان طلب ایله کرکدرکه
هر حالده وهرکارده آنک عادتق (لااله الا الله) دیمک اوله که
ظلمت شرک خفنی بوکله ایله دائمآ کنندندن دور ایله وظهور
نور ایمانی قایی اوزده تازه طوبه نتم رسول اکرم ونبی محترم

بن دیدمکه : اگر منهای قرآن فهم ایدرلرسه یا اگر فهم
ایتمزلر ایسه بیوریدیلرکه : منهای قرآنی فهم ایدرلر ایسه ده
ایتمزلر ایسه ده قرآن ایله بکا قریب افضلدر .

وگبرادن بری دیرکه : برکسه دارو اکل ایسه ویدیکی
ندر بیلمسه اول دارو آکا اثر ایدر . قرآن دخی کذلک
مناسقی بیلمز ایسه دخی اثر ایدر . حضرت قرآندن هر بر
حرف برکوه منزله سنده درکه وجود بشریت اوزره واقع
اولوب آنی افشا ایدر و بشریت آنارخی دفع ایتکلر قرآنک
نوری قلب مؤمنک نوریله جمع اولوب نورانیق زیاده اولغله
وجود بشری دخی زیاده متلاشی ایلر وخواجه امام محمد بن علی
حکیم ترمذی قدس الله روحه بیورمشلرکه : جمله وظائف
تلاوتدن کیجه ده فائحه الکتاب ، و « قل یاایها الکافرون »
و « قل هو الله احد » و « قل اعوذ برب الفلق » و « قل اعوذ
برب الناس » و « ثامنه سورته الطهر » و « ثامنه سورته البقره » در
وگوندزه « سورته یس » در وحضرت عزیزان خواجه علی
رامینی قدس الله روحه بیورمشلر :

هرگاه که اوج دل جمع اوله بنده مؤمنک کاری حصوله کورده
بری دل قرآن درکه سورته یس در و ایتکینجیسی دل بنده مؤمندر
واوینجیسی دل بشدرکه اوده نصف اللیل در وحضرت امام ربانی
خواجه یوسف همدانی قدس الله روحه که نرم خواجه منک سلسله

(ارواحهم میگوید : « لا اقبل من قلبي الا بشاهدین عدلین »
 (کتاب والسنة ، آن شام که عبدالله خجندی بایوست .
 در آخر آن دوازده سال بعد از واقعه که خواجه امام محمد
 بن علی حکیم ترمذی قدس الله روحه در ترمذ باو نموده
 بودند او را در آن واقعه فرموده که خود را تشویش مده .
 این زمان وقتی آنچه تو میطلبی نیست . این معنی در بخارا
 بعد از دوازده سال ترا بظهور خواهد آمدن و بصحبت
 آن کس خواهی رسیدن و قصه واقعه خود را تمام بکنزارد
 و اظهار طلب کرد . هم در آن شب در واقعه دیده شد که
 مرا بردند و بکنج خانه رسانیدند در پیچه بر آن کنج
 خانه بید آمد و بر آن در پیچه زنجیری و قفل کلید آن
 قفل را بیاوردند و بمن تسلیم کردند . مرا میل آن شد که
 آن قفل را بکشایم اندکی بکشادم . شعله بزرگ بیرون
 آمد باخوشتن گفتم اگر این در را خالیا تمام بکشایم .
 کس را قوت آن شعلهها نتواند بود . کلید بامنست
 هر وقت که اختیار باشد . بقدر مصالحت می توان کشود

ترجمه سی

(اهل تلون ایچون مرتبه ندما حاصلدر . تا که آنلری)
 (آنلرک اختیار سزلنی حضرت سلطنته کتور میه آنلر باری)
 (بولرلر و اهل تمکین ایچون مرتبه وزرا حاصلدر که حضرت)

صلی الله علیه وسلم اقدمین حضرت نلری « جد دوا ایمانکم بلا اله
 الا الله ، الحدیث بیور مشاردر .

مقاله سادسه

(اهل تلون را مرتبه ندماست . تا ایشانرا بی اختیار
 ایشان بمحضرت سلطنت ندادند . باز نیابند و اهل تمکین را
 مرتبه و زراست که حضرت سلطنت ایشانرا نائب مناب
 خویش ساخته است و در تصرف ملک صاحب اختیار
 و مطلق العنان گردانیده . پس اهل تمکین را حال ایشان
 از زوال ایمن بود و هر گاه خواهند باختیار از صفی
 بصفتی و از حالتی بجائی منتقل کردند . اهل تمکین را
 نیز تلویضات احوال هست . اما فرق آنست که ایشان
 بر احوال باطنی خویش غالبند و متصرف و می توانند
 پوشید آنکه طائفه از اهل الله گفته اند : مقصود از وعید
 تخویف است . این سخن از ایشان در وقت مطالع
 الطاف ربوبیت بوده باشد و در زمان غلبه و تصرف آن
 حال بر ایشان اما طائفه از اهل الله که بر احوال باطنی
 خویش متصرف باشند آن احوال را بپیران شرع
 بسنجند . اگر موافق قواعد شریعت بود بر آن
 اعتقاد نمایند و بظهور آرند و اگر نه بران
 اعتقاد نکنند . یکی از کبراء قدس الله تعالی

(بیورش که : کنیک تشویش ویرمه . سنک طلب ایلدیک)
 (شیک وقتی بوزمان دکلدر . بومنا اوزایکی سالدن سکره)
 (بخاراده سکا ظهوره کله جکدر واول کسه نیک صحتیه)
 (ایریشه جکک وکندی واقه سنک قصه سنی تمام کجی)
 (یعنی ادا ایلدی و اظهار طلب ایلدی . هم اول کیچه)
 (کورمشکه : بی ایلدیله . برکنج خانه به ایریشه دیریلر)
 (واول کنج خانه اوزونده برنجیره ظاهر اولدی واول)
 (بجزیره اوزونده برنجیره ویرکلید وار واول کلیدک مفتاحی)
 (کتوروب بکا تسلیم ایلدیله وینم منیم اولدی که اول کلیدی)
 (آجیم آزاچق آچدم بریولک شغله طشره کلدی کنده)
 (دیدمکه اگر بوقیوینمیدی تمام آچارسم کسه بوشله لرک)
 (قوتنه طاقت کتورمه من مفتاح نیم یانده در نه زمان اختیار)
 (ایدرسم مصلحت مقداری اچق نمکندر .)

شرح

اهل تمکنک صفتده دیملر که : آنلر وق تصرف احوال دن آزاده اولملر در بصیرت لری نیک اوکندن کلکی ایله حجاب مرتفع اولمشدر . اسبابدن هیج بر سبب ایله آنلرک حاللرینه برقیور برضف یول بولار و نمکنا تندن هیج برقی . آنلرک سیری مشاهدۀ مجربدن و آنکا اشتغال دن مشغول ایلک ممکن دکلدر .

(سلطنت آنلری کندویه نائب شاب قلمشدر و تصرفده)
 (مالک الاختیار و مطلق الثمن قلمشدر . پس اهل تمکن)
 (کندی حاللری نیک زوالندن امین اولورلر و هر نه زمان که)
 (مراد ایشملر اختیارلر به برصفتدن برصفتیه و بر حال دن بر حاله)
 (انتقال ایدرلر و اهل تمکنک دخی تلویحات اخوالری)
 (وارد . اما فرقی اولدر که آنلر کندی احوال باطنیه لرینه)
 (غالب کلورلر و تصرف ایدوب سترانجه کفاقر اولورلر و اولر که)
 (اهل الله طافه سندن سونلمشدر که وعیددن مقصود و تحقیرده .)
 (بوسخن آنلردن الطاف ربوبیت مطالعهمی وقتنده سونلمشدر .)
 (و بوحال آنلرک اوزرینه تصرف و غلبه ایلدیکی زمانده سونلمشدر)
 (اما شول طافه اهل الله که کندی احوال باطنیه لری اوزرینه)
 (غالب و متصرف اولورلر . اول احوالی میزان شرعه طارنارلر)
 (اگر موافق قواعد شریعت ایلک اوزرینه اعتاد کوسترلر)
 (و ظهوره کتورلر و اگر موافق قواعد شرع دکل ایلک آنک)
 (اوزرینه اعتاد کوسترلر . تنکم کبرادن بری قدس الله)
 (ارواحهم بیورمشدر : ه لاقبل من قلبی الا بشاهدین عدلین)
 (الکتاب والسنة ، یعنی قلمدن وارد اولان معنای قبول)
 (ایتم . الا ایکی شاهد عادل ایله قبول ایدرم که بری کتاب)
 (و بری سند و اول کیچه که عبدالله خجندی بزه واصل)
 (اولدی . خواجه امام محمد بن علی حکیم زمذنی قدس الله)
 (روحه ترمذده آنکا کوسترلریش اولدییی واقه نیک اون)
 (ایکنی سالنک آخرنده ایدی که اول واقعه ده آنکا)

خلق ایلہ اختلاط لری و آن لک احوال لربک مشاهد سی آن لره
ایش ایلر . و آن لک صفیق تمیز ایدمز و اهل تلون و اهل نمک
ندمایه و وزیریه تشبیه الی لکری کبی ولی عزالت ولی عشرتی
دخی ندیم و وزیریه تشبیه ایش لردر . ولی عزالت حاله لست
ایله اشرفدر ولی عشرت کال حسینجه افشار و هم یونک
کبی ملک مقرب انسان کالک اشرفیدر و السان کامل آدن
اکمل و افضلدر و اول که حیحجده حدیث قدسیده : و وان
ذکر فی فی ملاه ذکرته فی ملاه خیر منه و وارد اولمشدر و بر
حدیث قدسی آخرده که ولی عزالت وصفده و ان من اغبط
اولیائی عندی مؤمن خفیف الحاذ و اول که حدیث دیگرده
وارد اولمشدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم اقدام من حضر لتری
بیورمشدر : و ان الله تعالی عباداً لیسوا بآیاء یعطهم النبیون
والشهداء لقرهم و مکانهم من الله تعالی عزوجل و لقد نخی اثنا
عشرة نبیا انهم کانوا من امی و اول که بواحادیث شریفه مثلوه
دیگر احادیث شریفه وارد اولمشدر که خواص ملک خواص بشر
اوزیریه تفضیل ایهام ایدیحیدر ولی نبی اوزیریه تفضیل ایهام
ایدیحیدر اول و همی رفع و اول شهیدک جوانی بومنا اوزیریه بنا
اولمشدر که شرف حال ایلہ فضیلت و کال پینده فرق وارد .

مقاله سابعه

طریقه اهل الله بر انواعست بعضی بر خست عمل

کردند و ایشارا مقصود از رخصت نفع خلق بود نه
وجود خود و بعضی بمنزعت عمل کردند و هم مقصود ایشان
نفع خلق بود نه وجود خود اما نفع خلق در عمل عزیمت
پیشتر است و ظهور دران تمام تر و از خطر دورتر هم
در کارند هر آدمی بمثال درختی است درخت بی نفعیه
نبود یا میوه دهد اگر چه میوهها مختلف طعم باشد یا در
سایه او بیاسایند یا از حسن و طراوت او بنظر اعتبار
بهره گیرند .

هر کس بدرت دور آرزوی دگر کند

اندرونک پوی و جست و جوی دگر کند

کر چه کس را هیچ کار و بار نیست

جمله در کارند و کس بی کار نیست

کمال وجود اهل الله و راه عقیدت خاقست و زیاده
از آنست از عقیده خلق جز بار خاطر چیزی دیگر نیست
مقصود از آن عقیدت و اظهار کمال اهل الله تربیت وجود
خلق است بار هستی را برای منفعت دیگران می باید کشید
و در باطن آن هستی را از خود نفی می باید کرد نسبت تربیت
و منفعت وجود انسان در اظهار قصور و نقصانست در نظر
باطن ایشان و این معنی در دما آمده است و اللهم لاتحدثن لی
عزای ظاهرا الا احداث لی ذلله باطنه بقدرة و لا ترفعنی
عند الناس درجه الاحطاطی عند نفسی مثلها .

(عالمه خلق نفی آرقدر و آندن ظهور آمد و هر کارده)
 (خطر دن ابد در هر بر آدم برد رخت مثاله در که درخت)
 (تجه سز اولز یامیه و بر میوه لری غنای العلم الوری)
 (دخی یا خود آنک یامیه آسوده اولور لری یا خود آنک حسن)
 (و طراوتندن نظر اعتبار ایه بهره مند اولور لری)

بیت

هر کسک وارد قیوکه آرزی دیگری
 هم نک و بویه مردم جست و جوی دیگری
 کسه نک هیچ کار و باری بوق ولی انکار دکل
 جمله عالم کاره دوشمش کسه بی کار دکل

(کال وجود اهل الله خلق عقیده لرینک و راستنده در)
 (و آندن زیاده در خلق عقیده لرینک بار هستیدن غیری)
 (برشی حاصل دکلدر و او عقیده دن و اظهار کال اهل الله دن)
 (مقصود تربیه وجود خلقدر بار هستی بی غیر لریک منفعتدن)
 (اوتوری چکمک کرک و باطنده اول کندی و ارفقی کننددن)
 (نقی اجمک کرک و نسبت تربیه و آنلرک وجود لرینک منفعتی)
 (آنلرک نظر باطنلرند اظهار قصور و نقصان ایه حاصلدر)
 (و بومندان امام زین العابدین رضی الله عنه و عن آیاه الکرام)
 (دعایرند کلدرد : اللهم لا تحذلی عزای ظاهرا الا اذا)
 (احذث لی ذلای باطنی بقدره و لا ترفقی عند الناس درجه الا)
 (اذا خلطتني عند نفسي مثله داعیه طلب که برینک قلبنده)

(داعیه طلب که درینک بدیدی آید و صحبت اهل الله را طالب)
 (میشود محض فضل الهی است در حق آنکس . زیرا :
 { منشور عیش هر دل و جان ند هند { باید که قدر آن
 نعمت بزرگ را بشناسد { و اگر همه آن بود که زمانی کوش
 دل سخن اهل الله دارد و توفیق آن باید و آن داعیه را
 تقویت و تربیت کند و نظر اهل الله بران داعیه طلب که
 بی اختیار ایشان درینک بدید آید پیشتر است چنانکه
 با اختیار ایشان درینک داعیه طلب ظهور کند آن اختیار
 از ایشان محل خطر بود و نقی آن اختیار در باطن برایشان
 لازم کرد تا بی اختیار ایشان از غیب چه بدید آید و مبتدیان
 و اهل طلب را بنزدیک خداوند سبحانه و تعالی و نزدیک
 اهل الله تعظیم و اتقاد قواست و برای آن است و یاد اود
 اذاریت لی طالبان فکن له خادما .

ترجمه سی

(طریقه اهل الله بر قاج نوع اوزرینده در که بعضی)
 (رخصت ایه عمل ایدرلر و آنلرک رخصتدن مقصود لری)
 (نفع خلقدر . کندی وجود لر چون دکل و بعضی عزیمت)
 (ایله عمل ایدرلر . آنلرک عزیمتدن مقصود لری کذلک نفع)
 (خلاق اولوب کندی وجود لر چون دکلدر . اما عزیمت ایه)

عکس نور ارادت الهی قوالت قلبنده ظاهر اولن و اول قول
حق سبحانه و تمالی حضرت تالینه و دوستلرینه طالب اولن

چوینده ازان نه که جوین تو نیست و رجوینی دانکه ترا جوین است
یت
ترجمه

است یحک یوق آنکچون استک یوق طالب
استرایسک بیلکه سندن است یحک و ارستک
یوسفنک حقیقی ایه تربیه و تقویت اوکسه ده اولور که
برکامل و مکملک تصرفات و لایقه تسلیم اوله که عنایت خداوند
عنووجل ایه تیز مقصوده موصول اوله و اگر تسلیم اولن ایاسه
خطری اول اولور که اول صفت طلب آنده باقی قالیه .

مقاله ثامنہ

طریقہ اهل باطن کم دیدن و کم کردن و نیستی و افتقار است
و دید قصور اعمال و مشاهدۀ نقصان احوال وجود
بشریت بهیچ چیز چنان منق نمیکرد که بدید قصور یکی
از حکمتها که بنابران ذات برانیا علیم الصلوة والسلام
کدر ایندن این بود و حقیقت استغفار آنست که استغفار
از وجود بشریت بود که اصل گناهانست بعد از آنکه وجود
بشریت و اینست و الم بقایا آنرا در خود دریابد و در آن
الم و در ماندگی از سر تصرع در حضرت صمدیت جل
ذکره بنالد تا حقیقت استغفار شود

(کوربله و حجت اهل الله طلب اوله اول کسه نک حقنده)
(محض فضل التبهدر)

یت
آنک منشور دردی هر دل و جان و بریلوری
طلب ملکی آنک هر بر سلیمان و بریلوری
(کر کدر که اول اولو نعمتک قدری آنکله به و اگر همان)
(بروقت اولورسه که جان قولاغی اهل الله کلامنه طوته)
(و بر یوفقی بولورسه که اول داعیه به تقویت و ربوب تربیه ایلله)
(و نظر اهل الله اگر آنک اختیاری اولمقسرین اول داعیه)
(طلب اوزره برنده ظاهر اولورسه آنک اختیاری ابله)
(داعیه طلب اوزره ظهورندن آرقدردر زیرا آنک ازندن اختیار)
(محل خطر در و باطنده اول اختیاری نفی ایتک آنک ازندن اوزره)
(لرینه لازمدر حتی آنک اختیاری غیبدن نه یوز کوستره)
(آکا منتظر اوله و بتدبیر و اهل طلبه الزم اولان حق سبحانه)
(و تمالی حضرت تالریک عندنده و اهل الهک عندنده تعظیم)
(و اتقاد قولدر اول اجلدن حضرت الله ذوالجلال حضرت)
(داود علیه السلامه یاد اود اذا رأیت لی طالباً فکن له خادماً)
(بیور مشدور .)

شرح

ظهور داعیه طلب اولو دولندور . زیرا تا که حق سبحانه
و تمالی حضرت تالری صفت ارادت ابله قولک روحه تجلی ایلله

(ظهوری سببیه نفی وجود بشریت ایتمک اول حکمتلردن)
 (بری در که انبیاء عظام علیهم الصلوٰۃ والسلام حضرتاته)
 (واقع اولان ذآله او حکمتلر اوزرینه بنیا اولتمشیدی)
 (وحقیقت استغفار اولدرکه وجود بشریتدن استغفار)
 (اوله که کنساهرلک اسلی وجود بشریتدر وجود بشریتی)
 (آکلادقدن سکره و آنک کندنده بقاسنک الھی بولدقدن)
 (مسکره اول الم و عجزده حضرت صمدیه سردن قضرع)
 (وزاری ایلر . تاحقیقت استغفار اوله .)

نظم

(خلق سندن خوف ایدر بن کندوزمدن قورقرم)
 (زبراستدن ایسک و کندوزمدن کلک کوریرم)
 (دولت درد مسلماننی یارب ویر بکا)
 (نیستی نفس ظلمانی یارب ویر بکا)
 (اهل الله اوزرینه دخی قصور کچمه ده حکمت ؛ آنلرک)
 (وجود بشریتلرینک تفیدر و حضرت خضره حضرت)
 (موسی علیهما الصلوٰۃ والسلامک اعتراضی که جهت غیرت)
 (شریعت ایلر ایدی . آندکی حکمتلردن بری حضرت)
 (موسی علیه السلامک نفی وجودی ایدی . مرشد علی الحقیقه)
 (جل ذکره دوستلردن هر بری آنک حاله نسبت ایلر)
 (تربیه بیورر . چون بوامت مرحومه اولیالرینک)
 (سیدالمرسلین صلی الله علیه وسلم و علی آله و اصحابه اجمعین)

نظم

(خلق ترسند از تو من ترسم ز خود)
 (کنز تو نیکی دیده ام و ز خویش بد)
 (دولت درد مسلمانم ده نیستی نفس ظلمانیم ده)
 (در کدر ایدن قصور بر اهل الله هم حکمت نفی وجود)
 (بشریت ایشانست و اعتراض موسی بر خضر علیهما الصلوٰۃ)
 (والسلام که بجهت غیرت شریعت بود یکی از حکمتها)
 (دران نفی وجود موسی بود علیه الصلوٰۃ والسلام . مرشد)
 (علی الحقیقه جل ذکره هر یک از دوستان خود را بنسبت)
 (حال او تربیت می فرماید و چون اولیاء امت را از نسبت)
 (ولایت سیدالمرسلین صلی الله علیه وسلم بهره هست)
 (هر آینه از آنست ولایت بیغایه بان دیگر علیهم الصلوٰۃ)
 (والسلام نیز بهره بود و اولیاء امت را بهره از علم لدنی)
 (بنسبت مشرب خضرست علیه الصلوٰۃ والسلام و نسبت)
 (استمداد از روحانیت او اگر چه اولیاء بواسطه صورت)
 (جسامیت وقت باشد که ناقل باشند)

ترجمه سی

(اهل باطنک طریقی اکیسکلک کورمک و محو اولیق)
 (دیوقلق و افتقار در قصور اعمالی کورمک و نقصان احوالی)
 (مشاهده ایتمک کنی بر بنی وجود بشریتی نفی ایلمر قصورک)

ایده و بی حجاب صفات بشریت قلبه مباشر اوله که لوح دل نقوش علوم روحانی و عقلی و سمعی و حسینی کلّیت ایله صافی اولمش اوله و بنده کنندی وجود بشریتدن طشره چقمش اوله و کنندی عندندن حق سبحانه و تعالی غنیدینه ایشمش اوله و اول حضرت ندن آنک معرفت ذات و صفاتند ادراک معانی به و فهم کلامه قادر اوله

بیت

سن ملائک و ش دی لاعلم لنا تادوته دستک سنک علمتنا یلمزینک کر بو مکتبده حجا فخر عالم و ش اولور بالک شیا بر علم او کر که اصلی سر اولور زیر اهرافرع اصلنه و هر اولور هر اوجان دریایی کچمنز بال ایله تا ابره علم لدنه حال ایله

مقاله ناسمه

نسبت باطنی درین طریقت چنان افتاده است که
 جمیعت دل در ملا و صورت تفرقه بیشتر ازان بود که
 در خلوت و صورت جمیعت بر مثال جوهری که هر چند
 پوشیده تر بود جوهریت وی صاف تر گردد و درین
 معنی گفته اند

نظم

از درون شو آشنا و از برون بیگانه شو
 این چنین زیبا روش کمی بود اندر جهان

حقیقت نیت که بحقیقت در تحت اختیار نیست درین

(حضرت تلرینک نسبت ولایتلرندن بهر می وادور . البته)
 (سائر بیغمبرلرک نسبت ولایتلرندن دخی بهر می اولور)
 (و اولیای ائمه علم لدنیدن بهره خضر علیه السلامک مشربلرینه)
 (نسبت ایله در و روحایتلرندن نسبت استمداد ایله در .)
 (اگر چه واسطه صورت جسمانیت ایله وقت اولور که اول)
 (استمداددن غافل اولورلر .)

شرح

اولیاء امتک انبیادن بمضنک مشکات روحایتلندن انوار اقباسی و اول نینک روحندن استمداد باطنیسی تبعیت حضرت رسالت صلی الله علیه و سلمی منافی دکادر . زیرا کین انبیاء علیهم الصلوٰه والسلامک جمله سی مشکات نبوت حضرت رسالت صلی الله علیه و سلمدن انوار حقیقت اقباس ایشلارد و آنک باطن مقدسلرندن استمداد ایشلارد که جمله ارواح انبیا آنک تحت احاطت روحایتنده داخلارد .

و علم لدنی بر علمدر که اهل قریه تعلیم السهی و فہیم ربانی ایله معلوم و مفہوم اولور و اول علم لدنی حضرت عزیزک ذات و صفاتنه متعلق اولور که اول علمی حق سبحانه و تعالی حضرت تلری عالم غیبندن آنکر که قلبلرینه القا و الهام ایلر . قل ان ربی یقذف بالحق علام الغیوب » و بو علم شہادت وجد و ذوق ایله اولور . دلالت عقل و نقل ایله اولمز و بروقتده اولور که نور حقیقت ظهور

طریقت درین صورت افتاده است. روح صورت هر عملی
نیت بود. اگر نیت نبود و چشم نیتیه نباشد
هیچ عمل نیتیه ندهد. اگر چه در کسب اخلاص
خود را از نظر بر نیتیه نگاه می باید داشت

ترجمه سی

(طریقتیه نسبت باطنی آنچنان واقع اولمش که صورت)
(فقره و جلوتیه اولان جمعیت خاطر، صورت جمعیت و خلوتیه)
(اولان جمعیت خاطر درن آرتقندر . شول مثال اوزره که بر)
(جوهری هر قدر زیاده پوشیده طوتسک اولتقدر جوهری)
(صافی اولور که بو معناده بو یقی سولش لورد .)
(ایچریدن آشنا و مظهره دن بیکانه اول)
(بویله بر زیباروش بزم جهانده آره بول)
(حقیقت نیت که حقیقتیه اختیار نختده دکلدو طریقتیه)
(بر صورتیه واقع اولمشدر که هر بر عمل صورتنک روحی)
(نیتدر اگر نیت اولسه امید نیتیه اولیوب بر عمل نیتیه)
(و بر من ایدی . اگر چه کسب اخلاصده کندنی نیتیه)
(نظردن حفظ اتمک کرک .)

شرح

امید نیتیه بر عمل نیتیه و بر من بیورد قلمری بعضی احبابدن

رضی الله عنهم وارد اولان « لاجر لمن لاحسبه له » حدیث
شریفناک معنا سیدر که حسبیت و احتساب امید ثواب و نیتیه
واجب معاشنه در واجر و نیتیه عمل صالح هم دنیاده و هم
عقباده اولور . بو معنادن ابو سلیمان دارانی قدس سره
بیورمشدر : « کل عمل لیس له ثواب فی الدنیا لیس له جزاء
فی الآخرة » یعنی هر بر عملک که دنیاده ثوابی اولیه آخرتده
جزای او مالز .

مقاله هاشمه

معلوم نیست که درجه صفت میدارند و ختم بر کدام
صفت خواهد بود . گاه ایمنی و گاه اضطراب کار نیست
بی تدبیر و حیرت نیست ضروری هر کسی از کسب صفتی
بکمال رسیدند اما عاقبت کار همه تخیر بود تن دردی باید
دادن و تسلیم تصرفات غیب بودن . وجود خود را بکلی
بخضرت واجب الوجود جل ذکره تسلیم نمودن ابتدا
و وسط معلوم است اما انتها معلوم نیست که ختم بر چه
صفت است و بر چه حالتست همه برین بوده اند . شیخ
عطار میفرماید

یشوایانی که ره بین آمدند

گاه بیکاه از پی این آمدند

جان خود را عین حسرت ساختند

همره جان عجز و حیرت ساختند

(جانلری عین حسرت قیلدیلر)

(بولداشی عجزیله حیرت قیلدیلر)

(قهرینه دالمش بو بحرک نیجه کس)

(کسه دن اولمز شهنوری بر نفس)

(اولله صانورسون که بو آساندر)

(بلکه ادنا شیت ترک چالدر)

(واله وحیران اولوبدر جان ودن)

(چاره سی یچاره لکدر اوله بیل)

— شرح —

اولیه خداوند عز وجل کندی وجودلری کلی ایلله
تساج نضرفات الهی ایشلردر و طالب حظ روحانی وجسمانی
اولان وجوده التفادن دامن مملتی یالک ایشلردر. بونک
اوزرینه بناء حزن و خوف آنلردن قائلتمشدیر زیرا بو انکی
صفتک ظهورینه سبب طلب حظ روحانی یا خود حظ جسمانیدر که
حزن؛ زمان ماضیده یا خود حظوظک فوآتی جهتهلدر
و خوف؛ حظوظک استقبالده فوآتی جهتهلدر و بو تشریف
آنلره اوزانی قلتمشدیر.

کمال تاملی والا ان اولیاء الله لا خوف علیهم ولا هم یحزنون
حقیقته اول زمانده کاسم ولایت آنلره اطلاقی اولنور. زیرا درجه
ولایت که فنا فی الله و بقا بالله در فناء مطلقدن صکره حاصلدر

(درمک این بحر بی پایان بسی)

(غرق کشتند و خبری از کسی)

(تو جان دانی که این آسان بود)

(بلکه کمتر چیز ترک جان بود)

(واله وحیران شدم یکبارگی)

(می ندانم چاره جز بی چاره کی)

— ترجمه سی —

(معلوم دکدر که کشتی نه صفتده اولور و قنی صفات)
(اوزره ختم اولسه کرک کاهی اینلک کاهی ایشلر ایتدیوسر)
(برکاردر و ضروری برحیرتدر. هر یکسه بر صفت کیندن)
(کاله ایریشور اما جمله نک عاقبت کاری تحیر اولور. قضایه)
(رضا و یروب نضرفات غیبیه تسلیم اولیق کرک و وجودی)
(کلی ایلله حضرت واجب الوجود جل ذکریه تقویض ایتک)
(کرک ابتدا و وسط معلومدر. اما انتها معلوم دکدر که)
(کشتی نه صفت و نه حال اوزره ختم اوله. جمله بونک اوزرینه)
(اولشلردر. شیخ فرید الدین عطار قدس الله روحه العزیز)
(بیوردو.)

(پیشوالر که بوراهی بولدیلر)

(کاه و بیگاه حیرتیه دولدیلر)

یعنی دوکلی حظوظ و تعلقات جسمانی و روحانیتین فانی اولدقدن
سکره حاصلدر . و بونک برله مقام ولایتده اولیاءالله خشیست
و هیئت و عظمت و جلال الوهیت خوف و حزن مقامنه قائم
اولور . و درجات ولایتده ترقی حسیته ادای حق عظمت
الهی لازم ذاتی اولور . و بومقدان سیدالمرسلین و سنداویاء
صلی الله علیه وسلم بیورمشدر : « انا اعلمکم بالله و اخشا لله »
و خواجه امام محمد بن علی حکیم ترمذی قدس سره بیورمشدر :
« الانبیاء و الرسل صلوات الله علیهم و سلامه لم یأتوا المکر
بمد البشری و لیس المکر عندنا الذی یعقله المسمامة فالذی یعقله
العامة خوف التحویل فذاک غیر مأمون فاذا اومن و بشر امن
فاما المکر الذی لا یجوز انه فاعظم شانا » یعنی انبیا و مرسلین
صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین حضراتی تفسیر اولندقدن
سکره دخی مکردن امین اولدیلر و بزم عندمزده مکر شول
عامه نیک تعقل ایلدیکی مکر دکلدور . عامه نیک تعقل ایلدیکی مکر
خوف تحویلدر . بو ایسه غیر مأموندن لکن امنیتله تفسیر
اولنسه امین اولور اما شول مکر که امنیتی جائز اولمز آنک
شانی ذکر اولتان مکردن اعظمدر .

❦ مقالة حادی عشر ❦

❦ چون سالک را بعد از بلوغ تفرقه میان دل و زبان
❦ شود یعنی اشتغال ظاهر از اعمال باطنه مانع نیاید و عمل

❦ باطن از شغل ظاهر حجاب نکردد اجازت دعوت خالق
❦ بود بحق سبحانه و تعالی و بلوغ سالک عبارتست از
❦ تصرف وجود فنا دروی و رسیدن بسیر فی الله که مقام
❦ جذبه است و چون سالک تصرفات جذبات الوهیت را
❦ در خود مشاهده کرده بود و کیفیات آثار جذبات را
❦ در خود دیده و مظهر صفت جذبه الهی شده لاجرم
❦ بصفت جذبه در باطن دیگری تصرف تواند کردن و آن
❦ تصرف وی تصرف حق سبحانه و تعالی باشد .

❦ ترجمه سی ❦

(چون سالک بلوغندن سکره لسان و قلبی بیننده فرق اوله)
(یعنی اشتغال ظاهره اعمال باطنه دن مانع اولیه و عمل باطن شغل)
(ظاهر دن حجاب اولیه اولوقتمه خالق حق سبحانه و تعالی به)
(دعوت اجازت اولور و سالکک بلوغی آنده وجود فنا)
(تصرفدن عبارت و سیر فی الله ایرشکدن کنایتدرکه)
(مقام جذبه در و چون سالک تصرفات جذبات الوهیتی)
(کندنده مشاهده الیش اوله و کیفیات آثار جذباتی کندنده)
(کوره و مظهر صفت جذبه الهی اوله لاجرم صفت)
(جذبه ایله غیرینک باطننده تصرفه قادر اولور و آنک)
(اول تصرفی حق سبحانه و تعالینک تصرفی اولور .)

بولشدر و آندن سكره اتلری اوزره رجوع وطریق
ثابت ايله خانی دعوته مأذون و مأمور اولمشدر . کما قال
تعالی : « قل هذه سبيلي ادعوا الى الله على بصيرة انا ومن
اتبعني » الآية هر قلنده بر فرموده ظلمت پساان تحیره نور
یقین طلی ایچون قالفسه اول متجری اقتباس جذوات
مواجده اول ذات شرفلرك اهساس طیهلرینه حواله
بیوردرلر آنلرك مقامی بواولور که دیور :

عیسی منم و معجزه من این نفس است
هر دل که شنید این قسم زنده شود
ترجمه

عیسی منم هم معجزه مدبر بونفس
زنده اولور هر دل که آور بندن نفس

و جناب بارینک « ومن احسن قولامن دعا الى الله وعمل صالحا
وقال اني من المسلمين » الآية « وجعلنا منهم ائمة يهدون
بامرنا لما صبروا و كانوا باياتنا يوقنون » كلام معجزه نظامی اول طاقه
وصفنده دیشمشدر .

راه دلدن ای یجه کوه عطی رفیع ایدن
ای یجه وصف احد هر بر نظرده کوستون
ای قو دعوالرك معنا و دعوادن فزون
ایکوز دعوا قدر معنا هنده کوستون

شرح

دیشلر که : حقیقت ولایت که باطن نبوتدر حقله خلقده
نصر فدن عبارتدر و ولی حقیقده مظهر تصرف نیدر و علامت
صحت حال ولی کندی نیستنه متابعتدر و حقیقده متصرف
بردن غیری دکلدرد و دیشلر در که : و اصلان و کاملان ایکی
قسمدر بر قسمی مقربان حضرت جلالدن بر جاعتدر و اول
جماعت آنلرد که درجه کاله و صولدن سكره غیرلرك تکمیلی
آنلره حواله اولمندی بحر جمعه غرق و شکم ماهی فساد
مستهلک اولمشدر . سکان قباب عزت و قطاب دیار حیوتدر .
آنلره کندی کنیدلکلرندن آکا خلق اولمز . غیر نیستنه قد
اولور و آنلرده بوچین اولور که غیرلری اول جنبه آشنا
ایتمک ممکن اوله . بو طاقه به اذواق طور نبوتدن بهره اولماز
و واصلان و کاملان یکنجی قسمی آنلرد که چون آنلری
آنلردن قبال . تکرار تصرف جمال ازل آنلری آنلره ویر
و خلعت نیابت کیدر که آنلرك حکمی ملککنده نافذ اوله
و فضل عنایت ازل آنلر ایچون عین جمعه و بله توجیده
استغراقدن سكره شکم ماهی فادن ساحل تفرقه و میدان
بقایه خلاصنی ارزانی قیلار . ناکه خانی نجبات و دریاه
دعوت ایدلر بو طاقه کاملان و مکملاند که کال متابعت
رسول الله صلی الله علیه وسلم واسطه سبیله مرتبه وصولی

پس اولیاء عشرت آمدند که آنلرک اذواق طوریوتدن مراتب و درجانیلری حسبجه نصیری وارد .

○ مثاله ثانیه عشر ○

وجود عدم شاید که عودت کند بوجود بشریت
 اما وجود فنا هرگز بوجود عدم و وجود بشریت عودت
 نکند هیچ چیز از ممکنات وجود فنا را تغییر نتواند کرد
 و مراد از وجود بشریت وجود طبیعی اصلی است نه وجود
 طبیعی عارضی. عودت وجود طبیعی عارضی حقیقت فنا را
 زیان ندارد . آن صورت طبیعت بود. نه حقیقت طبیعت
 موسی اندر درخت آتش دید
 سبزی می شد آن درخت از نار
 شهوت و حرص صاحب دل را
 همچنین دان و همچنین انگار [۱]

حدیث صحیح که وارد شد است : « اما ابشر اغضب
 کا یغضب البشر و ارضی کا یرضی البشر » ناطقست بصحت
 این معنی و اهل معرفت چون بعد از قضا فی الله بمرتبه
 بقای الله میرسند آنچه می بینند در خود می بینند
 و آنچه می شناسند در خود می شناسند و حیرت ایشان

[۱] (انکاشق) اصلند (انکار) = ظن ابله و عکس.

در وجود خود است « و فی انفسکم افلا تبصرون » الا یه
 « من عرف نفسه فقد عرف ربه » الحدیث

○ ترجمه سی ○

(وجود عدم جائز در وجود بشریته عودت اید .)
 (اما وجود فنا هرگز وجود عدمه و وجود بشریته عودت)
 (ایتر و ممکناتدن هیچ برشی وجود فنا را تغییر ایتمک نکند)
 (دکلدر . و وجود بشریتدن مراد ، وجود طبیعی اصلدر)
 (وجود طبیعی عارضی دکل و وجود طبیعی عارضیک عودتی)
 (حقیقت فنا یه زیان ایتر که اول صورت طبیعتدر . حقیقت
 طبیعت دکل)
 (حضرت موسی شجره کوردی نار)
 (سبزی اولدی شجر اول ناردن)
 (شهوت و حرصیتی پس اهل دلک)
 (بونجیلابن آکله کیچ انکاردن)

(حدیث صحیحده که « اما ابشر اغضب کا یغضب البشر »
 (و ارضی کا یرضی البشر » وارد اولمشدر . بومعنا لک صحتی)
 (ناطقدر . و اهل معرفت و فنا که فی الله بدین سکر . بقا بالله)
 (مرتبه ایترشدر . اول شینی که کوردلر کندیده . کوردلر)
 (و اول شینی که آکلارلر کندیده . آکلارلر و آنلرک حیاتی)
 (کندی وجود ندیددر « و فی انفسکم افلا تبصرون » الا یه)
 (« من عرف نفسه فقد عرف ربه » الحدیث)

شرح

وجود عدمدن مراد بوصفك دوامیدر وعدمدن مراد
اول برصفتدر كه آنك وصفنده دیشارد .

نظم

زذوق این عدم آمد جهان جان بوجود
زهی عدم كه جو آمد وجود ازو افزود

ترجمه

عدم ذوقده كلدی چون جهان جان وجوده
عجب اول برعدمدر كه ویروددر نشان وجوده

ودخی آنك شاننده دینلمش كه بوعدم اول بوقلق دكلدر كه
محر و ملق آنك نامی اوله . بلكه اول عدم بر بوقلددر كه دوكلی [۱]
وار لقلر آكا عدمدر وابشدا حال فنا و قادن بو ایکی لفظی
عبارت قیلان و كندی طریقی بو ایکی عبارتده مندرج ایلیان
لسان التصوف شیخ ابو سعید احمد بن عیسی الحراز قدس الله
اسراره حضرت نلریدر كه كار انمه واجله مشایخ اهل تصوفدن
ومشایخ مصر دندر . كتاب طبقاتده مذکور ددر . ذوالنون
مصری و سترى سقلى و بشر حافی و سائر مشایخ کباردن
بعضا بله صحبت الیشدر و ایکیوز یتیم یدی تار یخنده و فات

[۱] (دوكلی) تور كچمدر (حب) ديكدر

ایتمشدر كه سید الطائفه جیند بغدادی قدس سره الهادی
حضرت نلرینك وفاتندن یكرمی ایکی سنه مقمدر . تجرید
واقعاتده شانی عظیم اولوب علم باطنده بیوك تصنیفدر و عالی
رموزلر و كلاملر سولیشدر . پس امدی فنا نهایت سیرالی الیهدن
عبارتدر و بقا ، بدایت سیر فی الیهدن عبارتدر . سیر الی الله
بر وقته منتهی اولور كه سالك وطن مألوفاندن و حظوظ
بشریتدن کلی ایله طشره كله وراه طلبده حقه طوغری توجه
كوستره وادیه هستی بی قدم صدقاه یكباره قطع ایده تا كه
كعبه و صاله ابریشه .

ایلك یامینی حیی و معتمری ان حج قوم الی ترب و احجار
ترجمه

سكادر حج و عمره ای حیم عمرمك واری
نكلو حج ایدرسه بر جاعت ترب و احجاری

وسیر فی الله اولوقت محقق اولور كه فنا مطلقدن سكره كه
فناء صفات و فناء ذاتدر . سالكه وجود حقانی ارزانی
بیوردرلر . تا كه اول وجود حقانی ایله عالمده اوصاف الهیه ایله
اتصاف و اخلاق ربانیه ایله تخلق ترفی كوسترمك ممكن اوله
و بومر تبه « بی یسمع و بی بصر و بی یسطق و بی بیطش و بی یشی
و بی یقل » مرتبه سیدر كه ذات و صفات قائیه بومقامده كسوة
وجود باقیده قهر خفادن محشر ظهورده قویمش اولور و حقی
سبحانه و تعالیك تصرفات جنابانی سالكلك باطنی اوزره

مشرّب قلبی ساقط اولور و مرتبه فنايه ايرشمك حقيقت محبت
فنايه ايرشمكدر كه مقام موهبة محض واختصاص الهيدور .
سنت الهی بونك اوزرينه كتمشدر . عطای مخصوص كه حقيقت
موهبت اوله وصورت عطا و عايرت اوليه . البته رجوع بيور من
وبو محملدن ديمشدر : « الفاني لا يرد الى اوصافه » يعني فاني
اوصافه رد اولمز و ذوالنون مصري قدس سره بيور مشدر :
« مارجع من رجوع الا من الطريق وما وصل اليه احد فرجع
عنه » يعني رجوع ايدن آنجق يولدن رجوع ايلدي . زيرا
بركسه حقه واصل اولمدي كه آندن رجوع ايله يعني حقه
و اصل اولان بردخي رجوع ايلز بلکه حقه خلقه رجوع ايلز .
پس بزم خواجه من قدس الله روحه حضرت تلوينك وجود فنا
هرگز وجود بشرية عودت ايلز الى آخره كلا ملينك معنای
لطيفاري بودر و مقام فناي مطلق اكر چه موهبتدر اما ندر چله
بو مقامك ظهوري شرائطك حصول ايله و فناي مطلقه ايرشمه لك
شرطي واسطه محبت ذاتي ايله جناب حقه توجه نام و مقتضای
محبت ذاتي اوليان شيدن اجتبايدر و فناي فنادن مراد جهت
بشرية و خلققدر و ظهور سلطان ربوبيت حقيقته بو جهتك
اقتهارندن عبارتدر و بو معنای بوجهله تمثيل البشراردر كه :-
هرشي كه آتسه دوشه آتشك قهر و غلبه می سبيله اول شي
آتشك صفتي ايله متصف اولور اما آتشك بولنصرفي مثلا صفت
آهندهدر . آهنگ عینی همان يشه آهندر هرگز آتش اولماز .

مستولی اولور و آنك باطنی جميع وساوس و هواجسدن فانی
ابدوب كندی صفات ذاتیستی باطننده متصرف قیلاز و آنی
كندی كندیلكی ايله اولان تصرفنده کلی ايله عزل ايدر .
بو مقامده بنده رعایت وظائف شریعت و اقامت امر و نهید
محفوظ اولور كه تحت حال فناك دليل بودر و اكر حق جل و علا
اليجون آنك اوزرينه اداسی لازم كلن شيتك رعایتنده محفوظ
اولمز ایسه عدم تحت حال فنايه دليل اولور . و ابوسعید خراز
قدس الله روحه بومعناده بيور مشدر : « كل باطن يخالفه الظاهر
فهو باطل » يعني هرگز باطن كه ظاهر آكا مخالف اوله اول
باطلدر و فناي وساوس و هواجس شمول كسنه به نسبت ايله كه
هنوز مقام فنادن كچمه مش اوله شرك خفی اولور . و شمول
كسنه به نسبت ايله كه فنادن صكره فنايه ايرشمش اوله شرك
اولماز و اول كسنه كه هنوز بدايت حال فناده اوله آنك سكری
احتساسدن غائب ايلز چون مقام مشاهدۀ ذات و صفاتده تمكین
يوله و سكر حال فنادن محو كلیش اوله بومقام تمكینده احتساسدن
غیبت لازم اولماز . شاید كه بعضنه انشائاً واقع اوله و بعضنه
اوليه بلکه آنك باطنی غرقه لیه فنا اولور و ظاهری احوال
و افعالدن كیتديكي شيشه حاضر اولور و اهل فنا و بقا طلب
و مجاهدهدن عين طمانيت وجدانه و سرور مشاهده ايرشمش
اولور . و عين مرادده مراددن بي مراد اولور . و مقامات
و كراماتی حجاب بيلور حظوظ جسمانيه و روحانيه لك كليستن

واول خالك غلباتند. دنيا وعقباني فراموش ايدر واحوال
ومقامات نظر همتند. حقير کورينور عقل ونفسدن فنا اولور
وفادن دخی فانی اولورعين فنامه لساني حقله ناطق وتخی خاضع
وخاشع وبوقناعيتند. دوکلی حيرت وبی نشاتلق اولور
کس می ندهد زتونشانی اینست نشان بی نشانی

ترجمه

کسه لر هیچ وره من سندن نشان
بی نشاتلقدر نشان عايشان

وبومقام فنامه فانی بزم خواجه من ه وفی انفسکم افلا يصرونه
آيتنده اخفاء باشد. بزم خواجه من قدس الله روحه حضرت تليريه
سؤال ايلديلر که: فناقچ وجه اوزرينه در. جواب بيوردريلر که: فنا
ایکی وجه اوزره در. اگرچه زياده ديمشلورد. اما آنک باز کشتی حان
بوايکی وجهله در که بری وجود ظلمانی طبيعتدن فساد
وابکنجیسی وجود نورانی روحانيتدن فساد وحديث نبوی
بوايکی وجهی ناطقد. کاقال عليه السلام: ه ان الله تعالى
سبعين الف حجاب من نور وظلمة و کبرادن بعضی قدس الله
ارواحهم دخی بوايکی وجه فنا بيانند: ه خطوتان وقد
وصلت بيورمشلورد وگاه گاه بزم خواجه من قدس الله روحه
حضرت تليري بيان طريقته وسيرالی اللهه دوکلی حجي بردن
کتوروب بيورلردی. حجاب سنک وجودکدر ارتق دکل
ه دغ نفسک وتعال یعنی نفسکی ترک ايله کل. مصرع
خود ابردرجان و آنکه دررو کندیکی قابوده تر ايات اويله کيت

توانشوی وليکن ارجهدکشی جایی برسی کز توتوبی برخیزد
توجه

سن اول اولزسک وليکن جهد ايدرسک ای پسر
بر مقامه ايريشورسک سنلکک سندن کيدر

علم وعقلك طريقی ساحل دریای فنايه دکدر آندن ايلور
دکل آندن سکره حيرت وبی نشاتلقدر وبوطورک عجبانيه نهايت
يوقدر و آنک احوالی سلوکدن و ايرشکدن غیری ايله معلوم اولمز.
مصرع: عاشق جز رسیده را نبود. ايرندن اوز که يه عاشق اولمز
بومقام مبدأ شهود عالم وحدت و وحدانيت اولور که حقی سبحانه
وتعالی کل ايله متحد اولور. شول حيثيتدن که هر برشی حقله
موجوددر ونفسيله معدومدر. اوحيثيتدن دکل که هر برشيتک
وجود خاصی اولده. حقله متحد اوله که اول محالدر ودرجه
فنا فی الله وقابلله ايرشدکدن سکره دخی حکم تبين وقيد مطلقا
قولدن مرتفع اولور. ابراهيم شيبانی قدس الله روحه که مشايخ
طبقا تندر قدس الله ارواحهم بيورر که ه علم الفناء والبقا يدور
علی اخلاص الوحداية و حجة النبوية و ماسوی ذلک فنا لطة
وزندقة یعنی علم فنا وبقا اخلاص وحدانيت وصحت عبوديت
اوزرينه دائردر وبونک ماعداسی مغالطه وزندقدرد.

اهل الله ميانند. متعارف اولان فنا اولدر که وجود
جسمانیدن فانی اولديقی کی وجود روحانیدن دخی فانی اولور
رؤيت جلالة و دل اوزره واقع اولان عظمت التهيبة نک کشفند

بومنا اوزرينه بنادرد که اهل وصولك مشاهداتده قوالری
متلاشی اولقندن محفوظ اولور .

بخرق بانادر من بحس بها بیت
ومن هو النار کیف بخرق

ترجمه
نارلسوزان اولور حس ایلیان کندنی نار اولان بیجا اولور بخرق
وهم بوخیلین آنلر خلق ایله محالطت سببی ایله تغیردن
محفوظ اولورلر . ممکناندن هیچ بر شی واصلک سرنی
مشاهدۀ محبوب و اشتغالدن کندویه مشغول اینمکه ممکن
اولنرکه واصلک رجوعی دوکلی احوالده کندنی عجوبه اولور
نه حق سبحانه وتعالیک شهودی آکا حجاب خلق اولور .
صاحب فایه اولدینی کی ونه خلقك مخالطی آکا حجاب حق
اولور . منزل فایه ایرشمنلره اولدینی کی بلکه هر بر شی
کندی مقامده مشاهدۀ ایدر . بری اول برینه حجاب اولماز که
فنا وبقا آنده جمع اولور وفاده باقی وبقاده فانی اولور . آکا
بو قدر واردرد که حال ظهور بقاده فنا بطریق علم آنده مندرج
اولور و مراتب وصول که مراتب سیر فی الیهدر آکا نهایت
یوقدر . زیرا کال اوصاف محبوبه غایت یوقدر وهر نه که
مراتب وصولدن دیاده آکا ایریشورلر . باقی اولان مراتبه
نسبت ایله هنوز اول مراتبک مرتبۀ اولی اولور و آخرتده
عمر ابدی ایله دخی اول مراتبک نهایتۀ ایرشمک ممکن دکلدرد .
بو محلدن شیخ طریقت عطار قدس الله روحه بیورر :

بیت
از تو نادوست رهبری نیست تویی
درد راه تو خاشاک و خسی نیست تویی

ترجمه
سندن اول دوسته وارنجبه مانعك سنسك سنك
پولده خاشاك و خشك یوق دافك سنسك سنك
و بو محلدنر که کبریاك بهشی و لاجباب الآ وجودك
بیورمشلردر و حدیث نبویه که صحیحده وارد اولمشدر .
ه امط الاذی عن الطریق ، بیورمشدر . اماطۀ اذنی نفی وجوده
اشارتدر و محبك محبوبه وصولی که نهایت جمیع احوال شریفه در .
ذکر اولنان فنا و بقادن صوره صورت باغلاز . فسادن آول
وصول ممکن دکلدرد . اول محله که سطوات انوار قدم جابه
ظلمات جذبات ایچون آنده نه مجال اولور و هم بوخیلین حال
فاده وصول متصور اولنر اما بقادن صوره وجود محبك محبوبه
وصول ممکن اولور که عجوبه بقا بولان وجود محبك سطوات
نور تجلیدن مضمحل و ناچیز اولنر . بلکه قوت دوتار .

بیت
در تو کجا رسد کسی نازود بیای تو
مرغ توجون شود دلی ناپود بیال تو

ترجمه
سکا ابرمن کنی پوش ایتیمجه نا که پاپوشك
سك بالكله اوچا نیجه دلا اولنر سنك قوشك

اندر روح جله ادب باید بود تاجان باقیست در طلب باید بود
در یک دم اگر هزار دریا بشوی کم باید کرد و خشک لب باید بود

ترجمه

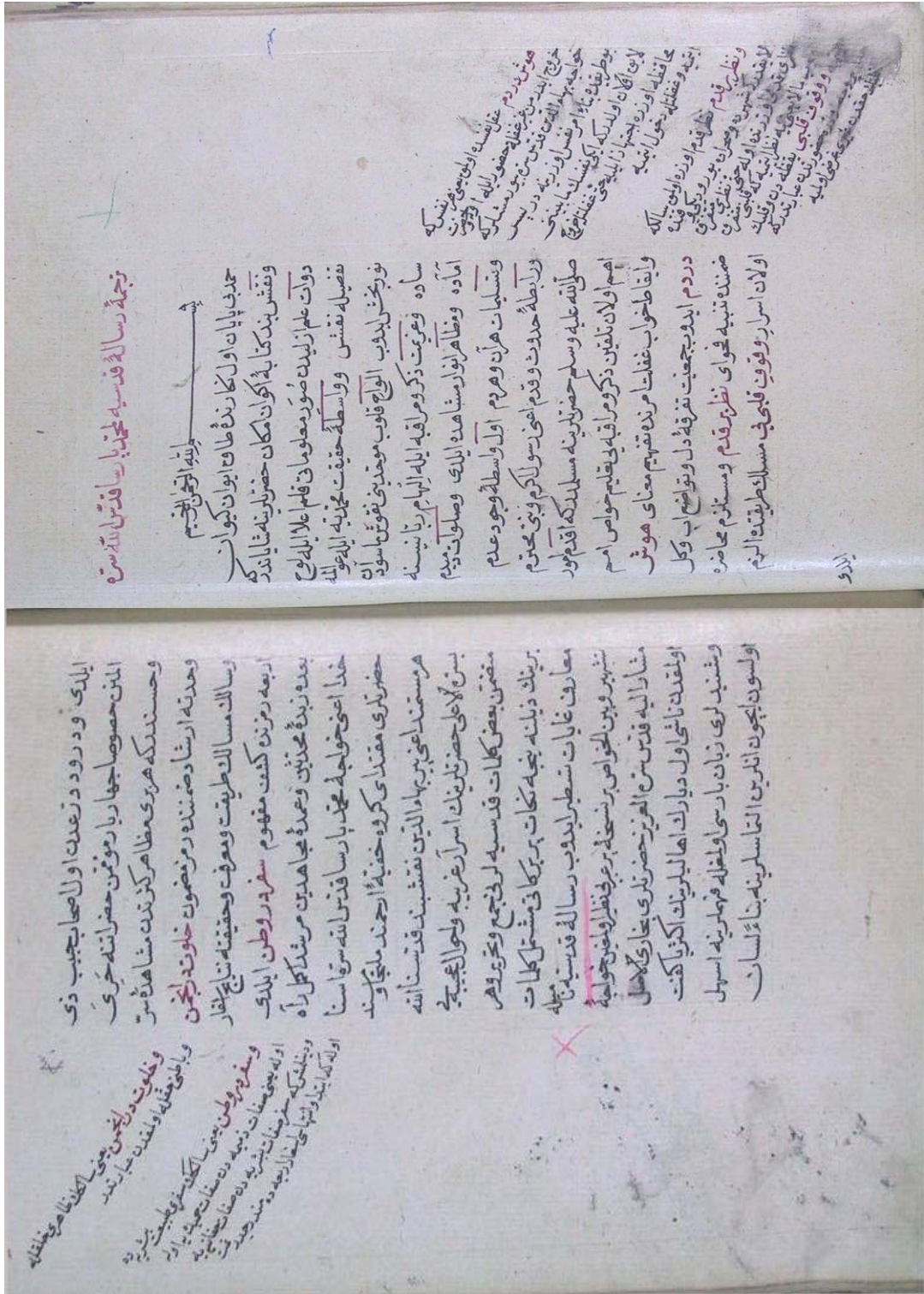
راه حقدن ای پسر جله ادب اولمق کرک
تا که جان باقیدر دلده طلب اولمق کرک
برنفسده طونام بیک بحری نوش ایتسک دخی
دوکنور دریا و آخر خشک لب اولمق کرک
وسیر بالله فادان صکره مقام بقادر وسیر عن الله خلق
حقه دعوت ایچون مبالغ عقول ناسه تنزل مقامیدر و بو
مقام مرسل اولان یغمبر لرب مقام خاصیدر صلوات الله
علیهم اجمین « و ما ریت اذ ریت ولكن الله رمی » آیت
صکره می بونک حقیقی بیان ایلر و بو مقام تنزله هر
امرده حقه رجوع و استغفاره دوام آنلره لازم اولور
و اولیاء الله بومقام؛ انیاء عظام علیهم السلام حضراته تبعیت
ایله نصیب اولور نه نه کیم قرآنده بیور مشدر: « قل هذه سبيلي
ادعوا الى الله على بصيرة انا ومن اتبعني وسبحان الله وما انا
من المشركين » والله الهادی و صلی الله علی خیر خلقه محمد
و آله و صحبه اجمین و الحمد لله رب العالمین

ایردی آنامه صلاحیدن اثر
بولدی بر لفظله تاریخه « ظفر »

سنة ۱۱۸۰

1. YAZMA NÜSHASI: H NÜSHASI

Süleymaniye Kütüphanesi, Hafid Efendi Kısmı, No:459, 29b-69b.

مغلیات و تسلیمات متوالیات و رسیدن مخلوقات
حضرت زینیه که جمیع انبیایه پیشوای حق و د و کلی
اصفیایه رهنمای مطلق بیت

خواجۀ کونین و سلطان همه

افتاب جان و ایمان همه

و دخال و اصحاب و خلفاء احباب و تابعین و تبع
تابعین او در زینیه اولسون الی یوم الدین اما بعد
بوبرقاج کلاه در که انقاس نفیسه و الفاظ متبرکه
حضرت شیخ صد رمسند ارشاد و هدایت جامع
نقوت و خصایص و ولایت ملاذ ابنی زمان و قطب
اهل حقیقت و عرفان مظهر صفات ربانی و مورد خلایق
سبحانید سر زده اولمشدد بیت

اولد عجبی کرم بر پا و کینه یار

نور قدسی روینه آینه دار

اولفاد نذر جواب هر سوال

مشکل اندر حل اولد یقین و قال بیت

حسنک و صفتی و هجرتی تمام پس ناز ناول و صاف و نازم

بیت در بدم مدحک و فضیلت اندزه یون کا و له دلیل

مدحی فضلندن فزون فضلایسه غایت فلیل

فارسی او زده ثانیف و لغتین بود یا راها لیرین کزنا
فارسیده ماسر سترعی و لما مغله افاده و استفاد و
ایسر و نفعی عام اولسون ایچون تکلفات تعبیر اندن
عاری لسان ترکی او زده ترجمه سنه عزم اولغتین
پیرانک فیض مقدس مدد در سر لردن استفاضه و
استعداد و ترجمه سنه بینه امداد و روحانیرینه سنه
اولنک اوله که بوخاکای عشاقی و نقشیند اولن
عبدالله صالحی در دمنند فیوضات روحانیریه

فیض نند اوله بیت

وارامید دلیجی ره که توفیق رفیق

ایده الله که الله ولی التوفیق

حمد و ثناء حمد و منتهای و شکر و سپاس بی اندازه
و قیاس اول بادشاه یکتا و شهنشاه فی همتا حضرت زینیه
که طالبان وصال و مشقاقان جهانیه دلیل و حوری
ینه آنک وجودید در برهان شهری نیکند کما شویید

بیت انخله فی انخله سن فی بملک محال

کندید کندیه بواله چاک کا کا ابرو خیال

الهی و لیر که تامله نایلند سخی بدیلر اگر وعد و لر که

تالطف ایدیدن سخی انکار ایتیمه لردی و صولون

فایحی معان لطف باولیاک فخر فیک
ولی لطف باولیاک ماجید ولد و قال
انما یات بهم الخیات

انلرين ذكر في النورون الشمس كجى اوله لى اكبر بونو
 قوبه لايون وپسنديدو درك انلرين نسمات يامن
 اخوال عجيبه لرند برشته مشام جان طالبان
 صار قات ايريشه وقاوب وارواح انك استزواج
 ايلييه كه عند ذكر الصالحين تنزل الرحمة موحى اوزره
 انك ذكرنده اميد وصول فضل رحمت الهى وتزول
 فيض منتهى اوله اما بوقده بومقدار لاله لخصا
 واقع اولدى و بوطايغه و جليله نك سوز لرى كه
 ذوق و حال اندر حفظ مقاليد كل تنكيم حقيقته
 اهل بصيرت و عشار كه فقه الله اكبر و برهات
 اظهر در و بريقين كه اهل بصيرته بوطائنه
 عليه نك سوز لرند حاصل اولور مشاهد حور
 عادات حاصل اولان يقيند اقوى و اعلا در
 تنكيم بومحله و عشار در نظم
 مويبيان دكلد معجزات بوجي نسبت ايد بجهت صفات
 عجز اعليه قراير كيدر بوجي نسبت عجز عجز ايد
 و چونكه بوطائنه نك كلامي بخالي كلام الهيدند اول
 كلامك صفى كاهي بان ممكن دكلد و كبراد بن
 الحمد لله الذى جعل لا نسانا لكاهيا و معلم الملك و

اعنى حضرت قدوة العارفين انسان عيون المحققين
 وارث انبياء المرسلين شيخ نسيب مرزشيخ به الحق
 والدين محمد بن محمد بخارا معروف بفتنه قدس
 الله روحه و طيب مشيده و نور صريحه و نفعنا
 بحجته و الاقداء لسيرته و اواكلمات قدسية
 ضنده لطائف معارف در رشته وركه ليا لى و ايام
 و بحال حسن صحبت على الله و امده انى فوق الرزده
 زبان مبارك كنند كذبان ايدردى و بنده ضعيف
 محمد بن محمد حافظ بخارى و فقه الله تعالى لى بحجته
 و برضا اول كلمات قدسية نك بعضى سر هده
 اراد نك نيت نيت واستنشاد ايله قلله كوتور
 شمدى اعزه دوستان متفنا الله بلفا نهم و ادم
 بركه بقا نهم حضرت نك امرو انشا تلو يله بر فاج
 حروف اول انفا سدر بر ايتروك واستيناس قد
 كتابده اقتباس و لندى حتى طالبان صار و و خلط
 حنى بوطائلك استماعيه انتفاع ايد لر و انلرين
 شرف صحبت لى لسرف بونش كجى اول اول و احوال
 و مقامات شريفه و كرامات و اثار عجيبة كه ابتد
 انتهايه دك لا يبعد ولا يخصى انلره واقع اولمشدر

كارك هر برندن بگوشت مقدارى كلام را برادر بشود كه
 اول مقدار كلمات اولو الانصار و اهل ينش و اعتبار
 نظريه اول ذات شريفك سبرت و طريقت و علم و ادب
 دالدر و اول بر قاج كلام خشنده انورين اساس بر
 و سلوكى اولان علوم و معارف دن بعضى بيان بشود
 انار تغليل كلام مع الدلالة على المرام ده برفه آسوده خسته
 و حاصل اولدر كه منقوى نيست

انچه بنده نامه اى تمام پس سخن كرده كرد و السلام
 و كو بگو كلام قدسيه بعضى مواضع ده برازش چنانچ
 اولور سه اول و لدركه اول شرح انفاست نفيسه اهل الله
 و كلام مشايخ اكاه استقامت و استمداد يله اولر زيرا
 كلام مشايخك بعضى بعضى مفسر و ر شرح و مشروح
 ميانده دايره حيطه كشيده قلنه كه فصل و صفند
 مئين اوله زير ايت جمله معشوقد و كلف برده در
 زنده معشوقد و عاشق مرده در و بوضيف كند يده
 اول استعداى كوردى كه بومعنايه اقدام كن
 قدوة اهل الله و صفوة اصحاب انبيا سندا يا طريقت
 موضع رموز اهل حقيقت سؤوت طلاب يقين حضرت
 حواجه علاء الحق و الذين محمد بن محمد بخارى الهى بيطار

و شيخ امام عارف ربانى ابو يعقوب يوسف بن ايقوب
 هداى قدس سر حضرت يله سئوال ايندركه بوطايفه
 جليله نور لرنه تفاب چك كبرى و قد بزنبليه لم تاكه
 سلامنده قلام بودد يركه هر كيون سياره مقدارى
 انورين كذا و معارف انار لرنه قراءت ايندركه صديقان
 برى بود مش كه ركسه كركد كه اول سويليه تاين كلم
 يا خود بن سويليه م و اول كظيه اكجسته اول محبوبك
 كنت و كوفيا و لمسه جنت بن زائيشه برار اقتباس
 جذبات موحيد انورين انفاست طيبه لرنه ممكن اولور
 و من حسن قول يمين دعا الى الله و نحو هذا بيست
 طو تسم نام شكر ده اولدركه يكدر اندن كا وله الوده زهر
 عاقبتا و كزار و اندن كورد اير اول كيد لرون برفه در اير
 انفاست بنظر قشرو اولدركه غرضت همى اولدى مفر نيك
 عرشه نسبت يله سافدا حاكه نسبت يله عاليد و لا
 و بگو كلام قدسيه اكجه فضيرة المبانيد ركن كثره
 المعانيد كه قليل دليل كين و قطره نمونه عديرد
 و قدوة الكبار شيخ بركزار شيخ عبد الرحمن سلمى
 نشا بوردى قدس سر كه مصنف حقايق نفس و صاحب
 كتاب طبقات مشايخ قدس الله ارواحهم كتابها قدس

درجات و لا یتدر که منازل و مقامات شریفه را و لایله
 الله بوصفاً تکبر و روشن شدن ابریشم و شرح اول شک
 بر خواجه مریم می رسد و بر مریم فتن سن به بوطانده
 بهر مشلور اول نفسه انشا تذکره خواجه بزرگ
 خواجه عبدالقادر مجتد و اقی فتن سن حضور تاریدن
 مشاهده و واقعده انوار ابریشم که حضرت بزرگ
 مادی جی جیبات و غلبات الحواله و افع اوله و سیک
 و یو واقعده اول کجه ده ایدی که سیر و جند اوله
 مراد لودن بر مزارین باشند ابریشم ایدی که اوله زار
 میران نواجی بخاراده و خواجه مجتدین فتن سن جلوه
 عنه منسوبید که کارنا بعینده ایدلر و انالوین بلاد
 ما و آراء نهر ابریشم لری تنل صحیح ایلله ثابت اولشد
 و حضرت خواجه بزرگک بنم خواجه مزه قدس لیلله
 سرها اول واقعده ده امر یورد قاری اول ایدی کریم
 وضع قدم ایدلر یعنی صرف همت ایلله اقدام ایدلر سن
 و حضرت لودن اربع اوله سن و ستنده متابعت ایدلر
 و بدستار لودن بجای ایدلر سن و یونلورن غیر کلمات
 دخی بود لدر که سالوک مک میل و وسط و نها ایتینه
 متعلقه و خواجه و بر مریم فتن الله و حضرت لری

اطال الله مدة حياته و افاض لنا و علی السیرتین ناز
 برکات انشا رتلی حکیمه بوقت فرصت بهو مجتد
 اما لسته شریع واقع اوله کر انلورن مدد همت و نظر
 و غایت لریله قرین قبول و لورسه زیاده اولور نظر
 بوزین چون میلگی سندنز اوله
 کفر فزون اولورسه اول سندنز اوله
 دیده غیبت جو غیبدر اوستاد
 اکابر اولیه جهانده دبدوداد

شرح کاتسم خلفه حیف اولورده ان
را عشق اولی کرک دلده نهان

ایک وصف یتدر که تا یول اوله لری
 قوت جان ایدلر با خورش اوله لری
 اوله که یونقره و خیزیده بوضیفان و جودکی اوله
 و یوج و ثانیف برک و عوات صالک صلیف نظران
 ایلله سبب مرید درجاف قریبا وله و یابیه الحول
 و الفقه کلمات قدسیه حضرت بر ایشاد مصیرن تحریر
 اوله ان مقام اوله مسلما نلق و انقباح کام و سیک
 نفوی و غیر مت ایلله عل و بقدر طافک و حصن لودن
 بجانب و کللی نور و صف و رحمت و واسطه و وصول

و طریقت
 غریب و حصن ابریه یونلورن
 خارج و کللی یونلورن فضله
 تفصیل و قاریا ایدلر معلوم و مدک
 تفصیلی بویض و فتن سن

درج

مطلبه اوله انکاجان قدسیه
 غریب افقنه ارادت موقت و درجاف ایدلر
 کاه انالوینک و لم جیدله مزایا ایدلر
 فصلک اوله لری افغان غریبک انجلی
 غریبک اوله لری و جنت انجلی
 عوالمه متعلق اوله و روشن تر ایدلر
 بصر و سهولت انجلی ایدلر
 شول شریع اوله لری ایدلر ایدلر ایدلر
 متعلق اوله لری ایدلر ایدلر ایدلر
 برنج بر جند سینه لری ایدلر ایدلر ایدلر
 ایدلر ایدلر ایدلر ایدلر ایدلر

والتوروي حضرت حواجه عبدالحق محمد وافي خاين
 ايدلر قديس الله ارواحهم و حضرت پيرك نسبت
 اراوت وصحبت و تعلم اداب سلوك و تليق كركر
 خدمت سيد مير كا لاندن در رحمة الله عليه التوروي
 باباي مذكور خلفا سندن ايدلر اتا پير قديس
 الله و روحه حضرت لوليك سلوك حقيقته نسبت تريبه
 لري حواجه عبدالحق محمد وافي حضرت لوليك خاين
 ندرند قديس الله روحه اجلين كه برشته بياكلري
 و حضرت حواجه عبدالحق محمد وافي امام رباني
 شيخ ابو يعقوب يوسف بن ابوبهري خاين خلفا سندن
 ايدلر و حواجه يوسف هراني نك تصوفه انتسا
 شيخ طريقت ابو علي فارمدكي طوسي حضرت لوليك ندرند
 كبار مشايخ خراسان ندرند و خجسته الاسلام امام محمد
 عرف قديس الله روحه حضرت لوليك علم باطنه تريبه لري
 التوروي و شيخ ابو علي فارمدكي حضرت لوليك تصوفه
 انتسا و ايكي طريقه دروي شيخ بزرگوار ابوالقاسم كركي
 طوسي حضرت لوليك ندرند التوروي نسبت سلسله مشايخي
 اوج واسطه ايله يعني شيخ ابو عثمان مغرب و شيخ
 ابو علي تب و شيخ ابو علي دوداري قديس الله ارواحهم

عنه و هو الاصلح الدين رحمه الله تعالى
 وهي موالاته
 عليه و قديس

سلسله حضرت بنظر فرزندى
 در طريقت

سلسله حضرت بنظر
 اراوت وصحبت و تعلم
 اداب سلوك و تليق

على الدوام سلوكه سر تحقيقه اول و وصيت ليله على
 ايدلر لري و عنايتي سجدانه و تقا ايله هر وصيت
 اولتاي علك نتيجه سى كند و لره مطالعه بيورد بلر
 و اول واقعه ده غريبت ايله علمه مامورا و دل قلوب او زو
 على ايدلر لري و ذكر علاينه ايله علمه لير لري و اول
 وصيت ليله علمه واسطه سبله كركي احوال باطنه لره
 ترق مشاهده كوست و ديلر و اول واقعه فقهه سندن
 شرعي وسا بر احوال عجيبه و كرامات غريبه لري لوليك
 مقامات لره مسطور ده ذكر اعراض اصحاب و خلص
 احباب نك بعضى متفاته بلقا نهم و ايتهم و ادهم اول
 مقامات جمع و تليق تصديق خيبري انبيا الله
 تعالى على كل الوجوه و ليله تمام اولور و اوقا ماتك
 ذكر و تشرى ايله عيان و خلاصا نك كوش و زيان لري خور
 و معطر اولور و برم حواجه قديس الله روحه حضرت لوليك
 طريقت لره نزل ايله نظر قلوبا خدمت شيخ طريقت
 حواجه محمد باباي ساسي ندرند التوروي حضرت عزيران
 حواجه على رامين شيخا سندن ايدلر و التوروي حضرت
 حواجه محي و اخبر و فغوى خلفا سندن ايدلر و التوروي
 حضرت حواجه عارف ريو كركي خلفا سندن ايدلر و التوروي

واسطه ایل به سید الطائفه جعفید بغدادی قدس سر
 الهادی حضرت زینبیه منقول و لور و شیخ ابوعلی فارسی
 حضرت زینبیه تصوفده بر غیری نسب شیخ بزکوار شیخ
 ابوالحسن خرقانی حضرت زینبیه در کم پیشوای مشایخ
 و وقتیک قطعی ایدی و چون اول گذشتنه و قنارده
 صاحب د ولت ان حقیقی که کاملاً راه وساطت طریق
 انبیا هلو و بسیار داید و بود و در اخیر لورده که تریکه
 مانند کبریت آخر اعتراف و لیدر لاجرم وقت و لورده
 طالبان صافی کجاء دین و مقتدایان اهل یقینند
 برینک صحبت و متابعت زینبیه اول فلور زینبیه صکره اول
 مقتدای لری اولان ذات شریفه مرغ روحانی و واسطه
 تسلیم تصرفات ایل به بیضه بشیرین کلی طایفه کلده
 مکمل کاملانک گذر زینبیه ناشی بر غیر سینه نظر تربیت
 و قبول دوشهر لورده و شرف صحبت و سعادت
 شرفیاب و لور لورده و انورده انوار علوم و معارف
 واحوال اقتباس اید لورده و انورده تصوفده و علم باطن
 نسبت و انساب لری معتد و متضاهف و لورده و شیخ
 شهید سعید شیخ محمد الدین بغدادی قدس سر و هموطن
 اشارت یور مشرکه علم باطنک سندک هر چند در این

اول اوستاد عالمیور و زیر اشباح که مشکلات نبوتند
 انوار حقیقت اقتباس بدیجیر و نه دکلو لغت انوار
 بواطن انورده بیشتر اولسه اول واسطه ایل به طالبه راه
 روشنتر اولور نور علی نوریدهدی الله لنوره من نیشا
 و یونند که دکلو مشایخ متفق علیه دکه معروف
 کخی قدس الله سره که سلسله اکثر مشایخ امامت
 اولور علم باطنه آنک انبیا و یکی طرفه د بری داوود
 قدس سر حضرت زینبیه در که آنک بو معاده نسبتی جمیع
 حضرت زینبیه در و انورده نسبتی حسن بصری رضی الله عنه
 حضرت زینبیه در و انورده نسبتی امیر المؤمنین علی رضی الله
 عنه حضرت زینبیه در و انورده نسبتی حضرت رسالت صلی الله
 علیه و سلم حضرت زینبیه در و معروف کرخیک بر انساب
 دخی امام علی بن موسی رضا حضرت زینبیه در و رضی الله عنهما
 و انورده نسبتی دخی کندی بدر لری امام موسی کاظم
 رضی الله عنه حضرت زینبیه در و انورده نسبتی دخی کندی
 بدر لری امام جعفر صادق رضی الله عنه حضرت زینبیه در
 و انورده طریق که طریقه اهل بیت را با عنجد صحرای
 علمم جمعین اخلاص کمشور و در و سلسله انبیا اهل
 بیت رضی الله عنهم علم ظاهرده و علم باطنه علمای کجاء در لور

قدس الله ارواحهم عزت و فاساد بنو بیانا و شانلوف
 نعلما انما سلسله الذهب در بر و شیخ ابوالحسن حرقانی
 حضرت نیک بصوفه انتسابی سلطان العارفين ابو نیک
 قدس سره حضرت نیک در النورین سلوک که تربیه ای ابو نیک
 حضرت نیک روحانیت کردند و شیخ ابوالحسن حرقانی
 ولادت نوری شیخ ابو نیک و فائز شدند صکره در و شیخ
 ابو نیک بدست طای حضرت نیک تصوف انتسابی امام جعفر صادق
 رضی الله عنه حضرت نیک در و النورین تربیت نوری و شیخ
 امام جعفر صادق رضی الله عنه حضرت نیک روحانیت کردند
 و نقل صحیح ایله ثابت کرد که شیخ ابو نیک و ولد قاسم
 جعفر صادق رضی الله عنه حضرت نیک و فائز شدند صکره در
 و امام جعفر صادق رضی الله عنه حضرت نیک علم باطنیه
 انتسابی یکی طرفه در بری کردی بدست امام محمد باقر
 عنه حضرت نیک در و امام محمد باقر حضرت نیک انتسابی
 کردی بدست امام زین العابدین علی بن حسین رضی الله
 عنهم حضرت نیک در و امام علی بن حسین رضی الله
 انتسابی در کردی بدست امام سید الشهدا امام حسین بن علی
 رضی الله عنهم حضرت نیک در و سید الشهدا امام حسین بن
 علی رضی الله عنهم حضرت نیک انتسابی در کردی بدست امام

امیر المؤمنین امام علی بن ابی طالب کرم الله وجهه و فاضله
 عنه حضرت نیک در و امیر المؤمنین علی بن ابی طالب رضی الله
 عنه حضرت نیک انتسابی در و حضرت رسول اکرم و بنی محمد
 صلی الله علیه و سلم و علی اله و صحابه اجمعین حضرت نیک در
 و امام جعفر رضی الله عنه حضرت نیک طریق اخرون علم
 بالطنه انتسابی کردی والدیه لر نیک بدست قاسم بن محمد
 بن محمد بن ابی بکر صدیق رضی الله عنهم حضرت نیک در که
 قاسم بن محمد کما را تابعین و فقهاء سبعه و دند که
 تابعین بیننده علم ظاهر و باطن ایله راسته و شور و
 و قاسم رضی الله عنه حضرت نیک علم باطنیه انتسابی
 سلمان فارسی رضی الله عنه حضرت نیک در و سلمان
 فارسی حضرت نیک شرف صحبت رسول الله صلی الله علیه
 و سلم ایله مشرف و سلمان اهل البیت شریفین
 اینک علم باطنیه انتسابی ابو بکر صدیق رضی الله عنهم حضرت نیک
 رسول الله صلی الله علیه و سلم حضرت نیک انتسابی صکره
 ربو بخالدین اهل تحقیق انک او در کردی امیر المؤمنین
 علی رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه و سلم حضرت نیک
 صکره کند نیک در و مقدم او را در خلفاء رسول الله صلی الله
 علیه و سلمه نسبت باطن ایله تربیت یافته بود و بعضی

ترتیب خلافتی او زده بر سر لوندین بعضی تفسیر در
 و شیخ طریقت شیخ ابوطالب مکی قدس الله سره فوت
 القلوب نام کتابه یهود مسند که قطب زمان هر عصره
 الیوم القيام مرتبه و مقام ده ابوکر صدیق رضوانه غنه
 حضرت زینک نائب مناب لریدر و اوقات باقی اولان
 اوجی که قطبیدن اشانه در هر زمانه باقی اولان
 اوج خلیفه نیک یعنی عمر و عثمان و علی رضوانه غنه
 حضرت زینک نائب مناب لریدر و انترین تعین و صف
 و حال لوری و زده در لر و یو صدیق لوندین غیری گوان
 اول لای که صف لوری بر یقوم لایرض بر یغ ابلا
 عن اهل الارض بر یوز فزون بر یطرون در هر
 زمانه جار یارده ماعدا اولان عشره مبشرون
 المتسننک نائب مناب لریدر رضوان الله علیهم جمعین
 و حضرت رسالت صلی الله علیه وسلم و آخر جانی
 اولان حطبه لریدر یو بخین یهود مشرکه اما بعد
 فان الله عز وجل اخذ صلحکم خذلا و لو کنت
 متخذ احد خذلا لا اخذت ابدا یک خذلا و حدیث
 اخره یهود مشرکه ان الله عز وجل اخذنا منکم
 و توبی نجبا و اخذنا منکم خبیثا ثم قال لعزیز الاولی

حبیبی علی خلیلی و نجفی بو ابکی حدیث شریفک مضمون
 منقلری و لدر که اهل بصیرت و ارباب تحقیق و مثله
 خلاصه کی مقامدن عبارتند بری نهایت مرتبه نجفی
 در که ابکی حدیثدن بو معنا مراد اولور و خلک
 ابکی مقامی نهایت درجات و مراتب محبوبید رحمت
 اولده بو معنا مراد اولور و هیچ کسسه به رسول الله
 صلی الله علیه وسلم حضرت زینک بو مرتبه ده شرک بوقدر
 و نظمه مقام محمود بو نهایت و بود رجله کالی مشعر در
 و اولکه بو مقام حاصده اکثر کثرت اولدی کسسه به
 ابو بکر اولور دی یور و قلری و لیلدر که ابو بکر
 رضی الله عنه بحسب ولایت و علم باطن که علم بالله در
 اکمل و افضل و اعظم اولیا و امت اوله بلکه در کوطر
 صدیقین اکلیلد پیغمبر لوندین صکره و صدیق اکبر
 و کبراء اهل بصیرت بو معنا او زده متفق لوندین و یومعه
 بعض کس لورین خیالنه کلنی دفع ایدر که بو تک خلاقی
 او زده اعتقاد طوتار و انکافضیتی وجه اخر الیه
 تا و بل لیشلور در و بریم حواجه مزاج اندین بو محله
 مذکور اولان شیدن معلوم اولدی که آنکه طریقه
 اوسیان اولمشیدی و لوندین مشایخ مجوسی که بو

اولین ولایة الله ذکر کردن مقصود وجهه
 خاص یا به توجیه در که ضروری در کلی موجود اند
 وصف قیومیته التجا و اعتقاد در تکلیف شیخ عطار
 و بن سیر یور نظم با دناها بود لی چون بالدم
 کنی مانند کردن بالدم سر بدست بر بالدم در کوفت
 بنفس و در کوفت طلب مجبور که افکار باله زه سبایه بز
 انکارا و از شریعت بزبون ساینه ناول افکارا سرایان
 حفظ بالدم که حقیقی ساینه ما رهیم اولین کوا که طمش
 با که دولت کو یک طمش ما هر که کوی که دولت بارد
 سینه کمر کذبیت سار در ما منای خویش هم جز انکم
 کبر و کینک سنگ و بر انکم ما اقلیم نومید و اولدم بهمار
 اولم طوبه برین انصد هر کوا که قدسه مذکور د
مقاله ثانیه و قنا که سال که صفت جلالت و جمال الدن
 هر که صفت برورش بود بعضی سال که صفت جلالت و جمال
 زبیه ابله اول سال که جلالت و جمال و جمال جلالت اولور
 و جمال و قنا که جلالت و لاله استلا و خوف و رجا اولور
 غلبه رجا ده خوف اولور اول زمان که عینده که
 مظهر صفت جلالت و صفت جمال کو ستمش ممکن اولور
 اول سلطان العارفين ابو یزید قدس سر حضرت زینک

مطلب غایب از این کتاب قدسی

سلسله ده مذکور بود و اویسی و ایشلاری و معنای
 اویسی و ایشلاری حضرت شیخ طریقت شیخ عطار قدس الله
 روحه و مشهور و اولیاء الهدی بر قوم اولور که انله
 مشایخ طریقت و کبریا حقیقت اویسیان در اثر ظاهر
 پیر حاجت و نیز اثری حضرت نبوت صلی الله علیه و سلم
 کدی حجر عیانند و واسطه غیر برورش و برورش و برورش
 اویسی فرقی از حق الله عنه حضرت زینک برورش و برورش
 و اول اعظم و عالی بر مقام در حق کوا که اجمال از رنده
 و بود و لیت کینه یوز کوسور ذالک فضل الله یؤتیه من
یشاء والله ذو الفضل العظیم و مشایخ طریقت در رنده
 اوان سلوک که بومقام نوبه ایشلاری و برورش و برورش
 کوا که شیخ ابو الفاسم کوا که طوسی حضرت زینک واقع
 اولمش که سلسله مشایخ حضرت ابوالباق شیخ نجم
 الدین الکبری اثره متصل اولور که طریقت شیخ ابوسعید
 ابوالباق و شیخ ابو الحسن خرقانینند قدس الله ارواحهم
 ابتداء ذکر به بوالدی که علی الدوام اویسی و بس
 دردی و طریقت سلوک و وصول فیض ربانی و تجلیات
 رحمانیه ادر واح مقدسه و ساطع اولور اما طریقت
 جذبه ده که طریقت وجهه حاصد اراده هیچ واسطه

چهار آئین مع وفای ذکر بر او خطه
نیکوکاران و نیکوکاران
و کلامی بر او

اول غزوی که مرید لوی اولان ابو تراب نسفی و وزینه
واقع اولدی اول غزای نسبت بخجی زانایله نظر جلال ایدک
و اول مرید صفت جمال ایلله برورش بولش ایدک اگر
جلال و جلال کجسبله برورش بولایدی سلطان عالم افتاد
اول غزینک قوت قاهره مهله سی مندرج اولوم بر
وجود بنی به سی تلاخی اولغ ایدک بروفته محمد زاده
برصادی درویش ایدک برصه اده ایدک که برادین
ایله طسره جفتلش ایدک و باغزده نیشله لور اولدیک
بر حال ظاهر اولدیکه نیشله لری غزل ایدوب اول
بیابانه توجه ایلدیم و بر برین ایلله هر یوخ سنجین
کلام بدرد کحتی سوز اولدیکله ابرشدیکه سنج
میویت و فدا بختنه کندی اول غزای دیکدی فزاند
غای نه اوله بن و بدیکه فدا سول نایینه و کدر که اگر بر
درویشنه سکا اولدیکه دینسه لور فالحال اوله و اول
کلامی دیریکم و فدا بند بر صفت ظاهر اولدیکه بخت
محمد زاده و دندردم و اکابریم دیم یعنی و ایدیم
اول حالده محمد زاده بشلوب روجی بدندان منارقت
کلی ایلله منارقت ایلدی یعنی هانا اولدی و بر دین
بوصفت ایلله کجکدی و ایلان تی منارقت و حدن صحرای قوی

دینده و یوزی سمایه و ایا قلی قلیله ی قاراشو
بیقلش قالدی قوشلوق و قندین نصف نهاده دل حال
اوزده ووردی و اول کون هوا غلبت کرم ایدک که افتاد
برج سین اید ایدک بوصفدن زیاده مضطرب و تخمین
اولدم اول محله قریب برکولکه و ارا ایدک بر زمان اول خیر
اول کولکه ده و اوزورده وینه اول محله دن انک یانته کلام انک
بوزینه نظر ایلدم کوردمکه ناخبر هوای کرم ایلله یوزی قاره
اولغه باشلادی بتم خیر تم زیاده اولدی نکاما و افرین
قلبه بر الهام ابرشدی که اوج کوه محمد زنده اولدی پس
بندجی اول کلمه دیردیم و کوردمکه انده انزجیا ظاهر
اولغه باشلادی و اعضا سنده حرکت ظاهر اولدک
و اول ساعده دیرلدی و حال اصلی عود و ایلدک
حضرت سید میر کلاله کندی و بوقصه فی نلری عرض ایلدم
چونکه انانی قصه ده روجی بدندان منارقت ایلدی وین
مختبر اولدم دیم امیر حضرت لری بیور دیر کجی اولغول
اول خیرت حالنده خجور زنده اولدیم دیک بن دمی دیک
اول حالده قلیمه بر الهام ابرشدی تا بوخیلین دیم و اول
درویش کجک حاکمه عود و ایلدی **س**
اهل تحقیق و مشلور درکه سالک صفت جلال و جمال ایلله

بروفنده برورش بولور که حقیقت ابله محبت ذاتی به
 ایشنه و حقیقت ابله محبت ذاتی به ایشنه و حقیقت ابله محبت
 بری ولد که سالکه چهار صفت متقابل محبت یعنی
 اعزاز و اذلال و ضرر و نفع یکسان اوله وینه اهل
 حقیقت به مشلرد که حق سبحانه و تعالی حضرت نوری
 اولیا سندن محبوب و لایه بعضی خوانه اخرون اهل جنبه
 اعطا اولان شکیک اقلی دیناده اعطا ایدر اولی
 کن فیکون قولیدر و بیکله کن صورت را دیکلرد
 و بوقلمان صفتند در اول بیت که بیور مشلرد و
 جویضین خواهی خواهی جویضین و ده کمان اندر پیش مد جزا
 کاننده بود در ماضی ^{نفسه} تا کمان اندر پیش مد جزا
 هر دیر سک دیل و فخل متفینه استکین ایلر عطا
 حی چون اولدک ایلر به انرا حی سکین چون اولدک ایلر
 انکار معرفت و کمال ادب انی اقتضا ایلر که اول و بی محبوب
 کذا را دنی حقیقت را دنته تابع ایلر و هکذا را دنی
 کذا را دنته تابع قلبیه و لطفیکم اول حضرت بقیت الان
 دکلدر و اگر بوصفت اندن ظهور ایدر سه کذا جنبه ابله
 اولیه بیکله حقیقت را دنته اوله منفرد
 چون و طاعت قدرت زالم بهرجه باز کوزاند ز راه

چون ولی قدرت بود الهی دوندن بر کشادی آرهد
 و دخی و تلمش که اولیاء الله به بوصفت مثلی ظهور
 عیسوی مشهدا و لورلر یعنی ابوی دری ایلک
 مرتبه سی انلره واسطه روحانیت عیسوی علیه السلام
 ابله حاصل اولور سلطان العارفين ابوزید قدس سره
 حضرت نوزیک مبارک قدری التندی بر قیبه هلال اولد
 مقام و متاثر اولعین قلبی نریف نریف الهام ایشمش که
 اول قولیدر اقلیه پس فلان کجی انده اول قرقر مرده
 زنده اولمش و اول حال حضرت شکیک عیسوی مشهد
 اولد و غمی حالت ایدی و دخی و نیش که کاما لان اولیا
 الاله نوری حیات حقیقیه دن که فطرت سببه انسانیک
 صفت ذاتیه سید نصیب لری تمامدر و اول کاما ملل
 انلره که طهارت فطرت اورزه در لری و اول فطرتی تغییر
 ایدن ظلال طبیعت و صفات بشریت خلوص اولمش و در
 و چون که انلر نوری حیات حقیقیه دن نصیب لری تمام اول
 اول نور ابله باطنلر و استعدا دات خواطر و نیات
 و اعمال و احوال محققه خلقه طریق فرستایه طبع
 اولورلر و مطالعه هیات و اوضاع بدنیه دن و معارف
 محقیقه ادراک ایدلر و دخی اول نور حیات حقیقیه

تا و آله که بزرگتر و خمدندند در دست چپته و پور بر
 امر اخراج انداخته اوج کون اوج کعبه قبله به متوجه
 و نور مشید و کعبه به سوز سوزید بلبلان صکره
 سوره کلوب شکر سوزید و پور و کعبه به سوز جهنده
 مضمود او را بدید معلوم و آله بوقی قول آله می
 جدیل یوحسه رز آله می شرح اولیاء الله انجوت
 حکم الشری فی الجمیع الدنیا و الآخرة ایت کریمه سنگ
 شارح حکمی به هم دیاه کو بولد و قند حق سبحان و تعالی
 قبول و غفران بنیاد را و لور و آله که سوزید و خند و کلی
 راع و شمه لری الی حق آنک او زینبنا اولئند که هر
 قوله صفت اختیار و اداری طبعی کنز و آله انک خود
 بشیخی و لند نغی و لور و اول نقیدین قوله حقه
 قرینی زیاد و لور سنگ در س
 و بعضی در حق است از تو خوش دنیا تو دنیا سود خوش
 زینب کند سنگ لور و آله که هر یک یک کلوبیل سود و لور
 و قوله نغی اختیار قد قوله تدبیر و تقدیر و مش
 البهیتة من لفتی زیاد و لور و رضی الله عنهم و
 رضوانه مقام رضا و سعادت و آفرین و لور و قول
 دانا طبعی منسوب و آله و کلور و اختیار برین

مطلب ثانیه از کلام قدس

این کلام مخصوص به در کون
 نمائند و آن طریقی است
 کون بر و آله مثله

که نور الهی مستعد طالعین قلب و فضا الی
 و حیات حقیقه آله اعیای قلب و حیات حقیقه آله
 اعیای حیات حقیقه شریف و در اما حیات حقیقه آله
 مظهر اعیای حسی و لمسی و آنک و قوی و آله
 ار اسنده کون و خلق نفوسند عظیم تر و
 کلمات قدسیه مذکوره در مف آله ثانیه
 خلق و کل راع و شمه لری اندند که کذب و
 راع اندیل و اختیار آله باری کذب و زور لرسته
 زیاد آله بلبل و الا فیض الهی تصور بود و حفظ
 اسیر کلام تمیل و جبهه به پور و لور که ناکم نغی و لور
 اولیه کون و وجود لایق او لور و اختیار تصور
 کوزه یعنی کون و وجود نغی و لور و اختیار
 شایسته خمدان تصوف لور و آله و لور و لور
 کوزه لری خمدان کوزه لری بعضی خمدانند و لور
 بعضی صانع طبعی کور و بعضی شکسته کور و لور
 ارادت از لور طبعی و نسبت آله و لور و لور
 او کون لور شکسته طبعی و کلش لور و لور و لور
 و آله که بزرگتر و اختیار آله و لور و لور
 افی را آله لور و آله و لور و لور و لور

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰

طالب خزانة دارالافتاء

کوسنوش اولوردی اول توختیک اثری محضاً صفتی
 ظهوری اولوردی و هر چند اول توختی سیر واقع و
 هیچ بر اثر توختی صفت مطالعده سی واقع اولزایدی چون
 وجود روحانیت توختی حقیقت بی نهایته محو اولزایدی
 هر چند در گذشتن بر وجود طلب یلسه و اولزایدی که
 ادا کرد گذشتن طلب یلسه صفتی نداشتن و نهایتاً
 غیری بر غنی کردن **سنت** به کل حق حضرت
 مبادی سلوک گذشتن کردی احوال توختی حکایت و مشایخ
 کبار رضایت عظیم حضرت آنک را و احاطه طبعه لرزه توختی
 هر بر توختی ظهور ایدن اثری بیان پیورده قوری نمانده
 تقریب پیورده و در مشلور که اولیاء الله بر توختی نمانده
 بعضی به صفت و به نشانند و بعضی به صفت یا در
 و بعضی به صفت نشانند مثلاً در که انرا اهل منزل
 یا خود اهل معامله در یا خود اهل محفل در یا خود اهل
 توختی در و اولیاء الله حال آنکه کمالی و در آنک
 نهایت به صفت و به نشانند در و پیورده مشلور که
 صفتی کشف فایده اشارت در که اول کشف ذاتی زیاده
 بلند بر مقام و زیاده شریف بر درجه و در عبارت در که
 اول مرتبه آنکه کهنه عبادت و اشارت قاصور **نظم**

بازمانده

عابد را بر مزاج علم و عیاف
 ذاتی کندی و ازلغنه و نیشان
 پس نشان بی نشانند آنک
 چاره سیبیل جانفشانند آنک
 کرعیان استرا بسک و اولزایدی
 کرعیان استرا بسک و اولزایدی
 یکسندسته استرا بسک و اولزایدی
 یکسندسته استرا بسک و اولزایدی
 صد هزاران طوختی عابد
 هر نه در یسم اول اندک عابد
 کهنه ادا آنک عابد
 شرح کل و صفله اولزایدی
 و پیورده بی صفت آنک کمالی و اولزایدی
 حضرت لرزه محض و سوار و کمالی و اولزایدی
 و پیورده آنک سوار و سوار و کمالی و اولزایدی
 اهل مقدس شدن استرا بسک و اولزایدی
 ترقی کوسنوش و مقام محمود که اولزایدی
 مرتبه آنک کمالی و اولزایدی
 خواصند بری اولزایدی و پیورده کمالی و اولزایدی

تر است از علم و پیورده از عیاف
 زانند عیاف و نیشان
 زانند عیاف و نیشان
 زانند عیاف و نیشان
 زانند عیاف و نیشان
 زانند عیاف و نیشان
 زانند عیاف و نیشان
 زانند عیاف و نیشان
 زانند عیاف و نیشان
 زانند عیاف و نیشان

افعال در امتثال امر و نهی خدا و تعظیم فرمان حضرت
 حق جل و علا در استقامت فدا دهنه غیر اله استقامت
 احوال معلوم اولی روزه را هده یعنی بولده کیدیکه به
 البته روش و کوشش کرد که تا که آنکه اینی محله
 ابریش و روش اهل الله ایلله اده به دعایت عبادت
 و کوشش حق سبحانه و تعالی حضرت بیک یشارنده
 سعی کوشش ملک و اول شیکه معلوم اولمشده انکار عمل
 آنکه عبادت هر نه سو یار سکا تکله عمل آنکه کوشش
 لم تقولون ما لا تفعلون یعنی بشماره کوشش بیچون
 سول سکا خطای به مشکل دارد فاذکر و فی اذکر کوشش
 یعنی بی ذکر ایدیکه اگر سزنی ذکر اید سکن سزنی ذکر
 ایده دم پس حق سبحانه و تعالی حضرت بیک ذکر
 مخصوص و لایون اولان مراتب و زده ذکر ایدیکه
 توفیق عبادت در هر نه که کوشش و ایشید
 و بلمشده جمله سی غیر و جایید حقیقت کلله
 لا ایلله الا فی انک کرک و فی خواطر که شرط اعظم
 سلو کرد وجود سا لکه تصرف عدم انعکس که
 کمال تصرف عدم اثر و نتیجه جذبه الهید که الیه
 میسر اولی یعنی فی خواطر وجود سا لکه بوقلوت

و صحبت قلبه صحبت قلبه فصل اول و جمع صفت
 و الخلاق الهیه ایلله مصنف و متعلق اولوب حواله لطیفه
 مصروف اولور بونک اوردینه سانه ایا ابوالوقت در لر
 و برصفت برصفت کیدی اختیار به انتقال ممکن اولوب
 بنایای وجود سزنی که کالیله حاف و لمس اولور بو
 معین او نوری دیلشد **نظم**
 صوفیان الوقت باشد مثال لیل طافی غنم از و وقت
 حاله موقوف غم و رای است بسته و رای جهان رای ورت
 ترجمه صوفیان الوقت ولوبد فی الدنال
 لیک صاف و فارغ هر دو وقت و حال

حال موقوف غم و رایید
 بسته رای جهان آرایید
 کلمات قدس من مذكوره در مقاله خامسه
 انجموا و صوة لهم جمع الله شملکم حدیث شریف
 اکا اشارند وضوء باطنی وضوء ظاهر ایل جمع ایلر
 حتی استقامت باطن حاصله کله یعنی حاصل اوله
 و استقامت باطن اولدر که کله توجید عذند
 جمع تعلقات روحانی و جسمانی منقوله که بوقلوت
 فی استقامت حوالدر و استقامت حواله اول استقامت

مطلبه خامسه
 جمع الله شملکم
 فی استقامت حوالدر

ايجاب نمايسه كماليله سلوك ميتس اولمز زيرا يوقلي عباد
 جذبه الهيتك اثر و نتيجه سيد و و غوف قلبی اندك
 او نور بدر كه بوجذبه نكازنه طالع ايله اول اثر
 كوكله قرار دونه و ذكر قليده رعايت عدد جمع خواطر
 متفرقه معناه ايجوند و ذكر قليده وقتكه عدد بگوي
 بردن كجه و اثر ظاهر اوليه اول عملك حاصل و كينه
 دليلد و ذكرين اثرى ولدرك زمان نقيه وجو د
 بشريت منفى اوله و زمان ايشانده اثار تصرفات جذبات
 الوهيتد بر اثر مطالع سى واقع اوله اولكه حضرت
 خدا و نجل ذكه كلام مجيدنه بيورمشد ما عندكم
 ينفذ و ما عند الله باق بوايت كريمه معنيسند
 اخلايق بلك كركدرك اهل ايمانده وجوده كالان اعمال
 صالحه و افعال حسنه بروفته الله عندنه اولورك
 انك حضرتده محلى قولده واقع اولور و علامت قبول
 عمل اولعمله وجود بشريت نفا و لمقد و اثر تصرف جذبه
 الهى ظاهره و لمقد **سحر** معاومكا و لسونه الله تعالى
 سنى بلكه موقوف ايله بوقايدك بعض نتمه سيندكه
 اهل بصورت روح الله ار و احميم بيورمشلور و مقصود و جمع
 عباد انك سرق ذكر خدا و ند عز وجل در و سعاد عظمايه

اول كنى بر شورك بوعالمدين كيد و انس و محبت حق
 تعالى انك اوزرينه غالب اوله و انك غلبه انس و محبتى
 دوام ذكر القدد غوى ايله اولمز مسلمانك انك اصلى
 لا اله الا الله در كه اوعين ذكر در و سائر جميع عبادت
 بو ذكرى تا كيد ايجوند كه نمازين ر و ححق سبحانه
 و تعالى حضرتلر ينك ذكر فى هيبه و تعظم طريق اولوزن كوكله
 نازده ايلكدر و صيامدن مقصود كسر شهوتد زيرا
 وقتكه دل مزاجنه شهواتدن خلاص و صاف اوله قرار
 كاه ذكر اولور و مجدد مقصود بيتك صلحنى ذكر در
 و انك لقاسنه تبييع شوقدر و ترك دنيا و ترك
 شهوات و معاصى فكره فارغ القلب اولمز ايجوند بس
 امر و نبيدن مقصود ذكر در و حقيقت ذكر اولورك
 و كليدن منقطع اول و حضرت الوهيتك مجتهدن
 غريب بر شينه التفات كوسرميه و حقدن غيرك
 طاعت ايلدى مجبوع قائليه كه هوا افا معبود اولمز
 و علامت حقيقت ذكر اولورك امر و نهي وقتد و محزون
 عز وجل حضرتلر ينك فرائضنى فوش ايلمز و امر و نهي
 برينه كورد و اكثر اولعلامت اولمز ايسه انك ذكر
 حديث نفستدن زياده اولما ميشد بس كك كركدرك

اولا و لا اله الا الله محمد رسول الله
عجل فرجه و در قلعه اقامت عظمی و ملک و قیام
نعمته را بوی روزگار و در قلعه اقامت عظمی و ملک و قیام
ملک و ملک و در قلعه اقامت عظمی و ملک و قیام
نام ملک و در قلعه اقامت عظمی و ملک و قیام
نعمت و زانیسی او و در قلعه اقامت عظمی و ملک و قیام
اولا و لا اله الا الله محمد رسول الله

شارت اوله و ذکر حق فوله سول مرات ذکر بتوفیق
یادکره درکه ذکر مخصوصد یعنی ذکر زبان و ذکر دل
و ذکر روح و ذکر سر و ذکر خفی مراتبی یاد کرد در و در اول
یکی عالم بیننده واسطه درکه بری عالم جسمانی و بری
عالم روحانید و روح دخی یکی مالک بیننده واسطه درکه
بری دل و بری سر و و مرتبه سزاهل اله بد بخشنده
مرتبه قلب و روح دل بالاتر و معینیک عندک مرتبه
قلبدن بالاتر و مرتبه روحدن فروتر یعنی انشا غرقند و
حقیقت سز و رک و کد عبدید هر ینک مقامک
نهایند چون روحک و دلک هر بری کنده مقامک نهایند
بروصف غیب الیه معنی اوله اول صفت غیب ذکر اولاناد
نهایت دل و نهایت روضه ایشمش کسینه سه سزاو لور
و خفی اول حضرتند بر روح حاصلدک و ایدم بر روح منه
مقبول مجذبا اول حضرتک حاصلدک و بریو که میان عالم صفت
خداوندی الیه میان سره واسطه اولور و خفی اول واسطه
الیه عالم صفت اوله بدت بول بر روح رستمینه اول
و خفی رستم جکر لایحل عطا بالمالک الاقطا بالمالک
و ذکر مرتبه خفیه حقیقت الیه و کفیه و سزاو دلدر که
خلفاء و خانواد حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم

الاسم الاول عبد الله بن محمد بن علي بن ابي طالب بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان.

مستوفی و لوب مذکور در غری قالمیه و کلیتیه دله دل پیوی
دونه و کلیتیه دله دل دوسی و تانک بینیه کلیتیه دله
دل ذکر دوسی و تانک بینیه دونه و اوله کلیتیه
ایله دل دوسی و نه نتیجت محبت مفرد که انعامش
در لوب عاشق کرم رول کلیتیه معشوق دونه و اوله کلیتیه
معشوقه غایت مشغول اولدوغند نام معشوق دخی
فراموش یایله و چون بوخیله مستغرق اوله و کند
و حقیقت غری هر نه و ارجله فراموش یایله و اندک
زینک اذ انسیست معناسنک حقیقتیه اریشه یعنی حقیقت
غریه و کنایه نفسی و نذو نذو و کنایه ذکر ایله زینا
مذکور که حقیقی و مشهوری غریب یعنی یایله و سنک
ایتیک غریب ایتیک اید و وفات که حقیقت یایله بو معنایه
ایریشه که کند و حقیقت غری هر نه و اریشه فراموش
ایده بو حالته فانی و سنی یعنی یوقلو در ذکر نهایت سیرت
بورغلده اول راه مصروفه و اول عالم توحید و وحدانیه
و مبدل در حیات ولایت حاصیه تیرشتمش اولور بو منزل
جست هیچ فلان سنی عاشق زانده و دین نیستی
هیچکس را ناکره و افنا نیست و در بارگاه کبریا
اولدی هیچ فلان یوقلو ایان مذهب و یوقلوه یوقلوه هاد

هیچ برکس و لایحه فانی در که حقیقه و بریز بر یول انظار
و بو منزل در که صورت ملکوت غفار و شن اولور و اولو
انیا و جوهرها انکه علیهم الصلو و السلام حوش و حوش و نزل
کو رنکه باشلر و اول شیکه غفران حضرت الهیه در ظاهر
اولمغه باشلر و لحوال عظیمه کونه کلامه باشلر و مشاهد
صور در در حیات ترقی یلر که اند عبارت مکن و کلدر
و هر یکسه بر باشقه طی و کو ذکر کلور و بو سوسیک
فانده یوقد در اول یوله کتلمدر یولی سوسیک کلدر
اما اهل اللک بو کونه معانی شرمند معشوق لری بر تنیه
و تشویق اولمشدر و فناء فناء اولدو و وجود جسمانیه
فانی اولدو غنی کی وجود روحانیه دخی فانی اولور حقی
رویت جلال و کشف عظیم الهیه قلبه مستوفی اولوب
جکالت غلبه سیله دنیا و عیالی فراموش یلر و لحوال
و مقامات نظر هنر حقه کور نور عقل و نفس در فانی
اولور و عین فناء زبانی حقیقه ناطق و تنایله خاضع و مطاع
اولور و بو عین فناء خیریت و فناء اولور بیست
کسی ندهد زینتشانی نیست نشان بی نشان
و بر یکسه هیچ سندن نشانی نشان و نشان اولدی نشانی
و اگر یکسه ذکرده بود رجعه بر ایشتم ایسه و بو لحوال

بیدی کوک ویدی برکنده غنچه سینه طلاف کتور میه و امام احمد
 حنبل رحمه الله دریکه خدای تعالی عزوجل حضرت یونس را نجات داد
 کوردم و دیدم که یارب سگنا تقرب از غنی ایله افضلد بیوردی
 بتم کلامم و کان قرآن ایله بخا تقرب افضلد بتم دیدم که کوم معنای
 قرآن فهمیدم لایسه یا اکی فهم ایتم لایسه بیوردی و لیکر معنای
 قرآن فهمیدم لایسه ده ایتم لایسه ده قرآن ایله بخا تقرب
 افضلد و کبراد بری دریکر برکسینه دار و اکل بلیسه و ویدی
 ندیدم لایسه اول دار و اکل ایلد قرآن دخی کند لک معنای
 بلیسه دخی ایلد حضرت قراندن هر حرف برکوه نزد
 در که وجود بشریت اوزن واقع اولوب افنا ایلد و بقی
 آثار دخی دفع ایتمکله قرآنک نوری قلب قادیتک نور ایلد
 اولوب نور ایلد زیاده اولغله و جوبیشتری دخی زیاده
 ایلر و سخا ایلد امام محمد علی حکیم ترجمدی فتنه ر و حده
 بیورد مشرکه جمله وظایف تلاوتند کیجه ده فائده و قل
 ایها الکما فزون و قل هو الله احد و قل هو ذریت الفلوت
 و قل هو ذریت الناس و عامه سور حشر و خافه سور یوسف
 و کوند سور یوسف و حضرت خواجه علی رامینی
 فتنه ر و حده بیورد مشرکه هر کاه که اوج دل جمع اوله بند
 مؤمنان کاد حصو کلو و کبری دل قرآنند که سراد سور

سنان نوری رضی الله عنه دن نقل و کانا ایلد بیوردی که
 سمعان قرآن قرآن افضل از ذکر یعنی ایستند که قرآن
 قرآن ذکر د افضلد و اول و قل بیوردی تقویت هر دن
 بیوردی که بیوردی قابل کوز غواصلو ایلد اول
 ایلد کحکمت کالیه دخی ذکر آنک کدی کالیه ذکر آنک
 افضلد فان قرآن لم یخلق منذ برآل الایمان و لا یخاف
 ولا یخش فهو على طریقه و طیبیه و طهاریه و انه کسوه
 و الذکر الذی یذکره العبد یستغفر من ذنوبه و یغفر له و یغفر
 لکسوه که یعنی حضرت قرآن قرآن ایلد کالیه ذکر آنک
 اسجدی و بودند صکن قیامه دکن اسکن و با سکن
 و اولدی طراوت و طیب و طهارت اوزد و واکنا یحون کبر
 وارد یعنی بنده مکرلایق بر نور عظیم وارد و مشرکه
 قول ایلد حضرت و رتسنی ایلد کجه بدین بدین اولد و
 خالده دخی ذکر ایلد اول ذکر کسوه بیوردی و اکثر
 برکسه معنای قرآن بلیسه کرکد که قرآن نالوت ایلدی
 و قل قلبی حاضر و د و قومیه که حدیث نفس ایلد هر کوزه
 قلبی نور عظیم و توفیق ایلد ارسته و ورنه و آنک قلب
 عظمت قرآن حاضر و لکه قرآن کلام حق عزوجل و حقد
 صفت قیدد کرا حروک حقیقت معانیسی ایلد اوله

ترجمه
 انبیا علی و سلم و سلم
 انبیا علی و سلم
 انبیا علی و سلم

ای نور عظیم ایلد بیوردی
 انبیا علی و سلم
 انبیا علی و سلم

س در و انجیسی دل نبند مؤمن در و انجیسی دل
شیدر که مراد خلف البلد و حضرت امام زین العابدین
همی قدس الله روحه بزم خواجه مریک سلسله شایخی
انجا یورشور بوخاین بیور مشاک طایله کر کرد کجی کر کرد
کوند و زی لا اله الا الله ذکرند و مستغفر الله و یغفر
واو انقلند لا اله الا الله و حکم کنی و طیفه ادب و نافر
غافل و در و سافر ذکر و در و سب و در و اله و ذکر
انجی بکوله توحید افضا ایلایه بر حکم که علم لدنی و حکم
الاحواله نقل یاه خدمت زحمت و لور هر کون و کون
بلکه هر ساعت و هر خطه و او یاه خلق ایلایه که لا اله الا الله
لا اله الا الله و بیور ساند و در و غا زرض و سبند و معاند
لا اله الا الله و در غری ایسه جمل سبند تیری
ایلیه و کل یاه جهانی لا اله الا الله لای و نلجا و یاه
و معاند سنی بلا و محنت کل یاه که کل یاه اندیشند
تیری و یاه ذکر لا اله الا الله تغلق و در و جمیع حال
و ساعدت علاوین مخلوقات و قطعند افعال و از کار
باطنی و ظاهری و هیچ برالس یوقد که لا اله الا الله
قولند که کامتر و سائر او له و شیخ شهید محمد الدین
بغدادی قدس الله روحه بیور مشاک مباح قدس الله

عالم دار و احرم آنك او زنده افتاك ايديلكه مريدان آنكه
و بهر ستمه قريب آلا اله الله طريقه سالك اولي آلا الله
حقينه واصل وان و حصفه خوايه نمايه هم على كتم زري
فني فله و و سده بهر مشلر كسكه كه د و لم و لث
جان حليليه كه كد كه هر خاله و هر مرطاره آنك عادت
لا اله الا الله و يك او كه ظلت شر لك خويو كجه اله و انما
كند نك و در ايليه و نظم و نور ياني قلب و زنده تان و د
نكتم رسول كريم و نبي صلي الله عليه وسلم قند موشق
خبر و ايمانكم بلا اله الا الله الحديث بهر مشلر و
لغات قدسيه مذكوره دن مفاته ساده
هل نون اجون مرتبه نده ما حاصل د تاكه انري اليرين
اختيار من لحن حصفه سلطنته كور ميه النوراي بونلر
واهل نكبن اجون مرتبه و زنا حاصل د ك حصفه سلطنت
البري كد و يد ناي مناي قند د و تصدقده مال الله اختيار
مطلو الصان قلند د پس هل نكبن كد عينا لك
و اللذت امين اولو لور و هر زنه زنا كه مر او اشته لى
ختيار ليله رصفند كن بر صفت و بهر حال دن بر انا انتقال
بدي لور و اهل نكبن كد نون نون ما حوالى و ادر
انما و اهل نكبن كد نون نون ما حوالى و ادر

هر مقامی ذکر اولد و بی اورد و تلویح طریق استقامت مقام طلب و محمد و نعلین که
 تلویح استوار بر حال با خود بر مقام سبک استقامت کند و حال با خود بر مقام سبک استقامت کند و حال با خود
 عید استقامت عیار بند و بی مقام با خود بر مقام سبک استقامت کند و حال با خود بر مقام سبک استقامت کند
 بر مقام استقامت غلبه سه اقله استقامت استقامت و بی مقام با خود بر مقام سبک استقامت کند و حال با خود
 با خود بر مقام سبک استقامت کند و حال با خود بر مقام سبک استقامت کند و حال با خود بر مقام سبک استقامت کند
 مقام سبک و سولدا مقام سبک و سولدا مقام سبک و سولدا مقام سبک و سولدا مقام سبک و سولدا مقام سبک و سولدا
 و تلویح آخری بعد از حال بقا به تحلیات اسمائیه ابله مقام سبک استقامت کند و حال با خود بر مقام سبک استقامت کند

و کندی واقعہ سناک فقصہ سنی تمام کجی یعنی الادی
 و انظار طلب ابدی هم اول کجه کور مشق کجی بلندی و کجی
 حانیه ابرشند و یلر و اول کجی حانیه اوزرنده بهجیه ظاهر
 اولدی و اول بجه اوزرنده برنجیر و برکلید و اول
 کلیدی منقح کنور و ب بخا تسلیم ابدی و نیم میلم
 و لدی کجی و کلیدی اجایم ازاجی اجدم بریونک شعرا طشر
 کلای کندمه بدحک کجی یوفی شمدری تمام اجارسم کسه
 برشعله لرین قورننه طاقت کتوره مرمفاج نیم بامنده در
 نه زمان اختیار ایدرسم مصلحت مفید و کجی مکنند مشرح
 ازان کجی کده صفته دیشلر که انورق نصرق لحوالذ ان آزاد
 اولشدر دریمیر تلیرتیک و کندن کلی ایلده جاب رفیع اولشدر
 اسباب ابدن هیچ بر سبب ایلده آنورین حالورینه برعقرو وضعف
 یول بولن و مکن ابدن هیچ برخی آنورین سرف مشاهد
 محبوبدن و اشتغالند مشغول بیلک ممکن کلاید خلایق
 اختلاط لاری و انورین حمو التریک مشاهد سنی اندره اش
 المز و انورین صفتی تغییر ایدر من و اهل تلویون و اهل
 شکری ندمایه و وزیریه تشبیه ایلک لری کجی و طعرت
 و طعرت دخی ندیم و وزیریه تشبیه ایشلدر و طعرت
 حاله نسبت ایلده اسرفند و ولی معترف کمال حبیبی ایشلدر

خروج از نوا و انقطاع ایلده حال طبع خلایق
 العزیز از نوا و انقطاع ایلده
 خروج از نوا و انقطاع ایلده

کلور لری و تصرف ایدر ستر اتم که قادر اولور لری و اولکه
 اهل الله طایفه سندک سولیمشند که وعیده نه مقصود
 تحقیرد بوسعی انورین الطاف ربوبیت مبالغه سی
 وقتزه سولیمشند و بوحال انورین اوزرنه تصرف
 و غلبه ایلدی زمانده سولیمشند اتاشول طایفه
 اهل الله که کندی حوال باطنیه لر و زرنه غالتش
 اولر اول حوال میزان شرع طار تار لری اکر موافق قور
 شریعت ایلده آنلر اوزرنه اعتماد کوستر لری و ظهور
 کور لری و اکر موافق قور عدش و کل ایلده انلر اوزرنه
 کوستر لری تنکیم کجی در بری قدس الله اولهم یومشدر
 لایه اقل من قلبی لا یشاهد بن عدلیه الکتاب و السنه یعنی
 قلبدن وارد اولان معنای قورالیم لایه ایلک شاهده ال
 ایلده قورالیده رملک بری کتاب و بری سنددر اول کجه که
 عبد الله خجندی بره و اصل اولدی خواجه امام محمد علی بری
 قدس الله روحه زمرده آنلر ستر لری و واقعہ نک اولدی
 سالک اخرنده ابدی که اول واقعہ ده آنلر یومش که
 کندنه تشویش و برمه سنک طلب ایلد کجی شکو و
 یوزمان کلاید بومعنا اون ایلک سالک صکره بخارده
 سنا ظاهر و کله جکد و اول کسه نک صحبتته اش

[illegible]

وهم بودند که بدین معنی باشند تا ما ملحدان شدند و انشأ کمال
اند، کمال و انشاء در او آنکه صحیح حدیث قدسید و آنرا
ذکر کنی فی الداء ذکر کنی فی الداء و غیره و وارد و بلند و هر چند
قدحی اخذ که در لغت و مصنفه این نیز خطا و ایراد نیست
مؤمن خنیف الخاذ و او آنکه حدیث مذکور وارد او بلند که
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشد ایند تا تعالی و او
لیسوا اینها بیا یعطهم الذیون و الشهداء و غیره و کلمات
من لدیه عز وجل و لقد کنی این عسر یبکم و کانوا من حق
و او آنکه بواحدیت شریفه مشور وارد او بلند که مخصوص طایفه
خاصه بشرا و زینیه تقضی ابرام ایجید و و این نیز
تقاضی ابرام ایجید اول و همی رفع و اول شبهه آنکه
جوابی بود معنا اوزرینه بنا او بلند که شرف حال الداء
فصلت کمال بیند فرقه و آرد و
کلمات قدسیه مذکور در مقاله بعد
طریقه اهل الله بر قاج نوع اوزرینه در بعضی رخصت
ایله عمل پدر لر و انزیرین رخصت در بعضی رخصت
کنده و وجود لیچون کمال و بعضی غریب است ایله عمل پدر لر
انزیرین دخی مقصود لر یعنی خلوع ایچون کرده و وجود لر
ایچون و کمال طاع رست ایله عمل خاندن تقوی رتقد و انذار

نامور نامدر و هر کار در خطر از ابعاد هر مردام بر دست
 نالنده در که درخت نینجه سزاوارت بامیور ورمیور لری
 خنطن الطم اولور سه دخی یا خود آنک سایه سنده آسود
 اولور لری یا خود آنک حسن و طراوته نظرا عیار ایه حقه منند
 اولور لری بیت هر کس بدودت در از روی دگرند
 اندر تک و بوی و جست و جوی دگرند
 کوجه کس را هیچ کار و بار نیست
 جمله دکارند و کسی بی کار نیست
 ترجمه هر کس که وارد و فو که از روی دگری
 هم تک و بوی ایه هر دم جست و جوی دگری
 کسه تک هیچ کار و باری بوی و طراوت کار دکل
 جمله عالم کار و دوشن کسه هیچ کار دکل
 کمال وجود اهل الله خلق که عقیده لریک و راستند در و
 دین زیاده در خلق که عقیده لریند با رهستند نری نری
 اصل و کلدر و اول عقیده دن و اظهار کمال اهل الهند مقصود
 ربیه و جوی مختلفد با رهستی بی غیر لرین منفعتند
 و بوی چکاک کرک و باطنده اول کندی و ارغی کندی
 بی نمک کرک و نسبت ربیه و النیون وجود لریک منفی
 لریون نظر باطن لری اظهار مقصود و نقصان ایلوا صالدر

و يومئذ نادى الامام زين العابدين رضي الله عنه وعن ابيه
 الكرام دعاهم ليدخلوا الجنة لا تخشوا لي عرضا ظاهرا ولا
 اذا احدثت لي ذلة باطنية يبدوه ولا تفرقوني عني انما
 ذرعة الا اذا حطقتي عند نفسي فلها داعية طلب
 بريتك فلذلك كوريه وجعلت لاهل الله طالب والاول
 كمنه انك حقه محض فضل السديد ترجمه
 انك مشهور ددي هر دها وزيوروي
 طلب ملكي انك هر سبلانه وزيوروي
 كركد كه اول اولو عنك قدرت اكله و كوهان
 اولورسه كه جان قولاني اهل الله لانه دونه و
 توفيق بولورسه كه اول داعيه به تقويت وزيوريه
 اليه ونظر اهل الله ان الذين اختاروا ولتسوي
 اول داعية طلب وزن برنه ظاهرا ولورسه الذين
 اختاروا داعية طلب وزن ظهوره ان تقدم
 زيرا ان الذين اختاروا على ظهوره و باطنه او الاختيار
 نفي ان الذين اوردوا لانه لا يمد حتى ان الذين اختاروا
 عبيد نبوز كوستر انما منظر اوله و مستبد و اهل
 طلبه الزم اولان حتى سجدوا و تعالوا حتى انك عند
 و اهل الله عند ذنوبهم و تقاد فو لدر اوله

بیت
 مشورین بر دلو جان نه
 ملك طلب بر سبلان نه

حشر الله ذوالالحاح حشر داود عليه السلام يا داود اذا
 آتيت لي طايا فكن كذا خادما بيوم مشدده شرح
 امور داعية طلب ولود ولند زيرا تا حق سبحان و تعالی
 حشر تری صف اراد تا به قو ك و رونه تجلی الهی عس كنوز
 اراد تا الهی قو ك قلند ظاهر او و اول قو حق سبحانه
 و تعالی حشر تری نه و و ستلری نه طالب و لمز ترجمه
 است به چك بود انك كن بوق طالب
 استرسك بلكه سند است به چك و استك
 و يومئذ حشر تری به تریه و تقويتا و لكه ده اولور
 بر كامل و مكمل تصرفات و لا ینتہ ستایم اوله كه عنایت
 خداوند عزوجل ايله تیز حصوله موصول اوله و اكوتلیم
 اولو ایا سه خطری اولو و لور كه او لصف طلب نه باقی قلبیه
 كلمات قدسیه مذكوره دن مقاله ثامنه
 اهل باطنك طریق كه كلك كورك و مكم و محو اولو و قو
 و افتقار در و قصور اعلی كورك و نقصان احوالی
 مشاهد اتم كك بر شی وجود بشری نفي بلز كه
 قصورین ظهوری حشر كنوز و حشر كنوز انبیا عظام
 علیم الصلوة و السلام حشر كنوز واقع اولان ذله بونك
 اوز رینه بنا و لحنشیدی و حقیقت استغفار اولور

بیت
 بیجیان نه
 عینة الزان نه
 رجوبانی نه

طلب الهی نه
 نه

وجود ذنب الیاس علی ذنب
 نه

بشریت به نسبت ایله در روحانیت از نور و حیات
 استمداد ایله در اگرچه واسطه صورت و جسمانیت
 ایله و قد اولور که اول استمداد در غافل اولور
شرح اولیاء اعتقاد نبی دان بعضی مشکات روحانیت
 انوار اقیانوسی و اول نبی و وحی استمداد باطنی
 نسبت حضرت رسالت صلی الله علیه و سلمی منافق و خلده
 زیرا که انبیا علیهم السلام کمال جماله می مشکات نبوت
 حضرت رسالت صلی الله علیه و سلم در انوار حقیقی
 اقیانوس امتداد و انک باطن مقدس از نور استمداد
 امتداد که کماله ارواح انبیا انک محبت لطافت و خفا
 داخل در و علم در بر علم در که اهل قریه تعلیم الهی
 و فهم ربانی ایله معلوم و مفهوم اولور و اول علم
 حضرت عزت ذات و صفات متعلق اولور که اول
 علم و حیات و حق حضرت علی عالم غیبی انور قلبی
 انوار الهام ایلی قل رب یعزف یحیی علم الغیوب
 و بوعلم شهادت و جد و ذوق ایله اولور دلائل عقل
 و نقل ایله اولور و بر وقته اولور که نور حقیقت
 ظهور ایله و بی حجاب صفات بشریت قلبه منظر اوله
 لوح دل تقوی علوم روحانی و عقلی و سمعی و حسی

وجود بشریت استمداد اوله که کماله اصل وجود
 بشریت وجود بشریت کماله صکره و انک کماله
 باطنی ایله اولور که اول علم و عجز و حقیقت
 سر در غایت و زاری الی تحقیق استمداد اوله نظم
 خلق منتهی و انک کماله و قد کماله کورم
 دوازده ایله و کماله کمال کورم
 دولت در دمسلمانی یارب و ربکا
 نیست نفس ظلمانی یارب و ربکا
 اهل الله او زینه دخی قصور کماله حکم انور
 بشریت کماله نبی و حضرت حضرت موسی
 علیها الصلاه و السلام کماله صکره که جمیع نبی
 انوار ایله اول کماله در بر کماله موسی علیها السلام
 انوار نبی وجودی واقع اولدی مرشد علی حقیقه جل
 ذکره و دستار در بر کماله نسبت ایله
 بیور چون بوانت موحیه اولی الی سید المرسلین
 صلی الله علیه و سلم و علی و اصحابه اجمعین
 نسبت و انک کماله نبی و وار دالبته سائر
 پیغمبر لرب نسبت و انک کماله دخی ظهوری اولور
 و اولیاء امته علم لرب نبی حضرت علی السلام

بشریت
 کماله نبی و وحی
 دولت در دمسلمانی
 نیست نفس ظلمانی

آنکه گوید شرح امید نتیجه سز عمل نتیجه ویر من
 جو در قری بعضی صوابان رضای الله عنهم و از آنکه
 لا اخرجین لا حسیته که حدیث شریفک معنا سید که
 حسب و احسان امید شاد و نتیجه و اجر معناست
 و نتیجه حاصل هم دنیا و هم عقاب ده اولور و معناد
 ابوسلمان داران قدس و وحده یومدمشدر کل عمل
 انیس که ثواب فی الدنیا لیس که جزاء فی الاخره یعنی هر
 عمل که در نیاده نوابی و لیه اخرت جزا سزا و لیز
 و کلمات قدسیه مذکور در مقاله عشر
 معلوم و کلام که کشتی نه صفت اولور و قیوضنا وزن
 ختم اولسه کرک کا می اینک کا می اضطراب ندیم سن
 بر کار در وضوری بر جبرند هر کسه بر صفت
 کسندن کمال ابریشور اما سجاه تک عاقبت کاری بخیر
 اولور قضا برضا و رب نظرات غیبیه تسلیم اولور
 کرک و وجود فی کلی ایه حضرت واجب الوجود جل
 ذکره یغویض آنک کرک ابتدا و وسط معلومند
 اما آنها معلوم و کلام که در صفت و حال اولور حتم
 جلال یونک و در زینده اولمشور شیخ فرید الدین
 عطا قدس الله روحه العزیز یورد بیت

مطلبی از کلام آخر از کلام قدس

کلیت یله صافی اولمش اوله و بنده کنده و جو و بشیرتند
 طشره چشمش اوله و کنده غنندند سخن سبحان و تعالی
 عندیه ایشش اوله و اولمشوندن آنکه معرفت ذات
 و صفاتند ادرالد معانی یروشم کلامه قادر اولر ترجمه
 پس آنکه و شری لایعلمنا تا دود و دستک متکلمنا
 برینکه کو بومکنده هیا فخر عالم و شل اولر بالک ضیا
 بزم و کرک کمال اولر اولور زیرا فرج اصله هر اولور
 هر و جان و یاکچر بالاله تا ابر علم لذنه حال ایل
 و کلمات قدسیه مذکور در مقاله ناسعه
 طریقه نسبت باطنی اخیلین واقع اولمشدر که صورت
 نقره و خنده اولان جمعیت خاطر صورت جمعیت
 و خنده اولان جمعیت خاطر در ارتقد سؤل مثال
 اوز که بر جوهی هر زقد زیاد به پوشید و و شاک
 اولقد جوهی هر نی صافی اولور که بومعنا به یونی بلر
 بچرید انشا و طشره دن یکا اولر اولر یونیم چاه
 حقیقت نیست که حقیقتند اختیارتند و کلام طریقه
 بصورتند واقع اولمشدر که هر عمل صورتک روی
 نیتد اکرینتا و لسه امید نتیجه اولوب بر عمل نتیجه
 ویرماید اکرجه کسب لایکنه بنیهر نظر در حقیقه

مطلبی از کلام آخر از کلام قدس
 شفیق
 از دون خواهشنا و از دون بینان
 این چنین نیاز و شکم و فتنه اند
 مطلبی از کلام آخر از کلام قدس
 شفیق
 از دون خواهشنا و از دون بینان
 این چنین نیاز و شکم و فتنه اند
 مطلبی از کلام آخر از کلام قدس
 شفیق
 از دون خواهشنا و از دون بینان
 این چنین نیاز و شکم و فتنه اند

كَمَا قَالَ تَعَالَى الْأَنزِيلُ آتَى اللَّهَ بِالْحَقِّ عَلَيْهِمْ وَلَا أَهْمُ
يُخْرِتُونَ حَقِيقَتَهُ أُولَئِكَ مَا نَسَمُوا وَلَا يَتْلُونَ لَهَا
أُولَئِكَ زُرَادِ رَحِيَّةٍ وَلَا يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَبَقَا بِاللَّهِ دَر
فَنَاءٍ مَطْلَقَةٍ صَكْرَةٍ حَاصِلَةٍ يَعْنِي دَوَاطِلَ خُطُوبٍ وَتَعْلَاقَاتِ
جِسْمَانِيٍّ وَرَوَحَانِيَّةٍ فَأَنَّى أُولَدِ قَدَمَ صَكْرٍ خَاصِلٍ دَر
وَبُوتَنَكِ بِرَّاهِ مَقَامٍ وَلَا يَتْلُونَ أُولَئِكَ الَّذِينَ خَشِيتُ هَيْبَتَ
وَعَظَمَتِ وَجَلَالِ الوَهِيَّةِ خُوفٍ وَحَزَنٍ مَقَامَتَهُ قَائِمٍ
أُولُورٍ وَدَرَجَاتٍ وَلَا يَتْلُونَ تَفَقُّحَ حَسْبِ بَحْجَةٍ أَدَايِ حَوَاتِ
عَظَمَاتِ الْبَهِيَّةِ لَا زَمَاقِ أُولُورٍ وَبُومَعْنَادِ سِتِيَّةِ الْمُحَلِّزِينَ
وَسِتِيَّةِ وَالْيَا صَلَاتِيَّةِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بُورِ مَشَارِدِ
أَنَا أَتْلُكُمْ يَا رَبِّ وَلَخَشَاكُمْ يَتْلُو وَحَوَاجِيَه أَمَامَ مُحَمَّدٍ عَلِيٍّ
حَكِيمٍ تَرْمِدِكِ قَدَسِ سِرِّ بُورِ مَشَارِدِ الْأَيْنِيَّةِ وَالرُّسُلِ
صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَسَلَّمَ لَمْ يَأْمَنُوا الْمَكْرُوعَةَ الْبَشَرِيَّةَ
وَلَيْسَ الْمَكْرُوعَةُ الَّذِي يَغْفِلُهُ الْعَامَّةُ فَالَّذِي يَغْفِلُهُ
الْعَامَّةُ خُوفُ الْخَوْفِ فَذَا لَدَغِيرَتَا هَوْنٍ فَذَا أَوُومٍ
وَسِتِيَّةِ أَمِنْ فَأَنَا الْمَكْرُوعَةُ الَّذِي لَا يَجُورُ أَمَانَةُ فَأَعْظَمُ شَأْنًا
يَحْضُرُ نَبِيًّا وَمُرْسَلِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ
حَضَرَ تَبَشِيرًا وَلَدَقْدَمَ صَكْرَةٍ دَخِي مَكْرُونِ أَمِينٍ
أُولَدِي وَرَمَ عِنْدَ مَزْمَدَةٍ مَكْرُوعَةٍ عَامِلَةٍ تَكْ تَعْقِلُ بِلَدِكِ

پیشوایانی که زمین آمدند • کامیگاه از پی این آمدند
 جان خود را بر زمین ساختند • همی جان بخیر و حشرت ساختند
 در تنگای بجزای پایان بسی • غرقه کنند و خبری از کسی
 نوجان دانی این آسان بود • بلکه کمتر جز ترک جان بود
 والد و حوران شدم بکار کی • مینداغم چاره جز بپاره کی

ترجمه

پیشوایان که بپایان آمدند • کامیگاه خبرت را به دلایل
 جان را بر زمین خنوت قلدیل • بولاشی بخیر و حشرت قلدیل
 فخریه دانش بویچیک بیکس • مکس دان اولر شعوری نفس
 اولر صانوسون که بپایان آمدند • بلکه ادانشی ترشیا تدر
 والد و حوران اولر بدیدان دول • چاره بیچاره کلدرا اولر بیل
 شرح اولیاء خدا و دغز و جل کند و وجود لر فی
 کللی ابله تسلیم تصرفات الهی بپایان رود و طالع خطر
 و جسمانی اولان وجوده اتفاق دند و امن هنر فی بال
 ایتمش لرد در بونک و زرینه بناء حزن و حورفا نلرد
 فالتمش لرد در بونک و زرینه بناء حزن و حورفا نلرد
 روحانی یا خود حفظ جسمانید که حزن زمان ماضیه
 یا خود حاله حفظ کد فوای جبهت لرد و خورفا نلرد
 استقلاله فوای جبهت لرد و بونشیرفا نلرد

مطابق الحاشیه
عند التمام

مکر و کلدرد عاتقه تک نفق الی الذی مکر خوف تحویل بدین
غیر ماموند را تا امنیتش به تیشتر امانت امان اولور
اما سوا مکر که جایز اولور آنک شای ذکر اولور آن مکر که غلدر
و کلمات قدسینه مذکور در مقاله حادیه عشر
چون سالک بلورند صکره لسانی و قلبی بینند و فراق اوله
یعنی شغف ظاهر و اعمال باطنه دن مانع اولیه و عمل
باطن شغل ظاهر دن حجاب اولیه اولوقده خلغ
حق سبحانه و تعالی بدعونه اجازت اولور و سالک
بلوغی اند وجود فنا نفرزند عبادت و سیر فی الله
ایر شکر کند کما یتدر که مقام جذب در وجود
سالک تصرفات جذبات الوهیتی کند و مشاهده
ایلاش اوله و کیفیات ثار جذباتی کند و کوره و مطهر
صفت جذب به الهی اوله الی جرم صفت جذب الی غیرینک
باطننه تصرفه قادر اولور و آنک اول تصرفه جو
سبحانه و تعالی کند تصرفی اولور **س**
دیشکر که حقیقت ولایت که باطن بنور حق حقیقه
نفرزند عبادت و ولی حقیقت مظهر تصرف نبید
و علامت صفت حال ولی کند بلیسنه متابعتد و
حقیقت مصروف بودن غیری کلدرد و دیشکر که

وصالان کمالان یکی فصحدر بر قسمی مقتضای حضرت خلدان
بر حاشیاء و اول جماعت ندر که وصوله صله و حقه
کمال الیه غیری برین تکلیف انور حواله اولغدی بحر جمع غریب
و شکم ماهی قفاهه مستهلک اولمشلور در سکان قباب غریب
و قطاب دیار خیر تدلی انور کند کی کند کلورند
اکاهای اولر غیر سینه قفاه اولور و انورده بوجین
اولور که غیری برین اولر جنابه آشتن اتمک ممکن اوله
بویایفه به از و اف طور بنورند سر اولر و و طوطی
و کما لا یشک ایکنی فسی انور در کجور انوری ندر در
قبال تکرار تصرف جمالات انوری انور و بر و خلعت
نیابت کید بدرد که انور حکمی مکر کند نافذ اوله
و فضل و عنایت از انور ایچون عین جمعه و لجه
توحیده استغراق صکره شکم ماهی قفاه دن
ساحل فقره و میدان بقایه خلاصه از انوری قیلا و
نکه خلغی نجات و در جات دعوت ایدله بویایفه کما لا
رکنا ندر که کمال متابعت رسول الله صلی الله علیه و سلم
و اسط سبیل مرتبه وصولی بویایفه و اولر و انورده مکره
انوری و زره رجوع و طریق متابعت الیه خلغی دعوت
ما زور و مامور اولمشلور در کما قال الله تعالی

فنا هرگز وجود عدمه و وجود بشریه عود است و ممکن نیست
هیچ برشی وجود قیاسی تغییر اینک ممکن و کلید وجود
بشریت مراد وجود طبیی اصلید و وجود طبیی غارشی کل و
وجود طبیی غارشی که عود و حقیقت قیاسیه زبان برتر که اول
صورت طبیی در حقیقت طبیعت کل نظر
حضر موسی شیخیه که ردی نار سبزه اولی شیخیه اولی نار در
شعوت و حوصیتی پس اصل هلاک و بخالی و خلیج انکار در
حدیث صحیحده انما انما یبکوا غضب و کما یغضب البشر
و ارضی کما یرضی البشر و ادا و اول شد در بومعنا که حقیقی
نا طغند و اهل معرفت و قیاسه فنا فی الیهین صکره قیاس
بالله مرتبه سینه ابریشله اول شیخی که کور در کردید
گودر لو و اول شیخی که اکثر کردید که کلور و انلور و خور
کندی وجود دنده در و فی انقیاسم اقلان یبکون لای
و من عرف نفسه فقد عرف ربه الحديث مستخرج
وجود عدم مراد بوصفک و امید و عدید
مراد اول بر صفتی که انک وصفند و مشلور و نظم
عدم ذوقند که کای جهان و جان وجوده
عجبا اول بر عدمی که و بریدر شان وجوده
و در خا انک شانه و دینش که بوعدم اول بوقلوت

موسی اندر دخت انش در
بیزنی شیان و دخت از ناز
شیرین و قیاس در صاحب دل
صحبین دان و صحبین انکار

زبون این علم اندکان و ان بومعنا
زهی عدم که بومعنا و بومعنا از ناز و

ایک و دینم بکیم و دنیا و کسما بکیمه قال
ایک و دینم بکیم و دنیا و کسما بکیمه قال
مجاهد فی نور انکال اویند و قال ای صید
من انار قال و هی لطف جمیع بر ناز و
الحدوة الطغلة - الفلیطه - ناز کتب
نار و لم یکن مختار

ایک و دینم بکیم و دنیا و کسما بکیمه قال
ایک و دینم بکیم و دنیا و کسما بکیمه قال
ایک و دینم بکیم و دنیا و کسما بکیمه قال
ایک و دینم بکیم و دنیا و کسما بکیمه قال

مطلبی نالیه نالیه نالیه

وسیر فی الله اول وقت محقق اولور که فناء مطلقند
 صکره که فناء صفات و فناء ذات در سالک و وجود صفاتی
 از ذات بیور در لور تا که اول وجود حقایق بیه عالمه
 اوصاف الهیه ایله انصاف و الخلاء و بتائیه ایل تخلوت
 ترقی کو ستمک ممکن اوله و بو مرتبه بی نسمع و فی
 و بی نطو و بی عقل مرتبه سیدر که ذات وصفات
 فانیه بو مقامه کسوم و وجود باقیده قیخ فادان محشر
 ظهورده قویمش اولور و حق سبحانه و تعالی آنک
 نصر فادان جند باقی سالک باطنی اوزن مستولی اولور
 و آنک باطنی جمیع وسوس و هوول جسد فانی بیدر
 کنده صفات ذاتی باطنی متصرف قیلا و اذ
 کنده کنده بکی ایله اولان تصرف کنده کلی ایله عزلا بیدر
 و مقامه بنده رعایت و طایفه شریعت و اقامت امر
 و تمسید محفوظ و محفوظ اولور که صحت حال فناء آنک
 دلیل بود و اگر حق جل و علا ایچون آنک اوزرینا
 لازم کالان ششیک رعایت نده محفوظ اولتر ایس عدم
 صحت حال فناء دلیل اولور و ابو سعید خدران قدس
 روح بو معنا ده بیور مشدر کل باطنی بخلاف الظاهر
 فهو باطل یعنی هر بر باطن که ظاهر فانی عالم اوله

دکله که محروملو آنک نالی و له بلکه اول عدم بر
 یوقلقد که و کل وار القل غلامدر و ابتدالما فنا
 و بقادان بو ایکی لفظ عبارت قیلا و کنده طریقی
 بو ایکی عبارت مندرج ایلیان لسان الصوف شیخ ابو
 محمد بن عیسی الحراز قدس الله اسرله حضرت بیدر که اراغه
 واجله مشایخ اهل تصوف من مشایخ مصر و ندر کایط بقادنه
 مذکور در که ذوالنون مصری و سیری سقنی و بشر حافی
 و سائو مشایخ کبار در بعضی صحت ایستند و ابکیوز
 یتمش بیدی تا ریخته و فادان ایستند که سید الطائیف خیدر
 قدس سره الهاد حضرت بیدر و فادان کنده کوی کنده مندر
 تجرید و انقطاع شادی عظیم و علم باطنی بیک تصنیف
 و عالی رموز و کلام و سولستدر بس امدک فانیه
 سیر الی الله عبارت و بقایا بیت سیر فی الله
 عبارت در سیر الی الله بروقه منتهی اولور که سالک
 وطن مالفاندن و حفظ بشریت کلی ایله طشره کله
 و راه طلبیه حقه و دوعری توجه کنده و یادیه هستی
 قدم صدقه ایله یکاره قطع ایله کله و صلا الیه شمر
 الیه یا مبدی یا معزی ^{برجسته} اینج قوم الیه و آجیا
 سکا درج و عزم ایچیم غمزد واری که کوی ایدر و جودت بیجا

اول باطلدر وبقای وسایوس وهوا جس سول کسنه به
 نسبت ابله که هنوز مقام فنادن کجمنش اوله شرلخنی اولور
 وشول کسنه به نسبت ابله که فنادن صکره بقا به
 ایرشمش اوله شرک اولمز واول کسه که هنوز بیادیت
 حال فاده اوله سکری احساسدن غایب یلر چون
 مقام مشاهدۀ ذات وصفاته تمکین بوله سکرحال
 فنادن صحوح کلور بومقام تمکینه احساسدن نیست
 لازم اولمز شاید که بعضنه اتفاق ابله واقع اوله
 وبعضنه اولیه بلکه آنک باطنی غرقه لجه فنادن اولور
 وظاهر لحوال وافعالدن کند یکی شینه خاوا اولور
 واهل فنا وبقا طلب و مجاهده دن صکره طمانینت ایلر
 وجدان وسرور و مشاهدۀ به ایرشمش اولور و عین
 مراد ده مراد دن به مراد اولور و مقامات و کلمات
 حجاب بیلور و حفظ و جسامتیه و روحانیه کلمه
 مسرت قلبی ساقط اولور و مرتبه فنا به ایرشد حقیقت
 محبت ذاتی به ایرشکد که مقام فنا موهبه محض
 الهیید سنت الهی بونک و زبینه کمتد رعطای
 محض که حقیقت موهبت اوله و صور تعطا عارینت اولیه
 البته رجوع بیور و فو بمحال دن بمشلودر الفانی لایزال

الی اوصافیه یعنی فنا فی اوصاف زرد اولمز و ذوالنور مصر
 قدس سر بیور مشدر ما رجع من رجع الامم الطریوت
 و ما وصل الی احد فرجع عنه یعنی رجوع ابدن انجی بونک
 رجوع ایلدی زیرا بر کسه حقه واصل اولدی که اندر
 رجوع ابله یعنی حقه واصل اولان بر دخی رجوع ایلز
 بلکه حقله خلقه رجوع ایلر پس بزم حواجه مرتقدت ایلته
 روحه حضرت یلر نیک وجود فنا هرگز وجود بشریت عودت
 ایلز الی اخره کلاملر نیک معنای لطیف لری بودر و مقام
 فنا ی طلق اگرچه موهبتدر اما تد ریحله بومقامک
 ظهوری شرایطک حصول ابله در و فنا ی مطلقا اشک
 شرطی واسطه محبت ذاتی ابله جناب حقه توجیه نام
 و مقتضای محبت ذاتی اولیان شیدن بحتنا ایدر
 و فنا ی فنادن مراد جهت بشریت و خلقتند بینه
 و ظهور سلطان و بوبیت و حقیقتده بوجرتک انقها
 عبادتدر و بومعنا فی ابله تمثیل ایلشلودر که هر شی
 سلطان آتشد و و شته اشکد فخر و غلبه سیبیل ایلر
 شی اشکد صفتی ایلر مصطف اولور اما اشکد بونظر
 مثلاً صفت هنده در اهنگد عینی همان ینا هنده رهز
انتش اولمز بیت سن اول اولمز سن ولیکن چید ایدر سکری

نوازشی و لیکن از جهت کثرت
بسی خردن و نوبت بر خیزد

بر مقام ابرو سوسن سنگ سنگ کدکد
و علم عقائد طریق ساحل دریای قناری دگدا اند
ایلر و کال اندن صکر و خیرت و بی نشان قدر و جود
عجایبه نهایت یوقدر و اندک خوالی و سلوک و نیک
غریبانه معلوم اولم عاشق جز رسیده را نبوده
ایزدن اوزکره عاشق اولم و بومقام میباش بود
عالم و حدایت اولور که حق سبحان و قانی کالایم بود
اولور شورش چو نیت که هر شری حقله موجود در
و نفسیه معدومد اولو چو نیت که هر شری
وجود حاصلی و در حقله معنی و له که اولو حلال
ود رجه فانی الله و بقا بالله ابرو شد که صکر و
حکم یقین و تقید مطلقا قولن مرتفع اولور و مرتبه
بقا بالله ده صفات ربانی یله انصافه آنک ایچون
تعیات حقایق اولور ابراهیم بن شیبانی قدس الله
روحه که مشایخ طفا ننددر قدس الله ارواحهم
بیورد که علم الذیاء و التیاء و بدو علی اخص
الوحدانیة و صفة العبودیة و ماسوی ذلک
فما لظن و زندقه یعنی علم فنا و بقا اخص و حدایت
وصفت عبودیت اوزدینه دایر و و بونک ماعدا

مخاطب و زندقه در و اهل الله میاند معارف کلان
قواء اولور که وجود جسمانیت فانی اولور و فانی
وجود روحانیت دخی فانی اولور و رفیت جلاله
و دل و وزن واقع اولان عظم الهیت یک کشفند و دل
حاکم غلباننده دنیا و عقبات فراموش ابد و لمحوال
و مقامات نظر هنرند حضرت کو ربور عقل و نفسند
فانی اولور و فانی فانی اولور و عین فاده لسانی
حقله ناطق و خجاضع و خاشع و بوقفا عینده و کلی
حیوت و نشان اولور بیت ترجمه
کسیر هیچ ویرن فرزند نشانما نشان قدر نشان انشان
و بومقام قواء فانی برم خواجه من و فی انفسکم
افلا تبصرون ایتنه اخفا المشر برم خواجه من
قدس الله روحه حضرت زیننه سفال ایلدیر که قافاج
وجه اوزدینه در جواب بخور دیر که فنا آنکی علم اوزد
اوجه زیاده و مشلرد اما آنک با زکسی همان بوی یک
و جهله در که بری وجود ظانی طبیعی فنادر
و انجیسی وجود نورانی روحانیت فنادر و وحشیت
نوی بوی که و حقیقی نامقدر کما قال علی السلام ان یلیه
عالی سبعین الف عجایب نور و طلاء و کبریا و معنی

کسی نه در نوازش
بیت
انست نشان بی نشان

قدس الله ارواحهم دخی بواک و جبه فانیانده خوتان
 و قد وصلت بورد مشلر و کاه بهرم خواجه مرقدن الله
 روحه حضرت لری بیان طریقده و سیرال الله و کولی جی
 بردن کتور و بورد لر دردی جای سنگ وجود کدر لری
 و کل دغ فتنه و تعال یعنی نفسکی ترک بله و کل صراع
 کدیک قابوده ترک ایتا و بله کیت بیت سندن اولر
 دوسته و انجده مافک سندن سنگ بولده ناشالده و سنگ
 بولده دافک سندن سنگ و بوجلد ندر کز اندیشه
 لاجباب الوجود ک بیور مشلر در وحدیت نبوده ک
 صیجده واردا اولمشده اوطی الادی عن الطریق بورد
 اما طبت اذی فی وجوده اشارتدر و محکک محبوبه
 و صولی که نهایت جمع احوال شریفه در ذکر اولان فنا
 و بنادن صکر صورت با غل فنادن اول و صول ک
 دکلد اول محلد که سطوات نوار قدم جابه طلمات
 حد ثان اچون انده نه محل اولور و هم بوجلد جال فاده
 و صوله تصور اولر اتفاقان صکر وجود محب
 محبوب و صول ککن اولور که محبوبه بقابلان و جوی
 سطوات نور تکلدن معنی و انجیز اولر بلکه قوت و
 بیجه سکا بر کشی بوس بیجه تاک با بوشک

ع
 خود را بر بیان آنکه در رو
 از زنده و زنده نیست نوب
 در راه نوحانان جوی نیست نوب
 مالمه نایب و ایضا و غایه و منه المله الذي
 من الطریق محض الوجود بالکسر الای
 و از اراک و سنگ و محل و غایه

در یکی سلسله کسی ناز و بیای نو
 در یکی سلسله کسی ناز و بیای نو
 مرغ نوحین شود ولی نوب و بیال نو

تک با کله اوجا بیجه دل اولر سنگ قوتشک
 بومعنا و ازینیه بنا دکر اهل و صولک مشاهد اند قوالی
 دناخی اولمقدن محفوظ اولور بیجه نارله سوزان اولور
 حسن البیان کدی نار اولر انجبه اولور مخزوق
 و هم بوجلدن اندخلون ابله مخالک سبجی بله تغیر دت
 محفوظ اولور لر مخاندن هیچ برشی و اصلک سزنی شاهان
 محبوب و اشتغال دکن کد و بیه مشغول ایتکه ممکن اولر که
 و اصلک رجوعی د و کلی احوال کدی محبوبیه اولور
 نه حق سبحانه و تعالی تک شهودی اکا محجاب خلون اولور
 صاحب قنایه اولدوغی کجی و نه حلقه محالطی محجاب
 حق اولور منزل فانیه بر شیندر اولدوغی کجی بلکه بر جی
 کدی مقامند مشاهده ایدکم بر جا و لبرینه محاب اولر که
 فانیقا انده جمع اولور که فاده باقی و بناده فانی اولور
 ای بوقدد وارد که حال ظهور بناده فانی بطریق علم اند
 مدحج اولور و مراتب و صولک که مراتب سیر فانیه در کا
 نهایت بوقدد زیر کمال و صاف محبوب غایت بوقدد و هر که
 مراتب و صولدن دنیاه انظار بر شولر باقی قلائد مراتبه
 نسبت بله هنوز اولر مراتبک مرتبه اولی اولور و آخر دت
 غریبای بله دخی اولر مراتبک نهایتیه بر شلد ممکن دکلد

و متن صفاتی آنکه بیجه
 و متن صفاتی آنکه بیجه

اندر مدح جاه ادب باید بود
 ناهان با قیست و رطب باید بود
 در کلام کوثر از دریا کجاست
 که بایست در صفت ادب باید بود

و بر محرابی شیخ طریقت شیخ عطار قدس الله روحه بود
 راه حقه ای بسیر جمله ادب اولی کرد

تا که جان با قید در دانه طلب و ملی کرد
 بر نفسند و تالم یک بگری نوشت اندامی

دو کوز دریا و آخر حنک لب اولی کرد

و سیر بانه فاندان صکر مقام بقادر و سیر عن الله با الله

خلف حقه دعوت پجوت مبالغ غفول ناسه منزل مقامید

و بوقام مرسل اولان پیغمبر برین مقام خاصیدر صلوات الله

علیهم اجمعین و ما ریت از ریت و لکن الله ری آیت

کریمه می بوند حقیقتی بیان ابل و بوقام منزل هر امره

حقه رجع و استغفار از نه لازم اولور و اولیاء الله

انبیاء عظام علیهم السلام حضرت الله تعالی به نصیب اولور

تکیم قرآنده بیور مشند قُلْ هَذِهِ سَبِيلُ اللَّهِ أَدْعُو إِلَى اللَّهِ

عَلَى نَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنْ بَعَثِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَكُنُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

و الله اما دی وصلی الله علی غیر خلقه

محمد و آله اجمعین و لکن الله رب العالمین

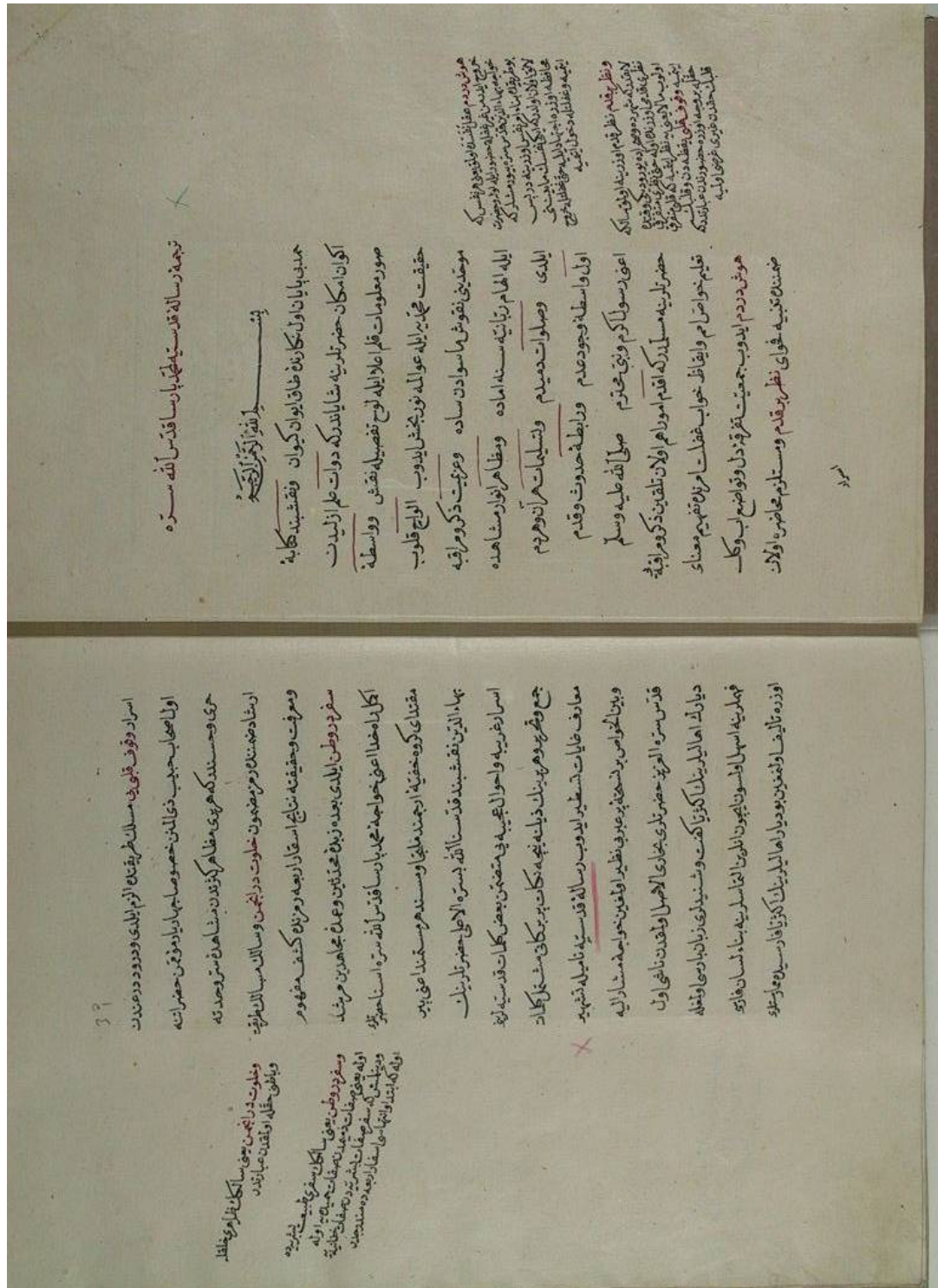
بردی عامه صلا حدیث اثر بولدی بر نطفه تاریخه طفر

سنة الله

ترجمه و تفسیر و تخریص
 بر محمد مصطفی و آله و صحبه

2. YAZMA NÜSHASI: P NÜSHASI

Süleymaniye Kütüphanesi, Pertev Paşa Kısım, No:633.

همچ انبیاء پیشوای حق و دکل صفتیایه رفیعای مطلقدر

بیت خواجسته کوکین و سلطان همه

آفتاب جان و اعان همه

و دعخال و اصحاب و خلفاء احباب و تابعین و تبع تابعین

او ذل زلیله اولسون الی یوم الذین انما بعد بوق فراج کله

در که انقاس نفیسه و الفاظ متبرکه که حضرت شیخ

صدر مستند ارشاد و هدایت جامع نعوت و خصایر

ولایت ملائک ابنای زمان و قطب اجل حقیقت و عرفان

مظهر صفات ربانی و مورد اخلاق سبحانیدن سرزده

اولشدر بیت اولدی بی کردیا و کیسه یار

نور قدسی رویشیه لویه دار

اول انقادند جواب هر سوال

مشکل اندر حل و نور بی قیول قال

بیت حسنک و سرطری هر چند اید و سه اهتمام

بس زمان فانی اولور و صافی قانور نام بیت

دیلم مدحک فضیلت بذیه یوق کا و له دلیل

مدحی فضلدر فزون فضل ایه غایت قلیل

اولامنه افاده واستفاده ایس رفعی عام اولسورت ایچوت

تکلفات تعبیر اندن عاری لسان ترکی اوزده ترجمه سسته عزیر

اولفعا بن پیر نل فیض مقدس مدد رسلسر ندان استفادیه استغاده

و ترجمه سسته یینه امداد و حانیلریه استناد اولندی اوله که

یوحا کای عشاقی و نقشبند اولان عبداللّه صلاحی دردمند

فیوضات و حانیلریله فیض مند اوله بیت

وار اسید دل یچاره که توفیق رفیق

ایه الله که الله ولی التوفیق

حمد و ثنای حد و منها و شکر و سپاس فاندازه

و قیاس اول بادشاه یحکا و نه بدشاه بی همنا حضرتلریه

که طالبان وصال و مشتاقان جالنه دلیل وجودی یینه

آنک وجودیدر و رهان شهودی یینه کندی شهودیدر

بیت اکله افکله سنی بلک محال

کندیکن کند بی یول اچار کا کایم زخیال

الهی و ولی که تاطف ایلد سنی بلدیلا کو عدو که تاطف

اییدن سنی انکار لغیه لودی وصلوات متعالیات

و تسلیات متعالیات اولد سید مخلوقات حضرتلریه که

قال یحیی بن معاذ تاطفت با اولی الامر فخرک
ول تاطفت با عتاکم بالحدودک و قال
العتاکات یهدم الجنان است

وچندین بار در که الطربین شصت و ریاض احوال عجیبه کردند بر شمع
 مشام جام طایبان صافانه ابریشمه و قلوب و اذواح اندن استخوان
 الیه که عند ذک الضالمین تنزل الوحمه موجعا و زده ازل ذکرون
 اسید و حصول فضیل رحمت الهی و نزول فیض نامتناهی اوله است
 بو وقتن بومقنا بایله احتضار واقع اولدی و بوموطنقه جلیله نلک
 سوزلری که ذوق وصال دند حفظ مقالدن دکل تنکیم حقیقه
 اهل بصیرت دیمشکر که فقه الله اکبر و برهان اظهار دور و بریقین
 که اهل بصیرت بوموطنقه ضلیه نلک سوزلردن حاصل اولور
 مشاهدن حواری حاد اندن حاصل اولان یقیندن اهوری و احلا دور
 تنکیم بومحله دیمشک دور نظم موجب ایمان دکلردن عزت
بوی چند نیست ایدر جذب صفات معجز است اعدای
قهر ایدر کید بوی چند نیست قلوبی چند ایدر
 وجوه که بوموطنقه نلک کلامی بخج کلام انجیدند اول کلامک
 صفی کما هو بیان ممکن دکلرد و کبراد بری الحمد لله الذی
جعل الانسان اکمالا علم الملك و ادا و تشریفا و تنوفا بافعالیه
الملك دیدی یعنی حمد اول الله تعالی بیکه انسان کمالی معلم
 مالک قلبی و تشریفا و تنوفا بافعالیه ادا و تشریفا و تنوفا

اعنی حضرت قدوة العارفين انسان عیون المحققین
 وارث انبیاء والمرسلین شیخزستیه مزی شعیرا الحق
 والذین یجدون یجدی المروق بنقشبند قدس الله روحه
 و طیب مشیده و نور صریحه و نقضا نجسته و الاقفا السیتر
 و اول کلمات قدسیه ضمه نلک لطائف معارفک بر شمع دکه
 لیلی و ایام و مجالس صحبت علی الدوام ده انشای اقرال اولور
 زبان ساکنانکند ان انددی و بنه ضعیف مجذوبین محمد
 خافطی بخاری و فقه الله تعالی لایحیه و بر صفا اول
 کلمات قدسیه نلک بعضی سر همدن ارا اندن ینت یمن و
 استغنا ایدر ایه قلله کور مستندی شدی اعز و مستان
 متغنا الله بلغائهم و ادام برکه فائهم حضرت انک و ایشا نلک
 بر فاع حرف اول انفاسدن بری بزلده و استبدین اس قید کلام
 اوقبا سا و لندی حقی طایبان صادقی و مخلصان محی بکلک
 استماعیه انتفاع ایدر لور الطربین بنشرف صحبتلر جمال السیر بنی بوش
 کجی و لائل و سوال و مقامات شریفه و کرامات و انانجیه که
 ابتداء انتهایه دله لایحه و لایحه ای الله واقع اولشد و الطربین
 بکونی الطربین ایشه شمش اوله لور کوجه بوقوت قویله لایق

بروزنك بركه كځانك بعضي قرآن مېښنه اسانه طبعي الا ولاقين ميديلي
تفصيل پر كېږي كه ټولې پر كېږي هس امدی بوطافقه حليله نك
سونلری نیل مصر کېدې د مجبوريه سا و عجب وین بلادر نظم
بیت الغیرین سوزینه افسانه د بیان افسانه دو
کیدی نقدی کون عالمه اول در خانه دو
حدا نکه آب نیلدر که قطی پر خوانادر
قوم موسی بن حقیقنه که کل خوانادر
یو که وهه قرانه دشمنان و لشکر و زلف
سر بکون و نور و محفل مرچی جا سقر
طالبان حقیقت مراد ایسان کل وازی بول
جان فدا فل خونفشان اول عشقه جانیازی اول
پس علاقی و عوا یقینا نصیبه دل و انلورین کلانلر ناخل
مقداری فهره معانی ظاهر و مخفی هم معانی حقیقیه و اقرب
جمال حقیقت فهم یوز کور ستر و نکل بركه که بوطافقه ناکلاو
عالم علم و دانش و عیانلندر علم و راست و بیان دن کل بلکه
بر طوطه نند که نقد اول بکوردن آسانه علم و عبادت یا خور زبان
ذوق و اشارت ایله سوز و بیله سوز کل اول طوطه ابرشما که کس

انك شرحي ممكن دكلرد . ماقدره الله حق قهده و نماز ابدانهم
غيرستره . زيار اول ذوق دانفتك خبرك بيان ستر دور و آيدنك
غيرت اخفادر و بوا سراده . بسط مقال ايدنلرين مقصود و عاينلو
برقبنه و تشويق دغري دكل زيارو كنون اسرارده داروكلامطالبايز
طلبه قوت و ربوب هفتلرين قومي ايلر و اكبر كسه . بندار اعدايد
باش او درسه ان سنك تا اديب ايله مشكست ايلر تا كه خبر ايلر
فصلاني و كندينك فلامسني كوره بعض مشايخك كلانندن رخلو
كندي موناكله و زوانته و تفكيك صدق يقبل موناك ايله و زوان ايله كه
الطرين فضيلتي و كنداي فلامسني بيله سن و شيوخ سعيد شهيد
محمد الدين بغدادى قدس ستره و عاسانه ديش كه الحى سنك
كارنه صل ايله دكلدوغى بو قوم دن ايله يالوره بو قومك نظر اكانيد
ايلاه بولور دغري قسه طاعت كوره هم شعر بيت
كردكلم زمره مر وانه تشبست جمع كس
الطرين ذكر كورني انشا
اينده هم هرفنس . يعنى اللرون دكلسم و اداي اندن سويلر
محوش دكسه قهقهه جانان جانان سويلر . و شيع امام عارف
و باقى ابو يعقوب يوسف بن اتوب همدان قدس ستره حضرت زيار
سؤال ايدنلر كه بو طائفه جليله بوزلرينه تفاسر حكيم كلاوى

اولوا الاسباد و اهل بيته و اعتراف نظر ندان اول ذات شريفك
 هيرت و طريقت و علم و سالنه دالدر و اول بر قاج كلات
 ضمنه اللرين اساس سبر و سلوك كرى اولان علوم و معارفه
 بعضى بيان بيور مشركه انلر تقليل كلام مع التالاة على
 المرام ده برة اسوده حسنه در و صا صلبى اولدر كه مشوى
بيت الكلن چون بخت نك مالنى خاتم پس سخن كوت
بايد و السلام و اگر بوكلات قدسيه بعضى مواضعه
 براز شرحه محتاج اولور سه اولى و لدر كه اول شرح انفاس
 نقيسه اهل الله و كلات مشايخ اكاه استعداد واستعداد
 ايله اوله زيرا كلام مشايخ بعضى بعضى مفسر در و شرح
 و مشروح ميانده دانه حظه كنديك قلنه كه فصل
وصفدن ميبين اوله زيرا بيت جمله معشوق قدر و عاشق
برده در زن معشوق قدر و عاشق مرده در و بوضويف
 كنديك اول استعدادى كورمدى كه بومعاير اقدام لكن قدوة
 اهل الله و صفوة اصحاب انتخاب سنده از باب طريقت موضع
 رموز اهل حقيق سوت طلاب يقين حضرت خواجه
 علا الشق و الذين محمد بن محمد بن المشتمر بوطار اهل الله

و قن بزيه ليه لم تا كه سلاقت قلام بيور ديك كه هر كون سويله
 مقدار اللرين هكتا معارف اولر لردن قرامت ايدركو صديقه
 برى بيور مش كه بر كسه كد كد كه اول سويليه تان دكليم
 يا خودن سويليم و اول دكليه ارجتنه اول محبوبك هكت
 و كوي اولسه حقت بنم نه ايشيه برا اقتباس حذبات
 مواعيد اللرين انفس عطيه لرندن محكى اولور و متن احسن
قولا بمن دعائى الله و عمل صالحا بيت طوطى سم نام
 مشكودن و زكه هر كد راندن كاهله الوده زهر عاقبت
 او كار و اندن كوردر اولى كينلردن بزه در داور
 كانسبت نظير قشر اولدى ليك عيره نسبتم فمى
 اولم مغز نيك عرشه نسبته ايله ساله اخلد رما
 تا كه نسبته ايله عاليدرد لا و بوكلات قدسيه اكهجه
 قصيدة المايدن لى كبرية العالى در كه قليل دليل كنير
 و قطره نمونه غدرد و قدوة اكهار شيخ بزرگوار شيخ عبدالعز
 سلى لى اوبورى قدس ستره كه مصنف حقايق نفس و صاحب
 كتاب طبقات مشايخ قدس الله ارواحهم كتاب طبقات كتاب
 هر يان كينيدن مقدارى كلات ايراد بيور مشكودن اول مقدار كلات

خواجیه مزین می باشد مزین قدس سره بوظایف بیرون
اولاً نفسیه ایشانند که خواجیه بزرگ خواجیه عبدالحق خجندی
قدس سره حضرت نیکوکاران مشاهد و واقعات الهیه ایشانش را که
حضرت پیرک میادی جذبات و غلبات اسرار الهیه واقع ایشان
و بواقعه اولی که ده ایدی که سیر و جذبات اقله مزین را در
برعز این باستانه ایشانش ایدی که اول مزین بزرگ خواجیه
در و خواجیه محمد بن واسع رضى الله عنه مدینه بود که یکا از این
ایدیلر و نالین بلاد ماوراء نهره ایشانه لری نقل صحیح ایه ثابت
اولی شدن و حضرت خواجیه بزرگ بزرگ خواجیه مزین قدس الله
سزها اول واقعه امر بیورد قلری اول ایدی که عزیمت وضع قدم
ایده سن یعنی صرف همت ایه اقدام اید سن و در خدمت در
ارغ اوله سن و سنته متابعت اید سن و بدست در مجانب
ایده سن و بولردن خبری کلمات دخی بیوردیل که سلوک کل مهیا
و وسط و نهایتیه متعلقه و خواجیه و بیرون قدس الله و
حضرت لری علی اقدام سلوک سر تحقیق قدس اولی و در و بولردن ایه
عمل اید لری و عنایت حق سبحانه و تعالی ایه هر و بصیرت ایشان
عملان نتیجه می کند و کرده مطالبه بیوردیل و اول واقعه ده

محمد

ملک حیات و فاضلنا و علی المسیرین اید بزرگان ایشان را
حکیمه بوقت فرصت بهیچونک اما سنه شروع واقع
اولی اکی ایدین مدد و نظر عیان ایدله قرن قبل اولی
زاده اولی و نظم بوسوزین چون میسای سندان اوله
که فزون اولی و سه اول سندان اوله دیده غیبت جوییه
اوستاد اکسلا اولیه جهانده دید و داد شریک
انتم حلقه حیف اولی و دهان راز عشق اولی که
دانشان نیک و صفا ایدم که ناولی بولر
فوت جان اید و بانی خوش اوله که اوله که بوقریز و
خریده بوضیف و جودی داده اولیه و بجمع و تألیف
برکت دعوات صالیه صاحب نظران ایه سبب مزین
درجات قربت اوله و بالله الحول و القوه کلمات قدسینه
حضرت پیران شاه مصیر در تحریر اولیان مقاله اولی مسلماً
و انقیاد احکام و رعایت تقوی و عزیمت ایه علی و بقدر مقام
رخصت در مجانب و در و صفا و در جدد و واسطه
و صول در مجانب و نالین که منال و مقامات شریفه و اولیه
بوصفا لک بر و نشندان ایدین و لری شرح اولی شیکه بزم

مطلب مقاله اولی اکیات قدسینه
عزیمت ایدم ایدم بزرگان صبا قدس که
کلیات الله تعالی و ایدله عیالی ایدم بزرگان
مؤکد فی انصاف ایدم بزرگان ایدم بزرگان
اصول و وفات ایدم بزرگان ایدم بزرگان
متعلق اولیه و رخصت ایدم بزرگان
معناست و در و رخصت ایدم بزرگان
اولی سندان سندان رخصت ایدم بزرگان
یعنی ایدم بزرگان ایدم بزرگان ایدم بزرگان
سندان استیضاح اولیه و ایدم بزرگان
اودینه بنا و ایدم بزرگان ایدم بزرگان
و در و رخصت ایدم بزرگان ایدم بزرگان
که بولردن فصلی ایدم بزرگان ایدم بزرگان
تفصیل بوقدر صغر

انما پدر من قدس الله روحه حضرت تلو رینک سلواک حقیقتاً در نسبت
 تریبه لوی خواجه عبدالله القنجدانی حضرت تلو رینک و مائیتانند
 قدس الله روحه اجابین که برشته بیانه کلدی و حضرت خواجه
 عبدالله القنجدانی امام ربانی شیخ ابو یعقوب یوسف بن ابوبکر
 محمدانی خلفا هستند ایدیلر و خواجه یوسف محمدانی ناک معروفه
 انتسابی شیخ طریقت ابو علی فارمدی طوسی حضرت تلو رینکند که
 کاشان شیخ خرسانند در وحجه الاسلام امام محمد غزالی قدس الله
 روحه حضرت تلو رینک علم باطنده تریبه لری التردن در و شیخ ابو
 علی فارمدی حضرت تلو رینک تصوفه انتسابی یکی طرفه در و شیخ
 بزرگوار ابو القاسم کرکائی طوسی حضرت تلو رینکند در که التردن نسبت
 سلسله مشایخی اوج واسطه ایله یعنی شیخ ابو عثمان مغربی و
 شیخ ابو علی کاتب و شیخ ابو علی دودبانی قدس الله ارواحهم واسطه
 لریله سید الطائفة جنید بغدادی قدس ستر الهادی حضرت لریبه مقبول
 اولور و شیخ ابو علی فارمدی حضرت تلو رینک تصوفه برضوی نسبیتی شیخ
 بزرگوار شیخ ابوالحسن غرقانی حضرت تلو رینه دو که پیشوای مشایخ قنجد
 قلیجی ایدی و چون اول کدشته و قتلده صاحب دولتان حقیقی که
 کامران راه و ساکنان طریق انقیاد علورد در بسیار ایدیلر و بود و راخبر

و محمد بن اسماعیل الذین رحمهم الله تعالى
 علیه و قدس ستر

سلسله حضرت پیر نظر فرزند
 در لم بدست

سلسله حضرت پیر نسبت ادوات
 و صاحب مقام ارباب سلوک و التدریک

غزیت ایله علمای مامور اولد قاری وزده علی ایدیلر و ذکر کدایت ایلر
 علی بزرگوار اول و صیت ایلر علی واسطه سلسله کندی احوال
 بالطنیه لریله ترقی سناهاه کوسدن لریله اول واقعیه قصه سناک
 شرح و سایر احوال عجیبه و کلمات غریبه لریله اللریله مغا املطزانه
 مستطوره که از غراف اصحاب و خلص احباب بعضی متعنا الله انعامهم
 و التدریک و ادم اول مقام املطزانه و فیضه تصدی ایضه شیعیات
 شایا الله تعالی علی کمال الوجوه و اجمالها تمام اولور و اول مقام املک
 ذکر و ندرت ایلر حیثان و خلاصه کوشش و زبانی سنوز و معطر
 اولور و زیند خواجه قدس الله روحه حضرت تلو رینک طریقتده و فیضه
 لایا الله نظر قبولی خدمت شیخ طریقت خواجه محمد علی بابای خامو
 دند که التلر حضرت غزیزان خواجه علی رامینی خلفا هستند
 ایدیلر و التلر یعنی حضرت خواجه محمد و التدریک خلیفه خلفا هستند
 ایدیلر و التلر یعنی حضرت خواجه عارف در و کردی خلفا هستند
 ایدیلر و التلر یعنی حضرت عبدالخالق غمینی و التدریک خلفا هستند
 ایدیلر و قدس الله ارواحهم و حضرت پیر نسبت ادوات و محبت
 و مقام ارباب سلوک و التدریک ذکر لری خدمت سنی ایدیلر کلا کدند
 رحمه الله علیه که التلر یعنی بابای مذکور لری خلفا هستند ایدیلر

و باطل ایله اناسته و مشتم و درود و قاسم رضی الله عنه حضرت ترازو
علم باطنه انتسابی سلمان فارسی رضی الله عنه حضرت تلوینه در
وسلمان فارسی حضرت تلویشرف صیغیت رسول الله صلی الله
علیه وسلم ایله مشترک و سلمان اهل البیت تشریفیه شرفیاب
ایکن علم باطنه انتسابی ای یک صیغیت رضی الله عنه حضرت تلوینه در
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت تلوینه انتسابی صکره
و یوحنا اهل تحقیق انا و زونا و در که امیر المؤمنین علی رضی الله
عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت تلوین صکره کدیلر و
مقدم اولان خلفاء رسول الله صلی الله علیه وسلم نسبت باطلر
ایله تربیت یافتلر و بعضی بریت خلافتلری اوزده بر برلرند
بعثت ایتدیلر و در و شیخ طریقت شیخ ابوطالب مکی قدس
الله سره قوت القلوب نام کتابه بیرومشند که قطب زمان
هر عصره الی یوم القیام مرتبه و مقامه ابوبکر صدیق رضی
الله عنه حضرت تلوینک نائب منالبرید و او تادان باقی اولان
اوجی که قطب دن اشاعه در هر زمانه باقی اولان اوج خلیفه
یعنی عمر و عثمان و علی رضی الله عنهم حضرت تلوینک نائب
منالبرید و اولرین تعین و صفت و حاکم تلو اوزده در ل

و معانی نقل اند و نقل جمیع ایله نامند که شیخ ابوزید و لادن
امام جعفر صادق رضی الله عنه حضرت تلوینک و فاندن صکره در
وامام جعفر صادق رضی الله عنه حضرت تلوینک علم باطنه
انتسابی ای یک طرفه در بری کدی بدلولی امام محمد باقر رضی الله عنه
حضرت تلوینه در و امام محمد باقر حضرت تلوینک انتسابی دخی کدی
بدلولی امام زین العابدین علی بن حسین رضی الله عنهم حضرت تلوینه
وامام علی بن حسین زین العابدین حضرت تلوینک انتسابی دخی
کدی بدلولی مستید الشهدا حسین بن علی رضی الله عنهم حضرت تلوینه
و مستید الشهدا امام حسین بن علی رضی الله عنهم حضرت تلوینک
انتسابی دخی کدی بدلولی امیر المؤمنین امام علی بن ابی طالب
کرم الله وجهه و رضی الله عنه حضرت تلوینه در و امیر المؤمنین
علی بن ابی طالب رضی الله عنه حضرت تلوینک انتسابی دخی حضرت
رسول اکرم و نبی محترم صلی الله علیه وسلم و علی له و صلیه جمیع
حضرت تلوینه در و امام جعفر رضی الله عنه حضرت تلوینک طریق
اوردن علم باطنه انتسابی کدی و الله تلوینک بدلی قاسم بن محمد
ابن محمد بن ابی بکر صدیق رضی الله عنهم حضرت تلوینه در که قاسم بن
محمد کار تابعین و فقهیه و در که تابعین بدین علم ظاهر

عنه بحسب ولاية وعلم باطنه که علم باطنه در آکل و افشاء و اعلم
واعظم اولیاء امت و الله بلکه در کلی صفت بقلوب آکلین و پیغمبر
دن صکره و صدفی آکبر و در کبر اهل بصیرت بمعنا اوزر و شفاور
و بمعنی بعضی کس لیرین حیالنه کلنی دفع اید که بونک خلاقی اوزر
اعتقاد طوئار و انک افندی و وجه الخالیه تاویل الطلغ و دوزیم
خواجه مزاح و اندن بو محال مکر و اولان شیدین معلوم اولدی
المره طریقه اولیسیان اولمشیدی و انلردن مشاییل جوشی که
بوسلسله دهمذکور و اولیسی اولمشل ایدی و معنای اولیسی اولدی
حضرت شیخ طریقت شیخ عطارد قدس الله روحه و مشلورد
اولیاء الله مدن بر قوم اولور که المره مشایخ طریقت و کبریه حقیقت
اولیسیان دوزن المره ظاهر و پیره صاحبها و لیزن المره حضرت
نبوت صلی الله علیه وسلم کدی جموعا بعثند و فی واسطه غیر و غیر
ویر و نیکیم اولیس قرنی رضی الله عنه حضرت لرینه برورشی برمش
اول عظیم و عالی بر مقام در حق کبی اهل محله ایرشد و در بود و
یکه یوز کوسقرد ذلک قصص الله نبییه من نیشاه و الله ذوالعزیز
العلیم و مشایخ طریقتان جوده آن سلوک بومقام قومه ایستند
نیکیم شیخ برز و ارشیخ ابوالقاسم کرکائی طوسی حضرت لرینه

و بومید نظر و ن غیری اولان اولی الله که حضرت لرینه هم بقدر
الارض و هم بدفع البلاد عن اهل الارض و هم یزیدون و هم یطردون
دهر برزی زمانه جارید و ن ما عدا اولان عشره فیلش نه که
اللی سنانک نائب مناب لرید و رضوان الله علیهم اجمعین و حضرت
رسالت صلی الله علیه وسلم و آخر حیا که واقع اولان خطبه
لنه و بخانین پیرو مشل که انما بعد فانا الله عزوجل انشاء بحکر
خلیل و لو کنت مقددا احنا اخیلا لا اتخذت ابنا کز خلیل و حدیث
آخره پیرو مشل که ان الله عزوجل اخذ ابراهیم و موسی بنی الخلیل
حبیباً ثم قال و عزی لا یزنی حبیبی علی خلیل و یحق بواکی حدیث
مشرفین معنوی منظر اولدی که اهل بصیرت و ارباب تحقیق
دینش که غلبت ایکی مقادیر عباندر بری نهایت مرتبه عجز
در که ابکی حدیثدن بومعنا مراد اولور و طیلان ابکی مشاف
نهایت درجات و مراتب مجوسید و در حدیث ان الله یومعنا مراد
اولور و معنی کسه به رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت لر
بومرتبه ده شرکت بوقدر و لفظ مقام مجود و نهایت بود و
کالی مشاعر و اولکه بومقام خاصه اگر کما شرکت اولیدی
کسه به ابیکه اولور و پیرو دقلوی دلیله که ابیکه رفی الله

مقاله ثانیه و فتا که سا که صفت جلال و جمال هر یکی هم صفت
 پرورش و پرور یعنی سا که صفت جلال و جمال تربیه الیه اول سالک
 جلال جمال و جمال جلال او نور و جمال و فتا که اکا جلال اوله استیلا
 خوف و رجا او نور غلبه و رجا و خوف او نور و اول زمان عینند که
 مظهر صفت جلال اوله صفت جمالی که مستول ممکن او نور اول
 سلطان العارفین او پروردگار سر حضرت تبارک اول غفرانیکه
 عزیز لوی اولان او تراب نشینی او زوینیه واقع اولدی اول نظر تبارک
 تجلی ذات الیه نظر جلال الیدی اول پرورد صفت جمال الیه پرورش
 بولیش الیدی اکبر جلال و جمال الی سبیل پرورش بولیدی سلطان
 العارفینک اول نظر بیک قوت قاهر مملکه سی مندرغ اولوب پرورد
 وجود بشر تبارک و تعالی اولناری بر وقت عین اهدا که بر سادق
 درویش الیدی بر صحر اده ایدک که برایش الیه طغش و جفایش
 الیدی و یافزیده تفسیه لور الیدی بر سالت ظاهر اولد که توشه
 لوی ترک الید و سبیل و سبیل اینه توبه الید و بر پرورد الیه هر نوع
 سخنن کلم الید در کسوفی اول عین ابرشد که صفت
 صودیت و فدا صفت کندی اول کایدیکی خدا ناک غایتی
 نه اوله بن دیدم که فدا شول غایت و کد که اگر پرورد الیه

تفسیر غار آتین معروف آتند و در کد
 و طالع کس کلیدی بوی که کماله مناسنه
 و کس کلیدی

واقع اولش که سلسله به شایع صفت رتال الیاب شایع نیم الدین
 الیگری و طالع مشتمل لور که طریقه شایع او سید الیخیر و شایع
 الیخیر خرافاتیدند قدس الله اولهم ابتدا کد که بولدی که ط
 الدوام الیاب و نرس بروری و طریقه سلوک و وصول فیض ربانی
 و تجلیات هم اینار واقع مقدس و ساطع در انا طریقه جند
 که طریقه وحدت خاصه در آده جمع واسطه اثر و لا اله الا الله
 و کد که مقصود وجه خاص الیه توبه کد که سروری و کل موی
 و صفت فیض الهی و اقصا صمد در تیکم شایع عطا قدس سر
 بیرون نظم بادشاه او فی حق الیلم کد می ماند کد
 الیلم سن دیک سید الیلم بر روز شایع بر نفس و ر
 بنی قیام طلب چونکه لطیف الیه بر سبیل الیلم
 اول خورشید و زین سبیل نه اوله لطیف الی سبیل
 حفظ الیه سبیل حقیقی سبیل در صبح اول زین الیلم
 با که و رت و رت که کد که هر کد که و رت یارد
 سبیل کد که کد که سبیل سبیل سبیل سبیل سبیل
 کد که کد که سبیل سبیل سبیل سبیل سبیل
 اوله که طوبه برین از صمد رت کلات قدسیه مذکور و د

عرض ایلیم چونکه انشای قصه ده روحی بدندن مفارقت
ایلمی وین متعین اولدم دیدم امیر حضرت تری بیوردیلر که او
اوغول اول خبرت حالده پنجه زن اول دیمد که بربند
دیمم که اول سالک قلبه برانجام ایرمندی تا بو بخلین دیدم
واول در ویش کندی حالده عودت ایلدی شرح
اهل تحقیق دیمش لوردر که سالک صفت جلال و جمال ایله
بروقلمده برورش بولور که حقیقت ایله محبت ذاتیه ایریشه
وحقیقت ایله محبت ذاتی ایریشمک حاله نلرندن بری
اولدر که سالک جهار صفت متعالیه محبوب یعنی اعزاز و
افلال و ضرر و نفع یکسان اوله وینه اهل حقیقت دیمش لور که
حق سبحانه و تعالی حضرت تری اولیا سندن محبوب اولان
بعض قولنه آخره اهل چینه اعطا اولانان بنشینان اولی
دنیا ده اعضا الدر که اول شی کن فیکون قولیدر و بوکله کن
صورت ارا دت کلیمه در و بو مقامک صفتک در اول ایرت که
بیورمش لور در مشغول چون چنین خواهی خدا خواهد چنین
فی حدیثی ارنوی متعین کان لله بوده در ماضی
تا که کان الله پیش آمد جزا ترجمه هر چه دیلرسل دیلرای خدا

سکا اولمک کرکه دیسه لوفی الحال اوله و اول کلاوی دیدم
فغان بنده بر صفت ظاهر اولد که یوز می محمد زاهد ده وند
واکلمیرد دیدم یعنی اول دیدم اول حاله محمد زاهد بر قلوب
روحی بدندن مفارقت کل ایله مفارقت ایلدی یعنی حاله
اولدی و برمدت بو صفت ایله کندی و آنک تی مفارقت
روحن صکره ارقصی زمینه و یوزی معایه و یا قاری قلبیه
قوشو یقلش قلای قوشلق و قندن نصف نهم ده دله بره
اوزده دوردی و اول کون هوا غایت کرم ایدی که آفتاب
برج میزان ایدی بو صفتن زیاده مضطرب و متعین اولدم
اول حله قریب بر کو که و ارایدی بر زمان اول خبرت ایله اول
کو که ده اوتوردم وینه اول محمدن آنک یانه کلام آنک یوزینه
نظر ایلدم کوردم که تاثیر هوای کرم ایله یوزی قاره اوله باغلا
بهم خبره تم زیاده اولدی تا که اول خبرت قلبه برانجام ایرشد
که ایچ کره محمد زک اولدی پس بندخی اول کله ی دیدم و
کوردم که انده از حیات ظاهر اوله باغلا و اعضا سندن
حرکت ظاهر اولدی و اول ساعت ویرلری وصال صلیبی
عودت ایلدی حضرت سید امیر کلاکه کلام و بو قصه انره

که فطرت سلیمه انسانیته نلک نصفت ذاتیه سمید رضیوای
تمامد و اول کمالک انلرد که طهارت فطرت و زره درلر و اول
فطرتی تغییر ایندن ظلمات طبیعت و صفات بشریتدن خاھر
اولستلورد و جو که انلر نور حیات حقیقیته دن نصیدلری تمام
اوله اول نور الیه باطلدره واستعدادات خواطر و نیات و اعجاز
و سوال مخفقه خلقه طریق فراست الیه مطلع او نورلر و مسلط
حیات و اوضاع بدنیته دن بوعانی مخفیة ادرائیدلرلر
و دخی اول نور حیات حقیقیته الیه که نور الهیدر مستعید
طالبدین قلبلر حیا ایدلرلر و حیات حقیقیته الیه احیای قلوب
انلر حیات حسیته الیه احیای اموات انلر کن مشرفلر و اتمای
حیات حسیته الیه مظهر احیای حسی اولسی و انلر و قوی
اولیه الله استند کمتدر و مخلوق نفوسنده عظیم تر در
کلمات قدسیت مذکوره دن مقالہ نالده
خلقلر و کل اراغ دوشمه لری انددر که کدیلر اراغ انقیدلر
و اختیار الیه باری کدی اوز لر ییه زیاده الیدیلر و کلا فیض
الهیة قصور یوقدر حضرت امیر کلاقل تقییل و جمیله یسور دیلر که
نما که نم تعلقات دور اولیه کوزه وجوده لایق اولر که انی حمدلر

مطلب مقالہ نالده از کلمات قدسیته

عمدان کوب قویلا در عضو خانیته درلر
بحر کوب و دان تقریف سکندر

متقیته است کین الیرعلما حق ایچون اولد ایسه و امدا
حق سنک ایچون اولو البت بها انکال معرفت اکال دب
اول اقتضا الیر که اول ولی محبوب کدی ادر دخی حقللر ادر دته
تابع الیه و حقللر ادر دتی کدی ادر دته تابع علیه و کللیه که
اول حضرت تبعیته لایق و کلدر و کربوصفت ایندن لمهور
ایدرسه کدی اختیار الیه اولیه بلکه حقللر ادر دته اوله
مشغول چون غلر هست قدرت ازاله تبرجسته با کربو
زراه چون ولی قدرت بوله التهدین دوندن دیر کفادی
راهدن و دخی دینلش که اولیه الله به وصفه مخل
ظهورنک عیسوی مشهد اولورلر یعنی اولوق دیری الملک مزین
الره واسطه روحانیت عیسی علیه السلام الیه حاصل اولور
سلطان انوارین ابوزید قدس سره حضرت نرینک مالک
قدملری لشنه بر قیضه علان اولد قاصد ساتم و نالرا و انجین
قلب شریف لرینه الهام ایر شمش که اول قیضه اقلیه
پس قلابکی آله اول قیضه مزده زده و لشن اولو حالت
حضرت شیخ عیسوی مشهد اولد و دخی حالت ایدکی
و دخی دینلش که کمالان ولی الله نور حیات حقیقیته

تصرفه کوزه یعنی کوزه وجود نمونغا ائندن دورا اولمق
شایسته نما ائان تصوف اولن و ائندن صکره چون کوزه لری
نمدا نه کوزه لر بعضی نما ائندن درست یعنی صباغ طشرو
کلور بعضی شکسته کلور بولایسه ارات ائنه نك
ظهور نه نسبت الیه در و یونک برله اول کوزه لر که شکسته
طشرو کلور در فالحقیقه امید و ادر که بر که دخیانی
غبار ایدوب و بر غیری بالحق الیه ائیا ایدایه لر و قان شنده لر
ویر که دخی نما نه کوزه لر تا اوله که بو کوزه نما ائندن در
حقیقه و یورد لر ائخر حیاتک ایچ کون ایچ کچه قبله یه
مستوجه او قور مشیدلی و کسبه سوز سوز ایدایه لر
سوز کلوب شکر سوز ایدایه لر و یورد لر که بو قوتهم لر
اول ایدایه لر معلوم اوله که بو قوتهم قیول الیه ای جدید لر
رذالیه ای شرح اولیا الله ایچون کما لیتشری فی الخیوة
ائذنی و فی الآخرة ایت کچه سنک بشارتی حکیمه م
دنیا ده کجه لر و قنات حق سبحانه و تعالی دن قول و غفرانه
بشارت اولور و اوله که یورد لر خلتک و وکل اراغ و دوشمه
لری ائخر اولک و وزینیه بنا اولمیشلار که هر قدر قول صفت

اختیار

اختیار و ایزوی طبیعی کتو اوله ائک و چو دیشریقی و ائقدرد
نقی اولور و اول نفیدن قولک حقه قریبی زیاده اولور دیکیم در
بیست قریب حق دوری ائستات ایزو خویش بذر یار
خود نیلای سوز خویش ترجمه قریب حق سندن سنک
بعدک اولور هر زیانک و وکل بیل سودک اولور و قولک
نقی اختیار دی قدر قولک ندیر و تقدیر ده حضرت لوهیتیه سرتی
زیاده اولور و توضیح الله صفتهم و رضوانه مقام رضا و سعادت
اقریب اولور و قولک داغما طبیعتیه منسوب اولان دکلرین و
اختیار لرین ترکی واسطه سیله وصفات طبیعتیه فی وهنات
بشریه یی کدکندن حوائک سبیلله درجات قریب توفی کوسور
حتی اختیار سز لعلک در جنة اعلا سسته ایزو شکر که حقیقت ائک
ایچون هیچ بر دال قالمش اولوقنده خصیضیشری سندن ذروه عیونیه
ترقی کوسور ملک ممکن اولور و لا فناء اولور که قصر قات جزیات
الوهیت فی مرتبه فنا فی الله و بقا بالله ایزو شکر که ولایت
خاصه در جانتک اولیدر اولایسه منتهای سیر الی الله و مبدایه
فی الله در و بو طریقین مجایبه نهایت یوقند و سلوک که سیر
الی الله در و غالب است ائله حکیمه بوجزه بشرط لکه سیر

هات شون حصا فی قصه و تکلیفیه که سیر
کریه اسفند اولور و کل هر و ایچا الیچون
و اولی صفت ائک ائک ائک ائک ائک ائک
ایچون کلایه و سنا ائک

53

صحره ميشود و انور كه ايكى عالمه سالكه حقدن غري مراد و دلدار
اولتر و بوحقيق اختيار سرفق تسليم ولايت شيخان اختيار
سرفق واسطه سيلاه اولور تسليم ادادت شيخ ايسه تسليم
احكام قصاص و قدغن نرد بانييد و قضاكه بمونزل عهد تسليم
طشركه كله اوله نزلان تسليم ممكن اولور و وقناكه نصرت
ولايتن عهد تسليم طشركه كله برده غرت جهال حقيقت
او كندن ايليد و وقاصد مقصوده و مرديد مراده ايريشور
كلاات قدستيه مذكور ددن مقلالة رابعه

اوليس قرقي رضى الله عنه حضرت نلر نك روحانتيار يه
نوتنه بلار نري حلقن ظاهر و باطنيدن انتفاع تمام و شيرع كچور
هر كه كه قدوة الاوليا خوايه محمد على حكيم قديم قدس الله
روحه روحانتيار يه نوتنه كوستقيا اولور دى اوله نوتنه
نري مختصا صفت سرفق ظهورى اولور دى و هر نذر اوله نوتنه
سيد واقع اولسه چير بر اثر و بر صفت مطاعه سى واقع اولن
ايدى چور وجود روحانيت انوار حقيقت بنه پايانده محواره
كنن هر نذر كندن بر وجود طلب ايسه اوله نك شى كسر يابه
و انك دك كندن طلب ايسه صفت سرفق نذر نه پايانده نكند

مطلب مقاله وابعه از کلمات قدسیه

[illegible]

قصص الغنياء والفقراء

وَمَا تَنْتَظِرُ
لِيُؤْتِيَهُ اللَّهُ مِمَّا يَمُنُّ
بِأَنَّهُ يُؤْتِيهِ اللَّهُ
مِمَّا يَشَاءُ

حضرت شیخ عطا فرماید

محمد دودمان محمد
محمد دودمان محمد

سازمان پلان

دودل دیوینا

کریستدنی هر قسط فیه

میرزا محمد علی میرزا

3.

4.

شهری بر منی گورن شرح بوظایف حضرت پیرمبادی
سلوک اندکنند ای حواله التری حکایت و مشایخ کجا رضی الله
علم حضرت اشکاد و طریقه تربیه و توبتها نلوا در هر توبه نمده
نموز این نویسیان بیور و طریقه اشاده تفریب و در بدو و عبادت که
اولیا الله بر تربیه مختلف و در بعضی بی صفت و بی نشاندود
و بعضی صفت الله در بعضی صفت اندن نشاندود و در مثلاً
دیو که اهل احوال بر فطرت را بخود اهل عامله در را بخود اهل
مجتهد و را بخود اهل توحید و در و اولیا الله اهل حال التریان کمال
و در جهانک نهایی بی صفت و بی نشاندود در و بیو مشر و
بی صفت کشف خانی را اشارتند که اول کنند خانی زیاده
بلند و مقام و زیاده شریف بر وجه در عبادتند که اول تربیه
که بند عبادت و اشارت قاصد در نظم عالی و برور کا
علم و عیان خانی کدی و ارعند بی نشاند و پس نشانی
بی نشاندود اند که میان استرا ایسک و اول و نهان
که نهان استرا ایسک و اول و عیان ایگسند استه سک
بچند ایگسند اول زمان بیور و در صدهرات
طوبه جاند و عالی و هر بر و ایسم اول اند و عالی و

کهنی در اندام عجمی و لدی همان مشرقه کل و صفه او از زبان
و بوم ترجمه به وصف شفا کمالی است لای الهیاء و المرسلین افزاید
حضرت دلربا به مخصوص صد و شانزده کلی انبیا و اولیا امر انبیا
حسینجه آنکس من سعادت نیک خوشت به بنظر دیکه آنکس باطن
مقدس لریدن استخوان دایله بوم ترجمه نیک و در جسته ترقی کوسه تری
و بوم مقام هم و دکه اول حضرت به مخصوص صد و بوم ترجمه نیک کانه
اشان دارد و بوم صفاتی مرتبه سنک خاصند بر عی و ولد که بو
مرتبه نیک صاحبی حل یکنین اول و در وصیت قلبیدن صحبت
مقلب قلب مقبل اول و در وجع صفات و اخلاق الهیه ایله
مشتف و مغفلی اول و در احوال باطنیه به مصتوف اول و در نیک
اندز به بناء اکا اول و در وقت در و بر و در صفات بر وصفه کندی
اختیار ایله انتقال ممکن اول و در بقای وجود بشریت نیک کلی
ایله صاف اول و در احوال بوم معنی او و قوری دیلمش در نظم
صوفایا اول و در وقت باشد در در مثال لیلم صافی فارغ است از ذوق
حاله موقوفه بوم و دعا و است بسته بر ذری جهان از ای و است
ترجمه صوفایا اول و در وقت اول و در وقت لیلم صاف
و فغان هر ذوق و حال حال موقوفه بوم و در ایست

[illegible]

خداوند عزوجل حضرت زینک فرمانی فرمودش ای تو را و امر امتثال
 پیرته که دور و کار اول سلامت او را ایسه آنک ذکر حدیث
 نفسیدن زیاده اولیا مشدد پس کاکر که که اساس ملاحظت
 ذکر خلقت و حقه نسبت ایله اولان جمیع معاصی ظاهر
 و باطنین توبه نصوح اوزه اوله زیرا وجود مخالفت
 مذکور ایله ذکرین اثر حقیقی سی افتر و اندن خبری شش افتر ذکر
 بری اولد که طلبه صاده اوله و من طلب و آنک راهه
 سلوک داعیه سی حاصل اوله ناکه سلوک اهدن هر نه
 شش که اکاماع اولوب سلوکدن مشغول این جمله سندن
 مستوحش و منتظر اوله و کنیدی وجوددن دخی کزبات
 اوله که جمله دن یوزد و ندر ووب ذکر حق سبحانه و تعالیه
 مستغرق و لقی ممکن اوله ترجمه سیره کلر کندی
 اوزلک دخی بیکل کرک راهه کیر و لشه ایله سندن دخی
 بیکل کرک راهه دخی بیکل باند اولور وورا هده
 بندی قیود و پرخان و مانکدن دخی بیکل کرک ترجمه
 باقی آنک مغرر سر مایه در ذکر آنک و صوره پیرایه در
 نام و نیک ککر بچوب اولان اول نام حق و کلدوب بی بالک اول

شیخ عطار قدس سره فرماید
 یاد و معرجه سر مایه است
 ذکر اول و لقی را پیرایه است
 نوزنک جویش نه اندیشی دهی
 بر نمود نام او می می

قطعه
 سید ایله زینبش می باید
 برخواستنه زمان تو می باید
 در کام نوبه را بیا فرود است
 زین که روی بندش می باید

تتمت فی الحقیقه بالک شد و کل

توفیق ایلند و تضرع جانی ای ظاهر اولند شرح
 معلومک و لیسون الله تعالی سخی بلکه موقی الیه بو فو اندک بعض
 تفره سندن که اهل بصیرت روح الله اروا هم بیروز و سطر شد
 و جمیع عباد اهل ستری ذکر خداوند عزوجل در وسعادت غنایه
 اول کشی بریش و به که بو عالم کین و انس و محبت حق تعالی
 آنک اوزرینه غالب اوله و آنک طلبه انس و عجبی دوام ذکر الهی
 غیر ایله اولر مسلک اهل صلی لا اله الا الله در که اوعین ذکر در
 و سائر جمیع صیادات بود که ناکه پیروزند که نماز حق روحی حق
 سبحانه و تعالی حضرت زینک ذکر هدایت و تعظیم طریق اوزه
 ککله نازه ایله کد و صیادان مقصود کسر شمر و تکرار و افتاکه
 دل مزاجه شمر و اندن خلاص و صافی اوله قار که ذکر اولور و جمیع
 مقصود بیکل صاحبی ذکر و آنک افاضه سه تمیج شوقند و ترک
 دنیا و ترک شمر و ات و معاصی ذکر فارغ القلب و لقی پیوند پس
 امر نهیدن مقصود ذکر در و حقیقت ذکر اولد که دو کلیدن
 منقطع اوله و حضرت لوهیتین عجبندن خبری بر شیه انشا
 کوسد زیمه و خندان خبری طاعت الیه یک معبود قالیه که هوا کا
 معبود اولیه و علامت حقیقت ذکر اولد که امر نهی و وقتنده

فصل حق سبحانه و تعالی ایله حاصل اوله طریق صوابه حد
اعتدال ایلله اولور و هر چه شکی که انی بوله که کمال مشغول اید
او که کمال قدر زیر اید بولن کمال ممکن دکل آنوقت فارغ ایلله
ممکنند و چون بیدیدیکر لاجله سی و له اول کماله مشغول
کسیه بیکر که اندکست آله شمد کاکابر امام حلیت اولور که
اکانتا ایلله که اول امام پورده و شیخ کمال صاحب نصرت فاد
زیرا راه حق سبحانه و تعالی پوشیده در یعنی اولور و در شیخ
بولاری حق سبحانه و تعالی حضرت تریک بولله ایمنه یعنی افش
در که راه حق برود و راه باطل هر دو قال الله تعالی ان خذنا
صراط مستقیم کاکایه و لا تعبدوا الا الله تعالی و لا تعبدوا
مشوی راه عشقه ممکن اولور پیسر بوله کمال بی دلیل
وراجع بر روی بار خدای آتولی و ازانک کچی حدایر ایل
سن چوتها لقیه فوسید اوله سن سایه لطف که خورشید اولور
او که خلوت کور و دیکر جان اکابر باده بر رکعت و بیان
خلوت ایلله که کز یاد دکل قوش بچون کور که اولور اولور یاه بیل
جمله ایلله در بیان علمین ایلله بوز نام و دمه صریحین
نام کدن نوریه کدی یوزک هر مل بوت هم ایلله نوم کوزک

بیت
نمیست ممکن در ره عشق ای پیسر
راه بردن بی دلیل و راه
رو چو باطنی را تو زود
چون جان کوی خدایا تو بود
کوز نه ای چو فوسیدی شوی
زیر طلال یار خورشیدی شوی
واکه در خلوت نظیره و وحشت
نور از ارم زار ارم و حلاست
خلوت را اعیان باید بی زبان
بوستن هر دی اندی بهار
یا ایلله است جان او در عزت
در ره ایلله ای جان دم عزت
تا نه بشود روی خود را از دست
دم فرو خوردن بیایم هر دم
بیت
کوتی ز خود بریدت
در دهای کون ما باشت
بیت
در هم لعلی باستی نشین ایلله سحر
دهای جوش نیایی از هم دوری

و کردن فانی کلیه اول وقت حاصل اولور که صاحب نصرت
شیخ کاملن تلقین و هم ایلله اخذ اوله حتی اول نم که حقی
زین مستعد دل طایفه تلقین و نصرت صاحب فلایت
ایله واقع اوله طالبه ثمره ولایت کماله حاصل اولور و در
ایست کله نورایت دل مقدار بچه در و نورایت دله و لک
زوالی مقدار بچه در و شیخ کماله هوی شیخ المیزانک
کو کلک خور ایتی تمام اولور و طریق فانی و لک صفه
منومه بی کدی باطنی و وسیع مقدار دی دفع ایلله زینانه
زمان زمین دل خار و خاشاک طبعیتن خالی اولور سه
اول زمان لایق اولور که نم که کاکا با شیه اوله یعنی کیه
و اگر بر صفت ذمیه به زیاده مبتلا دکل ایسه ایلله دفعه
همد ایلله اگر چه اول تصفیه قلبیه جالشقی کرد و مبتدا
کلی ایلله تبدیل اخلاق مشغول و لایق کز زیر وقت که توجیه شطله
حاصل اوله و مر ایلله او زده مداومت و لوب تصفیه دل لایق
حق سبحانه و تعالی حضرت تریک ایلله فیضی ایلله اولقدر تبدیل
اخلاق نفس و تحصیل صفات دل حاصل اولور که بچه عمر
مجاهد ایلله اول تبدیل و تحصیل لایق و چون به معنی فیض

ایشانند مرکبند و حقیقتاً ایاله حق سبحانه و تعالی حضرت زبیر
یول النمل بوحله طیبه ایله ممکنند و موجب رونق کان یعنی
ساکلایین بجا بالوری نتیجه نسیانند که حقیقت حجاب لوح
دلای انتقائش صورت کونیه مولانتقائش فی حق و اثبات غیر حاصل
اولور و بحکم العالمیه بالاخص ادا انک صمدی ایله کله توحید ده
نقی مساوی حق و اثبات حق سبحانه و تعالی و اثبات غیر ایله
خلاص بوحله ناک معنایسته مداومت و ملازمند غیر ایله
حاصل اولور پس فا کر که طرف نفییه جمع محمد ثانی وجود
نظر فیما و عدم رغبت ایله مطالع ایله و طرف اثبات حق
سبحانه و تعالی حضرت علی بنک وجود قدیمه نظر بقا و مقصود
و معلوب و محبوب ایله مشاهده کوسره هر کرده اولی و آخر که
حاضر ایله هر تر متفککه انکله کرکه بیوند کرده فی ایله اولی و
یعنی و لا یفک باطل ایله و اثبات محبت حق اول محبت قائده
قائم ایله حتی کرکل تدبیر جمیع محبوبات و مافاتن فارغ ایله
و هستی؛ داکو یعنی ذاکین و ادنی مضمحل اوله و جلالی و عروانی
وجود بشریت انداز مرتفع اوله و دوشلور که وقت ذکر ده
بازداشتن نفس یعنی نفس ناک سبب ظهور آثار لطیف

بازداشتن نفس یعنی نفس ناک سبب ظهور آثار لطیف
بازداشتن نفس یعنی نفس ناک سبب ظهور آثار لطیف
بازداشتن نفس یعنی نفس ناک سبب ظهور آثار لطیف
بازداشتن نفس یعنی نفس ناک سبب ظهور آثار لطیف
بازداشتن نفس یعنی نفس ناک سبب ظهور آثار لطیف
بازداشتن نفس یعنی نفس ناک سبب ظهور آثار لطیف
بازداشتن نفس یعنی نفس ناک سبب ظهور آثار لطیف
بازداشتن نفس یعنی نفس ناک سبب ظهور آثار لطیف
بازداشتن نفس یعنی نفس ناک سبب ظهور آثار لطیف
بازداشتن نفس یعنی نفس ناک سبب ظهور آثار لطیف

جناب حق کلام جمیع نده انقوا الله و کونوا مع الصادقین بیرونده
بیت کدو زکات کرکه کماله ایافت بوضع هملوات
جاست ناک یوزی هملوستنک اول و و معناده دوشلور
بیت هملوات ناست هملوستنک و نور قلبه کبر جیش
هملوسنک یولرسن دلی سن ای دلیر پس امی و فاکه
ساکل اول پیر صاحب تدبیرک سعادت صحبته مسعود اوله
کرکه که کندی تصریفی ترک ایله که باطن جمیع تصریفی و لیه
و کندی ناک جمله کانی اول پیرک تصریفه سببش ایله و سیکه
مقتدر ناک خطاستنک اولان منفی کندی صوابه اولان منفی
انقذا کر ناک و حقی برایسه دخی حضرت پیر قدس سره
التصیر بیرونده شلور که اهل دل و موم عزیز ایله مشورت
فوائد نری اولنده که کرامت نمان اول کلامه وجهه صواب
ظاهر اولور سه سنک وجود که اده کلده و کرکه صواب
خلاف ظاهر اولور ایسه ینه سنک وجود که اده کلدر
و مشایخ طریقت قدس الله ارواحهم لاله لاله ذکر فی
جمله اذکاردن انحرار ایشلور در ترا حدیث نبویه افضل
الذکر لاله لاله الله و اده ایشلور و بود کون صورتی نفی

بیت

54

اوزنه لباس حرف و صورتان مجزئ ذکر حق هویدا و خاصیت کلی شرف
 حال آنکه وجهه اشکال اولور ذکر روح و حاکم اگر اکر ابله و مجبور
 ابله اذکر ذکر چرخ استاده میسند مستغنی و مستغنیان و زور قلمه
 ذکر کو ذکر تانرا با می داشت بکی دل اذکر ذکر دانست چون تو
 فان شوی ندی ذکر ذکویه که که که اندانست ترجمه
 ذکر حق ابله مردم تا که جانان تند در ذکر زبان ابله دلی و لایم
 بالک و زنده در چون ذکر در کلمه غانی اوله سن اولی زمان
 ذکر خیه پس کا دیسل که ازنده در یاد کرد و یاد گفت
 و یکه داشت و یاد داشت و ذکر لسانی و ذکر فلی
 و یکه داشت که مر اینه خواطر در نوردن مقصود یاد و شکر
 مشا هده در وفائی و اشد و حقیقت اوزره ذکر خیه در و
 ذکر لسانی و ذکر فلی انقب با عقلی و منزله سنده در تا که اگر ابله
 استعداد حاصل اوله و اگر جمع حاذق اولوب و طایب صاده
 استعداد بود و سه شاید که قدم اوله اذ خوانده یعنی و قبحی
 ایلله و انقب با عقلان نعمتی و تقصیرین اول طالب صادق
 یاد داشت مرتبه سینه ایزد بره اما اغلب طالبان اللور
 ذکر لسانی و ذکر فلی بدین اولی الی یاد داشتند و لایم المان اول

[illegible]

الحديث جلاله سلطان الا لله فلو تركه سؤدب و ذكره و علمه مع حكم
اله بحدكم الا حجة اخرى فانه تعالى تبارك و تعالی قد جعل في خلقه صفات انوار
وذكر ما ذكره فانوار و جود انوار و دل نعمت انوار و در انوار
دل اله بر او و وحدت و خیر جمیع بر او دلایشه فانه ذکر او ذکر کرده
لا تویی و انوار و دل او و ذکر او و معرفت او بر او بیشه که حقیقت ذکر او جوهر
و توحید و بدین جمیع بنا نقض کردن و در مقابل او ذکر او که حق کا شروع و عقل
قادر و تبار او ذکر او بنیم بصیرت بی گناه که اله حق کا شروع و عقل
واسطه و سوله و معنا و از و صورت و حقیقت و توحید و دل ذکر او
سبحانه و تعالی حضرت تباری فی نظر بقا الهیه آمده و ملازم است
فایلیه و جمیع ممکناتی نظریه فیه الهیه آمده و موجود قدیم حق
صاحبش از او ذکر او مقصود و انارش نیک خلاصه می شود
لا زندان عدایت که یکی اما رعایت و توقیف قبلی فیه ایم و الزام
لا کرده حدیث نفسی لا زندان عدایت و در مشل رعایت عددی
و بعد از حالات عظیمه و سببید و بودند غیری نیجه خوانند
و بعد از شرح صدور و طمانان دل و در حق و خواطره یار و بهر بلعیده
و بعد از اینست نفسی یعنی مجلس نفسی حالات طمانان ذکر کرده

6660

[illegible][illegible]

فقط

کل باب احد ست و سی و یک
در بابی شصت و دو

ما همیشه میان کنگ
زان دلم فواید است در بر ما

که بود و کرد و شد و گشت و
زهر داد و خواست و طبیعتی

از دم عشق در لوح پر ز ما
نورهای هوا پدید آورد

三

فازخورد بشنودن از من و نوبت
من المالک و احمد قیصر

五

ایله ایملک ممکن اوله بودخی امر عظیمه در زیر اوقنا که دل خود ذکر ایله
 اراسته اوله کاسعادت ته مهتا اولور و هر نه که بوجهاتین پیدا اولیه
 اولجهاتین پیدا اولور و چون دل خار و سوس و نیاد نخالی اوله
 غم ذکر انده و دبعه قلنورا اولو قتن جمیع برینخی قائلز که اختیار معنی
 اوله که اختیار بیومنه زله دکر اندن صکره منظر اولور که نه شی پیدا
 وغالب اولور که بوغم ضمایع اولیه تن کاتن یونیه خرننا لایخه تره ذکر
قیختر و دوام اوزره ذکر کلیه عجایب ملکوت و قرب حضرت
 الهیه در دوام اوزره ذکر اول و کلدر که زبان ایله یا خود قلب
 ایله اوله بلکه دوام اوزره ذکر اولدر که دانما ملایم و مراقب
 دل اوله و قلب عداوت خلقتن فالترین ذکر کن و ماضی و
 مستقبلدن و مشغله محسوسانندن و غضبیدن و اخلاق ذمیمه
 و شتم و ابددن صاف اولد قدن صکره انک طلبی حقله اولور
 و جمیع غافل اولز که حقیقت ذکر طره غفلتدن زیر اقلبک موطن
 حدیث نفسد که حقیقت ذکر کن غلافی و بوسختی اولور و دوام
 مراقبه بر بیواند و ولتدر و صحت مراقبه ناک ملامتی احکام الهیه
 موافقتدر و کشتی کندی قلبی دایما بر صفت و بر محالیت اوزره و و تو
 فحق دشوار در و مراقبه اوزره مداومت بر طریقه قدر که حقایقه

ایله که ذکر ایله یا شلر و اول شلیک که خواص حضرت الهیه در ظاهر نشانه
 باشلر و لحوال عظیمه کوزه کلک باشلر و مشاهد صمودن در سیه
 ترقی ایله که اندن عبارت ممکن کلدر و هر یک سیه بر باشدقه شی که
 کلدر و بوسه و لیکن فالتن بوقدر که اول یوله که کلدر بوی سولیک
 کلدر اما اهل التلم بوی که معانی شریضان مقصود لری بر تنبیه
 و تشویق اولمشدر و فنا فنا اولد که وجود جسمانیدن فانی اولد و غو
 کچی موجود و صانیدن دخی فانی اولور حق رفیت جلال و کشف عظیمه
 الهیه قلبه مستعینا و ثوب بوحال غلبه سیله دنیا و اعتباری فراموش
 ایلمر و لحوال و مقامات نظر هم تنده کورینور عقل و نفسندن فانی اولد
 و حین قلنده زبان حقله ناطق و زبانله خاصع و شایع اولور و بوی بر خاده
 خیرت و بی نشان اولور بیست کین می ندهد نوز نشان
 ایست نشان بی نشان ^{ترجمه} و پریمی کسه جمیع سندن نشان
 نشانک بی نشان فانی اولدی شانی و اگر کسی که ذکر بود وجهه برینور
 ایسه و بولحوال و مکاشفات کابیدا اولن ایسه ده انکی ذکر اولد اوزره
 مستحق اولوب دله منکئی اولور و معنی کلمه توحید که اول معناده
 حرف اولوب و لغت عربی و فارسی اولیه دل اوزره غالب اولوب و
 دل ذکر ایله و معنای ایله قرار دوتره اینجاین که دخی بری کارست کلف

کلام اولان قرآن ایله بکاتقریباً افضلدرین دیند که اگر معنای قرآن
فهم لیدلر ایسه یا اگر فهم انقرز ایسه بیور دیکلر که معنای قرآن
فهم لیدلر ایسه ده اینقرز ایسه ده قرآن ایله بکاتقریباً افضلدر
ولکیردن بری دیر که برکسته دار واکل ایلسه وید وک ندر ایلسه
اوله داد واکا اثار ایدر قرآن دخی کذلک معناسنی بلز ایسه دخی
اثر ایدر حضرت قراندن هر حرف برکوه منزله سندنه در که وچند
بشیرتیا اوزده واقع اولوب اخی اثار ایدر و بشیرتیا اثارنی دفعه ایکل
قرآنک نوری قلب قارینک نور یله جمع اولوب نور ایتتی زیاده
اولغله وجود بشیرتی دخی زیاده منالغنی ایلر وخواجه امام محمد
علی حکیم زمندی قدس الله روحه بیور مشکر که جمله وظائف
تلاوت دین کجه ده فائحه وقل یا ایها الکافرون وقل هو الله احد وقل
اعوذ بربنا اطلق وقل اعوذ بربنا انناس وحقاً سورة الشرح و
حقاً سورة البقره در وکوندزده سورة یس در و حضرت
خواجه علی راستینی قدس الله روحه بیور مشکر که اوج دل
جمع اوله بنده مؤمنک کاری حصونه کلور که بری دل قراندک
مراد سورة یس در و ایکیجیسی دل بنده مؤمن در و او یجیسی
دل شیدک که مراد نصف التیدر و حضرت امام ربانی خواجه

یوسف

یوسف حمدانی قدس الله روحه که بزم خواجه مزک سلسله
مشایخی کایریشور و بخیلین بیور مشکر که کز که کجه
و کوندوزی لاله الا الله ذکر کنه مستغرق ایلیه اویقوده و
اویا نفقده لاله الا الله ذکر کنه وظیفه ایدوب ناغله غلازده
وسانز ذکر کردن و تسیبیلور دن الچه که ذکر کنی یخو بوکلر توحید
اقتصار ایلیه بر عمل که علم لدنی و حکمت الهی اوله نقل ایله خدمت
زحمت اولور هر کون و هر کجه بلکی هر ساعت و هر لحظه ده اوله
ظن ایلیه که لاله الا الله ده نومسلماندر و غماز فرض و سستند
ماعد لاله الا الله دن غیری هر یز ایسه جمله سستند بزرک
ایلیه وکل ایله جهان لاله الا الله لاید و نلها اربله و ماعد اسغ
بلا و محمد سکا کلیه که کل کائنات اندیشه سستند تمحاوله و ذکر
لاله الا الله تعلقی دوتر که جمیع حالات و ساحتده علانق
مخلوقات قطعه افصال و اذکار باطنی و ظاهری بیج برالت
یوقدر که لاله الا الله قولندن کاملر و سائر اوله و شیخ شهید
محمدالذین بغدادی قدس الله روحه بیور مشکر که مشایخ قدس الله
ارواحهم انک اوزدینیه اتفاق ایلدیر که مرید مدام که فوق مسنه
مندنه قریب لاله الا الله طریقنه سالتا اولیه لاله الا الله حقیقته

نومسلمان معقول کاره شرع و سباحت
ایداره و برین میوز افصحی
تازه عاشق کشته ام چشم تریم و لکیر
نومسلمان کشته را کجند مریضها بود

[illegible]

توبیخ

د بوبیت مطالعہ سی وقتندہ سو بیست و دو سال انورین و وزنیہ
نصرف و غلبہ ابلدیکی زمانہ سو بیست و دو سال انورین و وزنیہ
انکہ کہ کندی احوال باطنیہ لری و وزنیہ غالب و متصرف و الاز
اول احوال میزان شرطه طارنار لری کو موافق قواعد شرعیہ
انکہ و وزنیہ اعتماد کو مستر و لری و ظهورہ کنور لری کو موافق قواعد
شرع و کلی ایسه انکہ و وزنیہ اعتماد کو مستر و لری و ظهورہ کنور لری کو موافق قواعد
قدس لری و اواسم بیور و مشدد و لا قبل بن قلبی کو ایستاد بن شد کنور
الکتاب و الاستیغنی قبلین و وارد اولان معنی قبول ایتم لری
شاهد عادل ابله قبول ایدہ و مکه بری کتاب و بری سستند و اول
کجه کہ عبد الله محمدی بزه واصل و ولدی خواجہ امام محمد علی
ترمذی قدس لری و وجه ترمذیہ اکا کو مستر لری و واقعہ نل و وز
ایکجی سال انکہ نر ایدہ کہ اول و واقعہ ده اکا بیور و مشد کہ کنده
نشویش و برمه سنک طلب ابلدی کل نشوینک و قتی بوزمان
و کلدر بومعنا و اولی سال کنی صال دن صکر بچاراده سکا ظهوره کله
همکر و اولی کسنک صید بنده ایشہ چکسن و کندی واقعہ سنک
قصه سنی تمام بکندی یغی و ابله دی و اظهار طلب ابلدی هم اول
کجه کو در مشد که بنی ایلندیلر و بریکجی خانیه ایرشدیردیلر و اول کج

کوریه وصیبت اهل الله طالب اوله اول کسسه نك حقه

محض فضل الحیدر ترجمه انك من دشو و دردی هر دل

و جان و بریلوری طلب ملك انك هر سلیمان و بریلوری

کد که اول اول تو نمون قدقن اکیه و اگر همان بوقت اولورسه

جان تو را غنی اهل الله کلامه دوت و توفیق بولورسه که اول

داعیه بر تقویت و ربوب تربیه الیه و نظر اهل الله اگر الیرین اختیار

اولی ترین اول داعیه طلب اوزره بر نه ظاهر اولورسه الیرین

اختیار الیه داعیه طلب اوزره ظهور و از تقدیر زیر اللود

اختیار حال خطر و باطنه اول اختیار نفی انك الیرین اوزر زینه

لا اندر حق الیرین اختیار سن نفی غیب ندان بوز کوسنری کانه نظر

اوله و مبتدی لوه و اهل طلبه الزم اولان حق سبحانه و تعالی

حضر تیرینک عندند و اهل اللهک عندند تقظیم و فاذ تو قدر

اول اهل حضرت الله ذوالجلال حضرت د اود علیه السلامه

یاد اود اذ انا یست علی طایفه کئی که تقاد مگا بیوم مشدد شرح

ظهور داعیه طلب اولود و لندد زیر انا که حق سبحانه و تعالی

حضر تیری صفت ارادت الیه قولک روحه بجلی الیه عکس نور

ارادت الیه قولک قلبه ظاهر اولور اول قول حق سبحانه و تعالی

بیت
مشو و غش بر دل و جان ندهند
ملک طلب هر سلیمان ندهند

انك حسن و طراوته نظر اعتبار الیه حصه مند اولور لر

بیت هر کس بدست د از روی د کرد اندر نك و بوی

و هست و جوی د کرد که که رایج کار و بار نیست

جمله د کارند و کس بی کار نیست ترجمه هر کس

وارد قبول که از روی دیگری هر نك و بوی الیه هر دم جست

و جوی دیگری کسه نك رایج کار و بوی بوق اولی انکار و کل

جمله عالم کاره و شمش کسه رایج کار و کل کمال وجود

اهل الله خلق عقیده لیرین و راسته در و لاندن زیاده در

خلق عقیده لیرین باره ستیدن خبری بر نفی حاصل د کلدر

و اول عقیده دن و اظهار کمال اهل الله دن مقصود تربیه وجود

خلق و بالهستی بی غیر بیرون منفعت دن اوقوی همکن کرک و

باطنه اول کندی و اراغی کندن نفی انك کرک و نسبت تربیه و

الیرین وجود لیرینک منفعتی الیرین نظر باطن لیرین اظهار مقصود

و نقصان الیه حاصل در و بومعادن امام زین العابدین رضی الله عنه

و عنایاته اکرام د حال د کله الله لا یفقد علی غیر ظاهر

کلا اذ احدشت لی ذله باطنه بقدره و لا ترغنی عند الناس رجیه

کلا اذ احططت فی عند نفسی مثلها داعیه طلب که برینک بل که

کورد

مطلب مقاله ناسعه از کلمات قدسیه

منشوع

چون ملائک کوی لا علم لیا
تا بگوید دست تو علم نشنا
کرد و بی مکتب نمانی تو چها
چو احمد نیرم از نور صف

دانشی باید که اسامی شان سرست
زانکه هر روحی با اسامی رهبرست
هری بر وضو و یگانگی برود
تالان علم لدنی هم برود

منشوی

از درون شوقش آواز داد و در میان
این سینه زبانش و در کف فتنه انداخت

تا یزید علم لدنی حال ایله کلمات قدسیه مذکورده در مقاله نهم

طریق بنده نسبت باطنی انجمن واقع اولی که صورت فقره و خلوت

اولان جمعیت خاطر صورت جمعیت و خلوت اولان جمعیت

خاطر دان و تقدیر مثال او زده که بر جوهری هر نقد زاده

بوشیه و در شان اولقد جوهری صافی و نور که بومعناه بود

سوطا شل اهر یون انشا و طشره در بینگان اول بویله برزیا

دوش بنز هما اناه به قول ترجمه حقیقت نیست که حقیقت

اعتبار تحتنا و کلام طریقه و صورت واقع اول شد که هر

عل صوره تنک و وحی بنشدر اکریت اولسه امید نتیجه اولیه

بر عمل نتیجه و مرز ایدی اگر چه کسب اخلاص کشف نتیجه نظر

احفظ انک کلام شرح امید نتیجه سر عمل نتیجه و بر مرز بود

بعض اصحاب در صفا الله عنهم وارد اولان لایق ترین لایق نتیجه که

حدیث شریفک معنا سید که حسبت و احتساب امید

ثواب و نتیجه و لبر معناسه و در نتیجه عمل صالح هر دنیا و هر

عقبه اولو و بومعنا دان ابو سلیمان دارانی قدس روحه بیرون

کل عمل آتیس که کتب فی الدنیا آتیس که بکاف فی الآخرة یعنی هر

عمل که در نهاده فوای اولیه آخرت که جزای اولان

صفا الله علیه و سلک انوار حقیقی اقتباس از شلورد و نالک باطن

مقد سلوردن استناد از شلورد که جمله اوج انبیا نالک تحت

اساطت روحانیت شده و خلورد و علم لدنی بر طبله که اهل قره تعلیم

الحی و تفسیر زبانی ایله معلوم و غمزه اولور و اول علم حضرت

عزیز ذات وصفاته متعلق اولور که اول علم حق سبحانه و تعالی

حضرت نری عالم خیدندن انورین قبله لویه انقا و الهام الیر قلایه

ترجمه یقین بالحق علام الغیوب و بوم علم بهاد و وحد و در و ق ایله

اولور و لایق عقل و نقل ایله اولور و بر و خضوع اولور که نور حقیقت

ظهور و یاز و بی حجاب صفات بشریت قلبه مساوی اولور که نوع دل

نقوش علوم روحانی و عقلی و سمعی و حسی کل عالمه صافی

اولش اوله و بنده کندی وجود نشتر بنشدر طشره و چشمش اوله

و کندی عندنا حق سبحانه و تعالی عندنا بر ایشترش اوله و اول

حضرت ندان معرفت ذات وصفاته اوله و معانی و وفود

کلمات قادر اوله ترجمه ملائک و شری و علم لدنی

دستک سنک طلینا بلزینک کربو مکتبک چها غفر عالم

و شاولور بالک ضیا بر علم او که که اصلی و سر اولور

زیر اهر فرج اصله و بعد اولور هر ایدان در یا کجک زبانی ایله

بلکه ادناشی تر از جانشان و الله و خیران اولوید جان و دل
 چهارمی چهاردهم که اولیاء و اولیاء بیل شرح اولیاء خداوند عز و جل
 کند و وجودی که کلیله تسلیم قصرت قاتل الهی ایشا در و مطالب
 حفظ روحانی و جسمانی و لایق و جهود اعتقادند دامن تحت تربیتی
 بالک اینست که در بونک او زینت به بنا و حزن و خوف انلودن فالتشدد
 زیر ابوالکلی صفات ظلم و زور و سبب طلب حفظ روحانی یا خود
 حفظ جسمانی در که حزن زمان ماضی یا خود حاله حفظ و ظلم
 فوای جهتیه در و خوف حفظ و ظلم استقباله فوای جهتیه در
 و بوشش ریشا نلره ار ذاتی قلند شد کما قال تعالی الْأَنْزِلَ الْأَنْزِلَةَ
لَا تُخَفُّ عَلَيْهِمْ وَلَا تُمْسِكُ بِمِصْرَتِهِمْ حقیقت که اولیاء اسم و لایق نلره
 اطلاقی و لایق در درجه و لایق که فنا فی الله و بقا با الله در فنا
 متفاوت در صکر حاصل در یعنی در کلی حفظ و تعلقات جسمانی
 و روحانیت در فانی اولد قدر صکر حاصل در و بونک بر نه مقام
 و لایق اولیاء الله خیریت و حیدیت و عظمت و جلال اولو
 خوف و حزن مقادیر قائم اولو در در جرات و لایق تر فی حسیفه
 ادای حق عظمت الهی لازم ذاتی اولو و بومعادن سید المرسلین
 و سندا اولیاء صلی الله علیه و سلم بیود مشلر در أَنَا أَخْلَقُكُمْ بَأْتَمَّةٍ

و کلیات قدسیه مذکور در آن مقالہ عشره
 معلوم و کلید که کنی نه صفت اولو و فنی صفت او زو ختم
 اولیاء که کلی استلک کاهی اصطراب تدبیر سز کار در و و و
 به خیرند هر یک سه بر صفت کسبند که ابریشور انا جاهل
 عاقبت کای تخیر اولو و قضای مضایق و بقتضات غریبه تسلیم لایق
 کرد و وجودی که کلی حشرت و لایق الوجود جل ذکره و تقوی
 انک که انا و وسط معلوم انا انها معلوم و کلید نه صفت و
 حال او زو ختم جمله بونک او زینت اولو و لایق شیخ فزید الزینتی
 قدس الله روحه العزیز بیور بیت بیشو لایق که به بملند
 که بیکاه از این امانند جان خود را عین خیریت ساختند
 هر چه جان بجز حشرت ساختند در لایق بجز بیکاه لایق
 غرقه کشند و خدای از کسی نوبان دانی که لایق انا بود
 بلکه که بجز بیکاه لایق بود و الله و بونک شده بیکاه مینام
 جان بجز بیکاه ترجیه بیشو لایق که بونک بملند
 که بیکاه خیر نیله و لایق جالبی عین خیریت لایق
 بونک بجز بیکاه حشرت لایق فزیده و لایق بونک بیکاه
 کسه در آن لایق شعوری بر نفس اولیاء صافور و بیکاه بونک

و دعوتان فزون ایچو دعوتها اندر هم افزوده گستران

پس اولیای حضرت اللود که الیرینا اذنیقین بودند مراتب و

درجاتی حسیجه نصیب نری وارد و کلان قدسیه

مذکور در مقام ثانیه عشر وجود عدم کرد که

وجود بشریه نه عودت اید اما وجود فنا هرگز وجود عدمه

و وجود بشریه عودت انزوی هم گنجان هیچ برشی وجود فنا

تغیر برین امکان ندارد و وجود بشریت در اد وجود طبیعی

اصلی و وجود طبیعی عارضی و وجود طبیعی عارضی

عودتی حقیقت فیاض انزوی که اول صورت طبیعی و عودتی

طبیعت دکل نظم حضرت موسی بخبره کوردی ناز

سبزی اولدی بخبر اول نادن شهوت و حوصی پس اصل ناک

بوی کلان الکلی انکار حدیث حسی انما انکسر انکسر

کاقتعش انکسر و ارضی کاقتعش انکسر و ارضی کاقتعش

صفتی نامقد و اصل معرفت و فنا که فنا فی الله صدق و فنا فی الله

مرتبه سینه اربینه ازل و انشی که کوردی که کوردی و اول

شی که کل و اول و انشی که کوردی که کوردی و اول

بشریه انزوی و انشی که کوردی که کوردی و اول

بشریه انزوی و انشی که کوردی که کوردی و اول

مطلبی ثانیه عشر انما انکسر

موسی انکسر و انشی که کوردی که کوردی و اول

فنا در ساحل فقر و میلان بقایه خلاص نمی ارزانی قیلاز ناک

خلق بخت و درجه نه دعوت ازل و بوطانقه کلامان و کلان

دکه کمال متابعت رسول الله صلی الله علیه وسلم واسطه

سیله مرتبه وصولی بوشلار و اندک صحرای ازل و اوزره

بسیج و طریقی متابعت اله خلق دعوت مادن و ماسول و اولاد

کما قال الله تعالی قل هذی سبیلی اذ عول الله علی بصیرة و انما

وین انیتهن الایه هر قدر رفو مانده ظلمت بیا با ان تخیر نور یقین

علی ایچون فالقنه اول مختیری اقتباس مذنات مولهده ایچو

اول ذات شریفین انفاط طیبیه آرنیه حواله بیور در لالیز

مقای اولد که در لالیز بیت عیسی هم و جهر من زینت

هر دل که شنید این انقسم زان شود ترجمه عیسی هم جهر من

بوتقس زنا اولور هر دل کالور بندن تقس و جلال بایک

و من انکسر انکسر و انشی که کوردی که کوردی و اول

الایه و انکسر انکسر و انشی که کوردی که کوردی و اول

توقون کلام جهر من ازل طاقنه و صفتنه درینلشدر

بیت راه دلان ایچیه کوه عظمی نفع ایدن ایچیه

وصف احد هر بنظره کوسدن ای قوم دعوت رک معنا

و دعوتان

الایه و انکسر انکسر و انشی که کوردی که کوردی و اول

ایچو کوه احد کوردی که کوردی و اول

و انکسر انکسر و انشی که کوردی که کوردی و اول

ایچو کوه احد کوردی که کوردی و اول

و انکسر انکسر و انشی که کوردی که کوردی و اول

حقه و غری توبیه کتوره و باده هستی بی قدم صدقه بکار قطع
ایله کسبه و صاله ایریشه شعر ایک نامتو چی فتنه
انج قومانی ژنی و آخار ترجمه سکادج و عجم ای جیدم
عمر مکاری ندکلو ایچ ایددسه برجماعت ترب و اجماع
وسیر فاشه اول وقت محقق اولور که فناء مطلقند صکر که
فناء صفات و فناء ذاتند سالا که وجود حقایق ازلانی بیورد
تا که اول وجود حقایق ایله حالنده اوصاف الهیه ایله انصاف
و اخلاق بناییه ایله خلاق ترقی کوسترمک ممکن اوله و بوبریه
بیایم و بیبصر و بیخطای و بی عقل مرتبه سید که ذات
وصفات فایده بومقار کسوه و وجود فایده قبر خفادن محشر
ظهورده و عیش اولور و حق سبحانه و تعالی ذلک تصورات جلیله
سا اکل باطنی اوزده مستولی اولور و آنک باطنی جمیع وسکو
و هو اجد ن فانی ایدوب کندی صفات ذاتی سنی باطنده
متصرف قیلا و انی کندی کنیلکی ایله اولان تصرفنده کلم
ایله عزل ایدوب مقام بنده رعایت و ظایف شریعت و لغات
امر و نهید محفوظ و محفوظ اولور که صفت حال فنا ذلک دلیل
بود و اگر حق جل و علا ایچون آنک اوزدینه اداسی لازم کلان

زود قایم عدم ایله همان وجود
نقی عدم که جود و جود از او نوز

وجود و عدم مراد بوصف ذلک و اسید و عدم مراد اول بر
صفت ذلک و صفت ذلک در نظم عدم ذوق کلکی
چون همان وجود و عجب اول بر عدم که و بر در شان
وجود و ذی آنک شان و نیش که بوعدم اول و فانی و کل که
محروم آنک نامی اوله بلکه اول عدم بر عقلند که و کل و انظر
اکا فلامد و استاد حال فانی و فانی آنک فانی عبارت فیلات
و کندی طریق و انی عبارت مذبح ایلیان لسان التصوف
شیخ ابوسعید احمد بن علی خا فانی الله اسرار و حضرت اید که
کماله و ایله مشایخ اهل تصوف در مشایخ نصیرند و کماله
مذکور که و النور و صری و سری سقطی و نیش حافی و سائر
مشایخ کماله و بعضی صری ایستاد و یکو و نیش و نیش
وفات ایستاد که سید الطائفة جنید بغدادی قدس سره الهی
حضرت نیک و فانی و نیکو ای سینه مقتدد نیک و انقطاع
شان عظیم و علم باطنیه و نیک تصوف و نیک و نیک و نیک و نیک
پس امدی فانی است سیرانی الهی و نیک و نیک و نیک و نیک
فانی و نیک و نیک و نیک و نیک و نیک و نیک و نیک و نیک
وطن ما و فانی و نیک و نیک و نیک و نیک و نیک و نیک و نیک

۷۶ شست الهی بونک اوزدیه که شد عطا می محض که حقیقت موجود
 اوله و صورت عطا ریت اولیه البتہ رجوع بیود مرز و بوملرد
 دیو لورد آفتابی لایز ذلی آفتابا فیه یعنی خانی اوصاف خنده رد
 اولمز و ذوالنقون مصری قدس سربس و بسو و مشد در مانت جمع من
تجمع الکامین لکریقی و ماقصیل الیه کتد فیتجمع عنه یعنی رجوع
 ایدن الخی بولدن رجوع ایلدی زیرا ابر کسه حقه و اصل اولدی که
 اندن رجوع ایلیه یعنی حقه و اصل اولان بردخی رجوع ایلدی که
 حقله خلقه رجوع ایلر پس بزم خوابجه من قدس الله روحه
 حضرت تلرینک وجود فنا هر که وجود بشریتیه صود تلرین الخی
 کلام لرینک معنای لطیف غلری بود و مقام فنا می مطلق اگر چه
 موجودند اما اندر حیلله بومقام لک غلری بشری ایطلک حصو لیلله
 و فنا می مطلقه ایشتم لک بشری واسطه محبت ذاتی الیه جنبل
 حقه توبیه تام و مقتضای محبت ذاتی اولیان شیدان استاید
 و فنا می فنا در مراد جمع بشریت و خلقند و ظهور سلطان
 ربوبیت و حقیقتیه بوجه لک انقرا رندن عیان تدر و بومعنا فی الیه
 تمثیل ایللر در که هر غنی که سلطان انشاء دوشه انشاء قمر
 و ظلیه می سبب لیلله اول غنی انشاء لک صفی الیه مقصود فنا و ظهور

شینک رعایتدن محفوظ اولر ایسه عدم صفت حال فنا یه
 دلیل اولور و ابوسعید خراسانی قدس الله روحه بومعنا دیو لورد
کل بالطن یخالفه انفاک هر که بوناطل یعنی هر بر باطن که ظاهر کا
 مخالف اوله اول باطلد و بقای وسوس و هوا جس شول
 کسینه به النسب استایله که هنوز مقام فنا نیکوش اوله شول
 خنی اولور و شول کسینه به النسب استایله که فنا نصد که بقایه
 ایر شول اوله شول اولمز اول کسه که هنوز بدایت سال
 فناه اوله سکر یا احساسدن غلب لیلر چون مقام شهادت
 ذات و صفاتنه تمکین بوله سکر حال فنا دن محض کلوب بومقام تمکین
 احساسه غیبت لازم اولمز شاید که بعضنه انفا فی الیه واقع اوله
 و بعضنه اولیه بلکه انک باطنی غرقه فیه فنا اولور و ظاهر می
 احوال و انفا لذن کدیکی شینیه حاضر اولور و اهل فنا و بقاء طلب
 و جماعده دن صکر می اینست ایلله و صیدان و سرور و مشاهدیه
 ایشتم اولور و عین مراده مراد فی مراد اولور و مقامات
 و کراماتی حجاب بیلور و محفوظ جسمانیته و روحانیته نلک کلیمه
 مسترت قلبی سا فط اولور و مرتبه فنا یه ایشتم حقیقت غیبت
 ذاتی به ایشتم کدی که مقام فنا و هبه محض و انحصار لیلد

انما الشك بوصف مثلاً صفات آمده در احکام همین همان ربه
آهنگ هر که انشا و این بیت سنا اول اولرسن و این
 همیدارید سنا ای پسر بر مقام ابرتر رسون سنلک سنلک
 کیدر و علم و عطا طریقی ساحل دریا یه نایه دکدا اندک
 دکلا اندک صکره صبروت و بی نشا لندرد و یوطون و یه نایه
 یوقدر و لکلا احوالی و سلوک کن و ابر مشکران غیرای الیه معلوم
ع عاشق جز رسیدن را نبود ایرندن او که به عاشق را
 و بر مقام مبدل شهود عالم و حد اکت و نور که حق سبحان و تعالی
 کل الیه متقد اولور شول حیلند که هر بر غنی حقله موجود
 و نفس به مدد اول حیلند که کل که هر پر شینک وجود
 خاص الیه و حقله متقد اول که اول محالدد و درجه فنا فی الله
 و بقا با الله ایرشد که صکره دخی سکر تعین و تقید مطلقا
 مرتفع اولور و مرتبه بقا با الله ده صفات ربانی الیه انصافه انک
 انجون تعینات حقائق اولور ابراهم بن شیبانی قدس الله روحه
 مشایخ طریقت اندر قدس الله و اسم بیورد که علم آفتاب و آفتاب
یذکر علی اغلاص استناریه و صحیفة النبوتیه و سائر ذلک
تزییدة یعنی علم فایده الغایص و حد اکت و حقیقه عبودیت است

دایره و در یونان ماحداس مغطله و زندگه در واحد الله سپاسنده
 متعارف اولان فناء اولور که وجود جسمانیوتدن فنا اولور
 کجی وجود رو سنا یوتدن دخی فنا اولور و قوت جود الله و دل اوزره
 واقع اولان عظمت الهیه نک کشفند و اول حال غلبه است
 و عقباتی فراموش اید و احوال و مقامات نظر هفت حقین
 کورینور عقل و نفسدن فنا اولور و فنادن دخی فنا اولور و
 فنادن لسان حقله ناطق و بنی خاضع و خاضع و یوقنا عینده
 دو کلی صبروت و بی نشا ناطق اولور بیت ترجمه
که لریج و بره مزه سندن نشان بی نشا لندرد نشان
 و بر مقام فناء فنا بی مزم خواجه مرقی آفتاب کافلا تصورون
 اینده اخفا الطشدد مزم خواجه مزم قدس الله روحه حقیق
 سنا الی الی که فنا فاع وجه اوزر به در جواب بود و دیگر که
 فنا ای وجه اوزره در اکبه زیاده و عیشلور و اما انک یاکر که
 همان بواجی وجه به در که بری وجود ظلالی طبع عیدان فنادن و یوقنا
 وجود نورانی روحانیتدن فنادد و حدیث نبوی بواجی و همی
 ناطقند کما قال علیه السلام ان الله تعالی سبجنا آفتاب
 مین نو و ظلالی و کبرادن بعضی قدس الله ارواحهم دخی بواجی

کسی بعد از نشان
 نیست نشان بی نشان

سنگ با آنکه او را بپایه دل اولتر سنگ هوشک بود معنا اولترینه

بنام در که اهل و مصلک مشاهده انده خوارری سناوش اولترقدت محفوظ اولود چیست ترجمه ناله سوزان اولور حشر الیاید

کندی نای اولان نیمه اولور محرق و هر یو بخوابن اطر خلق ایله عا الطت مسجیا ایله تقیردن محفوظ اولور و ککافن جمع بر مشن واصلک سرق مشاهده محبوب و اشغالدن کندیکو مشغول اینکه ممکن اولتر که واصلک دجوهی و کل اسواله کندی مجوبیله اولور نه حق سبحانه و تعالی نیک شهودی کاججاب خلق اولور و صاحب فناء اولدوغی کبی و نه خلعتن عا الطق کاججاب حق اولور و منزل فناء ایر شعیلره اولدوغی کبی بلکه هر بر بنی کندی مقامنده مشاهده اید که بری اول بریه ججاب اولتر که فنا و بقا الله جمع اولور که فناء باقی و بقا ده فانی اولور که اولور قد و دارد که سال فله و بقا ده فنا بطریق علم الله مستدراج اولور و مراتب وصول که مراتب سیر فی الله در کانهایت یوقند زیرا کال و صاف مجوب غایت یوقند و هر نه که مراتب وصولدن دنیاده کال ایریشودن باقی قلاان مراتبه نسبت ایله هنوز اول مراتب مرتبه اقلی اولور و آخرتک عریادی ایله دخی اول مراتبک نهایتنه ایر شعل ممکن دکلدر و یو و عملد

حق با تار من عیش بر
و من جانم کجک عیش بر

و به فناء انسان مخلوقان و قد وصلت بیور شلر کاه کاه
برم خواصه مرقدس الله روحه مشهور لری بیان طریقند و سیر
الی الله و کلکچیریون کور و بیور لری و جباب سنگ
وجود کدرا تیق و کل عقیقک و قال یعنی نفسک نزل ایله کل
مصرع کدکچی فایده نزل ایست ایله کیت بیت ترجمه
سند اول دوسته و اینجه ماعلک سندس سنگ یوله
عاشاک و خسل یوقد اهلک سندس سنگ و یوخلدند که
کبرنک بعضی لاجباب که وجودک بیور شلور و حدیث
نبویه که صحیبه واردا اولمشدر اویلر لایق عینا لطر بی
بیور شلدر اما طه اذی نفی و جوده اشارتد و مجتک مجوبه
وصول که نهایت جمع اسوال شریفه در فکر اولمان فنا و بقا
صک بصورت باطل فنادن اول وصول ممکن کدرا اولر حاله
سطوات اولر قدم جباب طرات حد ثات لیمون الله نه عمل اولور
و هر یو بخوابن حال شده وصول منصور اولتر اتفاقادن صکره
و جود مجت مجوبه وصول ممکن اولور که مجوبه بقا یولان وجود
عجب سطوات نور تجلیدن مصلح و باعیز اولتر که کفوت و دوات
بیت ترجمه سکار بر کشی یوس اینجه ناکه با پو شلک

سنگ

ع

خود را بر دیوانا که در رو

بیت

از رو تو تا دوست ایستی نیست نفی
درد را تو عاشاک و خسی نیست نفی

ماتمه من با باغ و اما تله ایچانه نیست
ایله لایق عینا لطر بی عینا لطر بی
بالکسر اقلی ناکه و اقلی ناکه و
نخل اقلی ناکه و اقلی ناکه و

در تکی است کسی باز و به پای تو
مرغ فین من و فین من و فین من و

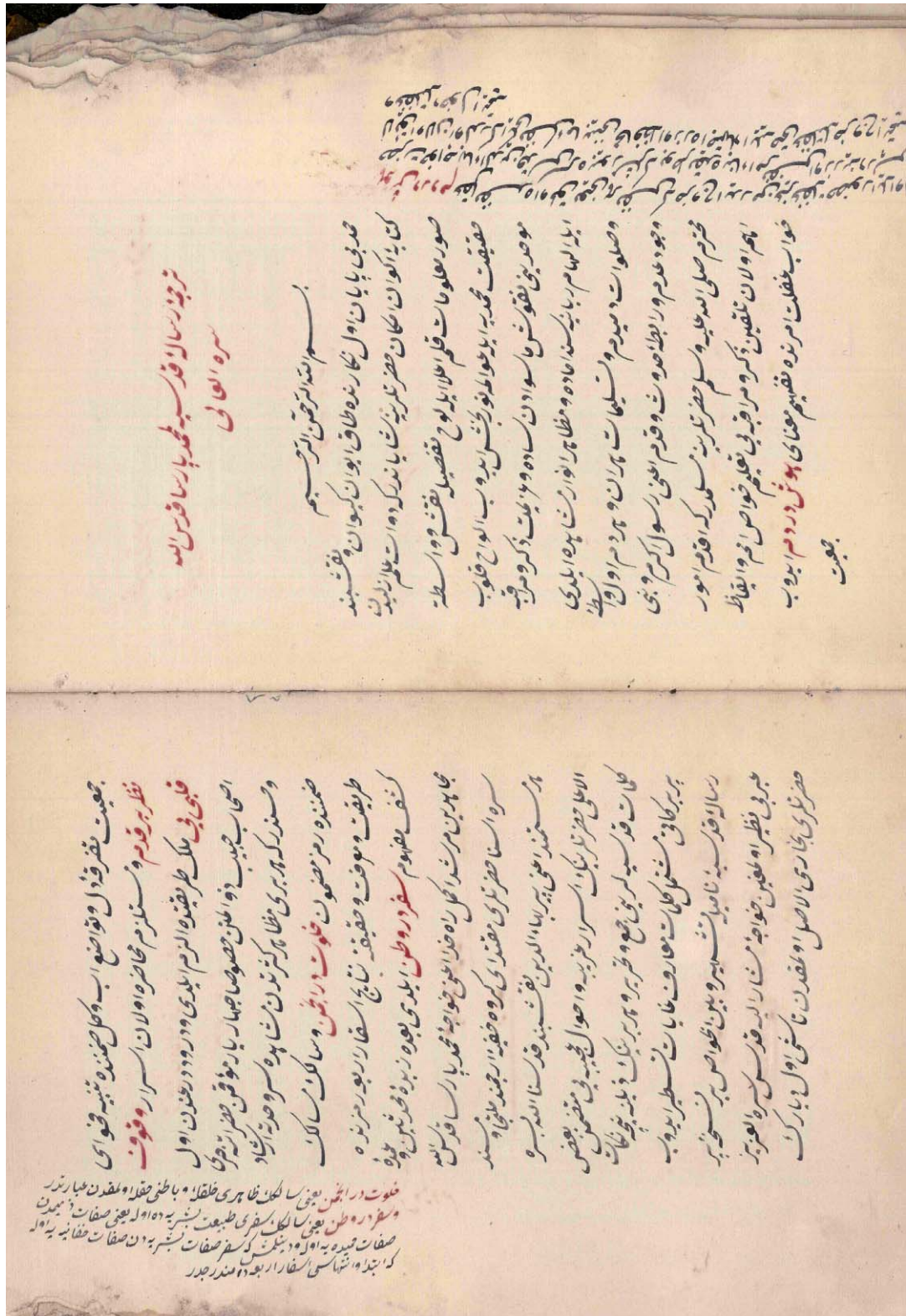
شیخ طریقت شیخ عطار قدس الله روحه بیور داه
 حقدنای پس جمله ادب اولق کرک تاکه جان باقیدور
 دلان طلب اولق کرک برنفسده دونالم بریک بحری نوبش
 انسانه خیه و کور دریا و اخر حسنک لب اولق کرک
 و سیر الله فنادن مسکوه مقام بقادر و صیبر عن الله بالله
 خلق حقنه دعوت ایچون میانع عقول ناسه نزل مقام سید
 و بومقام مرسل اولان بیغیرلرین مقام خاصیدد صولات الله
 علیهم اجمعین فَمَا زَمَّيْتُكَ زَمَّيْتُ وَلَكِنَّكَ اللهُ رَحِي
 کریمه سی یونک حقیقتی بیان ایلم و بومقام نزلده هرامره
 حقه رجوع واستغفار اندر لازم اولور و اولیاء الله انبیاء
 عظام علیهم السلام حضرتنه تبعیت یله نصیب اولور
 نیکم قراند بیور منشدر فَلْخُذْ سَبِيلِي ادْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَى صُبْرَةٍ
 انا و من تبعنی و سبحان الله و ما انا انما انا من المشرکین والله المهاد
 و صلی الله علی مبدی خلقه محمد و آله و صحبه اجمعین
 و الحمد لله رب العالمین

ایردی اقامه صلاه صیقل اثر بولدی بر خلقه نارینه ظفر
 شمس

اندر مصطفی جمله ادب باید بود
 علما باقیست در طلب باید بود
 در یکم اگر هزاره ریا کنی
 کم باید کرد و خوش طلب باید بود

3. YAZMA NÜSHASI: M NÜSHASI

Ankara, Millî Kütüphâne, Yz A No:1914-3, 38a-80a.

۱۰ علم سلیم شیخ سید مرتضیٰ علی الحلی و الدین محمد بن
 محمد جباری الطوسی بنفقه بن قریس المدنی و وطیب
 مشهوره و نورضریزه و نقیضه و الاقدار و السیرت و اول
 کلمات قدسیه صغونه و طایفه معارفون بر ششم و در کلمات
 و آیام و تجالس صحبت علی الدقه و امده ۱۰۵ شای احوال و الذکر
 زبان مبارک و کلام نذران ابدی و بند و ضعیف
 محمد بن محمد فطری بخاری و فقد الله و علی ما یجیه و برضاه
 او اکملات قدسیه نک بعضی سرهندون ارادند و ثبت
 یعنی و استریش و اید کتو رشتی **محمدی** اعززه و کشتان
 معنی الله باق و اتم و ام برکت بقا اتم و فضا اتم و اشر
 تکریم بر قاج صوف و ال انفاک و ان برای بزرگوار و استیلا
 قید کن بره اعتبار و اندی جمعی طایبان صاف و ق و خلوص
 خلق بوکل شکر استحقاق انتفاع ابدیه و احوال و مقامات
 صحیح و کمال سربینی بو مشربینی و الا و احوال و مقامات
 شریفه و کرامات و آثار عجیه و استوار و استقامت و کمال
 بعد و لا یطعی الله و افع و مشرب و انکسین و کفری انکسین
 استخسار کمال اول و کمال و بود و قدت قویه و لا یجیه و
 در کمال

و که اندرین سخاوت ربا صن احوال عظیمه بر نردن بر ششم
 مشام جانی طایبان و ص و فائده ابریش و قوی و احوال
 اندر است و احوال اید که عند ذکر احوال طایبان نردن و احوال
 او زره و انک و کزنده ابدیه و حصول و فضل رحمت الهی و نردن
 فیض نامتناهی و اول و احوال و قدت و بود و احوال احوال
 و افع و احوال و بود و احوال و کمال و کمال و احوال
 حفظ مقام و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال
 فقد الله و برهان و اظهر و در و برقیض و کمال و کمال و کمال
 علیه کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال
 حاصل و اول و بقیندن افعی و احوال و کمال و کمال و کمال
نظم موجب با جان و کمال و معجزات بوی و کمال و کمال و کمال
 جزب صفات معجزات اعدای قهر ابدی و کمال و کمال و کمال
 بوی و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال
 کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال
 و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال
 احوال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال
 حصار و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال و کمال

و توبه آنها انفاق میداد. و زنة فلك ابدی و بیونك برانستند
بعضی قرآن مبین اسطیرا را که بین بدیدر بعضی بکثیر اوابد
بکثیر ابرس موی بو طائفه جلد نک که سوزنری ببل مصر
کبیر رنجبو بند ما و جمو بین بلد در نظم انخرب سوزین اف
و بان اف نه در کندری نقدی کورن عالمه اول مرد اوز
صانک آت بندر که قبلی به ضونا بدر قوم موسوی جفتند
و کل ضونا بدر بو کور به قونان و ششمن او انکدر و نظر
سر کونان و لور مثل مرجو چاه سقر طالب راز جفتند
مرد اید که کل رازی بول جان فذ قف حو فثات
او ان شقا چا نیا اول سبب طایق و عوا یقون
نصفه دال و انخرب کلان مدر نه تأمل مقدری فهم معنی نظار
فهم فهم معنی حقیقه او لب جمال حقیقت فهم بو نکوستر
انک بربلاک بو طائفه کل عامی عالم علم و راشت و عیا ندر
علم راسته و بیان ندر کل بلکه بر طور ندر که نقد اول
طور ندر انک علم و عبارت با خود زدن و فو
انشارت ایلک سوزن سوزین لرا اول طور او بر ششمن
کم به انک ششمنی ملک کن ملکدر ما قدره الله حق قدره ما

در بیان این نظم **سوره زبور** اول و آخره **الف** و **لهم** غیرت بیان
 ستود و آید و آنکس غیرت اضافه و بود و اسرارده بسط
 مقال آید و نرسین مقصودی اینجا بر تنبیه است و بعد از غیرت
 و کل زبور او که در اسرارده در کللام ظاهر است و طلبه فواید
 و بیرویه و متهم برین قوی آید و هر کس که بداند اسرارده را
 او را راسخ است و تا واجب آید که شگفت آید و تا که غیرت
 فضلی و کند و آنکس را که استی که بود و بعضی شگفت آید و کل
 خاتمی کند و میرا ظاهر و زان و فقه که صد و بیست و یک آید
 و زان آید که نرسین فضلی و کند و افلاک بی که سن و پنج
 سعید شمس و خدا و درین معجزه ای قدس که سرده و عاقلند
 و بیست که الهی که آنکس را که استی که بود و کل و زان
 آید یا خود بود و فواید و ظاهر که آنکس را آن آید بود و نرسین
 طاعت کند و هر **سوره** که در کل و زان سرده و آن نسبت
 به پنج که نرسین و کند و بیست و یک آید و بعد از هر نفس
 یعنی اندرون و کل و زان آید و آنکس را که استی که بود و کل
 عارف را باقی بود و بعد از هر یک که استی که بود و کل
 قدس که هر نفس که استی که بود و کل و زان آید و بعد از هر

قال عليه السلام لا تسكن في كتاب مسجدي بالفتح ان من لوازمه على السكك ان ينظر الى من فوقه
في الامور الدينية لتلا عبرة العجب والغرور والضعف على نفسه ويصدق ان يصل الى ما وصل من هو فوقه في
الامور الدينية ينظر الى من هو فوقه في الامور الدنيوية ليذكر الله على ما فضل به على غيره ومن لم يكن كذلك
لا يكون متزكيا في عارجه

مرید متقاب چکد کلری قدوه بزیندلم تا که اسرافته قارلم
 بیور دیکر هرگون می پاره مقدار می اندرین گفتار و عارف
 آثار لرندون قرائت اید بکون صد بقدرت بری بیور که
 هر که که کرد که اول سولید تا بن کلمیم یا خود بن سولیم
 و اول کلمه که جنته اول محبوب که گفت و گو بی و اول
 جنت بخمزه ایشیم برار اقتباس جذبات مواجید بکون
 انفاکس طید لرندون ممکن او لور و من احسن قولان
 دعا اولی الله و علی صلی علی **پیست** طوطی ختم نام شکر و نوا که
 بهر یکدر اندون طاق اول آلوده زهر عاقبت او طاق و اول
 کرد ایرر اولی کیدندون بزهر برود ایرر اکا
 نسبت نطق فشر او لری لیکت غیر نسبت
 ضعیفی او لری مغز یک عشت نسبت اید سا فکدر
 خاک نسبت اید عالدوره لا و بو طاق قدس کسب اگر چه
 ضعیف الباندر کن کثرت المعانی در که فیله لیکت و قطره
 ثلوثه مدبر در قدوه الکبار شیخ بز کور ایشیم علی الرحمن
 سلیمان بوری قدس سر که مصنف حقایق تفسیر صاحب
 کتاب طبقات مشایخ قدس الله علیه و احصای کتاب طبقات
 کبار که

کبار که هر بر نون کیم مشهور مقدار می کلمات اید و بیور
 مشکر که اول مقدار کلمات اول اول ابصار و اید بیست و اعتراف
 نظر نده اول اذات شریف کسب و طریقت و علم
 و حال نده اول اول بر قاج کلمات ضعیف و انر برین است
 و کسب کلری اول اول علوم و معارف در بعضی بیان بیور که
 انر تقدیم کلام مع الدلاله علی المرامده بزهر اسوده حسنه در
 و صلی او لری که **مشغولی** اکلم چون چنت نکت حالنی خام
 بسکس کلر که باید و السلام و اگر بو کلمات قدس بعضی
 مواضعه برار شرف محتاج او لور کمالی او لری که اول
 شرح انفاکس نفس اهل الله و کلمات شیخ اکاه استغاث
 و استخدا اید اول زیر کلام مشایخ بعضی بعضی در
 و مشروح و مشروح میا بنده ۱۰ ثمره خط کشیده قارلم فصل
 و صفات مبین اول زیر **پیست** حمد معشوق قدوه عاشق
 برده در زنده معشوق قدوه عاشق مرده در و ضعیف
 کند برده اول استخدا دی کور مدی که یومعیه اقتباس کن
 قدوه اهل الله و صفوه اصحاب ابتاه سنده بار باب
 طریقت موضحه موز اهل حقیقت اسوت طراب یقین

انجیر فغنونی خلفا سندن ابو بلور و انز و فی حضرت خواجه
 عارف ربو کردی خلفا سندن ابو بلور و انز و فی
 حضرت خواجه عبدالخالق غیری و انی خلفا سندن ابو بلور
 قدس الله ارواها و حضرت پیرک نسبت ارادت
 و صحبت و نعم آداب سکوک و تکفین ذکر لری حضرت
 سید امیر کمال که نذر در حقه الله علیه انز و فی بابا علی کوه
 خلفا سندن ابو بلور **انچه** پیر قدس الله ارواها و حضرت
 سکوک حقیقده نسبت تریز لری خواجه عبدالخالق
 خجرو انی حضرت تریزیک ره و انچه نذر قدس الله ارواها
 انجیر که بر ششویا نکلوری و حضرت خواجه عبدالخالق
 خجرو انی امام ربانی شیخ ابو یعقوب بوسف بن ابوبکر
 خجرو انی خلفا سندن ابو بلور و خواجه بوسف بن ابوبکر
 قصه فدیه انت بن شیخ طریقت ابو علی فارمدی طوی
 حضرت نذر کرد که کربلای حراس نذر در حقه الله علیه
 محمود بن ابی قدس الله ارواها و حضرت تریزیک علم باطنه تریزیک
 لری انز و فی در و شیخ ابو علی فارمدی حضرت تریزیک
 انت بن ابی طریقه رهبری شیخ بزرگوار ابو القاسم

معتمد و خواجه پیریز قدس الله ارواها و حضرت لری علی
 الله و ام سکوک که سر شقیقده و ان امر و صحبت با علی
 ابو بلور و فی و غایت حق سبحانه و فغانی ابی حشر و صحبت
 الله ان ملک شیخ کسی که لرد و مصلح ابو بلور و ابو بلور
 و ابو بلور و فی و خواجه پیریز قدس الله ارواها و حضرت
 لردی و ذکر طریقه ابی علی تریز لردی و اول و صحبت با علی
 و اسطه سکوک که لری احوال با طریقه لردی و تریز لردی
 کوست و بلور و اول و خواجه سکوک تریز و سایر احوال
 سلسله حضرت پیریز قدس الله ارواها و حضرت لردی و ذکر
 اصحاب و خالص صبا برون بعضی نعم الله علیه و اول و بلور
 سلسله حضرت پیریز قدس الله ارواها و حضرت لردی و ذکر
 ارادت و صحبت و نعم الله علیه و اول و حضرت لردی و ذکر
 سلوک و فغانی و ذکر
 معتمد و خواجه پیریز قدس الله ارواها و حضرت لردی و ذکر
 منور و معتمد و لور و بزم خواجه قدس الله ارواها و حضرت
 طریقه و تریز لردی ابی نظر فغانی قدس الله ارواها و حضرت
 محمود با بی سماحی و نذر که ان حضرت غریزان خواجه علی
 راجعتی خلفا سندن ابو بلور و انز و فی حضرت خواجه محمود
 انجیر

کرمکافق اطوسحی حضرت نکرندون در که انکرین نسب سلسله
 مستی اوج واسطه اید معنی شیخ ابو عثمان مغربی و شیخ
 ابو علی حاجت و شیخ ابو علی رو و باری قدس الله روحه
 واسطه لریه لکسید اولفقه جید بغدادی قدس سره و لهده
 حضرت نکرینه متصل اولور و شیخ ابو علی فارمدی حضرت نکرینک
 نصوفه بر عین شیخ بنی شیخ بزرگوار شیخ ابو الحسن جعفری
 حضرت نکرینه در که پیشوای شیخ و حنفی و طبری و جعفری
 اول کدرشته و قیلده صاحب ولان حقیق که علامه
 ولسالکان طریقی متباه در بسا را بید بود و در اخیر
 لوده کمتر بلکه و شکر کبریت احمر و ان اوردی لریه لریه
 و حق اولور و یکی طالبان صانع کبریا وین و مقتدران
 اولی تقصیدون بر نیک صحبت و متابعین و اوله فکر و تفکر
 اولی تقصید لری اولان و است و تفکر مرغ رو و حائقی
 واسطه لریه حضرت خات اید بعضی مشربین و کلای اید
 طهر و کلکه که حکمکام کلک کدر نکرندون ناشی بر عین
 نظر تر نسبت و و شر لری و و شرف صحبت و سعادت
 خدمت لریه لریه حساب اولور لری و انکرین انوار
 علوم

علوم و معارف و احوال اقتباس بر لری و جی انکرین
 نصوفه و علم باطنده نسبت و است باری مقتدر و متفکر
 اولور و شیخ شهید کعبه شیخ خیر الدین بغدادی
 قدس سره و و بو معنا به اشارت بیوز شکر که علم
 باطنک کسندی هر مقدار رفیع اوله اول است و تکرار
 و زیز است و کدر کلمات بنو نکران انوار حقیقه و قیاس
 اید و بیل و در نه و کلوا و جمیع انوار بر اطنان نکرده به شستر
 اول اول واسطه اید طالبه راه ره و شستر اولور
 نور علی نور ایدری لده لکوره من لریه و بو نکرندون که
 و و کاشی و متفق علیه و رک معروفت کرم حق قدس
 لده سره که کسید انکرین شیخ اکام متصل اولور علم بالنده
 انکرین است بی انکی علم در بری و اول و طانی قدس سره
 حضرت نکرینه در که انکرین بو معنا و نسبتی صیب و جی حضرت نکرینه
 و و انکرین نسبتی حسن بصیری رضی الله عنه حضرت نکرینه
 و و انکرین نسبتی امیر المومنین علی رضی الله عنه
 حضرت نکرینه در و انکرین نسبتی حضرت رسالت صلی
 الله علیه و سلم حضرت نکرینه در و معروفت کرمکافق بر

امدن حضرت تکرینک و خاندن فکوه در و امام جعفر صادق
 رضی الله عنه حضرت تکرینک علم باطنده انتسابی یکی طرفه در
 بری کنده پدری امام محمد باقر رضی الله عنه حضرت زین
 و امام محمد باقر حضرت تکرینک انتسابی دخی کنده پدری
 امام زین العابدین علی بن حسین رضی الله عنهم حضرت زین در
 و امام علی بن حسین بن العابدین حضرت تکرینک انتسابی دخی
 کنده پدری سید الشهدا حسین بن علی رضی الله عنهم
 حضرت زین در و سید الشهدا امام حسین بن علی رضی الله عنهم
 حضرت تکرینک انتسابی دخی کنده پدری امیرالمومنین امام
 علی بن ابی طالب کرم الله وجهه و رضی الله عنه حضرت زین در
 و امیرالمومنین علی بن ابی طالب رضی الله عنه حضرت تکرینک
 انتسابی دخی حضرت رسول اکرم و نبی خاتم صلی
 الله علیه و سلم و علی و صحابه جمعین حضرت زین در و امام
 جعفر رضی الله عنه حضرت تکرینک طریق اخری علم باطنده
 انتسابی کنده والده تکرینک پدری قاسم بن محمد
 ابن محمد بن ابی بکر صدیق رضی الله عنه حضرت زین در که
 قاسم بن محمد کربا بعین و فقها، سجد و ندر که تابعین

بر انتسابی دخی امام علی بن موسی رضا حضرت زین در
 رضی الله عنه و تکرینک نسبتی پدری امام موسی کاظم
 رضی الله عنه حضرت زین در و تکرینک نسبتی دخی کنده پدر
 لری امام جعفر صادق رضی الله عنه حضرت زین در و تکرینک
 طریق دیگر رضی الله عنه اهل بیت را با علم جد رضوان الله علیهم
 جمعین تکرینک مشهور در و سید ائمه اهل بیت رضی الله
 عنهم علم ظاهر و علم باطنده علی کبریا و لر قدس مدبر و امام
 عزت و نقاسم تکرینک بانی و نشا تکرینک فطیحه الحاسمیه
 الذریه: پدر لری و شیخ ابوالحسن صفی حضرت تکرینک
 انتسابی سلطان فی الحال رضی الله عنه و تکرینک قدس سره
 حضرت زین در لری سکوه تریه لری ابو زید حضرت تکرینک
 و خاندن تکرینک و شیخ ابوالحسن صفی تکرینک و لا و تکرینک
 ابو زید بن و خاندن تکرینک و در و شیخ ابو زید سلطان
 حضرت تکرینک مضمونه انتسابی امام جعفر صادق رضی الله
 عنه حضرت زین در و تکرینک تریه دخی امام جعفر صادق
 رضی الله عنه حضرت تکرینک و خاندن تکرینک و نقل صحابه
 ثابته که شیخ ابو زید بن و لا دخی امام جعفر صادق رضی الله
 عنه

بیننده علم هر دو باطن پیدا راسته و مستور و در وقت
 رضی الله عنه حضرت تبارک عالم باطن و انقباضی که در آن
 رضی الله عنه حضرت تبارک در مسکن آن فراموشی حضرت تبارک
 صحبت رسول الله صلی الله علیه و سلم از شرف و سلام
 من اهل البیت تشبیه شریف است. بکن علم باطن و انقباض
 ابی بکر صدیق رضی الله عنه حضرت تبارک در رسول الله صلی
 علیه و سلم حضرت تبارک است. اندر حضرت تبارک و بوخلید بن ابی
 قحیفه انکه از زنده در که امیر المؤمنین علی رضی الله
 رسول الله صلی الله علیه و سلم حضرت تبارک در حکم که در آن
 مقدس اولاد خلفا، رسول الله صلی الله علیه و سلم نسبت
 باطن اید تربیت یافته بود یعنی تربیت خلافتی و از
 بر سر نردن بعثت انکه در و شریعت حضرت تبارک
 طالب ملک قدرت الله سره قوت الصلوب نام کتاب
 بیور شد که قطب زمان هر بر خورده ای بود و مقام
 مرتبه و مقاصد ابوبکر صدیق رضی الله عنه حضرت تبارک
 نائب منابر پیر و او تا در آن باقی اولاد و جی که
 قطب در انشا خدا در هر بر زنده باقی اولاد و جی
 خلیفه

خلیفه بک یعنی عمر و عثمان و علی رضی الله عنه حضرت تبارک
 نائب منابر پیر و او تا در آن باقی اولاد و جی که
 در سر و بود بقدرت غیر بی اولاد و انکه که حضرت تبارک
 اهم بقدرت الارض و اهم بدفع الیها عن اهل الارض و اهم
 بر رفون و اهم بطریق و در هر بر بی زنده چار بار در
 ماعدا اولاد و شریعت مبرکه که انکه که انکه که انکه که
 رضوان الله علیه هم جمعین و حضرت رب که صلی الله علیه و سلم
 و از هر چهاره واقع اولاد و خطبه که تبارک و بوخلید بن ابی بکر
 اما بعد فان الله جل و جل انکه که صلی الله علیه و سلم و لو که که
 احد اهل الانحزات ابابکر خلیفه و صدیق حضرت تبارک و بوخلید بن ابی بکر
 ان الله جل و جل انکه که صلی الله علیه و سلم و بوخلید بن ابی بکر
 قال و عنقی لا و شریعت صلی الله علیه و سلم و بوخلید بن ابی بکر
 شریعت حضرت تبارک و انکه که انکه که انکه که انکه که انکه که
 خلیفه و بعثت که خلعت ابی بکر و مقاصد بن عباس و تبارک و بوخلید بن ابی بکر
 مرتبه و جی که انکه که صدیق حضرت تبارک و بوخلید بن ابی بکر و انکه که
 انکه که انکه که انکه که انکه که انکه که انکه که انکه که انکه که
 اولاد و بوخلید بن ابی بکر و انکه که انکه که انکه که انکه که انکه که

کندنی حجره بنا بستند و بی واسطه غیر بزرگداشت و بر سر بنا ایستاد
 فرقی رضی الله عنه حضرت تاریخ پرورش و ترش رو اول
 خطبه و عالی بر مقام صدر حتی کعبی اول نماز بر پشت رانم بود
 دولت کعبه یونان کوستر از آنکه و فضل الله یونانیه من این
 الله ذو الفضل العظیم و من خ ط مقیدون جوفه
 سلوک بود مقام توجیه پیش در شایسته بزرگوار شیخ ابو
 القاسم که کانی طوسی حضرت تاریخ واقع و من شایسته
 من خ حضرت ابوطالب شیخ نجم الدین الکبری و نکر
 متصل او که طریقه شیخ ابوسعید ابوالخیر و شیخ ابوالحسن
 صرافانی در قدس الله ارواحهم است و اگر ده بود و اگر یک
 علی الله و هم و لیس و بر روی و طریق سلوک که
 وصول حضرت بابی و تجلیات رحماننده ارواح
 و ساطع در اما طریق جذبه که طریق و جه خاص را داده
 هیچ واسطه و کنز و لا اله الا الله ذکر نند و مصلحت و وجه
 ایله توجه و که ضروری و کلی موجود اند و صفات
 ضیوعه منجی و احصا صدر شایسته شیخ عطا قدس سر بهور
نظم با دستا با بودی ضیوعه ایلم کندهی مانند کرد و نیک

الله علیه و سلم حضرت تکریم بود مرتبه ده شکر است بوقدره
 لفظ مقام محمود بود ناما بیت و بود رجه کانی ششم در
 و او که بود مقام خاصده اگر کجا شکر است او لیدری شری
 بو کبره او لوری بود و قبری لیدر که ابو بکر رضی الله
 عنه بحسب لا بیت و علم باطن که علم با الله در اکمل و افضل
 و اعظم اولیا است اولی که و کلی صدقیرین
 اکمل بر بعبیر کرد و فکوه و صدیق کبر و کبر اولیا
 بومعنا او زره متفکر در بومعنا بعض کسیرین جباله کانی
 دفع ابدا که بونک خلاقی او زره اخلاق و طواری و انک
 افضیتنی و جه آخر بایا و یل الجمل در و بزم جموعه من
 احوا اندون بود خلد و مذکور اولان شکر در معلوم و لیدی
 انزه طریقه او لیسبان او مشیدری و اندون خلیف
 جوئی که بود کسیر ده مذکور لیس و لیس و لیدی که حضرت
 شیخ طریقت شیخ عطا قدس الله روحه و مشیدری
 اولیا الله در بر وقوم او لور که انزه مشیخ طریقت
 و کبره حقیقت و لیسبان در لور انزه هر ده پیرو
 حاجت او طریز لوری حضرت نبوت صلی الله علیه و سلم
 کندنی

نیز صفات آنجا نیز باقی است

سند و بدست سیرک بله هم در زینت بر طبق در و در مان بنی
 خلق طلب چونکه لطیف است بله نیز هم به بر لطیف
 اول خرشیده بز چون سیرک نه اوله لطیف است بر سر
 نیک حفظ ایدر سیرک حقیقی هم به سیرک به بریم
 اول زبر اکبره که ششم پاک در دولت و بر که به یکا طمش
 هر کیمه که کیده در دولت پاک در سنده که در کندی برین نیز
 مبتلای خوشتر هم خیر آنکه که برید که سیرک سیرک بریم
 اول هم در و صیدا و لدم به قرار اوله که طلوع برین از صیدا
 حکمت خدایه مذکور در دن و قتل آنکه و قتل آنکه که صفت
 جلال و جلال در هر یکی صفت بر و شش بر و بعضی سیرک
 صفت جلال و جلال تر به سیرک اوله که سیرک جلال و جلال
 و جلال جلال و لور و جلال و قتل آنکه جلال و لور است
 خوف و در جلال و لور و جلال و خوف و لور اوله
 زمانه که عینده که صفت جلال و لور و جلال
 که سیرک که صفت جلال و لور و جلال و جلال
 قدس که حضرت سیرک اوله که سیرک سیرک اوله
 ابو تراب سفی او را بر و واقع اوله اوله و نظر نسبت
 جلی

جلی و است اوله نظر جلال ویدی و اوله مرید صفت جلال
 ایدر به شش و شش ایدر که جلال و جلال و جلال
 بر و شش و شش ایدر که جلال و جلال و جلال
 خاوه صفت که صفت جلال و لور و جلال و جلال
 شلای اوله ایدر که جلال و جلال و جلال
 ایدر که جلال و جلال و جلال و جلال
 و باغشده تر که جلال و جلال و جلال
 نیز که جلال و جلال و جلال و جلال
 برین ایدر که جلال و جلال و جلال و جلال
 خاوه ایدر که جلال و جلال و جلال و جلال
 لجا ویدی که جلال و جلال و جلال و جلال
 و لور که جلال و جلال و جلال و جلال
 ایدر که جلال و جلال و جلال و جلال
 او لور که جلال و جلال و جلال و جلال
 بعضی اوله ایدر که جلال و جلال و جلال و جلال
 بد شش و شش ایدر که جلال و جلال و جلال و جلال
 او لور که جلال و جلال و جلال و جلال

همانکه که جلال و جلال و جلال و جلال

راه صدق مضمونه از فتنه و یوزی سحابه و یا قاری
 قید قریش و یقین قلدی قوشق و قندون مضمون
 دکت بو حال از زره و دی و اول کون یوز غایت کرم
 ابدی که افتاب برج صیر انده ابدی بو صفند زب
 مضطرب و متغیر اول خلد ضرب بر کوکله و اربری
 بر زمان اول خیرست ابد اول کوکله و تور دم و زب اول
 خلدن انگس با زب خلدن انگس یوز زب خلدن ابد کرم
 تاثیر یوزی کرم ابد یوزی قاره او مغز با خلدن یوز
 خیره قریب ۱۵۰ لودی ناگاه اول خیر تیره قند بر الهام
 ابر خلدی که او ج کرم خلد زنده اول جی بسس بند خلد
 کلایی دیرم و کورد حکم انده اثر حیات ظاهرا و مغز با
 و اعظم اسنده صر که ظاهرا و لودی و اول اسنده دیر
 و حال اصلب سخی خود است ابدی حضرت سید امیر کلام
 کتوم و بو خلد انکوه ضل ابدی جومنگه انشای قصده
 روحی بد نون مفا رقت ابدی و بن یغیر اول دم
 دیرم ابر حضرت تری بیور دیر که ایضا و غول اول خیرست
 حالنده بخود زنده اول دیر کت بند خلد دیر کلام اول
 صاده

حالده قلم بر الهام ابر خلدی تا بو خلدن بدیم و اول
 درویش کنده حالند عودات ابدی شرح ابدی
 و میرسد که کلام صفت جلال و جمال ابدی بر و قند بر و
 بولور که صفت ابدی خلدن ابدی ابر و بر و صفت ابدی
 محبت دینی بر ابر خلدن علامت نون بری اول لودی کلام
 چهار صفات متقا بل محبوب یعنی عزیز و اول و ضر
 و نفع یکسان اول و زب اهل صفت و میرسد و کرم خلد
 و نفعی حضرت تری اول اسندن محبوب اولان بعضی قولند
 آخر شده اهل خلد اعطاء اولان کت بند و لودی و بنیاد اعطاء
 ابدی که اول خلدی کون فیکون قولند و بو کلام کون صورت
 ارادت کلام و بو مقام صفت و در اول بیت کلام
منشوی چون چنین خوانی خدا صواب چنین می دهد
 حق از روی مقین کلام صده بوده در ماضی تاک
 کلام صده پیش ابد جزا **ترجمه** هر نه دیر کلام دیرانی
 خدا متقین است کلام ابد عطا حق بخون اول کلام
 نبی استرا حق کت بند بخون اولور البت جزا اهل کلام
 و کمال دینی اقصا ابد کلام اول و فی محبوب کنده

در این اعتبار می تحقیق فی نفس فخر مبر او لو که یکی
 عالمه سالک خضر غیری مراد و دلک او بطریق حقیقی اختیار
 سزای سبب و الایت شجره اختیار سزای او اسطر سبب بود
 سبب را در یک شیخ سبب سبب علم حکام قضایه قدر بزرگ
 باند و قیاس بود منزل عمده سبب در طش حکام و انزال
 سبب حکام او لو که در مقام تصرف و الایت عمده سبب در
 طش و مکر برده است جمال تحقیق او که درون جمل و فاسد
 مقصود و مبر بر مراد او بر پشت و رکبات **قوسید مذکور دن**
مقاله راجع در این رخصی المیزه حضرت نیکو و حا
 نیکو نه تو جهل شری علایق طایری و باطنی در انقطاع
 تمام و غیر ذکر در هر کاه که قدره الای خواججه محمد علی جانین
 قدس امور و در حای نیکو نه تو جهل که سبب نیکو او لو در اول
 تو جهل شری نفس صفت سزای ظهوری او لو در وی
 و بر تقدیر او تو جهل که سبب واقع او سبب بر اثر و بر
 مطالع سبب واقع او سزای سبب وجود و وجود و حانیت
 انوار تحقیق بی نماند و خواهی که کسی بر تقدیر کند
 بر وجود طلب الای او لکشی که سزای او را که کند
 دن

در این اعتبار می تحقیق فی نفس فخر مبر او لو که یکی
 عالمه سالک خضر غیری مراد و دلک او بطریق حقیقی اختیار
 سزای سبب و الایت شجره اختیار سزای او اسطر سبب بود
 سبب را در یک شیخ سبب سبب علم حکام قضایه قدر بزرگ
 باند و قیاس بود منزل عمده سبب در طش حکام و انزال
 سبب حکام او لو که در مقام تصرف و الایت عمده سبب در
 طش و مکر برده است جمال تحقیق او که درون جمل و فاسد
 مقصود و مبر بر مراد او بر پشت و رکبات **قوسید مذکور دن**
مقاله راجع در این رخصی المیزه حضرت نیکو و حا
 نیکو نه تو جهل شری علایق طایری و باطنی در انقطاع
 تمام و غیر ذکر در هر کاه که قدره الای خواججه محمد علی جانین
 قدس امور و در حای نیکو نه تو جهل که سبب نیکو او لو در اول
 تو جهل شری نفس صفت سزای ظهوری او لو در وی
 و بر تقدیر او تو جهل که سبب واقع او سبب بر اثر و بر
 مطالع سبب واقع او سزای سبب وجود و وجود و حانیت
 انوار تحقیق بی نماند و خواهی که کسی بر تقدیر کند
 بر وجود طلب الای او لکشی که سزای او را که کند
 دن

طلب بد صفت ز قدرت و انانیت ترک کرد و غیر این طلب
 که مر **ش** بود کلی فی حضرت پیر مادی اسکو کل کردن کند
 اصوات و این طریقت و مشایخ کبار رضی الله عنهم حضرت اشک را و اوج
 لریزه تو جهات تلخه هر بر تو جهنده ظهور را بدین اثری بیان بود
 و قاری نشانه فقر بر پیورید و دیشمار درگاه او لبیا "بعد بر لریزه
 مختلفه در بعضی صفت و فی نشاند و بعضی صفت
 اید و بعضی صفت نشاند نلور و مثلاً و بر لریزه
 اهل مع و فلور یا خود اهل معامله و لریزه خود اهل مختار و با خود
 اهل تو حید و لریزه و لبیا "لکه کمال کمال کمالی و در جانشان نمانی
 فی صفت و فی نشاند فقر و و بیور مشا و که فی صفت و کشف
 ذاتی به است رتور که اهل کشف ذاتی زیاده بلند بر مقام
 و زیاده شریف بر درجه و عبادت رتور که اول مرتبه نکون کنند
 عبادت و است رتور فاضل **فقط** عابد را بر منزلت اهل علم و عبادت
 ذاتی کند و ارفع و فی نشاند پس نشاند فی نشاند فقر و کمال
 که عبادت است رتور که اول مرتبه است رتور که اول مرتبه
 عبادت است رتور که اول مرتبه است رتور که اول مرتبه
 بیور و ندر صد هزاران طور جاندار را لیدر هر مرتبه و برسم
 اول

اول ندرت عالم را لیدر که نشاند و رتور که نشاند و رتور که نشاند
 کفر و صفات و لریزه بسیار و بو مرتبه فی صفت کمال کمالی کمال
 الانبیا و اهل کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال
 انبیا و اهل کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال
 انک باطن و صفات و لریزه بسیار و بو مرتبه فی صفت کمال کمالی کمال
 ترقی کو کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال
 کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال
 بری و اهل کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال
 قبل در صفت و صفات و لریزه بسیار و بو مرتبه فی صفت کمال کمالی کمال
 الیه و اهل کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال
 بو کمال و لریزه بسیار و بو مرتبه فی صفت کمال کمالی کمال
 کند و اهل کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال
 کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال
 صوفی و اهل کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال
 از ذوق حال و صفات و لریزه بسیار و بو مرتبه فی صفت کمال کمالی کمال
 بر رتور که اهل کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال
 فی انک کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال کمال

الد عند زنده اولو که انک حضرت زنده محل ضلوا ده واقع اولور
 و علامت قبول اعلی اولمده و وجود و شریعت حق و ملطرد
 و انترضوف جذب الهی ظاهر القدر **شیرج** معنی مکان اولسون
 الد نقالی سخنیکه موثق ایلد بو قوا لیک بعضی تخم زنده
 اهل الصبرست روح الدار و اصحابهم و رشتدر در مقصود و جمیع
 عباد انک سیری دیکر خود و ندم عز و جل و در سعادت عظمت و جمیع
 اولک سخنیکه بشور که بو عالم کن کیده و انفس و محبت حق
 نقالی انک از زیر غائب اولور انک غایب و شریعت و محبت حق
 ذکر الد مدون بخیر ایلد اولتر مسلمی انک اصل اولور الد اولور که
 اولهین کس و در سائر جمیع عبادت بود کسری تا کبک خود زنده
 غایبین روح حق سبحانه و نقالی حضرت تائیک ذکر سیر کیم است
 و غلط بطریق و زنده کوه کله تازه ایلد و در صیاد مدون مقصود
 کس شریعت ندم زنده قوا که اولتر از خود شهادت اولور غافل
 و صافی اول قرا کلاه ذکر اولور و مجربان مقصود و مبتدیان
 ذکر و اولر انک لقا کس تبسیر خود و ترک دنیا و ترک
 شهادت اولور معنی صحیح فایز القلوب و طلق ایلچو ندم
 بسیر سیر نمیدن مقصود ذکر و در حقیقت ذکر اولور که
 ده کجیلین

دو کلیه از منقطع اول و حضرت الهی که محبتش در شهر
برکتش از انکسار است که مستر به حدقه خبری طاعتی باری
معبد و قالیله هوایا معبود و وید مدح حقیقت ذکر اول که
اسرار و فتح خفته خدایم غم غم و جل حضرت زین که فرما نمی توان
ایده و امر و آشنایی برین که نور و اگر او را علامت و طهر الیک
ذکر می حدیث نفع پس در زبانه او علامت در برش که
اسرار و اطلب ذکر می خفته و حقه پس بیت اید اول آن جمع
معاصر می هر می و باطن بند نوین و ظهور از وره اول و اید
و جو و خفا الفتن مذکور اید ذکرین از حقیقتی سعی او غم و اید
غیری شریف نظر ذکرین بری اول که طبع و صاف اول و اول و اول
و انک را به است که اول که اید سعی صاف اول که اول که اید
شکله اما ما و اول که اول که شغل اید به جای که شغل
و منتظر اول و کند می وجود در حق که بران اول که اول که اول
و در و ب ذکر می کسی نه و فایده مستغرق اول که اول که اول
ترجمه کسی که اول که کند می و ذکرین در حق که اول که اول که
جاند کند می در حق که اول که کند می هر آید مدح و بیکند با بند اول که
را به بند می خبر و ب خفا و ما کند می در حق که اول که اول که

بادی انک مغ هر سر مایه د فکری انک ره حله پیریه در
 نام و شلکدن کجوب جالاک اول نام حق دکر سیده و بنیه بالک
 و نکر دن فاند کاید اول وقت حاصل اولور که صاحب ضروف
 شبح کما عددن تلقین و جهل اخذ اولنه حق اول ختم دکر تحقیق
 زمین کسعد دل طالیده تلقین و تصرف صاحب ولایت
 اید و افع اول طالب شمره ولایت کمالیه حاصل اولور نور
 نیت کلمه نور نیت دل مقدار بخور در نور نیت دل پوانک
 زوالی مقدار بخور در شبح کما عددن اول منبع اول نور و انک و کجوب
 نور نیت تمام اولور و طریق اولی اولور که صفات مذمومه
 کند ی باطنندن و سعی مقداری دفع اید زبیرانه زحان
 زمین دل خار و فاش کن طبع عددن خالی اولور که اول زمان
 لایق اولور که ختم دکر کما با شیده اول یعنی بیک و اگر بر صفت
 و نیمه زباده منور دکر ایس انک دفع جهل پیریه کجوب اول
 نصفه قدیه جانشین کجوب و مبداء کما پیریه بل خار و فاش
 اولور که کجوب زبیر و فاش که توجیه شطرنج حاصل اولور و مراد فاش
 در و صفت اولور بضمیفه دل المیره سعی کجوب و فاش فاش
 اید و فیضی اید اولقدر تبدیل اخلاف نفس و خصیصه صفات
 دل

بیت نیست ممکن در ره عشق ای پسر راه بردن بی دلیل و راهبر
 رو چو بار خدایی را تو زود چون جنان کردی خدا با تو بود
 کمر نشانی جو تو بیدی نشوی ز بر خیل بار خورشیدی نشوی
 و آنکه در خلوت نظر برد و خست اضرا ترا هم ربار امور موخت
 خلوت را بنابر باید بی ز بار بوستین به روی مدنی بهار
 بار آینه است جان را در حزن در رخ آینه ای جان دم حزن
 تا نباشد روی خود را از دست **بیت** دم خور و خورون بیاید بر دست
 کمر نشانی ز خود بردن در پهلوی پهلوان ماباش
 در پهلوی راستی نشین بابدل کسی **بیت** در پهلوی چیش بنایی از هر که برسی

دل حاصل اولور که بخیر طریقی هدیه اول تبدیلی و تحصیل
 الیوم و چون بود معنی فضل حق کسی نه و قلی ای حال
 اول طریق صواب و حد اعتدال یدا اولور و هر نشانی که یاول
 که طریقی مستغول آید و کندون قلد بر زبر یاول و یاول
 ممکن دکل الادل قارخ یاید ممکن و چون بود یکدیگر که
 اول اول قشون که یاید که بدست الکشمی که یاید
 حاجت اولور که اکا اقتدا یاید که اول عام پیر راه و شیع کمال
 صاحب فضل و بر راه حق کسی نه و قلی یاول و یاول
 اولور در شیطانی که یاول قلی و قلی و قلی و قلی
 یاول یاول یعنی قار شمشیر که راه حق برد و راه باطل
 قال الله تعالی ان هذا صراطی مستقیم فاشعوه ولا تتبعوا
 السبل فتفرق بکونکم سبیل مشنوی راه مستقیم و ممکن و یاول
 ای پسر یاول که ممکن بی دلیل و راه پیر و پیری بر بار خدایی
 را یاول و اولور که یاید یاید یاول و یاول و یاول
 نوید اولور که سبیل و سبیل و سبیل و سبیل و سبیل و سبیل
 اولور که یاول و یاول و یاول و یاول و یاول و یاول
 و یاول و یاول و یاول و یاول و یاول و یاول

کورک او لور او ملر بانه بیل و طوره بینه در بارای امین .
 اینه یوزنده دم او ره حصین ناهد مگردن او رقیه کندگی
 یوزک . هر ملک یو نهم جهاندن یوم کو زک و جناب حق
 کلام مجید نوره اقلوا الله و کونوا مع الصوابین بیورشدر
 بیت کند و زکودن کر که سکره یی وقت یوشه . املوان
 جانشانک یوری املو سنده اول و بو معنا ده دیشدر
 بیت املوان راست املو سنده ائور قلبه کیر جیش
 املو سنده بو غلر سن دلی کسن ای دلبر بس ایدی
 و قنا کس لک اول بیر صاحب تدبیرک سعادت صحتید
 مسعود اول که کرد که کندگی فخر فخری ترک ایده که باطلد و پنج
 فخری اوله و کند بیک جلا کار فی اول پیرک فخر و کسکاش
 ایدیه و بیکو که مقتدا کف خطا سنده اولان منفعتی کندگی
 صوابنده اولان منفعتدن ارتقدا کر اکر اکرک و جنتی بلنر
 ایسه فخری حضرت پیر قدس سره انصیر یوزنده در کیک
 املان و مردم غلر یزاید شورشک فو املن ندر برن برن
 اکر امربن اضر نده اول کار ده و جد صواب ظاهر او لور
 سسک و جو د ک اراده دکر و اکر صوابک خلا فی ظاهر
 اولور

اولور ایسه بینه سسک و جو د ک اراده دکر و و شایخ
 طریقت قدس سره از هم که الاله الاله ذکر فی قلبه از کلام
 اعتبارا بتمش در بر صاحب بیت بنو بیره افضل الذکر الاله
 الاله و در او شدر و بود که برین صورتی حق اثبات
 دن سر کبر و حقیقت اید حق سبحانه و فانی حضرت زینبیل
 اهلک بو کلام طیه اید مکن در و جیب روند کمان یعنی کلام
 جمالی بیتی نسبت ندر که حقیقت حجاب لوح دلده انتفاک
 صورت کونه بود انتفاک در نفی از اجماع غیر حاصل اولور و حکم
 اعلایه با لاضداد اکر ضدی اید کلام تو حید و نفی مکر
 حق سبحانه و فانی و املو سکرک فصدن خلاص بو کلام
 معنا سنده مد و مدت و عاز نمدن غیر اید حاصل اولور پس
 ذکر کرد که طرف نفی و جمیع خدا ناک و جو د نه نظر فنا و علم
 ربیعت اید مظاهر ایدیه و طرف اثباته حق سبحانه و فانی
 حضرت تائیک و جو د قدیم نظر نفی و مقصود و مطلوب و خلیق
 اید شایسته که سکره و هر ذکرده اول و ذکر که خدا اول و حونه
 سسک کلام طیه بو ذکرده نفی اید اول یونندی یعنی
 اول ایشکی باطل اید و اثبات محبت حق اول محبت مقامه

اینست کبر و طوق و منع امل و جانی
 اینست کبر و طوق و منع امل و جانی
 اینست کبر و طوق و منع امل و جانی
 اینست کبر و طوق و منع امل و جانی
 اینست کبر و طوق و منع امل و جانی
 اینست کبر و طوق و منع امل و جانی
 اینست کبر و طوق و منع امل و جانی
 اینست کبر و طوق و منع امل و جانی
 اینست کبر و طوق و منع امل و جانی
 اینست کبر و طوق و منع امل و جانی

قائم بیداری کو کل تر یکجا جمیع محبوبات و مالموفات ندان خارج
 اول و حسنی ذکر یعنی ذکر سرین را یعنی مصطفی اول و علائق
 و علایق و جو و شریعت انون مرتفع اول و دیشاد که
 وقت ذکرده باز داشتند نفس یعنی حبس نفس تکلیفها
 ظهور آثار مظهر و مقید شرح صدر و اطمینان دل در
 و نفی خواطر با درماید بیدار و باز داشت نفس یعنی
 حبس نفس عادت است ذکرده و جدا نه حلاوت و خطی بیدار
 و بوندن غیری بنحو خواسته بیدار و اسطر در بنهم بیدار
 و سکنه من حضرت ساری ذکرده حبس نفسی لا زمندان عدل بیدار
 رعایت عددی لا زمندان عدل بیدار کمالی کمالی رعایت
 قلبی فی یاهم و انهم صامیون زیرا ذکرده و مخصوص اولان
 شکیلا خلاصه سی و قیوت قیود و جمیع مکونات فی نظر فایده
 مطالع و وجود قدیم حق سبحانه و تقالی حضرت ساری فی نظر فایده
 مشاهده و ملازمت و اسطر سید به معنا او از صورت
 حقیقت تو صید دل ذکرده قرار و تا و ذکرده سرین چشم
 کشاده ایلو حق اکاشری و مقل و تو صید بیننده پیچ تناقص
 کور غن و بو مقام ده ذکر قلبی صفت لازمی اولور و انفسه
 بر

و نفوت جلاله و جلاله کسنی و صفی الجوان که شکر حقیر
 ذکر اول حاله الوبر و **شهادت** الله ان لا اله الا هو کلک شک
 سری بو حاله انکاره الوبر **بیت** کند برون تاک الیشید
 اخبار عن الکلا و احد قهار روح بدایت فطرته که چه
 حقل بر کنج و تروی اما بر کنج اکلدی زیراکه اکلک بشود
 قو باره شهود وجود نون ظاهرا و لدی اکیکل تا **بیت**
 ایدری که بو شرفی مفصل در و بزم بونزه مقصود منبر
 حضرت پیرین ذکر کم معنا سنده بیور دقاری شبدت بر
 است اول ذکر حق قول شول مراتب ذکر می نویقی
 یاد کرد که ذکره خصوصاً یعنی ذکر زبان و ذکر دل
 و ذکر روح و ذکر سر و ذکر خفی مراتب بنی با ذکر در دل
 اکیکلک بنده و اسطاد که بری عالم جسم فانی و بری
 عالم روحاندر و روح دخی اکیکلک بنده و اسطاد
 بری دل و بری سر و مراتب سرامال الیه **بیت**
 خند نه مرتبه قلب و روح در بالا شرد و بعضی
 خند نه مرتبه قلب در بالا شرد و مرتبه روح در فوق
 یعنی اش خند و صقیقه سر و حک و دکلک خند

در دست کمال

با نفی منکر سنده در تاک اکل او قو بیکنک اسفندی
 حاصل اول و کسر علم حاذق و اولوب و طالب صا قد
 اسفند بود و کسر کت بد که قدم اولده انی خوانده
 یعنی و قو بی ابله و الف با نفیکنک زحمتی او مفسرین
 اول طالب صا قدی یاد داشت مرتبه سنده ایزید بر
 اما اغلب طالبان انکدر که ذکر سانی و ذکر فایدن
 اول انکری یاد داشت ولایت ایلک اول منکر رد و
 بر یک بره بالی بو عینک بالا به ج و بام او زارینه کل
 و یک کلک ایلک ایدره **ترجمه بیت** کسوی بالاب ایدره زهر
 زیرا اثرش اولدی اصل جو هر منکر کنان فلک بخوان
 پس بزم و صف خوش معبریز لبر با اولدی چون که
 دبر منکر کلن جد اولدی شکر منکر بزم بهشت میان منکر
 اندن اولدی دل قوی تر منکر ذره سنی و او ر صوا دشت
 طبع که دو لاند جوار شکر منکر روح بخش اولد
 سرده نوله منف عشق روح پرو زهر و دینش کی
 حقیقت ذکر حق سبحانه و تعالی نکل اسم مشکا حقیقتن
 ذراتیه از تنه غلبه سندن عبار تر صفات کمالی کسنی اظهار
 و نفوت

هر يك متفكر نمايند و چون رو كند و ملك هر يك
 كندى متفكر نمايند و بر صف ارب ايد متفكر اول
 صفت غريب ذكر اولان انانيت دل و انانيت روح ابر
 كنه يكر اول و زخفى اول حضرتان بر روح حاصد كرك و
 ايد هم بر روح منه مضمو مجز اول حضرتان خالصه و بر يكر
 ميان عالم صفات خداوندى ايد ميان كرد و اسطاول و
 حقيق اول اسطاول عالم صفات اول و لو بهينه بول بول و روح
 رستخيز اول رفس رسته جكر لا خلق خطا با ملك اول خطا
 ملك و ذكر مرتبه حقيقه ايد و ذكر خفيه و سر و كرك
 خلفا خا نوا ده حضرت خواجه بزرگ خواجه خا نوا فرك
 الله روح اول رت بهت بود فكر يك بر بر ريز رانا بود
 روحانيت با قدرت و مرتبه فنا يه اير كشتن را و ذكر
 حقيقه ذكر خفيه كلكر كرك اياطع عليه ملكه شكنينه
 و انفس متعجب به كلكا كركى بولكا رت رت و چون
 فنا يه اير كنه بود مرتبه انك با طينى نفيدان كرك و
 خالوب انبات نون غريبه قادرا و طير و انك ذكر كرك الله
 او لو كرك بود مرتبه حقيقه كلكه و انك كرك رت اير كشتن
 بزم

مستوعانه و بیشک است هده الشبانی لائل تو جید ایدره بدن عبار ندر و کذلک حقی شانه
 که امکان عبار ندر و کذلک من غیر شک حقیقه الیقینین عبار ندر که مکاشفیه فی ولی
 ایدره و فاشانی بیشک است اندام حاضر در اندام نضره مکاشفیه در اندام نضره
 است هده در آنس حاضر حضور قلب در که نوا ندر بر پان ایدره اولور بواله سرین
 و راسته در استیلا اکر ایدره حاضر اولور دخی اندام نضره مکاشفیه گفت بیان ایدره
 حضور در که بوجالنده تا مل دلیل و نطلب سبیله محتاج و کلدرا اندام نضره است هده من غیر
 بقا الله وجود و مقدر غیب سر در آنس حجاب سر احد یعنی و قنده شمس شود برج
 شرف در مشرق اولور و نفع بقا ندره حاضره السماء الهیه دن استقامت ده قلبک
 حقه حضور ندر عبار ندر و مکاشفیه علی ما یو علیه بر شانه بقدر الاستعداد و علمک
 حصول ندر عبار ندر

بزم خواجسته فرس السره و به معانی اندوه جوق کرم بهور
 استادی تحقیق الذکر نظر و عن میدان الغفلة الی فضل العزیز
 یعنی حقیقت ذکر میدان غفلت و غضا است هده به خیر و جد که
 است هده غیا ذنوه و مکاشفیه غیا صفا ندره و حاضره غیا
 اولور و ذکر است ندر مقصود جمیع قوای روحانی و جسمانی
 ایدره و کلدیر که به جو کلدی با نفع خاطر اولور و کلدی او زبردست
 ذکر اولو بر شانه یعنی ندر و استغفار اولور و در امر ذکر
 قلبیه نوا غیا است الهیه دن بر نوا نوا و طبعی طریک الکی
 غیا است صفاتی و اسمانی به در اندام نضره بقایات ذاتی به مقدر
 قیاد و اسم الموفق و کمال رجاء و مراتب ذکر اولور که مذکور
 دلک لکده استواری اولوب مذکور دن غیر قایمیه و کلیت ایدره
 دو کستی و نه و کلیت ایدره دل و کستی و نه تا ناک مبتنی ایدره
 کلیت ایدره دل ذکر کستی و نه تا ناک پندره فرق و در اول
 کلیت ایدره دل و کستی و نه به نیت صحبت مططر که کمال شفق بر
 عاشق کرم را که کلیت معشوق و تار و اولور که معشوق
 غایت شغول و در مندر تا معشوق دخی فراموش
 ایدره و چون به غلبه مستغرق اولور کلدی فی و مقدر غیا

بر نه و ارجاع فی خرموش پدید و ذکر ربک است **و نسبت** معنی سکون
 حقیقت: ایرین معنی حقیقت غیر فی و کنی نقیصه و نه و نک و نه و
 ربکی ذکر پدید از اندک و آن حقیقت و نه و ی غیرین نقیصه از اجاب
 ایر و سکون و اینک غیر بقی اثبات پدید و نقیصه حقیقت پدید
 معنی ایرین که کنی یعنی و حقیقت غیر پدید و ایر غیر نقیصه
 ایر و پدید از نه و یعنی پدید و اول عالم تو حید و و حید و نه و
 و بر نه و نه و اول راه تصویر و اول عالم تو حید و و حید و نه و
 مبداء و جات و لا بیت خاصه یا ایر متنش و اور بو متنش و **بیت**
 جست معراج فلک این نسبتی: عا بنق ترا مذهب و نه و
 هیچکس را تا نک و و نه و **بیت** ره در باگاه کبریا **بیت**
 او لدی معراج فلک بو فایق ابناء: مذهب و و بین عا کف
 بو فایق همگان: هیچ بر کس باجه تا فقا: و در ک حید و و بر
 بر یو لکاه: و متنش که صورت ملکوت اکا و ر و شش و اور
 و ا و ا ح انبیا و جوا هر ملائکه علیهم الصلو و السلام
 صور ترا پدید کور نمک با شش و اول شش که خواص حضرت الیه
 در ظاهر او مذهب با شش و احوال عظیم کور و کل با شش و مت پدید
 صور دن در جات ترقی پدید و اندک عبادت ممکن و کل و نه و
 بر

بر کسیر بر با شش نشانی او که کور و بو سو پدید کن فایده
 بو قدر که اول بو لک کور بو لی سو پدید و کور را ما الیه
 بو کور و معانی شش خندان مقصود لدی بر تنبیه و تشویق
 و فقا و نه و لدی که و جود جسمائیدن فانی او لدی و فانی
 کبی و جود و و حید و نه و لدی فانی او لدی و نه و لدی
 و کشف عظیمت الهیه قدی مستولی او لب بو حاکم غایب
 دنیا و عقبا فی خرموش پدید و احوال مقامات نظر پدید
 کور بنو عقل و نقیصه فانی او لدی و عین فقا و نه و فانی
 حقیقنا طلق و تن ابدا خاضع و خاشع او لدی و بو عید فقا و نه و
 و بی نشان او لدی **بیت** کس نمی ند پدید نشان فانی و نه و
 نشان فانی نشانی ترحم و بر روی کس پدید نشانی فانی
 نشان کف فانی نشانی نطق او لدی نشانی و اکبر بر کف و کور بو
 در جود ایر شش ارب و بو احوال و مکاشفات اکا پدید
 او لدی ارب و نه و کور کف او رزیز مستولی او لب و لدی
 مشکن او لدی و معنای کف و نه و کف او لدی معنای صروف و عیوب
 و معنی عربی و فارسی او عید دل و زره مالد او لدی و لدی
 ذکر پدید و معنای کسیر یا فقا و نه و تا تجلی کف فانی عین کف و کف

و بر حالت او زره و دو تنق قنق دشوار در و مرافقه او زره
 مد او مدت بر طر بقدر که صفای بقدر و صلور و دو و ام و دولت
 مرافقه قطع علایق و عوایق بقدر و امگسیرین و غافلست
 او زره صبری تقدیم امگسیرین و صحبت اغیاره ان اعتراف
 تقدیم امگسیرین بمسر او و شیخ بزرگوار شیخ شهاب
 اطق و الدین سرور دی قدس الدین و صحر بپوشند که
 مبتدی فخر الضی و سندن او زره افقصار کو سندن و او قات
 ادای فخر الضی و سندن بیری و قات کف کمر بایه بان الیه
 و متوسل ادای فخر الضی و سندن صکره تلوار و قات
 او زره مد او مدت او لا در و اول خالصیت که اهل بیت ذکر
 بوز کوسر متوسل زو اندو دیکر ایل اول خالصیت حاصل
 او لور تلوار و ابات مختلفه المعانی و وقایق علوم و اسط
 سید تجلیات صفات مختلفه منجی منتهی به نور ذکر صفت
 ذوق سجای و لغز انکف فاضل و رودی کا ماست علی غار
 در که عبادت تا مدام جامع در و حضرت اعا محمد بن علی
 حکیم زمدی قدس الدین و صحر بایه تلوی رطیقه
 دن نفل و اکا اسناد بید و روشکو سمعنا ان قراة

القرآن افضل من الذكر یعنی شتدک ذکر قرآن قرآن ذکران
 افضل در اول و قدوه بوسوی تقویت امر مندر بهو رشک
 بوسوین قایل نه کوزل خواصیق بلیت را اول جلدن حقیق
 کلامه حقیق ذکر انگن کندهی کلامه ذکر انگن افضل در قرآن
 القرآن لم یخلق منذ نزول المعبود ولا یخلق و ستر من قرآن علی
 طراویه و طریبه و طهاریه و لکسوة و الذکر الذی یزکمه العبد
 منبوعا من تلقا قلبه من خلقه برسال کسوة له یعنی حضرت
 قرآن نزول بید بلی اندون بوانه دکنین اسکندری و بوند
 نضکره قیامت دکنین اسکندری و باسکندری و اول یعنی طراوت
 و طریقه طهارت و زره دره انگن بچون برکس و اول
 یعنی جناس متکمله لایق بر نور عظیم و در دره شوال ذکر که
 قول قلبی جهندن و ربستی بید بلی جهندن منبوعا و اول یعنی
 حاله حقیق ذکر بید اول ذکر که کوی بو قدره و اگر بر سر
 معنای قرآنی بمنزله اسکندری ذکر قرآن تلاوت بید بلی
 و قدوه قلبی حاضر دونه و قومیه که صدیق نفس آفنی هر بر
 کوه توره قلبی نور عظیم و نور بید اول اسکندری و اول
 قدوه خلعت قرآن حاضر اول ذکر قرآن کلام حقیق عز وجل

اینها همه از کتب معتبره است و در کتب معتبره است و در کتب معتبره است

در وصف صفت قدسید را که اول هر و حکم حقیقت
 معانی را شکارا و سیدی کوک و بیدی برانک
 تجلیه طاعت کتور میده و امام احمد ضلار حمد الله بیکه
 خدایه تعالی عز وجل حضرت تکرینه باده کوه در دم و دیدمکه
 بار بیکه تقریب نه نشینی ابدا افضل در سوره بیکه بجم
 کلامه اولان قرآن ابدا لجا تقریب افضل در بن دیدمکه کسر
 معنای قرآن ضمیمه بید را بیکه با کسر ضمیمه بجم را بیکه
 دیکه معنای قرآنی ضمیمه بید را بیکه ده بجم را بیکه و قرآن
 ابدا لجا تقریب افضل در کبیران بری دیکه بیکه و اول
 و اول بیکه و بیدمکه بیدمکه اول لجا بیدمکه قرآن دیکه لک
 معنای بیکه بیکه دیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه
 بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه
 این افنا بیدمکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه
 قلب قار بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه
 و جو بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه
 حکیم تردی قدس الله و بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه بیکه
 بیکه ده فخره قل یا ایها الضمیر و قل بیکه بیکه بیکه بیکه

[illegible]

[illegible]

فضلت کمال پیندہ فرقہ در در کلمات قدسیہ مذکورہ

نور علی بواری خان

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

و اندر پس احوال در میانک شده است که تا اول اشهر اول و آخر
صفتی تغییر کرده و مزه و طعم توین و طعم گنجینه نما یه و در زاریه
نشیه بملک طراکی کجی و علی عزالت و دخی و ندریم و وزیر
نشیه کمالش در و علی عزالت حال انسبند اید اشرف و در و
عشرت کمال گنجی و صفند و بهم بوم کجی کمال ملک و قرب
انف و کمال ملک اشرف و در و ان کمال حال زندان و کمال و صفند
و او که صحیح و حدیث قدسیده و ان ذکر فی قیام و ذکر نه
فی ملاک خیر تنه و در و در مشهور و بر حدیث قدس علی خرد که
و علی عزالت و صفند و ان من اعطای اولی فی عندی مؤمن
خفیف الحاد و او که حدیث دیگر و در و او که مشد که رسول
الهدی صلی الله علیه و سلم بهو مشد و در ان عندی علی عبدا
لبس و با تنیا و بعضی لهم البیون و الشهدا القرب لهم و طعم
من العود و جل و نقد غنی تنی و غش نبیا انهم کما نؤمن منی
و او که بود و بیت شریف متلو و او که مشد که خواص ملک
خواص شرف و زینت تقصیل ایام و بیکد و در و تنی و
تقصیل ایام و بیکد و در و تنی و رفع و او که شریف
جوابی بود معنا و زینت نبیا و لغش که شرف حال ایله
مقتضیست

مقاله با عنوان
فصل در

فضیلت کمال بیننده فرقی را در کلیت قدسیت مذکور
دان مقالک بعوض نقیذ اهل اند بر قاج نوع او زربینه در که
بعضی رخصت ایل طایر بر سر و انکسین رخصت در
نفع خلفه کنونی و جود سری انچون دکل عام جت ایل ملک
خلفه انفعی را نقد و اندون ظاهر را قدر و هر کار در و خطرات
بعد در هر ادم بر دخت مثالند و در که در دخت نتیجه
او غریبا میوه سری مختلف الطعم و لور که فی یا خود انک
سایه سنده اسوده و لور لور با خود انک حسن و طراوت
نظر اعتبار را با فضیلت و لور سر بیت هر کس بر رت در
"رزوی دگر بند" اندر نک و بوی و جت و جوی دگر بند
که چه کس را هیچ کار و بار نیست جلد در کار نر و سوزنی
کار نیست **ترجمه** هر کس که در در وقت که در و بوی دگر بند
هم نک و بوی اید هر دم جت و جوی دگر بند که نک هیچ
کار و باری بوق و لی ظاهر و کل جماع عالم کار و دگر بند
که هیچ کس کار و کل کمال جود اهل اند خلیف غصده لور
و اسنده در و اندون زیاد و در خلیف غصده لور نر و بار
نستیند غیری بر کشتی حاصل دگر و اول غصده و دن و

اظهار حال پهلایان مدد منقص و تربیه وجود خلفد را با رستی
 غیر بلبزین منفعند و تواری که کجاکند باطنده اول کند
 و ارفع کنند نفع خاک کرب و سبب تربیه و انگریز جو
 لریک منفعی نرسین نظر باطنده اظهار مقصود نقصان
 ایل حاصل در بومعنی ان امان نرسین اعا بدین رضی الله
 و من یا تا اکرام دعا لرنده کلش را در اندیش باطنده
 الا اذا احتشنت فی ذات باطنده بقدره و لا ترفعنی عند الناس
 در جت الا اذا احتشنتی عندی مشکها و اعد طلبک برینک
 فلیکده کوریه و صحبه ایل الله لایا و له الحمد و جسد
 محض فضل الهی در **بیت** من و غمش با در دل و جان نیند
 ملک طلبش را بر سیمان نندهند **ترجمه** انک منشد
 دی هر دل و جان را و بریلوری طلب ملک کن هر یک
 و بریلوری که کرد که اول او لغش قدری اکل و اکل
 بروقت و لو که جان ضلای پهلایان کلام من و تو و یونقی
 بو لو که دل و اعدیه بقوت و بر و تربیه ایل و نظر
 پهلایان که نرسین اختیار و محض نرسین اول اعدیه طلب
 و نرسین برنده ظاهر و لو که نرسین اختیار ایل اعدیه
 طلب

طلب و زره ظهور نردن ارفق سر سیرا نردن اختیار محصل
خضر و باطنه اول اختیار فی نقی ملک النور و اول سر نردن
حق النور اختیار کنونی خندیدن نه یوز کوسه تر را که منتظر
اول و مبتدیه بود و اول طلب النور و اول حق سبحا نه و نقالی
خضر تر نیکنه خندنده و اول ملک خندنده تقطیع و نقاد قودله
اول جدول خضر است الله و اول جلال خضر است و اول عدیه اسلام
با و اول ارباب فی طایب فکر که خا عا بهوش شد **نشر ح**
ظهور و اعدای طلب و اول و دلدرد زبر تا که حق سبحا نه و نقالی
خضر تر نیکنه صفت ارباب اید قو ملک و حنه تجلی اید کس نورد
ارادات الهی قو ملک قلبیده ظاهر و علم و اول قو صل حجاب
و نقالی خضر تر نیکنه و دلدرد زبر طایب و علم **یت** جو بنده
ارادات که جو بان فونبست و رجو باقی در تکه ترا جو بان
است **نشر ح** است بجهان یوق النور کنون سنگ ملک یوق
طالب است تر نیکنه سنگ خندیدن است بجهان و اول سنگ
و بود صف ملک حقیقی اید تر نیکنه و نقوبت اول که د و اول
بر کمال و ملک و خضر است و اول اید نیکنه سلیم و اول که غنا است
خضر و نردن و جل و اید تر مصوم و موصول اول و اول که سلیم و علم

کبریا به هر چه که بخواهد و از هر چه که بخواهد و از هر چه که بخواهد

ابن خطیری اول و لو که او را صفت طلب انده باقی خالی
 کلی قدرت نکرده و در مقابل نامز اهل باطن
 طریقی است که ملک کو ملک و خوا و ملوک و بوقایع و افعار
 در مقصوره عالمی کو ملک و نقصان احوالی پدید آید
 کجی بر کشی و جویش بر نیکی باطن مقصود برین ظاهر و
 خفیه و ان که انبیا و نظام علیهم الصلوٰه و السلام و حضرت
 واقع اهل ان ذل و بگوشت او را بر بنیاد و گشت بدوی و حقیقت
 استغفار را و لدر که وجودش بر تون استغفار را و لدر که
 اصحاب و جویش بر تون و جویش بر تون اهل قدر و ضحاک و
 کندیده بقا است و اعلیٰ بود قدر و ضحاک و اهل علم و غیره و
 صبر بر کس و ان نظریه و زاری ایزتا مقصود استغفار
 اوله **بیت** خلق ترسند از تو من ترسند ز خود
 کز تو نیکی دیده ام از خویش بد و دولت در دستم
 بنسختی و نفس ظلم نیم ده **نظم** خلق سندن خوف
 اید برین کند و ز سدن خوفم **زیر** استند ان ملک
 و کند سدن ملک کو در دم **و** دولت در دستم
 و بر ملک **بیت** بنسختی و نفس ظلم فی بی بارب و بر ملک

اهل

ضوای جنبندید و وضو و طه و طه استقبای وضو و وضو و وضو
 و به شریف نوره ازانی قلند رکنی قال فی الا ان اولیا
 الله لا وضو علیهم و لا بهم یزولون تحقیق و الله اعلم
 و لا بیت انوار اطلاق و انوار و لا بیت که وضو فی الله
 و نقایا الله در فضا و مطلقه وضو که حاصله یعنی وضو و طه
 و تحقیق است حسانی و روحان فانی و الله قدر وضو و طه
 و به نیک بر مقام و لا بیت اولیا الله ته نشین و وحییت
 و عظیم و جلالت و لا بیت وضو و وضو و طه و طه و طه
 و در جات و لا بیت ترقی و سبب از وی حق عظیم الهی لازم
 و انی اولور و به معنی دان سید السکسین و سید اولیا و سبب
 الله علیه و سلم به نورش در انا **الحکم بالله و اخش که الله**
و ضوای امام محمد علی بن محمد قری قدس سره و به نورش در
 الانبیا و المرسل صلوات الله علیهم و سلم با طه و طه و طه
 بعد البشیری و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 بعقل الهی و وضو و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 و بشیر ائمه فاما المکر الذی لا یجوز از من فانه عظیم نانا یعنی
 انبیا و مرسلین صلوات الله و سلم علیهم اجمعین و طه و طه
 نبشیر

نبشیر اوله و قدر وضو و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 مزده مکرش اوله و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 البشیری که وضو و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 اوله و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 ذکر اوله و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
عادی و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 خرقا و البشیری و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 سبب و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 انزه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 کنا بتدر که مقام جذب در و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 اوله و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 جذب با طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 صفت جذب با طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 و انکه اوله و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
شرح و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه
 طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه

عظیم نقلا عادی و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه و طه

نبیره و ملاحت صورت حال و لی کندی علیست. رشتا بهتیر و حقیقت
 مقصود بردن شیرازی کلدره و دبش در که اصلا آن کجا علان
 ایستد بر تیره می مقرر بان حضرت جلالت در بر جماعت و اول
 جماعت اندر که در صورت مضحکه در جی که لی بایه شیرازی سرزن
 شکیل آنرا حواله و لغوی کچر جمع شرق و نشک و بهی خنده تنگ
 او عشت در ارکحان قباب غیرت و قطاب با رضی تر لر
 انزه کندی کند بکلر نزن اکا یلق او غریب سر خنده اولور
 و انزه بود قی و لو که شیر بلیز اول جل جناب ارکشا تلک ممکن
 اولر بو طایفه از اوق طویر بوزندن ادر و علایز و اصلان
 و کجا علایک اکینجی حسی اندر که چون انگری اندر قیاس
 نکر در تصرف جال زل انگری انزه و بر و خلعت نبات
 کیدر بر که انگری حکم ممکنده نافر اول و فضل و عنایت زلی
 انرا بچون عین جمعه و بیله تو صیده استغفر قدر مضحکه شکم
 ما بهی فنادن کس حلقه فیه میدان بقایه غلام صلی زرافانی
 قیلر ترا کوی خلقی غایت و در جاتر دعوت ایدر سر بو طایفه کجا علان
 و ممکنان در کجا کجا باعت رسول اندر صلی علیه و سلم
 و اسطر سیم رتبه و صولی بو ملت در و اندر مضحکه انگری
 اوزر و

از ره رجوع و طریق ضاعت بد خلق دعوت ما ذوق و قافور
او ملشد در کمال مدق قائل خلد کسبیا دعوا الی المد علیهم
انا و من تبعنی الیه هر چند به فرض نادره علی سبیلان بخیر
یقین طلبی بخون قاتل اول مخیری افتخار جبروت و احصا
بچون اول است نسیفین نفاکس طبع بریند صوابه بر رمل
اندرین مقامی و لدر که بر لب بیت عیسی منم و عیسی من این
نقش بر دل کشید این نقش زنده نشود ترجمه عیسی
بهم و هم مجز در بر نقش زنده اول هر دل کجا کو برینان
نقش و جناب بارینک و من احسن قول منم در عالی
المد و غرضای و قال نسیم المصلحین الیه و جعلنا منهم
التمه بد و ان با سر نا کا صبر و اول خانوایا با ننا فون فون کلام
مجز نظر می اول طالع و صفه و بیلش ربیت ای بس
کوه احد کنده دل بر کنده وی بس و صف احد کنده نظر
نموده ای هم دعوت معنی وی زد دعوی پیشتر وی
وی هم و صد چند ان که دعوی کرده بخوده ترجمه
دلدارانی بخیه عطی رفع ابدان ای بخیه و صف صبر
هر بر نظره کو کسرتن ای خود عود الکرک معناه و دعوا و

بشر بنوعی است که در دنیا و آخرت

ایکوزد و خواهر معنی پیدا کرده که کسرتان **بشر** ایامی است
 انوار که انوارین از او حق نبوتان منسوب و در جائی که بجهت
 لری و در در **قدرت** مذکور و در مقابل **بشر**
 وجود معلوم که در که وجود بشریه تنوع است ایده اما وجود
 فنا که در وجود و وجود بشریه تنوع است اینتر و ممکن
 پیچ بر کشی و وجود فنا بی تغییر ملک ممکن کلر و وجود بشریه
 مراد وجود طبیعی اصل بر وجود طبیعی عارضی کلر و وجود طبیعی
 عارضی که عود فی مقیض فنا به زبان اینتر که اول صورت
 طبیعی حقیقت طبیعت کلر **نظم** موعی انور در وقت
 است **بشر** سبزه ترقی شدن در وقت ازنا **بشر**
 و حاصل مرد صا صبا **بشر** و ان و چنین **بشر**
 حضرت موسی بنجر که در تار **بشر** ترا و لری **بشر**
 اول ناردان **بشر** و در صحنی **بشر** لک **بشر** و لک
بشر انکار داند **بشر** صحیح و انان **بشر** انکار
 بعضی **بشر** و ارضی که بر صحنی **بشر** و ارضی
بشر معنی که صحیحی **بشر** و ارضی **بشر** و ارضی
 صکره بقا به سر تبه سر **بشر** و ارضی **بشر** و ارضی
 کو در لری

کو در لری و اول **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 در و فی **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 عرف رب **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 دو **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
نظم زده قیامین عدم **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 جو **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 جهان و جان و وجود **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 و وجود **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 و لری که **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 و لری که **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 لفظی **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 ابدان **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 قدس **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 اهل **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 ذوق **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 که **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین
 تار **بشر** که انکار لری و انوارین **بشر** که انکار لری و انوارین

[illegible]

و کل تجسیمی بردن کنور به بهور لری و حجاب سنگ
 و چه که در ارتق و کل رخ نفک و نقال یعنی نقی
 ترک اید و کل **ص** خود را بر در پان انکه در و **ص**
 کند یکی خا بود ترک است او یک کیت **بیت** از تر و تو دو
 است لبینی نیست نوی در راه و نوحات ک و حسی
 نیست نوی **ترج** سندان اول و سته و ر پنهان فک
 سست سنگ بود له حالت ک و شک بود و افک
 سست سنگ و بود ندر که کیر انک بعضی لا حجاب ال
 و بود لب و شکر در و صیدیت نبوده که صبحی و و و و
 امط الا ذی عن الطریق بیو شکر را ما ط اذی نفی و بود
 است ر ندره و شک مجوب و وصول ک جمع احوال شکر بود
 و کرا و لن و فنا و بقا و صکر صورت با غلظت و ن اول
 و وصول ممکن و کلا را اول مکره که سطوات انوار خرم جابه
 غلظت صدمات ایچون انده نه محل او لور و هم بود خلین
 حال فنا ده و وصول مقصود را و طرا ما بقا و شکوه و بود
 محب مجوب و وصول عن او که محبو بل بقا بولان و بود
 محب سطوات نور بقیدن مضمی و نا چیز او لور بلکه قوت
 و و تار

و کرا و لن و فنا و بقا و صکر صورت با غلظت و ن اول
 و وصول ممکن و کلا را اول مکره که سطوات انوار خرم جابه
 غلظت صدمات ایچون انده نه محل او لور و هم بود خلین
 حال فنا ده و وصول مقصود را و طرا ما بقا و شکوه و بود
 محب مجوب و وصول عن او که محبو بل بقا بولان و بود
 محب سطوات نور بقیدن مضمی و نا چیز او لور بلکه قوت
 و و تار

و تار **بیت** در تو کجا رسک سخی تا نرو و بهای تو مرغ تو
 چون شود و ملی تا شیر بهای تو **ترج** سکا ایر مترک بهیوس
 ایچون تاک با به سنگ **س** سنگ با لکله و جال و طر سنگ
 قو کنگ به معنا او زرنه بنا در که امل و وصول ک کیت پدانه
 قو لری متکلم سخی و مقرر و محفوظ او لور **بیت** خرق بالیا
 مون **س** و من هو اننا رک کف خرق **ترج** نادر که سوزان
 او لور رسک اینان **ک** کنوری نارا و لال و نچه او لور و غلظت و لور
 بو خلین نادر خلق اید و اطل ک سخی اید تغیر و ن محفوظ او لور
 مکن ندرن هیچ بر سخی و اصلک ک سرفی مشا بهه محبوب و
 استغفار کین کنده و به مشغول و بقاء مکن و مکره و اصلک
 رجوعی و کل احوال کنده محبو سید او لور نه صغی سزی
 نادر که سوزان **ک** حجاب خلق او لور صا حب فنا یه او لور و فی
 کبی و نه خلق و اطل ک حجاب خلق او لور منظر فنا یه
 شمنده او لور و فی کبی بلکه هر بر سخی کنوری مقفاده نشانه
 اید که بر سخی حجاب او مکره فنا و بقا انده جمع او لور فنا
 باقی و بقا و فنا او لور لا بود و در او که حال ظهور بقا
 فنا بطریق علم انده حدر رج او لور و مران به و صو ک سز

سیر فی الله در احوالها بت بود قدر ز بر کمال او صاف نموده
 عایت بود قدر هر شکر مراتب وصول در دنیا و احوال پر شود
 سر باقی فلان مراتب نسبت باین بنور اول مرئوس مرتبه
 اول و در اضر توده عمر بدی اید فی اول مرئوس احوال پر شود
 عکس ظهور بود جلون شیخ طریقت شیخ عطار قدس لیدر چه
 بیور **لک** اندر هر حق جلاد با بد بود تا جان فانیست
 در طلب با بد بود در یکدم اگر هزار در با بکشتی کم با بد
 کرد در شکر لب با بد بود راه صفون ای بسخره ادب
 او ملق کرک **ن** تا که جان با قدر در دله طلب او ملق کرک
 بحر تقصود و تالم بیک بگری نوش **ن** تا که فی و کنور دبا
 و اخراش لب او ملق کرک **و** کسیر با دله فنا و تفکر مقام
 بقادر و کسیر عین الله با دله خلق صف و دعوت ایچون مبالغ
 محقول تا که شزل مقام سید بود مقام مرسول اولان غیر
 لکین مقام حاصی رصوات **لک** عظیم جمعین و ما رعیت
 از رعیت و لکن **لک** معنی بیت کسیر کسی بود نک صفتی بیان
 یار بود مقام شکر لک هزار سر ده صف رجوع و استغفار راناه
 لازم و لور و الله الله بنیا عظیم علم اسلام و خطرات
 نبوت

نبوت بد نصیب و لور شکر هزاران بود رشت رقت پرده
 سبب از عوالی الله علی بصیرت و انا و من تبعنی و سبحان الله
 و ما انا من احدکم و الله و الله الهادی و صلی الله علی
 خیر خلق محمد و آل و صحبه اجمعین و الحمد
 لله رب العالمین عتق الله رساله

ایزدی تمام صلاحین اثر
 بود لک بر لفظ تارخه
ن